

341

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 7

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALN. KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW.

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

W

tych imponujących zakładach przemysłowych,

znajdujących się w Warszawie, powstają znane w całym kraju ze swej dobroci wyroby Schichta. Teoretycy i praktycy, chemicy i technicy pracują od dziesiętków lat nad utrzymaniem wysokiego gatunku wyrobów. Nic więc dziwnego, że nazwa Schicht jest symbolem towarów pierwszej jakości. Kto nie zna rozpowszechnionych od dziesiętków lat produktów.

★
MYDŁO JELEN
RADION
LUX
VIM
★

SCHICHT-LEVER S. A. WARSZAWA

GIESCHE, SPÓŁKA AKCYJNA

WĘGIEL KAMIENNY.

CYNK: surowy, rafinowany, elektrolityczny, prasowany, **BLACHA CYNKOWA.**

KADM, OŁÓW, WYROBY OŁOWIANE, KWAS SIARKOWY, OLEUM.

WYSOKOWARTOŚCIOWE WYROBY SZAMOTOWE:

CEGLA WYMIARÓW NORMALNYCH I KSZTAŁTOWA półkwaśna, neutralna, zasadowa, wysokozasadowa, kwasoodporna, izolacyjna dla cegieł, wapienników, cementowni, szklarni, przemysłu metalurgicznego, cukrowniczego, naftowego, chemicznego

PORCELANA:

STOŁOWA: biała i dekorowana, **APTECZNA I LABORATORYJNA, ELEKTROTECHNICZNA:** instalacyjna, jak: izolatory, rolki, tulejki, fajki, rozetki sufitowe itp. **MONTAŻOWA,** jak: gniazdka, wyłączniki, oprawki, bezpieczniki, armatury hermetyczne itp. **IZOLATORY** do wysokiego napięcia do 35 000 V.

KATOWICE **UL. PODGÓRNA Nr 4**

ZAWIADOMIENIE
O PRZETARGU
(PRZETARG A-173)

Ministerstwo Dróg i Komunikacji Iranu

reprezentowane przez Consortium Kampsax

rozpisuje publiczny przetarg na dostawę
ok. 10500 (względnie 14500) ton podkładów metalowych

do budowy Drogi Żelaznej Transirańskiej.

Dostawa: cif Bendar Chahpour w Zatoce Perskiej.

Zainteresowani mogą otrzymać dokumenty, dotyczące tego przetargu, w Sekretariacie Consortium Kampsax, 25, Avenue Pasteur, Teheran na żądanie, skierowane ustnie, pisemnie lub telegraficznie (Kampsax Teheran).

Cena kompletu dokumentów wynosi Rials 40— plus ewentualne koszty przesyłki. Zainteresowanym firmom zaleca się korzystanie z usług przedstawicieli, zamieszkałych w Teheranie, przy dokonywaniu różnych wymaganych formalności.

Oferty powinny być złożone do Sekretariatu Consortium Kampsax najpóźniej w dn. 3 maja 1937 r. do godz. 10

a ich otwarcie odbędzie się tegoż samego dnia w obecności ewentualnie przybyłych oferentów.

CONSORTIUM KAMPSAX

531

Walcownie Miedzi i Mosiądzu, Rafineria Miedzi

W WARSZAWIE I GŁOWNIE

SPÓŁKA AKCYJNA FABRYK METALOWYCH

pod firmą

Norblin, B-cia Buch i T. Werner

Zarząd w Warszawie, ul. Żelazna Nr 51

Telefony: 660-80, 594-20, 618-80

WYKONYWA NA ZAMÓWIENIE:

Blachę handlową, miedzianą i mosiężną, jak również blachę paleniskową do kotłów parowych

Druty miedziane, mosiężne, aluminiowe i krzemobrazowe, do telefonów, telegrafów i tramwajowe „Trolley“

Rury miedziane, mosiężne i aluminiowe ciągnione, bez szwu, systemu Manesmann

Pręty i Szyny miedziane, mosiężne i aluminiowe

Kable-Linki miedziane gołe

POLECA GOTOWE NA SKŁADZIE:

Platery: Sztuciec z białego metalu, grubo srebrzony, gładki i stylowy

Galanterię: kosze, etażery, cukiernice, lichtarze itp.

PRZEDMIOTY KOŚCIELNE
URZĄDZENIA DLA RESTAURACYJ I HOTELI

322

TYGODNIK HANDLOWY

niezbędny jest dla
przemysłowców
i hurtowników,

o ile chcą oni

dotrzeć do Kupców
lub znać stan handlu

Numery okazowe na żądanie wysyła
Administracja „Tygodnika Handlowego“
Warszawa, ul. Zielna Nr 50, tel. 545-36

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
ZAGADNIENIA POSZUKIWAWCZO-GEOLOGICZNE—		KOMUNIKACJA I TRANSPORT	493
C. P.	475	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	494
POLSKI PRZEMYSŁ CHEMICZNY W ROKU 1936 —		KRONIKA TYGODNIOWA:	
INŻ. T. ZAMOYSKI	477	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	495
		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	496
KRONIKA GOSPODARCZA:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Rozwiązanie 10 umów kartelowych		PODATKI I OPLATY	497
Dostawy i roboty na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz in-		AKCYZY I MONOPOLE	497
stytcyj prawa publicznego		PIENIĄDZ I KREDYT	499
GÓRNICSTWO I PRZEMYSŁ:		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	501
PRZEMYSŁ NAFTOWY	486	Z BANKU POLSKIEGO	502
Kopalnictwo naftowe w roku 1936 — P. Bin		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	489	AUKCJE OWOCÓW ZA GRANICĄ — M. SZYSZKOWSKI	504
PRZEMYSŁ PAPIERNICZY	489	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
ROLNICTWO	490	OGÓLNE	505
Eksport wiółkna lnianego — H. H.		STANY ZJEDN.	506
HANDEL:		WŁOCHY	507
HANDEL ZAGRANICZNY	491	AUSTRALIA	507
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	491	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	508
RYNEK AKCYJNY	492		
CŁO ORAZ REGLAMENTACJA	493		

ZAGADNIENIA POSZUKIWAWCZO-GEOLOGICZNE

W ZWIĄZKU ze wzmagającą się koniunkturą, wybitnie podtrzymaną przez powszechne wszystkich państw zbrojenia, stał się wielce aktualny problem surowców i rozdziału ich między państwa potrzebujące. W sprawie tej odbyło się wiele konferencji, w szczególności na gruncie Ligi Narodów, w których brał również udział przedstawiciel naszego Państwa w osobie P. Wiceministra Dr A. Rogo, którego ciekawy artykuł w tej sprawie zamieściliśmy w poprzednim zeszycie.

Sprawa wszakże surowców w ogóle ma to do siebie dzisiaj, że jest daleko większe na nie zapotrzebowanie niż podaż; wskutek tego nie tylko rosną wybitnie ich ceny, ale rosną także trudności w ich uzyskaniu. Zwłaszcza odnosi się to do tych surowców, które mają związek z zagadnieniem zbrojeń. Z tej zaś racji na naczelnie miejsce w szeregu surowców wysuwają się surowce mineralne, jak rudy różnych gatunków, węgiel koksujący oraz ropa naftowa i gaz ziemny.

Jeśli idzie o nasz kraj, to problem tych surowców jest dla niego ważny nie tylko z punktu widzenia obrony narodowej, ale także z punktu widzenia jego interesów czysto gospodarczych. Gdybyśmy bowiem posiadali w dostatecznej mierze — obok węgla kamiennego — rudy i ropę naftową, to wtedy moglibyśmy zapewnić gospodarstwu narodowemu w znacznie większej mierze niezależność gospodarczą. Jednakże w dziedzinie wymienionych surowców mineralnych nie jesteśmy całkowicie zabezpieczeni.

Gdy mowa o węglu kamiennym, to w tej dziedzinie bogactwa nasze są całkowicie wystarczające nie tylko dla obecnego pokolenia, ale i dla przyszłych pokoleń, nawet przy bardzo znacznym wzroście koniunktury i uprzemysłowieniu kraju. Pod względem ilości węgla kamiennego jesteśmy więc zabezpieczeni całkowicie i w tej dziedzinie posiadamy nie tylko samodzielność gospodarczą, ale nawet stać nas na szeroką ekspansję eksportową. Również jeśli idzie specjalnie o węgiel koku-

jący, to i tego gatunku węgla posiadamy znaczne pokłady, dające podstawę do produkcji koksu, a więc jednego z najpoważniejszych elementów produkcji przemysłowej, a w szczególności hutniczej.

Niedogodną pozycją w rozmieszczeniu pokładów węglowych jest to, iż koncentrują się one głównie w zachodnio-południowej części Państwa Polskiego, a więc w związku z zaopatrzeniem kraju i różnych jego centrów przemysłowych w węgiel powstaje kwestia kosztów przewozu i trudności ekspedycji oraz składowania; ma to, oczywiście, swoje ujemne refleksy i w dziedzinie obrony narodowej. Pod tym względem np. Niemcy znajdują się w lepszym położeniu od Polski, gdyż posiadają parę zagłębi węglowych, w różnych częściach Rzeszy rozmieszczonych. Moment więc geograficzny stwarza podstawę dla poszukiwań geologicznych węgla w innych częściach kraju. Tego rodzaju poszukiwania, prowadzone tylko sporadycznie, dały pewne dodatnie wyniki, aczkolwiek niedostateczne i tylko w dziedzinie węgla brunatnego, którego eksploatacyjnie korzystniejsze pokłady, niestety, nie zostały dotąd odkryte.

Pod względem rud żelaznych jesteśmy w gorszym położeniu niż w dziedzinie węgla kamiennego, gdyż posiadamy tutaj mniejsze zasoby, brak nam rudy manganowej i ołowianej, a poza tym nasze rudy krajowe są pod względem zawartości żelaza (Fe) od zagranicznych znacznie biedniejsze, a wskutek tego kalkulują się w produkcji hutniczej drożej. Główne złoża rudy żelaznej zalegają w rejonach centralnych i są pod względem eksploatacyjnym dość łatwe. Jednakże problem rud nie jest pod względem geologiczno-wiertniczym dostatecznie przepracowany, wymaga nakładu i pracy i środków finansowych. Poczynione próby w różnych częściach kraju stwarzają podstawy—że poszukiwania w tej dziedzinie mogą być uwieńczone pomyślnymi i poważnymi rezultatami. Należy na tej drodze wykazać szczególną energię, gdyż produkcja rudy krajowej jest w stosunku do naszych potrzeb przemysłowych niedostateczna, i w tej dziedzinie ciągle jesteśmy uzależnieni od importu rudy zagranicznej, w szczególności rudy manganowej.

Pod względem kopalnictwa ropy naftowej sprawa przedstawia się nieco inaczej. Mianowicie, od 1909 r., tj. od okresu największego rozkwitu kopalnictwa w zagłębiu borysławskim, produkcja ropy stale spada, osiągnąwszy w ub. r. zaledwie czwartą część produkcji z wymienionego 1909 r. Przy czym główną bazą produkcyjną ciągle jest zagłębie borysławskie. Jakkolwiek w momencie obecnym produkcja ropy i gazu ziemnego zabezpiecza zaspokojenie potrzeb krajowych w dziedzinie końcowych produktów naftowych i jeszcze zezwala na dość poważny ich eksport, to tym niemniej wybitniejsza poprawa koniunktury i rozwój zagadnienia motoryzacyjnego może postawić pod znakiem zapytania naszą samowystarczalność w dziedzinie produktów naftowych. Toteż i w tej dziedzinie zagadnienie poszuki-

wań geologicznych wybija się jako najaktualniejsza konieczność. Pod względem terenów roponośnych i gazowych znajdujemy się w sytuacji korzystnej, gdyż zarówno badania geologiczne naukowe, jak i próby praktyczne świadczą, że posiadamy jeszcze w Polsce bogate złoża ropne. Mamy szereg terenów pod tym względem zbadanych, czekają one na wiercenia pionierskie i eksploatacyjne, szereg zaś terenów musi być jeszcze systematycznie przepracowany. Doświadczenia niemieckie (Hannover) wskazują, że twórcza inwencja i środki finansowe mogą mieć tutaj znaczenie decydujące.

Inicjatywy pionierskiej w kopalnictwie rudy i ropy naftowej nie brak w Polsce; niestety, brak jest większych krajowych kapitałów, które mogłyby być zaangażowane w te wiercenia i które mogłyby w krótszym czasie dać większe efekty. Jednakże, mimo trudności finansowych, prace wiertnicze, szczególnie w dziedzinie naftowej, ciągle się rozwijają, a nawet powołane zostały do życia różne organizacje, które temu celowi służą. Wymienić tutaj należy Karpacką Stację Geologiczną, Towarzystwo Wiertnicze „Pionier”, wreszcie Fundusz Wiertniczy. Lecz zarówno w zakresie kopalnictwa ropy, jak i rud żelaznych wysiłki wiertnicze były bądź sporadyczne i niedostateczne, bądź nie skoordynowane.

Tymczasem, jak widzimy, zagadnienie surowców mineralnych wybija się na jedno z naczelných miejsc w całym świecie, a w naszym kraju ma ono jeszcze szczególniejsze znaczenie. Dlatego też w kierunku zrealizowania programu poszukiwawczego zarówno w dziedzinie rud żelaznych, jak i ropy naftowej muszą być podjęte skoordynowane wysiłki, aby nie rozstrzeliwały się one w różnych kierunkach, lecz systematycznie realizowały opracowany program i krok za krokiem badały stojące do rozwiązania zagadnienia.

Szczególniejszą rolę w tej akcji geologiczno-poszukiwawczej musi odegrać Państwowy Instytut Geologiczny, który ze względu na swój autorytet państwowy i naukowy jest predysponowany do tego, aby stał się czynnikiem, ześrodkowującym zarówno badania, jak i program realizacyjny prac poszukiwawczych w zakresie odkrywania bogactw mineralnych kraju.

W związku też z aktualnością tego zagadnienia zostały wdrożone prace reorganizacyjne odnośnie działalności Państwowego Instytutu Geologicznego, i sądzić należy, że wydadzą one spodziewany plon.

W tych kilku uwagach nie wyczerpaliśmy, oczywiście, zagadnienia; jest ono szerokie i skomplikowane. Pragnęliśmy natomiast zasygnalizować czytelnikom naszym ważność i aktualność problemu poszukiwawczego geologicznego i zwrócić nań uwagę całego życia gospodarczego, które ze wszystkich punktów widzenia jest zainteresowane w pomyślnym rozwiązaniu poszukiwań w dziedzinie surowców mineralnych.

POLSKI PRZEMYSŁ CHEMICZNY W ROKU 1936

Rok 1936 przyniósł naszemu przemysłowi chemicznemu na ogół pomyślne rezultaty, z wyraznym jednak wyjątkiem przemysłu tłuszczowego. Rezultaty produkcyjne—zarówno ilościowo, jak w zakresie nomenklatury wytwarzanych produktów—są w całym niemal przemyśle chemicznym lepsze w roku 1936 od wyników roku 1935; jedynie przemysł tłuszczowy wykazał cofnięcie się produkcji.

Łożenie poszczególnych gałęzi przemysłu chemicznego przedstawiało się w 1936 r. w sposób, niżej scharakteryzowany:

Sytuacja przemysłu superfosfatowego w roku 1936, aczkolwiek w związku z ogólną poprawą sytuacji gospodarczej uległa również pewnej poprawie, w stosunku jednak do lat pomyślnej koniunktury kształtowała się nadal niezbyt korzystnie. Produkcja w 1936 r. wyniosła ok. 115 tys. t superfosfatu, a więc fabryki pracowały poniżej 13% swej zdolności produkcyjnej.

Wzrost cen surowców, potrzebnych do produkcji superfosfatu, pociągnął za sobą pewien wzrost kosztów własnych, który nie odbił się jednak na cenie sprzedażnej, która została utrzymana, co pogorszyło w pewnym stopniu trudną sytuację fabryk superfosfatu.

Sprzedaż superfosfatu, dokonana przez Zjednoczenie Fabryk Superfosfatowych, na rynku wewnętrznym wyniosła 115 133 t superfosfatu w przeliczeniu na 16%, w tym w sezonie wiosennym—24 303 t i w sezonie jesiennym—90 830 t. Eksport superfosfatu z polskiego obszaru celnego wyniósł 15 369 t.

Konsumpcja superfosfatu w sezonie wiosennym 1936 r. w stosunku do sezonu wiosennego 1935 r. wzrosła o 13·9%, a w sezonie jesiennym 1936 r. w stosunku do sezonu jesiennego 1935 r.—jeszcze poważniej, bo o 25·13%. W konsekwencji—sprzedaż superfosfatu w całym 1936 r. w porównaniu z 1935 r. wzrosła o 22·58%, w stosunku jednak do sprzedaży w latach pomyślnej koniunktury zbyt superfosfatu jest nadal niski. „Zjednoczenie” prowadziło sprzedaż przeważnie za gotówkę, a jedynie w wyjątkowych przypadkach w bardzo nieznacznej mierze udzielany był przy zakupie superfosfatu kredyt.

Przeciętnie zużycie superfosfatu na 1 ha ziemi ornej wzrasta stale w ostatnich latach, ale nie osiąga wciąż jeszcze liczby z roku 1929, która wynosiła 16·9 kg. W 1933 r. stanowiło ono 4·9 kg, w 1934 r.—5·1, w 1935 r.—5·2, w 1936 r.—6·2 kg.

Po doliczeniu sprzedaży produkowanej w Chorzowie supertomasyny, tudzież importu żużli Thomasa okazuje się, że ogólne zużycie nawozów fosforowych w Polsce wyniosło w ub. r. okragło 200 tys. t, a więc w przeliczeniu na 1 ha ziemi ornej ostatnie lata dały następujące rezultaty (w kg): 1933 r.—7·52, 1934 r.—6·85, 1935 r.—7, 1936 r.—10.

Produkcja soli potasowych w ubiegłych 2 latach wyniosła (w tys. ton):

	1935	1936
Kainit	82	89
Sylwinit	288	335
Langbeinit	14	9
R a z e m :	384	433

Sprzedaż—w efektywnych tonach produktów—w roku gospodarczym 1935/36 przedstawiała się, jak następuje:

Produkt	
Sole potasowe	116 202
Kainit	102 609
Koncentrat	4 876
Kalimag	3 195
Superpotas	600
Langbeinit káp.	190

W związku z ogólną poprawą stanu finansowego rolnictwa polskiego zbyt pomocniczych nawozów potasowych na cele rolnicze uległ w kraju zwyczaj; gorzej natomiast kształtowała się sprzedaż na cele przemysłowe, która w koncentracji i kalimagu spadła z 4 100 t w 1935 r. do 3 600 t w 1936 r. Sprzedaż ogólna soli potasowych w ostatnich latach, w przeliczeniu na K_2O , wyniosła: w 1934 r.—37 tys. t, w 1935 r.—52 tys. t i w 1936 r.—59 tys. t.

Eksport zmniejszył się dość znacznie. Zauważyć jednak należy, że w roku 1934/35 nastąpiło wyrównanie zaległości kontyngentowych z lat ubiegłych—tak, że wynik—bez mała 66 tys. t wysyłki eksportowej—osiągnięty w roku 1935/36, należy uważać za normalny.

W roku sprawozdawczym rozpoczęto na rynku krajowym sprzedaż nawozów potasowych loco kopalnia, a więc zmieniono zasadniczo warunki sprzedaży, gdyż poprzednio sprzedawano rolnikom nawozy potasowe z opłaconym przewozem do każdej stacji w granicach Polski.

Prowadzone przez Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych wiercenia gazowe w Kałuszu w 1936 r. dały wyniki pozytywne i Spółka częściowo kotły swoje opala już gazem, uzyskiwanym z własnego wiercenia.

Poziom produkcji w naczelnym polskim zespole produkcyjnym syntetycznych połączeń azotowych—w Zjednoczonych Fabrykach Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie—i stopień wykorzystania ich sprawności jest przede wszystkim zależny od przebiegu sprzedaży nawozów w kraju. Ten ścisły związek z rynkiem krajowym wynika stąd, że eksport opiera się na kontyngentach umownych, które zmieniają się z roku na rok tylko w niewielkim stopniu, a wahania zbytu produktów technicznych nie są tak duże, aby móc oddziaływać w większej mierze na poziom zatrudnienia fabryk. Natomiast nawozy, sprzedawane na rynku wewnętrznym, reprezentują tak znaczny odsetek całości obrotu, że zwiększenie lub zmniejszenie tej pozycji ma zawsze zasadniczy wpływ na stan zatrudnienia w fabrykach.

Rok 1936 wykazał dość znaczne ożywienie w sprzedaży nawozów, jednak w dziale azotowym—wobec dość znacznych zapasów, jakie istniały z lat poprzednich—dobre wyniki odbijają się wyraźnie na poziomie produkcji dopiero w 1937 r.

Produkcja poszczególnych gatunków nawozów i produktów technicznych wyniosła (w tonach):

Azotniak	28 518
Siarczan amonu	24 926
Saletra wapniowa	41 892
Saletra sodowa	2 518
Wapnamon	4 183
Saletrzak	11 831
Nitrofos	4 802
Supertomasyna	55 366

W przeliczeniu na azot związany i bezwodnik kwasu fosforowego produkcja nawozów wyniosła w 1936 r.: 20 955,5 ton N, czyli o 3% więcej niż w 1935 r., oraz 11 845 ton P₂O₅, czyli o 231% więcej niż w 1935 r.

W dziale artykułów technicznych produkcja w 1936 r. przedstawiała się następująco (w tonach):

Karbid	12 221
Azotan amonu	3 002
Saletra potasowa	921
Saletra sodowa	2 167
Woda amoniakalna	30
Amoniak skroplony	95
Azotyn sodowy	304
Salmiak	1 753
Węglan amonu	569
Chlorek wapna	500
Kwas solny	694
Herbatox	232
Soda kaustyczna	1 995
Tlen — m ³	459 506
Azot — m ³	1 955

W przeliczeniu na azot związany—produkcja artykułów technicznych wyniosła 3 205 t N, tj. o 21% więcej niż w 1935 r.

W II połowie 1936 r. uruchomiono w Chorzowie drugi piec karbidowy, ponieważ produkcja jednego pieca, który dotychczas był w ruchu, okazała się nie wystarczająca—wobec stanu zamówień na karbid i azotniak. W obu fabrykach zwiększono programy inwestycyjne, które w okresie kryzysu ograniczono tylko do prac nie cierpiących zwłoki. Główne roboty inwestycyjne prowadzone są w Mościcach, gdzie rozbudowuje się przede wszystkim instalację do produkcji kwasu azotowego i saletry wapniowej oraz wykonywa się program elektryfikacji okręgu tarnowskiego.

Obrót towarowy za 1936 r. wzrósł w dziale nawozów sprzedanych w kraju o 36%, mianowicie z 111 260 t w 1935 r. do 151 842 t w 1936 r. Największy wzrost (54%) wykazuje supertomasyna, jako produkt stosunkowo jeszcze nowy, który wciąż zyskuje sobie nowych nabywców. Eksport objął: siarczan amonu (16 109 t), saletrę wapniową (13 274 t) i azotniak (2 900 t). Jest to w przybliżeniu ten sam wynik co w 1935 r., a pewne przesunięcia są tylko wynikiem innych terminów odbioru, gdyż kwoty eksportowe pozostały bez zmian. Pocięszającym objawem jest niewielka wyżka cen eksportowych, która może wyrównać podrożenie surowców. Poziom cen eksportowych wzrósłby wyraźniej, gdyby nie straty, poniesione przez wspólną międzynarodową organizację eksportową w Hiszpanii, i zupełne prawie wstrzymanie wysyłek nawozów do tego kraju, który przedtem importował ok. 1/2 miln. t nawozów azotowych rocznie.

Dział produktów technicznych wykazał w 1936 r. wyżkę obrotów o 15% w stosunku do 1935 r. Głównymi produktami eksportowymi są w tym dziale: karbid i salmiak. Prawie wszystkie produkty techniczne sprzedaje się na eksport przez własną sieć handlową za granicą.

Łączna produkcja związków azotowych, otrzymanych w 1936 r. na drodze syntetycznej we wszystkich czynnych w Polsce fabrykach, wyniosła 26 700 t związanego azotu, a więc w stosunku do 1935 r. (25 tys. t) była o ok. 7% wyższa. Po doliczeniu produkcji związków azotowych, otrzymanych na drodze destylacji węgla—w ilości 4 700 t azotu—ogólna suma związanego azotu w 1936 r. wynosi 31 000 t, co w porównaniu z 29 800 t w 1935 r. wykazuje wzrost o ok. 5%.

Obok związków azotowych—głównymi gałęziami przemysłu elektrochemicznego w Polsce są: elektroliza soli kamiennej i soli potasowych oraz fabrykacja stopów żelaza. Wszystkie te działy rozwijają się pomyślnie. Zanotować należy powołanie w 1936 r. do życia produkcji chloranu sodu oraz nadchloranu potasu, dotychczas w kraju nie wyrabianych, a obecnie pokrywających całe zapotrzebowanie wewnętrzne Polski.

W dziedzinie stopów żelaza—obok produkowanych już dawniej: żelazokrzemu i żelazochromu, których zbyt zwiększył się znacznie w 1936 r. zarówno na rynku wewnętrznym, jak—jeśli chodzi o żelazokrzem—na rynku eksportowym—rok 1936 przyniósł uruchomienie produkcji żelazofosforu. Po pokonaniu wielu trudności technicznych udało się otrzymać wysokocenny towar o zawartości 20÷25% P w oparciu o surowiec krajowy. Należy przypuszczać, że w 1937 r. import żelazofosforu ustanie, a rynek wewnętrzny będzie się zaopatrywał tylko w produkt krajowy, choć eksporterzy zagraniczni usilnie starają się o utrzymanie polskiego odbiorcy—przez oferowanie towaru po coraz to niższych dumpingowych cenach.

Produkcja kwasu siarkowego w 1936 r. wzrosła w dziale kwasów opartych zarówno na pirytach, jak na blendzie cynkowej. Odpowiednie liczby za lata 1935 i 1936—w tonach kwasu, przeliczonego na 50° Bé—przedstawiają się, jak poniżej:

	Z piryków	Z blendy
1935	51 750	147 000
1936	68 000	155 000

Mimo to dawał się odczuwać w II połowie 1936 r. brak kwasu siarkowego, zwłaszcza słabego w związku ze wzmożoną produkcją superfosfatu.

W przemyśle z w i ą z k ó w s o d o w y c h rok 1936 przyniósł również wzrost produkcji, zwłaszcza jeśli chodzi o sodę amoniakalną. Sprzedaż na rynku wewnętrznym wyniosła (w tonach—w liczbach zaokrąglonych):

	1935	1936
Soda amoniakalna	52 200	61 900
Soda kaustyczna	19 200	18 500
Bikarbonat	2 500	2 800

W wyniku polepszenia się wydobycia węgla sytuacja w przemyśle materiałowym w y b u c h o w y c h uległa także nieznamcznemu polepszeniu, i zbyt w kraju w 1936 r. w stosunku do 1935 r. wzrósł o ok. 3%. Również eksport tych produktów wzrósł o ok. 10%.

Ogólna poprawa koniunktury gospodarczej w 1936 r. ujawniła się również w przemyśle koksowniczym, a w związku z tym także i w przemyśle p r o d u k t ó w w ę g l o p o c h o d n y c h. Wydatniejszy wzrost produkcji w koksowniach nastąpił w II półroczu, przy czym wzrost ogólnej wytwórczości koksu¹⁾ i otrzymywanych w koksowniach surowych produktów węglpochodnych był ostatnio wcale pokaźny. W porównaniu do lat poprzednich produkcja węglpochodnych przedstawiała się następująco (w tonach—w liczbach okrągłych):

	Smola surowa	Benzol surowy	Siarczan amonu
1929	86 800	23 100	25 900
1932	56 300	18 000	17 400
1935	71 200	23 200	19 800
1936	80 600	26 300	22 400

¹⁾ 1928 r. — 1 858 tys. t, 1932 r. — 1 090 tys., 1935 r. — 1 387 tys. t, 1936 r. — 1 613 tys. t.

Po doliczeniu produkcji gazowni, generatorni oraz wylewni ogólną wytwórczość Polski w 1936 r. można ocenić w przybliżeniu na ok. 105 tys. t smoły surowej, 27 tys. t benzolu surowego i 23 tys. t siarczanu amonu (otrzymywanego z przerobu węgla).

Produkcja opartego na przeróbce tych surowców właściwego przemysłu produktów węglpochodnych—w destylarniach smoły i fabrykach benzoli śląskiego okręgu przemysłowego—wyniosła w ostatnich 2 latach (w tonach—w liczbach okrągłych):

	1935	1936
Smoly preparowane i drogowe . . .	18 300	17 300
Pak	34 700	38 400
Oleje smołowe	20 500	17 900
Naftalin surowy pras.	2 210	1 300
Naftalin czysty	800	1 700
Fenol i krezole	820	640
Zasady pirydynowe	80	90
Benzole oczyszczone	14 800	15 000
Siarczan amonu	190	200

Utrzymanie się produkcji gotowych produktów na ogół na poziomie z 1935 r. tłumaczy się tym, że wzrost wytwórczości surowców w 1936 r. w koksowniach przypada w przeważnej mierze dopiero na ostatnie miesiące, a nadto że w 1935 r. przerobiono znaczne ilości zapasów półproduktów, pozostałych z poprzednich lat złej koniunktury (odnosi się to szczególnie do produkcji olejów smołowcowych).

Zbyt produktów węglpochodnych nie wykazał, niestety, tego ożywienia, jakiego na ogół spodziewano się. Wprawdzie, na niektóre produkty (oleje smołowcowe, naftalin, benzole) ujawnił się zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych wzrost zapotrzebowania, tendencji tej nie można było niestety należycie wykorzystać z powodu wyczerpania się starych zapasów (oleje, naftalin), a w eksporcie nadto z powodu ograniczeń kontyngentowych wywozowych do Niemiec, a więc do kraju, będącego głównym odbiorcą tych produktów. Ujemny wpływ na eksport omawianych produktów wywarły również coraz liczniej—prawie we wszystkich państwach—wprowadzane ograniczenia i reglamentacje międzynarodowych obrotów towarowych i dewizowych.

Przemysł barwnikarski w 1936 r. wykazuje ogólną produkcję, wynoszącą przeszło 1-8 miln. kg, a więc utrzymaną na poziomie ub. r. W roku sprawozdawczym zasługuje na podkreślenie podjęcie produkcji kilku barwników pochodnych antrachinonu, zarówno z grupy barwników kwasowych, jak i kadziowych. Rozszerzono również zakres produkcji z dziedziny „naftoli” i odpowiednich „zasad” organicznych, stosowanych do wytwarzania na włóknie barwników lodowych; obecnie, krajowe produkty pozwalają na otrzymanie barwników tej kategorii we wszystkich kolorach—prócz zielonego. W dziedzinie półproduktów syntetyczno-organicznych zasługuje na uwagę podjęcie fabrykacji następujących związków: beta-naftyloaminy, kwasu alfa-naftyloaminosulfonowego 1.6+1.7. (kwas Cleve), kwasu alfa-naftyloaminosulfonowego 2.1 (kwas Tobiasa), kwasu fenilonaftyloaminosulfonowego 1.8, dwuchlorobenzydyny, czterometyldwuaminobenzohydrołu, czteroetyldwuaminobenzohydrołu, kwasu paraaminosalicylowego, kwasu aminonaftolosulfonowego 2.5.7 (kwas I). Podkreślić wreszcie należy poważny wzrost i różniczkowanie produkcji krajowej w zakresie zapotrzebowania przemysłu gumowego, mianowicie tzw. przyspieszaczy, antyutleniaaczy, barwników do

gumy; obecne zapotrzebowanie na te artykuły w dużym stopniu pokrywa krajowy przemysł syntetyczno-organiczny.

Rok 1936 uwidoczniał poważny wysiłek również w rozwoju polskiego przemysłu farmaceutycznego—zarówno w kierunku nowych produktów, jak również podniesienia obrotów artykułami, poprzednio już wprowadzonymi na rynek. Pomimo wyraźnych postępów, polski przemysł farmaceutyczny znajduje się nadal w niełatwej sytuacji, gdyż konkurencja zagraniczna, wyspecjalizowana w produkcji chemikalij leczniczych, nie tylko drogich—o nazwach i markach oryginalnych—lecz również tanich (tzw. synonimowych)—importuje te ostatnie do Polski po cenach dumpingowych.

Rok 1936 zaznaczył się wprowadzeniem nowych leczniczych preparatów polskich. Przybývają więc: nowy preparat arsenobenzolowy, nowy preparat złotowy i nowe preparaty z grupy aminobenzenosulfamidów. Zapoczątkowana w Polsce przed paru laty produkcja niektórych alkaloidów makowcowych weszła na drogę szybszego rozwoju. Podkreślić tu należy otrzymywanie alkaloidów makowcowych z łądyg maku, a więc surowca krajowego, którego—jak się okazało—posiadamy znaczne ilości. Wielki postęp światowy w dziedzinie hormonów wpłynął na zmianę produkcji preparatów, otrzymywanych z narządów zwierzęcych. Stosowane dotąd tzw. „organopreparaty” zastępowane są w miarę rozwoju nauki, preparatami hormonalnymi, tj. preparatami o większej czystości, zawierającymi wyosobnione z narządów zwierzęcych i ściśle określone substancje chemiczne. Jednocześnie z postępem rozwoju produkcji preparatów hormonalnych postępuje rozwój fabrykacji takich preparatów organoterapeutycznych, z których dotąd hormony nie mogą być wyosobnione.

Rok 1936 zaznaczył się lepszą chłonnością rynku na produkty destylacji drewna, co zawdzięczać należy obniżce cen na niektóre artykuły. W ekspansji na zewnątrz w 1936 r.—pomimo poważnej konkurencji—zwiększono eksport kwasu octowego lodowego.

Praca fabryk, destylujących drewno drzew liściastych, w ub. r. rozwijała się w kierunku zrationalizowania produkcji, jak również wprowadzenia nowych artykułów; uruchomiono 2 nowe działy: aldehydu octowego i octanu sodu bezwodnego oraz przystąpiono do produkcji wytwarzanej już poprzednio przez przemysł farmaceutyczny sześciometylenoczeroaminy — w ramach zakładów, przerabiających produkty destylacji drewna. Ponadto—dalszej budowy i racjonalizacji produkcji doznał również dział chemicznego przerobu drewna z drzew iglastych. Na uwagę zasługuje uruchomienie nowego zespołu fabrykacyjnego, pracującego według najnowszych metod ekstrakcyjnych w Szczecinie, oraz dalsze rozszerzenie żywicowania drzew, prowadzonego w lasach państwowych. Gatunki polskiej kalafonii uległy wybitnemu polepszeniu, a zbyt na ten produkt jest znakomity: produkcja wykupywana bywa na parę miesięcy z góry,

Wzrost światowej produkcji sztucznego jedwabiu postępował, jak wiadomo, w rekordowym tempie i nawet w okresie długotrwałego kryzysu produkcja wzrastała z roku na rok o kilkadziesiąt procent. Dopiero w ub. r. tempo ilościowego rozwoju tej produkcji uległo pewnemu zahamowaniu. W 1935 r. światowa produkcja sztucznego jedwabiu wyniosła 420 tys. t, a w 1936 r. szacowana jest na 460 tys. t, wzrost

wynosi więc ok. 10%, czyli stosunkowo znacznie mniej niż w latach poprzednich. Z 5 głównych państw, produjących w tej dziedzinie wytwórczości, tylko w 3 widzimy poważniejszy rozwój ilościowy. Japonia z 99 tys. t w 1935 r. podniosła swoją wytwórczość do 125 tys. t w 1936 r., czyli o 25%; produkcja Niemiec wzrosła w tym samym czasie z 47 tys. t do 55 tys. t, tj. o 18%; natomiast Stany Zjedn. wytworzyły w 1936 r. tylko o 12% więcej niż w 1935 r. Anglia i Włochy produkcji nie powiększyły.

Wytwórczość sztucznego jedwabiu w Polsce w 1936 r. obniżyła się nieco w porównaniu z 1935 r. Istniejące w kraju 3 fabryki wytworzyły (w tonach): w 1935 r. — 5 380, w 1936 r. — 5 129. Spadek polskiej produkcji tłumaczy się znacznym zmniejszeniem zapotrzebowania w ciągu pierwszych 5 miesięcy roku sprawozdawczego. Powodem tego, oprócz ogólnej koniunktury, były pogłoski o zamierzonym jakoby obniżeniu stawek celnych na przędzę sztuczno-jedwabną.

Krajowa przędza sztuczno-jedwabna była eksportowana w poważniejszych ilościach tylko przez 1 fabrykę; wywieziono w roku sprawozdawczym 258 t.

Wspomniano już, że światowa produkcja sztucznego jedwabiu wykazała w ub. r. wzrost tylko o 10%; tym bardziej należy podkreślić, że rozwój światowej produkcji sztucznego włókna ciętego posunął się z 67 tys. t w 1935 r. do 134 tys. t w 1936 r., przeto wzrost wyraża się w imponującej liczbie 115%.

W Polsce cięte włókno sztuczne produkuje tylko 1 fabryka. W 1935 r. wytworzono 321 t, w 1936 r. — już 548 t. Zdolność wytwórcza w tej dziedzinie została wydatnie wzmożona. Zapotrzebowanie w 1936 r. kształtowało się nader nierównomiernie; w ciągu pierwszych 6 miesięcy sprzedano zaledwie 1/3 część tego, co zostało sprzedane w II półroczu. Wśród odbiorców umacnia się przychylny stosunek do włókna ciętego, jako samoistnego surowca włókienniczego, oraz jako domieszki, uszlachetniającej inne przędziwa.

Siarczek węgla, ważny artykuł pomocniczy przy produkcji sztucznych włókien, wytwarzany jest obecnie w Polsce w ilości, pokrywającej całe zapotrzebowanie krajowe.

Produkcja i zbyt wiskozowego papieru przezroczystego, wytwarzanego w Polsce pod nazwą Tomofan, wykazują dalszy intensywny rozwój. W 1936 r. zapotrzebowanie na ten produkt wzrosło o 70% w stosunku do roku poprzedniego.

W 1936 r. kryzys w przemyśle olejarskim pogłębił się — na skutek znacznego zmniejszenia produkcji, wywołanego wydatnym ograniczeniem przywozu nasion oleistych. W latach 1934, 1935 i 1936 przemysł olejarski przerobił następujące ilości nasion (w tonach):

	1934	1935	1936
Nasiona egzotyczne	53 201	40 338	25 642
„ drobnoziarniste import.	57 342	10 814	10 567
„ krajowe	23 000	49 000	42 500
Razem:	133 543	100 152	78 709

Ustalony w 1936 r. kontyngent przywozu nasion egzotycznych nie wystarczył na zaopatrzenie poszczególnych gałęzi przemysłu przetwórczo-tłuszczowego, co spowodowało zwiększenie przywozu gotowych tłuszczów zarówno egzotycznych jak i zwierzęcych. Tak więc w 1936 r. przywieziono z zagranicy: gotowego oleju kokosowego 455·4 t, oleju zaś z ziarn palmowych 1 422 t. Przywóz gotowych olejów tłuszczów

roślinnych jak i zwierzęcych wyniósł w 1936 r. 2 353 t — wobec 1 779 t w 1935 r., tłuszczów zaś zwierzęcych — 24 802·8 t wobec 19 409·5 t.

Wzorem lat poprzednich, przemysł olejarski zawarł w 1936 r. umowy z Centralą Obrotu Nasionami Oleistymi na zakup i odbiór krajowych nasion. Ostatnio zawarta umowa w dalszym ciągu nie zawiera dla przemysłu zobowiązania C. O. N. O. i rolnictwa do dostawy umówionych ilości po ustalonych cenach. Nasiona przechodzą po zbiorach do rąk handlu i — zależnie od okoliczności i warunków rynku — mogą stawać się obiektem spekulacji.

W 1936 r. przemysł olejarski przerobił następujące ilości krajowych nasion:

	Przerobiono	Uzyskano oleju
Rzepak i rzepik	17 000	5 610
Siemię lniane	20 000	5 400
Nasiona konopi	2 500	575
„ słonecznika	3 000	720
Razem:	42 500	12 305

Zbyt olejów w początkach kampanii 1936/37 był bardzo utrudniony, chociaż przemysł mydlarski odebrał pewne ilości oleju lnianego lub konopnego w stosunku 15% do zakupywanych w olejarniach krajowych tłuszczów egzotycznych. Ten zapewniony i uregulowany co do ilości i cen odbiór oleju stanowił dla olejarni pewne odciążenie.

Wytwórczość przemysłu mydlarskiego w 1936 r. ulegała dużym wahaniom, z powodu niedostatecznego i nierównomiernego zaopatrywania w surowce, importowane z zagranicy, jako też i dostarczane przez przemysł krajowy. Łączna produkcja przemysłu mydlarskiego spadła w 1936 r. o 9%.

Produkcja gliceryny w 1936 r. znacznie wzrosła — z powodu zwiększonego zapotrzebowania wewnętrznego i wydatnej poprawy cen na rynku światowym (w II połowie ub. r.). Łączna produkcja w Polsce wyniosła ok. 1 300 t, a wywóz — 70 t. Przerób gliceryny był też rentowniejszy, co spowodowało średnie i drobne zakłady do zwiększenia zbiórki ługów pomydlanych, których przerób nie opłacał się w poprzednich latach — ze względu na obciążenia taryfowe i wysokie koszty samego przerobu.

Rafinacja olejów jadalnych uległa w 1936 r. dalszemu zmniejszeniu, co wywołane zostało spadkiem konsumpcji ciekłych olejów jadalnych — w wyniku zbyt wysokich cen tych olejów. Produkcja wyniosła zaledwie ok. 12% zdolności przetwórczej; łączna produkcja olejów rafinowanych ciekłych wyniosła ok. 7 tys. t.

Produkcja fabrycznych tłuszczów jadalnych uległa również dalszej niższe z powodu braku surowców i obciążenia akcyzowego. Łączna produkcja tego działu wyniosła 7 800 t, w tym: margaryny — 5 700 t, 100% tłuszczów jadalnych — 2 100 t. Przeszło 1/3 ogólnej konsumpcji, bo ok. 2 750 t stanowiła konsumpcja W. M. Gdańska. W tym dziale przemysłu zaczęto pod koniec roku stosować z pozytywnym wynikiem utwardzony olej rzepakowy.

W roku 1936 powstał nowy dział produkcji tłuszczowej, mianowicie utwardzanie (zestalenie, uwodornianie) tłuszczów i olejów ciekłych. Istnieją już 3 zakłady utwardzania: 2 na terenie Rzeczypospolitej, 1 w Gdańsku — o łącznej zdolności produkcyjnej ok. 20 tys. t rocznie, z głównym celem utwardzania krajowych olejów ciekłych, co umożliwi stosowanie ich

we wszystkich gałęziach przemysłu przetwórczo-tłuszczowego. Stan ten stwarza korzystne warunki w zakresie realizacji preferencji krajowych surowców, ponadto zaś umożliwia gospodarczo racjonalne zużytkowanie importowanych tranów, które w stanie ciekłym nie mogą być w pełni wykorzystane racjonalnie, stanowiąc bezpośrednią i dotkliwą konkurencję dla krajowych olejów ciekłych.

W roku 1936 zaznaczyło się po raz pierwszy od wielu lat pewne ożywienie w przemyśle przetworów kostnych, mianowicie wzrosła sprzedaż przy utrzymanych cenach, pomimo iż rok 1936 charakteryzował się wzrostem cen surowca.

Dzięki stale rozwijającej się organizacji zbiórka kości wykazała w 1936 r. wzrost w porównaniu z 1935 r. W 1936 r. zebrano kości ogółem o 11% więcej niż w 1935 r., przy czym zwykła zbiórka przypada głównie na ziemie wschodnie, gdzie organizacja zbiórki kości coraz znacznie się rozszerza. W ciągu ostatnich 5 lat zbiórka kości w Polsce wzrosła 2½-krotnie. Jest to objaw bardzo pocieszający, a postęp w tej dziedzinie jest w Polsce stosunkowo może nawet większy niż w krajach zachodnich. Ilość jednakże zbieranych kości zaspakają jeszcze ciągle zaledwie część zdolności przetwórczej polskich fabryk i należałoby dolożyć wszelkich starań, aby zbiórkę kości dalej zwiększać—zwłaszcza, iż otrzymywane z kości klej kostny i mąki kostne są artykułami wybitnie eksportowymi, tłuszcz zaś kostny jest surowcem, niezbędnym do fabrykacji oleiny, stearyny i gliceryny. Otrzymywany z krajowych kości tłuszcz kostny znowu zaledwie w drobnej części pokrywa zapotrzebowanie polskiego przemysłu oleinowego i stearynowego, wskutek czego istnieje potrzeba importu tłuszczu kostnego.

Niekorzystnym momentem dla przemysłu kostno-klejowego była rozbieżność, która się wytworzyła pomiędzy faktyczną ceną tłuszczu kostnego, tj. ceną, odpowiadającą notowaniom na giełdach światowych, a ceną spekulacyjną, tj. taką, jaką można było osiągnąć w wielu wypadkach w Polsce wskutek tego, że poszczególni odbiorcy tłuszczów technicznych nie mieli dostatecznych ilości tych tłuszczów i w ciągłym ich poszukiwaniu płacili ceny znacznie wyższe, niż mogli byli płacić. Dzięki temu powstał w 1936 r. w Polsce szereg spekulacyjnych gotowań kości surowych, które na prymitywnych urządzeniach wygotowywały kości, pozostawiając w nich znaczną część tłuszczu (odtłuszczone w należycie urządzonej ekstrakcji kości powinny zawierać po odtłuszczeniu najwyżej 1% zawartej w kościach substancji tłuszczowej) i niszcząc w nich zupełnie substancję klejową.

Produkcję przemysłu perfumeryjno-kosmetycznego ocenić można, jak następuje (w tys. kg):

	1935	1936
Mydła toaletowe	3 500	3 000
Środki do pielęgnowania jamy ustnej	800	800
Kosmetyki i pudry	425	500
Wyroby spirytusowe	450	420

Jak widać z tego zestawienia, znaczna poprawa, stwierdzona w 1936 r. na wielu odcinkach życia przemysłowego, nie dotyczy branży mydlarsko-perfumeryjnej, która głównie wskutek pewnych trudności importu surowców wykazuje w 1936 r. zmniejszenie produkcji mydeł toaletowych i wyrobów spirytusowych, a w dziale środków do zębów ma produkcję utrzymaną tylko na poziomie z roku poprzedniego. Zato nadzwyczajne popularyzowanie artykułów kosmetycznych,

dzięki umiejętnej reklamie, sprzyjało powstaniu wielu nowych przedsiębiorstw kosmetycznych; toteż w tej gałęzi konstatujemy wzrost produkcji. Podkreślić należy, że pomimo sytuacji na rynku tłuszczowym i wyższości cen na tłuszcze zwierzęce i oleje roślinne—ceny mydeł toaletowych i artykułów perfumeryjnych nie zostały podwyższone

Produkcja i sprzedaż farb tarcznych, emalii i lakierów wzrosła w 1936 r. w stosunku do 1935 r. ilościowo o ok. 15%, a wartościowo o ok. 8%. Zwiększenie produkcji wynika przede wszystkim ze wzmożenia ruchu budowlanego, oraz dzięki zamówieniom dla przemysłu wojennego; sprzedaż wszystkim innym gałęziom przemysłu i odbiorcom handlowym pozostała w 1936 r. na poziomie obrotów w 1935 r.

Pod względem technicznym rok ubiegły zaznaczył się znacznym postępem. Wypuszczono na rynek ulepszone typy wysokowartościowych emalii i lakierów—dzięki zastosowaniu nowych rodzajów żywic sztucznych (jako to glyptali itp.), wypróbowanych za granicą z dobrym skutkiem. Trzeba podkreślić, że wszystkie gałęzie przemysłu używają coraz powszechniej lakierów produkcji krajowej.

W ub. r. fabryki farb i lakierów poczyniły znaczne inwestycje, przede wszystkim wiele z nich zaopatrzyło się w nowe maszyny i aparaty, które pozwalają na doskonałe utarcie materiału do farb i emalii i mają przy niewielkich wymiarach walców wielką zdolność przerobu.

Polski przemysł farb i lakierów znajduje się w odmiennych warunkach aniżeli przemysł zagraniczny, gdyż stosunkowo niewielka produkcja nie pozwalała na istnienie fabryk specjalnych typów lakierów, każdy przeto większy zakład w Polsce musi wytwarzać prawie wszystkie typy. Okoliczność ta pociąga za sobą potrzebę posiadania dobrze urządzonej laboratorii chemicznych, umożliwiających wszechstronną pracę, a przemysł lakierów, który do niedawna był oparty na tradycyjnej recepturze, zdobyte empirycznie, staje obecnie w rzędzie prawdziwie chemicznych przemysłów, gdzie praca badawcza i twórcza chemika kieruje zakładem.

Rok 1936 przyniósł uruchomienie produkcji wielu nowych artykułów chemicznych. Na szczególną uwagę zasługuje podjęcie wytwórczości w skali przemysłowej następujących produktów:

a) w dziale półproduktów organicznych—beta-naftyloamina, kwas alfa-naftyloaminosulfonowy 1.6.+1.7. (kwas Cleve), kwas alfa-naftyloaminosulfonowy 2.1 (kwas Tobiasa), kwas fenilonaftyloaminosulfonowy 1.8., dwuchlorobenzzydina, czterometyldwuaminobenzhydrol, czteroetyldwuaminobenzhydrol, kwas paraminosalicylowy, kwas aminonaftolosulfonowy 2.5.7. (kwas I);

b) w innych działach—chlorek metylu, żelazofosfor, chloran sodu, nadchloran potasu, węglan magnezu, blanc-fixe, nowe produkty farmaceutyczne, produkty specjalne (np. do uszlachetniania tkanin), nowe gatunki kleju do fornierów, oraz szereg odczynników chemicznych i soli metali w rozmaitych stopniach czystości.

Ponadto—jako zdobycz szczególnej doniosłości—należy uznać powołanie do życia w 1936 r. 3 zespołów fabrykacyjnych utwardzania olejów ciekłych do tłuszczów zestalonych, z głównym celem przerobu olejów krajowych.

Powstanie tych nowych działów produkcji chemicznej stanowi dalszy krok naprzód ku uniezależnieniu polskiego przemysłu chemicznego.

Inż. T. Zamojski

KRONIKA GOSPODARCZA

ROZWIĄZANIE 10 UMÓW KARTELOWYCH. — Orzeczeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 3 b. m. rozwiązano na zasadzie art. 4, 5 i 15 ustawy o kartelach — jako gospodarczo szkodliwe i zagrażające dobru publicznemu — następujące umowy kartelowe:

1. Umowa 3 fabryk producentów siatek żarowych, mianowicie: a) S. A. „Żar”, Zakłady Przemysłowe w Nowym Tomysłu (woj. poznańskie), b) Fabryki Żarówek Gazowych „Polgaz”, Sp. z ogr. odp. we Lwowie, i c) Warszawskiej Wytwórni Siatek Gazowo-Żarowych „Siat”, Sp. z ogr. odp. w Warszawie — zawarta w Warszawie dn. 1/II 1936 r. na czas do dn. 31/XII 1940 r. z prawem automatycznego przedłużania tej umowy co 3 lata na dalsze 3 lata.

2. Umowa o utworzeniu wspólnego biura sprzedaży producentów siatek żarowych w postaci Sp. z ogr. odp. „Gazolux” w Warszawie, zawarta w Warszawie dn. 15/II 1936 r. na czas do dn. 31/XII 1937 r., z prawem automatycznego przedłużania tej umowy co 2 lata na dalsze 2 lata.

3. Umowa producentów siatek żarowych ze Sp. z ogr. odp. „Gazolux”, organizująca jej funkcje jako wspólnego biura sprzedaży, zawarta w Warszawie dn. 7/II 1936 r. na czas do końca 1937 r., z prawem automatycznego przedłużania tej umowy co rok na dalszy rok.

Powyższe 3 umowy tworzyły razem jedną organiczną całość: kartel siatek żarowych, który regulował zbyt, ceny i warunki sprzedaży siatek żarowych na rynku krajowym. Kontyngentując zbyt swoich uczestników, kartel ten pośrednio regulował również ich produkcję.

4. Umowa międzynarodowa S. A. „Żar” z „The British gas Mantle Association” w Londynie, reprezentującą międzynarodowy kartel siatek żarowych, zawarta na czas od dn. 28/VI 1935 r. do dn. 30/VI 1940 r.

Umowa ta pozbawiała największego polskiego producenta siatek żarowych, nastawionego przede wszystkim na eksport z uwagi na swoją stosunkowo bardzo znaczną zdolność produkcyjną (10 miln. sztuk siatek żarowych rocznie), wszelkich realnych możliwości eksportowych, dając mu w zamian drobne odszkodowanie — £ 1 500 rocznie.

5-6. Dwie umowy 3 fabryk cegły w okręgu kieleckim, zawarte w Kielcach dn. 12/II 1937 r., regulujące zbyt, ceny i warunki sprzedaży cegieł przy pomocy wspólnego biura sprzedaży.

7. Umowa 3 fabryk gipsu w okręgu stanisławowskim, zawarta w Stanisławowie dn. 2/IV 1936 r. na czas do dn. 31/III 1939 r., która regulowała zbyt, ceny i warunki sprzedaży gipsu.

8. Umowa 2 fabryk wapna w okręgu stanisławowskim, zawarta w Stanisławowie dn. 2/I 1937 r. na czas do końca 1938 r. z prawem automatycznego przedłużenia jej do końca 1939 r., która regulowała produkcję i zbyt wapna.

9. Umowa 3 miejscowych oddziałów we Włocławku firm: a) „Standard-Nobel w Polsce”, S. A., b) „Galicja” Galicyjskie Towarzystwo Naftowe, S. A., c) „Karpaty” — Sprzedaż Produktów Naftowych, Sp. z ogr. odp., zawarta we Włocławku dn. 28/I 1935 r. na czas nieograniczony, która regulowała zbyt, ceny i warunki sprzedaży nafty.

10. Umowa kart łowa 3 firm, a to: 1) Bracia Borkowscy, S. A., Zakłady Elektrotechniczne Warszawa, 2) Fabryka Artykułów Elektrotechnicznych Inż. St. Ciszewski, Sp. z ogr. odp. Bydgoszcz, 3) Sp. Akc. Przemysłu Elektrycznego „Czechowice” w Czechowicach — zawarta w Warszawie w dn. 24/III 1937 r. na czas nieograniczony. Umowa ta regulowała zbyt, ceny i warunki sprzedaży artykułów instalacyjnych elektrotechnicznych na obszarze Państwa Polskiego.

DOSTAWY I ROBOTY NA RZECZ SKARBU PAŃSTWA, SAMORZĄDU ORAZ INSTYTUCYJ PUBLICZNYCH

W związku z realizowaniem planu inwestycyjnego i zamierzonymi wielkimi robotami państwowymi i samorządowymi — szczególnego znaczenia nabiera opublikowane w „Dz. Ust. R. P.” Nr 13/1937 (poz. 92)

rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 29/I 1937 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucji prawa publicznego. Rozporządzenie to, wydane na podstawie ustawy z dn. 15/II 1933 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 19, poz. 127) będzie obowiązywać od dn. 26/VIII b. r. na obszarze całej Rzplitej, uchylając zarazem dotychczasowe przepisy dzielnicowe.

Rozporządzenie normuje jednolicie w 8 rozdziałach i 50 paragrafach całość postępowania w sprawach robót i dostaw dla Państwa, samorządów i instytucji prawa publicznego — z wyjątkiem monopoli oraz przedsiębiorstw państwowych przemysłowych, handlowych i górniczych, wydzielonych z ogólnej administracji, oraz posiadających samodzielną osobowość prawną, tudzież Lasów Państwowych, dla których Rada Ministrów wyda osobne rozporządzenie.

Przepisy ogólne rozporządzenia postanawiają, że roboty względnie dostawy mogą być powierzane w zasadzie tylko przedsiębiorstwom krajowym, a tylko wówczas gdyby to było niemożliwe — dopuszczonym do działalności w Polsce przedsiębiorstwom zagranicznym. Roboty i dostawy mają być wykonywane przez pracowników krajowych i przy użyciu krajowego materiału względnie przy użyciu odpowiednich ilości domieszki surowców krajowych. Roboty i dostawy mogą być powierzane jedynie osobom, uprawnionym do ich wykonywania, i w zasadzie bezpośrednio z pominięciem pośredników. Wyłączone są od dostaw i robót osoby skazane lub przeciwko którym toczy się postępowanie karnosądowe o przekupstwo przy dostawie lub robocie względnie za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu Państwa lub z chęci zysku; dalej osoby, które z własnej winy nie wykonały powierzonych im robót lub dostaw lub wykonały je w sposób niesumienny (jednakowoż po upływie 3 lat od stwierdzenia wymienionych uchybień udzielenie zamówienia tym osobom jest dopuszczalne), wreszcie osoby, które wykonywują zamówienie przy pomocy więźniów.

W okresie 3 lat od dnia rozwiązania stosunku służbowego nie wolno udzielać zamówień na dostawy lub roboty byłym funkcjonariuszom państwowym i samorządu terytorialnego na rzecz instytucji, w których pełnili służbę. Osoby powyższe nie mogą również w tym przypadku brać udziału w dostawie lub robocie w charakterze oferenta — jeżeli są członkami zarządu lub rady nadzorczej przedsiębiorstwa, ubiegającego się o roboty lub dostawy. Nie wolno udzielać zamówienia osobom, znajdującym się w stanie upadłości lub co do których majątku otwarto postępowanie układowe.

Powyższe postanowienia mają na celu zarówno zabezpieczenie interesów materialnych Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego itp., jak i umożliwienie solidnym przedsiębiorstwom przemysłowym, rzemieślniczym, handlowym oraz inżynierom i technikom otrzymywania zamówień na dostawy lub roboty z wyłączeniem przemysłu anonimowego i pośredników, nie mających nic wspólnego z wymienionymi zawodami.

Określenie sposobu legitymowania się osób fizycznych i prawnych, które mogą ubiegać się o dostawy lub roboty, opiera się na obowiązujących przepisach prawnych — w szczególności na ustawie o państwowym podatku przemysłowym, na postanowieniach prawa przemysłowego, prawa budowlanego oraz prawa o izbach i organizacjach rolniczych.

Rozporządzenie ogranicza w pewnym stopniu prawa osób prawnych, postanawiając, że ubiegać się o roboty lub dostawy mogą tylko takie osoby prawne, które się wykażą co najmniej jednoroczną egzystencją gospodarczą. Postanowienie to podyktowane jest przezrocznością, nakazującą unikania spółek handlowych, które, aczkolwiek są wpisane do rejestru handlowego i posiadają świadectwo przemysłowe, jednak wskutek swej zbyt krótkiej egzystencji gospodarczej nie zdołały jeszcze zdobyć rynku i zapewnić sobie opinii solidności. Wyjątek od tej zasady uczyniony jest jedynie dla organizacji rzemieślniczych o charakterze zarobkowym, tj. rzemieślniczych związków gospodarczych; wyjątek

ten podyktowany jest względami polityki gospodarczej, nakazującymi popieranie takich związków, oraz z uwagi na wyraźne postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 7 VI 1927 r. o prawie przemysłowym.

Postanowienia paragrafów 6-39 rozporządzenia określają sposoby udzielania zamówień na roboty i dostawy oraz zawierają przepisy szczególne co do każdego z tych sposobów.

Rozporządzenie przewiduje 4 formy udzielania zamówień na roboty lub dostawy: a) pisemny przetarg ofertowy—ograniczony lub nieograniczony, b) publiczny przetarg ustny, c) zamówienie z wolnej ręki, d) zakup bezpośredni za zwykłym rachunkiem.

Szczegółowe postanowienia co do każdej z tych 4 form udzielania zamówień na roboty i dostawy zawierają następujące 4 rozdziały (II-V) rozporządzenia.

Jako zasadę ustanawia rozporządzenie udzielanie zamówienia na podstawie wyniku pisemnego przetargu nieograniczonego.

Pisemny przetarg ograniczony dopuszczony jest tylko wówczas, gdy tego wymaga: 1) zabytkowy lub artystyczny charakter roboty lub dostawy, 2) względ na bezpieczeństwo Państwa (tam, gdzie robota lub dostawa może być wykonana tylko przez pewne określone przedsiębiorstwo), 3) jeżeli przetarg nieograniczony nie dal wyniku, 4) w przypadkach szczególnych, określonych w zarządzeniach właściwych ministrów.

Zasada udzielania zamówień w drodze przede wszystkim pisemnego przetargu nieograniczonego ma na celu umożliwienie dowolności w wyborze dostawcy lub przedsiębiorcy, a zarazem uzyskanie możliwie najlepszego wykonania dostawy lub roboty przy odpowiedniej cenie. Wyjątki od powyższej reguły uzasadnione są koniecznością zapewnienia zainteresowanym ministrom w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu swobody działania w udzielaniu zamówień ze względu na potrzeby bieżącej polityki gospodarczej Państwa albo też podyktowane są zakresem, nagłością, bądź przeznaczeniem dostawy lub roboty, jak to jest np. z dostawami produktów rolnych dla wojska, na które zamówienia mają być udzielane z wolnej ręki.

Przetarg pisemny nieograniczony powinien być poprzedzony przynajmniej na 10 dni wezwaniem do składania ofert pisemnych, ogłoszonym w miejscowej prasie; o ile wartość zamówienia przekracza kwotę zł 50 tys.—wezwanie do składania ofert należy ogłosić w „*Monitorze Polskim*”. Niezależnie od ogłoszenia—wezwanie należy przesać do wiadomości właściwej organizacji samorządu gospodarczego, a więc izbie przemysłowo-handlowej, rzemieślniczej lub rolniczej.

W okresie od ogłoszenia wezwania aż do składania ofert osoby zainteresowane mają prawo przeglądać pełny jego tekst oraz zaznajamiać się z warunkami dostawy lub roboty w urzędzie lub zarządzie, wskazanym w wezwaniu; również mogą za zwrotem kosztów otrzymywać odpisy warunków dostawy lub roboty.

Treść wezwania do składania ofert jest szczegółowo określona w rozporządzeniu w ten sposób, aby nie dawać powodu do jakichkolwiek wątpliwości ani co do urzędu, czy instytucji, ogłaszającej zamówienia, ani co do warunku, sposobu wykonania zamówienia itp. Jednakowoż wezwanie nie może zawierać cen orientacyjnych. Rozporządzenie szczegółowo również podaje warunki, jakim powinna odpowiadać oferta.

Co do formy—oferta powinna być napisana w jednym ciągu bez miejsc niewypełnionych i zaopatrzona własnoręcznym podpisem oferenta bądź osób, mających prawo zaciągać zobowiązania w jego imieniu. Wszelkie wyskrobywania w ofertach są niedopuszczalne, poprawki zaś należy omówić w uwadze, zaopatrzonej własnoręcznym podpisem oferenta lub osoby upoważnionej. Władza ogłaszająca przetarg może żądać od oferentów złożenia bilansu za ostatni rok gospodarczy.

Równocześnie z ofertą winno być złożone przepisane wadium.

Oferta winna być złożona przed terminem rozpoczęcia przetargu, oznaczonym w wezwaniu do składania ofert. Przed tym terminem oferent może swą ofertę cofnąć lub zmienić i w tym przypadku powinno być mu zwrócone wadium. Jeżeli oferta będzie cofnięta lub zmieniona po rozpoczęciu przetargu, złożone wadium przepada na rzecz ogłaszającego przetarg. W przypadku utrzymania się przy przetargu oferent winien we właściwym terminie podpisać umowę na dostawę lub robo-

tę, objętą przetargiem, oraz złożyć zabezpieczenie, zapewniające należyte jej wykonanie. Uchylenie się od podpisania w terminie umowy lub niezłożenie zabezpieczenia rozwiązuje umowę z oferentem z utratą przez niego wadium. Jeżeli władza ogłaszająca przetarg zawiadomi oferenta o przyjęciu oferty lub zmianie warunków dostawy lub roboty, podane w wezwaniu lub ustalone z oferentem przy wyborze oferty, oferentowi przysługuje prawo uchylenia się od podpisania umowy. Władzy zamawiającej służy pierwszeństwo zaspokojenia na złożonym zabezpieczeniu.

Rozpoczęcie przetargu odbywa się w miejscu i czasie, wskazanym w wezwaniu. Komisja przetargowa winna zbadać i stwierdzić prawidłowo ogłoszenie przetargu, nienaruszalność skrzynki z ofertami i kopert, zawierających oferty, otworzyć koperty z ofertami i zaopatrzyć każdą ofertę w bieżący numer, stwierdzić, które oferty są nieważne i z jakich powodów, odczytać oferty, nadające się do rozpatrzenia, a w szczególności wymienić osobę oferenta i oferowaną cenę, wreszcie spisać protokół z przebiegu przetargu, który podpisuje przewodniczący i sekretarz.

Na przetargu mogą być obecni delegaci Kontroli Państwowej oraz oferenci lub ich pełnomocnicy.

Z ofert, nadających się do rozpatrzenia, władza, urząd lub zarząd wybiera ofertę, biorąc pod uwagę całokształt warunków, zgłoszonych przez oferenta, jakość oferowanych przedmiotów lub roboty, jakoteż solidność i pewność oferentów oraz ich uzdolnienie i techniczne przygotowanie do wykonania dostawy lub roboty. Wybór oferty winien być pisemnie umotywowany. Przy ocenie poszczególnych ofert oferowane ceny powinny być porównane z cenami rynkowymi, w wypadku ich braku—z cenami poprzednich lub podobnych dostaw i robót.

W wypadku braku co najmniej 2 ważnych ofert względnie w razie ustalenia, że żadna z rozpatrywanych ofert nie nadaje się do przyjęcia—należy uznać, że przetarg nie dal wyniku dodatniego. Odnośna decyzja powinna być uzasadniona na piśmie i podana do wiadomości oferentów. Po przetargu władza ogłaszająca przetarg nie może ani przeprowadzać dodatkowych ustnych przetargów ani też żądać obniżenia ceny. Oferent, którego oferta została odrzucona lub przyjęta tylko w części, nie ma prawa z tego tytułu do żadnych roszczeń. W ciągu 3 dni od powzięcia decyzji o przyjęciu oferty władza ogłaszająca przetarg powinna pisemnie zawiadomić oferenta o wyborze jego oferty, wzywając go równocześnie do stawienia się w oznaczonym czasie i miejscu celem spisania i podpisania umowy. W wezwaniu tym, które powinno być doręczone przed upływem czasu obowiązywania oferty, termin do spisania umowy i jej podpisania nie może przekraczać 28 dni, licząc od daty doręczenia wezwania. Oferenci, którzy się nie utrzymali przy przetargu, powinni być o tym zawiadomieni, a zarazem należy zwrócić im złożone wadium. Oferentom tym należy podać nazwiska osób, których oferty przyjęto.

Rozporządzenie określa również szczegółowo warunki, jakim winna odpowiadać umowa o roboty lub dostawy. Do umowy tej mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego, kodeksu zobowiązań oraz dzielnicowych przepisów prawa cywilnego.

Omówione powyżej postanowienia stosują się odpowiednio do przetargów ograniczonych, przy czym zamiast publicznego wezwania do składania ofert rozsyła się imienne wezwania do składania ofert.

Do przetargu ograniczonego należy wzywać co najmniej 5 osób, jeżeli zaś chodzi o dostawy lub roboty z zakresu rzemiosła—należy w tej liczbie wzywać do złożenia oferty organizację rzemieślniczą o charakterze zawodowym. Wezwanie takie powinno nastąpić za pośrednictwem właściwej terytorialnie izby rzemieślniczej.

Ograniczyć wezwanie do mniejszej liczby osób można jedynie w razie braku takich 5 oferentów, którzy mogliby należycie wykonać robotę lub dostawę. Do ważności przetargu ograniczonego konieczne jest złożenie co najmniej 2 ważnych ofert.

Jeżeli przetarg ograniczony nie da wyniku dodatniego—wyższa instancja władzy ogłaszającej przetarg rozstrzyga, czy ma się odbyć ponowny przetarg ograniczony czy też zamówienie winno być udzielone z wolnej ręki.

Udzielanie zamówień na podstawie wyniku publicznego przetargu ustnego uzasadnione jest potrzebą uniknięcia formalności, związanych z przetargami pisemnymi, w tych przypadkach, gdzie chodzi o dostawę mniejszej wagi, a z natury dostawy lub roboty wynika konieczność zainteresowania szerszych warstw gospodarczych danej miejscowości. Publiczny przetarg ustny stosuje się wówczas, gdy przewidywana wartość dostawy lub roboty nie przekracza zł 5 tys.

Przy publicznym przetargu ustnym stosuje się odpowiednio przepisy o pisemnym przetargu ofertowym nieograniczonym z następującymi zmianami: ogłoszenie o przetargu należy umieścić na urzędowej tablicy władzy urzędu lub zarządu, ogłaszającego przetarg, oraz przesyłać je do wiadomości terytorialnie właściwej izbie przemysłowo-handlowej, rzemieślniczej lub rolniczej. Ogłoszenie takie można nadto opublikować w miejscowym piśmie codziennym względnie podać do wiadomości publicznej w inny sposób, odpowiadający miejscowym zwyczajom, jeżeli to jest wskazane dla osiągnięcia pomyślnego wyniku przetargu. Na początku przetargu należy odczytać warunki przetargowe wobec oferentów, biorących w nim udział, co należy zaznaczyć w protokole. Oferenci powinni zgłosić się do przetargu osobiście lub za pośrednictwem uwierzytelnionych pełnomocników i powinni złożyć przepisane wadium. Kupcy rejestrowi winni przedstawić aktualny wypis z rejestru handlowego.

W trakcie przetargu oferenci zgłaszają ustnie kolejno coraz niższe ceny dostawy lub roboty, dopóki—mimo 3-krotnego wywołania—nie nastąpi dalsze zgłoszenie. Ceny, kolejno oferowane, winny być uwidocznione w protokole przetargu. Po zakończeniu przetargu protokół podpisują również ci oferenci, których oferty nie zostały odrzucone. Przez podpisanie protokołu oferenci są związani ofertą w zakresie terminu, przewidzianego w ogłoszeniu o przetargu, oferent zaś, którego oferta została wybrana—do czasu podpisania umowy, wszyscy pod rygorem przepadku wadium.

Bezpośrednio po przetargu, a w każdym razie nie później, niż w ciągu 14 dni zwraca się wadium oferentom, których oferty zostały odrzucone; wadium zaś oferentów, których oferty nie zostały odrzucone—zatrzymuje się do czasu zawarcia umowy lub powzięcia decyzji o odrzuceniu oferty.

Udzielenie zamówienia z wolnej ręki, tj. bez uprzedniego przetargu bądź pisemnego (nieograniczonego lub ograniczonego), bądź też publicznego przetargu ustnego—polega na powierzeniu dostawy lub roboty w drodze porozumienia się pomiędzy władzą i osobą posiadającą warunki do uzyskania zamówienia na roboty lub dostawy.

Zamówienie z wolnej ręki może być udzielone w następujących przypadkach: 1) jeżeli zachodzi nieprzewidziana a umotywowana konieczność natychmiastowego wykonania dostawy lub roboty; 2) jeżeli odbycie przetargu może ujawnić tajemnicę państwową lub wojskową; 3) jeżeli zamówienie jest konieczne dla celów badań naukowych lub doświadczalnych, lub też jeżeli chodzi o zamówienie w wyniku prac konkursowych; 4) jeżeli przedmiotem zamówienia jest dostawa lub robota, której wykonanie ze względu na jej wyjątkowo specjalny charakter może być uskutecznione tylko przez pewną osobę fizyczną lub prawną; 5) jeżeli przedmiot zamówienia jest produkowany przez przedsiębiorcę na prawach wyłączności lub znajduje się pod ochroną patentu, albo ma cenę urzędowo ustaloną; 6) jeżeli przetarg ograniczony nie dał wyniku dodatniego, a instancja wyższa (władza nadzorcza) władzy, urzędu bądź zarządu, ogłaszającego przetarg, rozstrzygnęła, że ma być udzielone zamówienie z wolnej ręki; 7) jeżeli w czasie wykonywania dostawy lub roboty okaże się konieczne wykonanie przez tego samego dostawcę lub przedsiębiorcę pewnych związanych z nimi dodatkowych świadczeń, nieprzewidzianych umową, a wartość roboty lub dostawy dodatkowej nie przekracza 25% wartości pierwotnej dostawy lub roboty; 8) jeżeli wskutek niedotrzymania umowy przez dostawcę lub przedsiębiorcę władza, urząd lub zarząd zmuszony jest do powierzenia osobie trzeciej wykonania udzielonego zamówienia, a z braku czasu niemożliwe jest ogłoszenie przetargu; 9) jeżeli wartość zamówienia na dostawę lub robotę nie przekracza kwoty, ustalonej przez właściwego ministra; 10) jeżeli udzielenie zamówie-

nia jest konieczne ze względu na położenie gospodarcze pewnej gałęzi wytwórczości; w tym przypadku zamówienie z wolnej ręki będzie udzielone na zarządzenie właściwego ministra w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Skarbu, a z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, jako też Skarbu—dla dostaw produkcji rolnej; 11) jeżeli chodzi o zakup zboża i innych produktów rolnych dla potrzeb wojska; 12) jeżeli chodzi o dostawy lub roboty, wykonywane przez zakłady kary—dla potrzeb Min. Sprawiedliwości, lub przez wojskowe zakłady kary—dla potrzeb Min. Spraw Wojskowych; 13) jeżeli chodzi o dostawy lub roboty, wykonywane przez szkoły dla potrzeb administracji szkolnej.

Ponadto właściwy minister może zezwalać na udzielenie zamówień z wolnej ręki osobie fizycznej lub prawnej, która specjalnie dla dostaw uruchomiła wytwórnice przedmiotów, jeżeli przedmioty te uprzednio nie były wyrabiane w kraju, lub która przyjęła na siebie specjalne obowiązki, podyktowane interesem Państwa.

Zasadniczy jednak warunek udzielenia zamówienia na dostawę lub robotę z wolnej ręki polega na tym, że cena oferowana nie może być wyższa od ceny rynkowej lub giełdowej, odpowiadającej miejscowym stosunkom gospodarczym. Przekroczenie tej ceny jest dopuszczalne tylko w wyjątkowych przypadkach i musi być szczegółowo uzasadnione. Gdy dla przedmiotów dostawy lub pewnej kategorii robót nie istnieją ceny giełdowe, rynkowe, ani też ceny właściwe miejscowym stosunkom gospodarczym—władza, urząd lub zarząd, oddający dostawę lub robotę z wolnej ręki, powołuje specjalną komisję, która z udziałem rzeczoznawców ustala protokularnie na podstawie badań i kalkulacji ceny maksymalne dla danej dostawy lub roboty. Skład oraz zakres działania takiej komisji określi zarządzenie właściwego ministra, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Wyjątkiem od zasady udzielania zamówień na podstawie wyniku pisemnego przetargu nieograniczonego jest udzielanie zamówień na dostawy lub roboty w drodze bezpośredniego zakupu za zwykłym rachunkiem, który dozwolony jest w przypadkach, gdy wartość roboty lub dostawy nie przekracza kwoty zł 1 tys. Formę tę wprowadzono celem pominięcia procedury przetargowej przy codziennych drobnych zamówieniach.

W sprawie sposobu przyjmowania wykonanych robót i dostaw rozporządzenie postanawia, że odnośne warunki, sposoby i terminy ustala zarządzenia właściwych ministrów, wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

W każdym razie z każdej czynności odbiorczej należy sporządzić szczegółowy protokół, który powinien zawierać również decyzje o przyjęciu albo odrzuceniu warunkowym lub bezwarunkowym wykonanej roboty lub dostawy. Dostawca ma prawo wnieść swe zastrzeżenia do protokołu; winien on również podpisać protokół. Dostawca lub przedsiębiorca może otrzymać uwierzytelniony odpis protokołu odbiorczego.

Bardzo ważne dla dostawców są przepisy rozporządzenia, postanawiające, że należność za wykonaną i przyjętą część, całą robotę lub dostawę należy wypłacać dostawcom lub przedsiębiorstwom na podstawie sprawdzonych i przyjętych rachunków najpóźniej w ciągu 21 dni, licząc od dnia złożenia tych rachunków, o ile nie umówiono innego terminu płatności.

Powyższy przepis o regulowaniu należności za wykonane dostawy i roboty, uzasadniony jest nieodzowną potrzebą stanowczej zmiany dotychczas praktykowanego, lecz prawnie i gospodarczo nieuzasadnionego zatrzymywania należności dostawcom i przedsiębiorcom. Samorząd gospodarczy podkreślił w opinii swej z całym naciskiem, że brak pewności otrzymania należności w umówionym terminie odstręcza poważne i solidne firmy od podejmowania się dostaw i robót, co się dzieje ze szkodą zarówno dla instytucji publicznych, jak i dla gospodarstwa narodowego.

Natomiast niedopuszczalne jest wydawanie zaliczek przedsiębiorstwom lub dostawcom przed rozpoczęciem roboty lub dostawy. Zaliczki mogą być przewidziane wyjątkowo w umowach i udzielane jedynie za zezwoleniem instancji wyższej lub władzy nadzorczej tej władzy, urzędu lub zarządu, który udzielił zamówienia na dostawę lub robotę. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a w zakre-

sie spraw samorządu terytorialnego z Ministrem Spraw Wewnętrznych — ureguluje w drodze zarządzenia sprawę zaliczek, sposobu i formy ich zabezpieczenia, oraz oprocentowania, jak również sprawę zabezpieczenia, gwarantującego wykonanie umowy.

Udzielanie zaliczek tylko w wyjątkowych przypadkach ma na celu usunięcie niezdrowych gospodarczo objawów powstawania doraźnych przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych dla wykonania danej dostawy bądź roboty po konkurencyjnie niskich cenach, bez realnej zazwyczaj gwarancji solidnego wykonania zamówienia.

Rozporządzenie w następujący sposób określa uprawnienia w zakresie robót i dostaw.

Do wyłącznych i bezpośrednich uprawnień tych organów władz i urzędów, organów wojskowych, zarządów związku samorządu terytorialnego, które zostaną do tego upoważnione, oraz do kierowników instytucyj prawa publicznego lub osób, działających z ich upoważnienia, należy: 1) rozpiasanie przetargu ofertowego nieograniczonego, ograniczonego lub ogłoszenie publicznego przetargu ustnego; 2) wyznaczenie komisyj do przeprowadzania przetargów oraz przyjmowania wykonanych dostaw i robót; 3) powoływanie biegłych; 4) wybór oferty na podstawie wyników przetargu; 5) udzielanie zamówień z wolnej ręki; 6) dokonywanie zakupów bezpośrednich za zwykłym rachunkiem; 7) zawieranie umów z dostawcami i przedsiębiorcami; 8) nadzorowanie w okresie wykonywania dostawy lub roboty; 9) wypłacanie należności dostawcom i przedsiębiorcom; 10) przyjmowanie i zwracanie wadiumów oraz kaucyj; 11) udzielanie zaliczek.

Do przeprowadzania przetargów oraz przyjmowania wykonanych dostaw i robót mają być wyznaczane komisje. Zarządzenie właściwego ministra ustali skład i sposób powoływania tych komisyj, określi prawa i obowiązki przewodniczących i członków komisyj, jako też ustali przypadki, w których przeprowadzanie przetargów oraz przyjmowanie wykonanych dostaw i robót będzie uskuteczniane jednoosobowo.

Właściwy minister może uzależnić udzielenie zamówienia na dostawę lub robotę oraz przyjęcie wykonanej dostawy lub roboty od zatwierdzenia przez instancję wyższą, bądź władzę nadzorczą.

Przy ustalaniu form wykonywania uprawnień przez władze, urzędy i zarządy w zakresie regulowania spraw dostaw i robót, został utrzymany z niewielkimi zmianami wyrobiony praktyką władz administracyjnych dotychczasowy stan rzeczy, zwłaszcza jeżeli chodzi o technikę ogłaszania przetargów, ich przeprowadzania i wyboru oferty, jako też odbioru wykonanych dostaw i robót. Do pewnego stopnia novum stanowi uzależnienie udzielenia zamówienia oraz przyjęcia wykonanej dostawy lub roboty od zatwierdzenia przez instancję wyższą, bądź władzę nadzorczą, a to na podstawie zarządzenia właściwego ministra. Okazało się to konieczne w celu powiązania w razie potrzeby działalności niższych instancyj ze wskazaniami polityki dostaw i robót publicznych.

Jeżeli chodzi o postanowienia rozporządzenia, podyktowane względami polityki gospodarczej, to znajdują one wyraz przede wszystkim w wytycznych ogólnych na każdy rok gospodarczy co do udzielania zamówień na te roboty i dostawy, które mają szczególne znaczenie ze względu na interesy gospodarcze danej gałęzi gospodarstwa narodowego, które ma wydać Minister Przemysłu i Handlu w zakresie produkcji przemysłowej, a Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu — w zakresie produkcji rolnej. Wytyczne te, jeżeli chodzi o dostawy i roboty dla potrzeb wojska, wydawane będą w porozumieniu również z Ministrem Spraw Wojskowych.

Względy polityki gospodarczej mogą również uwzględniać szczególne przepisy o robotach i dostawach, wydawanych przez poszczególnych ministrów w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu na podstawie rozporządzenia o dostawach dla podległych im działów administracji państwowej oraz nadzorowanych instytucyj. Dla administracji ogólnej i samorządu terytorialnego przepisy takie wydawać może Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu, tudzież z innymi zainteresowanymi ministrami.

Względy gospodarczej polityki podyktowany jest również przepis rozporządzenia, że zamówienia na roboty i dostawy znaczących

rozmiarów — niezależnie od formy, w jakiej są dokonywane — powinny być udzielane w ten sposób, aby możliwie równomiernie uwzględniać potrzeby wszystkich okręgów gospodarczych Państwa.

Zamówienia na roboty lub dostawy powinny być udzielane o ile możliwości w takim czasie, by ich wykonanie przypadało na tzw. sezon martwy za wyjątkiem artykułów, na które zamówienia należy udzielać tak, aby ich wykonanie przypadało przede wszystkim na sezon wzmożonej podaży, zwłaszcza w okresach, bezpośrednio następujących po żniwach. Wykonanie dostawy lub roboty w sezonie martwym nie powinno w żadnym razie powodować zwiększenia ich kosztów lub obniżenia ich jakości.

Współdziałanie organizacyj gospodarczych przy ogłaszaniu pisemnych przetargów nieograniczonych znalazło swój wyraz w przepisach rozporządzenia, postanawiających, że wezwanie do składania ofert powinno być przesłane do wiadomości terytorialnie właściwej izby przemysłowo-handlowej, rzemieślniczej, rolniczej lub innej właściwej organizacji zawodowej. W ten sposób zostało uwzględnione ustawowe uprawnienie samorządu gospodarczego do współdziałania z władzami rządowymi w sprawach gospodarczych, zwłaszcza gdy chodzi o zainteresowanie przetargiem nieograniczonym na dostawę lub robotę możliwie największej liczby przemysłowców, kupców, rzemieślników lub rolników. Należy zaznaczyć, że przez „właściwe organizacje zawodowe” należy przede wszystkim rozumieć „zrzeszenia przemysłowe” bądź „rzemieślnicze związki gospodarcze”, przewidziane w obowiązującym prawie przemysłowym.

Ze stanowiska gospodarczego ważne są również omówione wyżej postanowienia o regulowaniu należności z tytułu robót lub dostaw oraz o zakazie wydawania zaliczek na roboty i dostawy.

Omówione rozporządzenie o robotach i dostawach ma niesłychanie doniosłe aktualne znaczenie, wprowadza bowiem po wielu latach jednolite zasady postępowania w tej dziedzinie. Należy podkreślić, że rozporządzenie nie było naśladowaniem obcych wzorów, lecz wyrosło w głównej mierze z stosowanej dotychczas praktyki instytucyj rządowych i samorządowych.

Do wprowadzenia w życie rozporządzenia niezbędne będzie wydanie szeregu przepisów wykonawczych.

DOROBK INWESTYCYJNY WOŁYNIA. — W związku z tworzeniem i realizacją programu inwestycyjnego ciekawe są dane, dotyczące rezultatów, już osiągniętych w dziedzinie inwestycji gospodarczych.

Niektóre dzielnice kraju odpowiednie badania przeprowadziły, i to w sposób nieraz bardzo szczegółowy. M. in. Wołyński Komitet Ekonomiczny opracował interesujący przegląd prac inwestycyjnych, dokonanych oraz planowanych na Wołyniu.

Wołyń, okrąg w 80% rolniczy, nastawił się w swej polityce inwestycyjnej przede wszystkim na zagadnienia rolne i komunikacyjne. Inne inwestycje, a więc o charakterze bądź przemysłowo-górnym bądź nawet urbanizacyjnym, odgrywać dużo mniejszą rolę w hierarchii osiągnięć ekonomicznych Wołynia po wojnie.

Jeżeli więc zaczniemy od rolnictwa, to musimy stwierdzić, że bardzo poważne prace inwestycyjne przeprowadzono na Wołyniu w okresie lat ostatnich na odcinku przebudowy ustroju rolnego. I tak, od 1925 r. do końca III kwartału ub. r. wydatkowano na scalenie gruntów ogółem ponad zł 11·5 miln., na zniesienie serwitutów ok. zł 0·4 miln. i wreszcie na melioracje zł 3·2 miln. Prace scaleniowe objęły ogółem ok. 120 tys. gospodarstw chłopskich o powierzchni niespełna 660 tys. ha w blisko 600 wsiach i osadach. W zakresie prac wodnomelioracyjnych, pomimo szczupłości kredytów, przeprowadzono szereg prac w związku z realizacją kanału imienia Pana Prezydenta Rzplitej oraz uregulowano odcinek rzeki Turii poniżej Kowla. Pomiary szeregu rzek i terenów zabagnionych umożliwiły ponadto przygotowanie projektów melioracyjnych, jak np. rzek Naretwy i Ujścia. Związki samorządowe 4 powiatów (kostopolskiego, luckiego, sarnieńskiego i dubieńskiego) wykopały 50 km kanałów i rowów oraz zagospodarowały ok. 180 ha nieużytków rolnych. Z inicjatywy spółek wodnych wykopano ok. 25 km rowów oraz osuszono szczegółowo drenami i rowami ok. 200 ha powierzchni. Państwowy Bank Rolny na swych terenach parcelacyjnych wykopał 163·5 km rowów, zdrenował 45 ha ziemi i zagospodarował 196 ha łąk. Wreszcie, na terenach lasów państwowych do 1936 r. wykonano 140 km rowów, 101 śluz i jazów i założono na odwodnionych terenach kultury łąkowe o powierzchni 765 ha. Całe tzw. Polesie Wołyńskie zostało ponadto objęte naukowo-przygotowawczymi pracami melioracyjnymi, pozostającymi w związku z regulacją Polesia geograficzne-

go. Jak z tego wynika, na Wołyniu dokonano już poważnej pracy melioracyjnej: ogółem w okresie 1928–1935 wykonano ponad 2 000 km rowów i zmeliorowano 86,6 tys. ha gruntów. Ponadto w 1936 r. wykopano jeszcze ok. 250 km rowów oraz wykończono ok. 10 tysięcy ha melioracyj.

Jednocześnie z pracami nad przebudową ustroju rolnego postępowała rozbudowa przemysłu wołyńskiego, opierającego się w swym postępie m. in. na dobrodziejstwach, płynących z usprawnienia transportu i rozbudowy sieci drogowej. Wyrazem dynamiki przemysłowej na ziemiach wołyńskich może posłużyć fakt powstania w okresie ostatnich 2 lat: rafinerii oleju i stacji oczyszczania koniczyny w Równem, fabryk sody i waty oraz garbarni w Kowlu, wielkiej kaoliniarni w Dermence, kamieniołomów granitowych w Klesowie i wreszcie dużej bekoniarńi eksportowej w Dubnie (ostatnie zakłady wytwórcze zatrudniają od 250 do 300 robotników każdy).

Na drogi kołowe samorząd Wołynia wydatkował w latach 1931–1936 z górą zł 13 miln., z czego gros, bo przeszło zł 11,4 miln., pobrano z funduszu specjalnych opłat drogowych, a z górą zł 1,6 miln. dopłacili miejscowi adiacenci. Na budowę nowych dróg samorządowych w omawianym okresie wydatkowano ok. zł 4,9 miln., na konserwację—ok. zł 4,4 miln.; z górą zł 1/2 miln. dopłacono do dróg państwowych i wreszcie blisko zł 3 1/2 miln. wydatkowano na inne cele drogowe. Repartycja wymienionych kwot pomiędzy poszczególne powiaty województwa była dość równomierna—tak, że możemy liczyć, że na każdy z 11 powiatów Wołynia wypadło przeciętnie po zł 1 miln. na samorządowe roboty drogowe. W chwili obecnej Wołyń posiada z górą 1,3 tys.

km dróg z twardą nawierzchnią (państwowych i samorządowych) i ponad 23 tys. km dróg gruntowych. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Wołyń posiada 6,3 km dróg z trwałą nawierzchnią, przy czym najgęstsza jest sieć na południu (powiat dubieński—12,2 km), najrzadsza zaś—na tzw. Polesiu Wołyńskim (pow. sarnieński—1,1 km).

Na odcinku inwestycyjnym kolejowym na pierwszym miejscu należy postawić budowę linii Łuck—Stojanów. Kolej ta, ukończona w 1925 r., a oddana do użytku w połowie 1928 r., przebiega trasę 84 km, dzielącą stolicę Wołynia od systemu kolei Małopolski Wschodniej. Ponadto wielką rolę gospodarczą spełnia bocznica przemysłowa do Janowej Doliny, gdzie znajdują się, jak wiadomo, wielkie bogactwa mineralne w postaci złóż bazaltowych, stanowiących doskonały budulec drogowy. Dzięki budowie tzw. kanału Kamiennego w ramach obecnie realizowanej 4-latki grys bazaltowy wołyński zyska tani fracht wodny do centrum kraju.

Obraz osiągnięć Wołynia na odcinku planowego inwestowania gospodarczego nie byłby całkowity, gdybyśmy zupełnie pominieli zagadnienia inwestycyjno-ubezpieczeniowe. Jako miernik może tu służyć fakt, że w okresie od 1925 r. do 1935 r. wpłacono m. in. na terenie Wołynia z górą 37 miln. składek do Państwowego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i wypłacono z górą zł 23 miln. odszkodowań. Jednocześnie poczyniono szereg inwestycji o charakterze przeciwpożarowym itp.

Rozbudowały się na Wołyniu również instytucje o charakterze kulturalnym.

Z. K.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ PRZEMYSŁ NAFTOWY

Ś. P. INŻ. LUDWIK WŁOCZEWSKI.—W nocy z dn. 29 na dz. 30 marca b. r. zmarł ś. p. Inż. górń. Ludwik Włoczewski, czynny członek Zarządu i Dyrektor S. A. „Standard-Nobel w Polsce”.

Urodzony w 1879 r. w Plocku, jako syn ś. p. Władysława, uczestnika powstania narodowego 1863 r., kończy gimnazjum w mieście rodzinnym, studia wyższe zaczyna na Wydziale Przyrodniczo-Matematycznym Uniwersytetu Warszawskiego, po czym przenosi się do Akademii Górniczej w Leoben. Uzyskawszy na tej uczelni w 1910 r. stopień inż. górniczego, poświęca się przemysłowi naftowemu i pracuje w Borysławiu, początkowo w firmie „Erdölwerke Galizien”, po tym w S. A. „Premier”, przechodząc wszelkie działy służby technicznej i uzyskując już w 1913 r. stanowisko szefa sekcji kopalnianej. Z chwilą wybuchu wojny światowej wstępuje do I Brygady Legionów Polskich, czasowo zwolniony kieruje od listopada 1915 r. do czerwca 1916 r. kopalnią nafty f. „Fanto” w Bitkowie, po czym ponownie wraca do służby legionowej—do początku 1917 r. W lutym 1917 r. powraca do Borysławia i pełni funkcję Szefa Wydziału Kopalnianego f. S. A. „Nafta”. Od marca 1919 r. pracuje w Ministerstwie Apropizacji, a w kwietniu 1920 r. wstępuje do firmy „Bracia Nobel w Polsce, S. A.” jako Zastępca Dyrektora Działu Kopalnianego. Z chwilą wybuchu wojny bolszewickiej wstępuje jako ochotnik do służby wojskowej. Z końcem 1920 r. zostaje Dyrektorem Zarządzającym S. A. „Olej Skalny”, a po fuzji tej spółki ze spółką „Bracia Nobel w Polsce” w firmę „Standard-Nobel w Polsce, S. A.” zostaje Dyrektorem Działu Kopalnianego tej spółki, a w 1930 r. czynnym członkiem Zarządu i Dyrektorem tejże firmy.

Ubył człowiek wielkiej prawości, niezwykle czynny i gorąco oddany sprawie polskiego przemysłu naftowego. Nie było mu dane dożyć renesansu polskiego przemysłu naftowego, którego świetność widział na początku swej pracy. W każdym razie przyczynił się wydatnie do tych prac przygotowawczych, które obecnie są w toku. Stanąwszy na czele wielkiej firmy zagranicznej, kładł wielki nacisk na uruchomienie zakrojonych na dużą miarę prac geologicznych i usiłował pierwszy realizować program wierceń poszukiwawczych; był także jednym z promotorów postępu technicznego na kopalniach, i Jemu przede wszystkim zawdzięczamy wprowadzenie linowego systemu wiercenia, który z takim pożytkiem zastąpił stosowany dotąd przestarzały system żerdziowy. W wielu pracach wspólnych przemysłu brał udział czynny i owocny w rezultaty.

Cześć Jego pamięci!

KOPALNICTWO NAFTOWE W ROKU 1936

Wydobycie ropy w 1936 r. wynosiło ogółem 51 063 cysterny brutto. W porównaniu z wydobywaniem w 1935 r. zmniejszyło się wydobywanie ze szloroczne zaledwie o 413 cyst., tj. o 0,8%. Nastąpiło zatem w ub. r. znaczne osłabienie tempa spadku wydobywania, przy czym—jako objaw dodatni—wiąże się to ze znacznym przyrostem wydobywania gatunków ropy pozaborysławskiej, co potwierdza nam następujące zestawienie produkcji (w cysternach 10-tonowych):

	Ropa borysławska	Inne gatunki	Razem
1898	1 300	31 014	32 314
1900	5 500	27 130	32 630
1909	191 604	13 711	205 315
1920	62 568	13 934	76 502
1925	61 867	19 326	81 193
1926	59 675	19 933	79 608
1927	52 670	19 589	72 259
1928	54 128	20 171	74 299
1929	47 403	20 066	67 469
1930	44 287	21 989	66 276
1931	39 039	24 009	63 048
1932	33 013	22 655	55 668
1933	32 514	22 553	55 067
1934	30 138	22 782	52 920
1935	28 598	22 878	51 476
1936	27 132	23 931	51 063

Podobnie jak w latach poprzednich—największą niższą wydajności wyróżnia się w 1936 r. rejon borysławski. Ze względów na wysokie koszty eksploatacji nie budzi on już takiego zainteresowania jak niegdyś. Gdy jeszcze niedawno ilość odwierconych metrów dochodziła do kilkudziesięciu tysięcy, to w roku sprawozdawczym znów bardzo się skurczyła. Liczba zaś otworów świrdrowych, jakkolwiek nieco wzrosła, to jednak jest za mała, aby się mogła przyczynić do zahamowania dalszego spadku produkcji tego rejonu:

	Produkcja ropy	Odwiercono	Przybyło nowych otworów
	cyst. 10-ton.	m	
1904	54 600	69 289	
1905	54 650	81 171	
1906	56 220	84 490	
1907	101 159	78 440	
1908	155 318	64 900	
1909	191 604	45 776	

brak danych

rok	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło no- wych otworów
1920	62 568	32 408	brak danych
1921	56 357	32 059	brak danych
1922	55 457	43 228	14
1923	57 308	38 068	12
1924	59 576	31 797	14
1925	61 867	28 679	23
1926	59 675	33 959	24
1927	52 670	40 441	22
1928	54 128	37 448	14
1929	47 403	34 097	14
1930	44 287	28 188	8
1931	39 039	14 235	3
1932	33 013	8 063	5
1933	32 514	7 571	7
1934	30 138	8 020	7
1935	28 599	10 981	11
1936	27 132	9 154	11

Z rejonów marek specjalnych większe zainteresowanie budzą tereny w K r y g u. Są to tereny znane już w 1880 r. Wówczas 59 studzien, ręcznie kopanych, dostarczało 9 cyst. ropy rocznie. W 1888 r. z 20 otworów świdrowych uzyskano 75 cyst. ropy, w 1899 r.—940 cyst., w 1900 r.—678 cyst., w 1901 r.—706 cyst., w 1902 r.—491 cyst., w 1904 r.—288 cyst., w 1917 r.—29 cyst. Tereny te, acz dawno znane, dłuższy czas nie były przedmiotem intensywniejszej eksploatacji. Dopiero w ramach wskrzeszonej państwowości polskiej doszły one do rozkwitu, uzyskując po 18 latach 16-krotne zwiększenie wydajności:

rok	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło no- wych otworów
1919	94	brak danych	brak danych
1920	75	40	—
1921	74	—	—
1922	102	349	—
1923	102	—	—
1924	99	—	—
1925	107	364	1
1926	95	—	—
1927	88	1 323	3
1928	123	500	—
1929	96	1 138	3
1930	129	1 238	1
1931	228	1 996	5
1932	352	3 008	8
1933	531	2 164	9
1934	575	5 664	22
1935	1 053	6 873	22
1936	1 529	10 878	34

Nie mniej interesujące są też znane już w 1893 r. tereny w T o r o s z ó w c e, gdzie wówczas dostarczyły one w ciągu roku 550 cyst. ropy. W 1899 r. uzyskano z nich 250 cyst., w 1900 r.—90, w 1901 r.—51, w 1904 r.—8 cyst. Rok sprawozdawczy zaznaczył się nowym znacznym zwiększeniem wydobywania:

rok	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło no- wych otworów
1919	5	brak danych	brak danych
1920	4	—	—
1921	1	—	—
1922	—	—	—
1923	—	—	—
1924	—	—	—
1925	—	—	—
1926	46	364	2
1927	77	636	1
1928	27	—	—
1929	30	145	1
1930	106	106	4
1931	195	195	8
1932	273	273	4
1933	260	260	4
1934	270	747	6
1935	408	2 534	12
1936	664	2 440	7

W Lipinkach w 1880 r. z 57 ręcznie kopanych studzien wydobyto 82 cyst. ropy, w 1888 r.—164 cyst., w 1899 r.—222, w 1900 r.—336, w 1902 r.—321, w 1904 r.—239, w 1917 r.—269 cyst. Rok 1936

w porównaniu z 1919 r. zaznaczył się dla terenów w Lipinkach blisko 4-krotnym zwiększeniem wydajności:

rok	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło no- wych otworów
1919	253	brak danych	brak danych
1920	334	936	—
1921	297	795	—
1922	352	1 129	4
1923	367	1 311	11
1924	441	2 105	8
1925	540	2 115	10
1926	592	2 175	11
1927	633	3 504	12
1928	670	3 185	18
1929	768	4 324	31
1930	881	6 143	12
1931	933	3 486	6
1932	868	1 280	11
1933	890	3 411	20
1934	857	5 838	3
1935	953	2 384	14
1936	971	3 841	—

Normalnie rozwijają się dalej kopalnie w W a n k o w e j. Tereny w Wańkowej (później wraz z gm. Brelików, Leszczowate) początkowo — w 1880 r. — z 7 studzien ręcznie kopanych produkowały 3 cyst. ropy, w 1889 r. — z 9 otworów świdrowych — dawały 120 cyst.; w 1896 r. — z 28 otworów świdrowych — dostarczyły 500 cyst., w 1901 r. — z 54 otworów 1 485 cyst., w 1904 r. — z 264 otw. 1 574, w 1908 r. — z 69 otw. 1 533, w 1910 r. — z 72 otw. 1 454, w 1917 r. — 1 628 cyst. Rok sprawozdawczy zaznaczył się dla tych terenów lekkim i — jak można sądzić z poniższych liczb — raczej przejściowym spadkiem wydobywania:

rok	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło no- wych otworów
1919	1 744	brak danych	brak danych
1920	1 703	—	—
1921	1 539	188	6
1922	1 721	2 899	5
1923	1 723	3 278	9
1924	1 673	3 211	5
1925	1 506	2 484	9
1926	1 412	3 135	3
1927	1 226	1 986	4
1928	1 173	2 598	4
1929	1 153	2 710	7
1930	1 343	4 108	2
1931	1 633	2 215	6
1932	1 549	2 828	10
1933	1 655	4 538	9
1934	1 871	4 353	10
1935	1 971	4 575	13
1936	1 909	5 587	—

Znane od 57 lat tereny w R y p n e m z 8 studni w 1880 r. wyprodukowały 2 cyst. ropy, w 1896 r. — z 41 otworów — dały 15 cyst., w 1900 r. — 176, w 1917 r. — 264 cyst. Zwyżkująca z roku na rok produkcja tych kopalń w roku sprawozdawczym zaznaczyła się po raz trzeci od 1934 r. nową poważną niżką, wywołaną nie wystarczającą ilością nowych wierceń:

rok	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło no- wych otworów
1919	554	brak danych	brak danych
1920	761	5 114	—
1921	785	4 038	—
1922	864	2 123	3
1923	958	2 192	5
1924	1 133	3 278	1
1925	1 216	3 178	4
1926	1 229	3 294	5
1927	1 227	4 290	6
1928	1 064	5 113	8
1929	1 035	3 961	9
1930	1 444	7 026	4
1931	1 640	3 409	3
1932	1 403	2 613	—

1933	1 638	3 824	8
1934	1 830	3 557	6
1935	1 634	3 088	4
1936	1 398	3 568	7

Kopalnie schodnickie, które już miały okres rozkwitu, produkując w ciągu 1896 r. z 279 otworów 14 536 cyst. ropy, w 1897 r. — z 335 otw. 15 431 cyst., w 1898 r. — z 417 otw. 16 016 cyst. — w następnych latach, jak np. w 1904 r. — z 525 otworów produkowały już tylko 8 599 cyst. ropy, w 1910 r. — z 510 otw. 7 536 cyst. i w 1917 r. — 2 400 cyst., wreszcie w 1936 r. wykazały nową większą wyższą produkcję:

	Wydobyto ropy cyst. [10-ton.	Przybyło nowych otworów
1919	2 189	brak danych
1920	2 294	brak danych
1921	2 371	brak danych
1922	3 088	6
1923	3 089	5
1924	3 012	7
1925	3 162	7
1926	3 124	9
1927	3 147	11
1928	3 407	6
1929	3 278	7
1930	3 231	17
1931	3 564	10
1932	3 613	4
1933	3 844	7
1934	3 765	9
1935	3 717	18
1936	4 003	22

Tereny w Strzelbicach posiadały wydajność 15 cyst. ropy z 15 kopanych studzien w 1880 r., w 1896 r. — 300 cyst. ropy, w 1899 r. — przy 2 wierceniach — 200 cyst., w 1906 r. — 139, w 1907 r. — 140 i w 1917 r. — 153 cyst. Jakkolwiek tereny te warte są większego zainteresowania ze względu na położenie — wykazują dalej słabą wydajność, przy czym po spadku w 1935 r. dały w 1936 r. pewną wyższą:

	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło nowych otworów
1919	177	brak danych	brak danych
1920	165	—	—
1921	146	118	4
1922	161	638	4
1923	205	827	4
1924	267	1 552	10
1925	243	316	1
1926	220	—	—
1927	220	142	1
1928	236	178	2
1929	244	436	2
1930	281	487	3
1931	354	344	2
1932	359	311	—
1933	328	—	—
1934	383	—	—
1935	264	420	2
1936	290	—	—

Z kopalń na terenach tzw. niegdyś wyłącznie gazowych dalszy wzrost produkcji ropy wykazały kopalnie w Jaszczy:

	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło nowych otworów
1919	—	brak danych	brak danych
1920	—	327	—
1921	—	230	—
1922	5	556	—
1923	2	770	—
1924	3	428	—
1925	11	292	—
1926	25	53	—
1927	30	5	—
1928	30	13	—
1929	26	26	1
1930	20	20	—

1931	54	54	—
1932	92	92	—
1933	111	111	—
1934	207	207	1
1935	166	166	—
1936	351	351	1

Wzrost wydobywania wykazały też kopalnie w Dobrucowej:

	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło nowych otworów
1919	—	brak danych	brak danych
1920	—	758	—
1921	—	668	—
1922	—	330	—
1923	—	1 378	2
1924	—	1 005	—
1925	—	394	—
1926	—	535	1
1927	93	830	—
1928	152	152	—
1929	90	420	1
1930	59	700	—
1931	45	711	1
1932	42	358	1
1933	41	715	—
1934	73	115	—
1935	196	192	2
1936	313	2 242	1

Zaczyna się też zwiększać produkcja ropy w Sądkowej:

	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło nowych otworów
1919	—	brak danych	brak danych
1920	—	406	—
1921	—	440	—
1922	—	204	—
1923	—	292	1
1924	—	346	—
1925	—	2	—
1926	—	264	—
1927	—	255	—
1928	—	327	1
1929	—	746	—
1930	—	—	—
1931	4	—	—
1932	2	—	—
1933	—	—	—
1934	—	346	1
1935	2	2 165	3
1936	24	80	—

Stanowiące przedłużenie powyższych 3 terenów kopalnie w Roztokach nie mniej rozwijały się pomyślnie:

	Wydobyto ropy cyst. 10-ton.	Odwiercono m	Przybyło nowych otworów
1919	—	brak danych	brak danych
1920	—	—	—
1921	—	454	—
1922	—	147	—
1923	—	—	—
1924	—	—	—
1925	—	—	—
1926	—	—	—
1927	—	—	—
1928	—	—	—
1929	—	—	—
1930	—	130	—
1931	—	313	—
1932	2	1 011	1
1933	11	1 357	2
1934	48	2 660	2
1935	108	1 094	1
1936	116	1 346	1

Ogólny rozwój polskiego kopalnictwa naftowego w roku 1936 — w porównaniu z sytuacją w latach poprzednich — charakteryzuje poniższe zestawienie:

Wydobycie:		Liczba otworów (czynnych zmont., litwid. i rekonstr.)	Przybyło nowych otworów	Odwiercono m	Liczba robotników na kop. ropy i gazów
ropy	gazów				
cyst. 10-ton.	tys. m ³				
1897	27 524	1 548		105 154	5 537
1898	32 314	1 680		117 209	5 902
1899	32 160	1 846		137 587	5 533
1900	32 630	2 021		87 513	5 906
1901	45 220	2 178		130 172	5 787
1902	57 600	2 233		127 917	5 889
1903	71 330	2 112		73 187	5 107
1904	82 710	2 074		101 850	6 271
1905	80 180	2 063		111 918	6 650
1906	76 044	1 976		119 987	6 446
1907	117 597	1 985		112 782	brak danych
1908	172 159	1 822		82 170	7 247
1909	205 315	1 732		56 332	6 446
1920	76 502	2 125		76 502	10 705
1925	81 193	535 010	92	81 193	9 927
1926	79 609	481 367	122	79 609	9 425
1927	72 260	454 139	159	72 260	11 580
1928	74 300	459 486	2 690	74 300	11 391
1929	67 469	467 285	2 825	67 469	10 987
1930	66 276	489 189	2 960	66 276	10 283
1931	63 048	473 820	3 021	63 048	9 151
1932	55 669	436 930	3 078	57 444	8 590
1933	55 067	462 209	3 157	66 690	8 624
1934	52 921	468 949	3 337	76 782	8 933
1935	51 476	485 537	3 437	85 575	9 173
1936	51 063	483 302	3 602	106 985	9 695

Ceny ropy kształtowały się w 1936 r. na ogół bez większych zmian. Dla ropy boryslawskiej bruttowej wynosiły zł 1 350 za cysternę 10-tonową loco zbiorniki. Cena ta utrzymała się do września włącznie, w październiku zaś podniosła się do zł 1 420, w listopadzie do zł 1 438 i w grudniu obniżyła się do zł 1 429. W 1935 r. ceny były początkowo wyższe, potem—niższe: w styczniu i lutym wynosiły zł 1 365, a od marca aż do końca roku—zł 1 350.

Cena gazu ziemnego boryslawskiego utrzymywała się około gr 4.61 za 1 m³ w miesiącach zimowych i ok. gr 4.12 w miesiącach letnich. Ceny gazu były zatem nieco niższe niż w 1935 r., kiedy wynosiły gr 4.62 dla miesięcy zimowych i gr 4.15 dla miesięcy letnich.

P. Bin

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

ARBITRAŻ BAWELNY W GDYNI.—W II połowie marca odbyło się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Łodzi Walne Zebranie członków „Zrzeszenia Interesantów Handlu Bawełną w Gdyni”, powołanego, jak wiadomo, dla stworzenia w porcie gdyńskim arbitrażu bawełnianego. Zebranie poprzedzone zostało posiedzeniem Zarządu, na którym rozpatrzone szereg spraw organizacyjnych.

Na Walnym Zebraniu—poza sprawozdaniem Zarządu—rozpatrzone szereg doniosłych problemów organizacyjnych. Zaliczyć do nich należy także kwestię budowy gmachu dla arbitrażu bawełnianego w Gdyni. Celem przyspieszenia budowy tego gmachu Min. Przemysłu i Handlu zaofiarowało większy plac, położony w centrum Gdyni—z tym, by przemysł łódzki wybudował gmach własnym kosztem. Koszt budowy gmachu obliczony został na zł 600 tys.

Walne Zebranie przeprowadziło również obszerną dyskusję nad sprawozdaniem komisji regulaminowej. W dyskusji wskazano, że pomiędzy regulaminem arbitrażu, który przewiduje prawo egzekucji, a obowiązującym ustawodawstwem powstać mogą w praktycznym stosowaniu pewne rozbieżności. Dlatego też niezbędne okaże się usunięcie tych sprzeczności w drodze odpowiednich działań zainteresowanych ministerstw, tj. Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Walne Zebranie przedyskutowało również sprawę klasyfikatorów oraz keeperów, tj. kontrolerów bawełny. Jak wiadomo, w swoim czasie podjęte zostały prace nad wyszkoleniem polskich fachowców, którzy wysłani zostali na praktykę w portach zagranicznych. Jakkolwiek kandydaci na klasyfikatorów uzyskali poważny zasób wiadomości praktycznych, nie mogliby być jeszcze—według opinii, wypowiedzianej przez członków Zrzeszenia—uznani za arbitrów, jakich wymagać będzie rozpoczynająca dopiero swoją działalność młoda instytucja gdyńska. Dlatego też Walne Zebranie stwierdziło, że w pierwszym okresie działalności arbitrażu gdyńskiego powstać może potrzeba zatrudnie-

nia kilku wybitnych fachowców zagranicznych, którzy pracują na giełdzie bawełnianej w Liverpoolu. Korzystniej znacznie przedstawia się sprawa keeperów, sprawdzających wagę oraz zawartość wilgoci importowanego surowca itd. Jak się bowiem okazuje, fachowcy polscy uzyskali dostateczne wykszolenie, odpowiadające całkowicie warunkom pracy arbitrażu gdyńskiego. W związku z tym Walne Zebranie przedyskutowało i uchwaliło projekt programu egzaminacyjnego dla keeperów.

O ile terminy prac, związanych z powstaniem arbitrażu bawełnianego w Gdyni, zostaną dotrzymane—to liczyć można z całą pewnością, iż uruchomienie tej instytucji będzie mogło nastąpić najpóźniej na wiosnę 1938 r. Oczywiście, nie jest wykluczone, iż przy sprzyjających okolicznościach może dojść do wcześniejszego nawet uruchomienia tej instytucji, co dla rozwoju portu bawełnianego w Gdyni posiadałoby bardzo poważne znaczenie. Przypomnieć bowiem należy, że arbitraż bawełny, importowanej do Polski, odbywa się dotąd przeważnie w Bremie dla bawełny amerykańskiej i w Liverpoolu dla bawełny egipskiej i egzotycznej. Utworzenie arbitrażu bawełnianego w Gdyni stanowić będzie konieczne uzupełnienie dzieła już dokonanego, a od powołania do życia tej instytucji zależeć będzie dalsza rozbudowa Gdyni na nowym etapie: od regionalnego portu przeladunkowego do zorganizowanego ośrodka handlu bawełną o znaczeniu międzynarodowym.

Zagadnienie powyższe nabiera szczególnej aktualności zwłaszcza ostatnio—na tle dającej się zaobserwować wzmożonej aktywności portów zagranicznych w kierunku przyciągania tranzytu. Import bawełny przez port gdyński kieruje się, jak wiadomo, nie tylko do Polski, ale i tranzytem dociera do całego szeregu krajów Europy Środkowej. Możliwość zwiększenia handlu tranzytowego bawełną nie są jednak dotąd w całości wyczerpane, gdyż poza krajami środkowo-europejskimi, jak Austria i Czechosłowacja, wchodziłyby w grę również kraje Europy Południowo-Wschodniej z jednej strony i państwa nadbałtyckie oraz północne—z drugiej. W szczególności kraje Europy Środkowej, zwłaszcza zaś Austria, stały się ostatnio terenem poważnych zabiegów portów zagranicznych, a w pierwszym rzędzie niemieckich na odcinku handlu tranzytowego. Zaznaczyć należy, że Austria, z uwagi na swe położenie geograficzne, jest jednym z ważnych czynników handlowych Europy Środkowej, i zrozumiała jest walka, jaka rozgrywa się na terenie tego ośrodka rozdzielczego pomiędzy poszczególnymi portami europejskimi.

Import tranzytowy bawełny przez Gdynię natrafia na poważne trudności w postaci szeregu posunięć refakcyjnych portu bremeńskiego. Tranzyt bawełniany dla Austrii korzysta na podstawie t.zw. „Hanseatischer Abwehrverkehr” z wysokich refakcji kolejowych, które utrudniają Gdyni bardzo poważnie rozszerzenie zasięgu swych poczynań tranzytowych. Poza refakcjami bezpośrednimi wchodzi w grę również posunięcia o charakterze walutowym, które stwarzają premie w opłatach komunikacyjnych, dochodzące do 40%. Zniżki te wyrównywane są jednak poważnym wzrostem obrotów zarówno samych portów niemieckich jako też i istniejącego w nich aparatu handlowego i samostojnego handlu bawełną.

Ten właśnie moment nakazuje konieczność wydatnego przyspieszenia prac nad uruchomieniem arbitrażu bawełnianego w Gdyni, którego działalność nie tylko zredukuje dotychczasowe obciążenia bilansu płatniczego Polski, ale w dużej mierze ułatwi proces powstawania samostojnego handlu surową bawełną w Gdyni. Niewątpliwie też współpraca Rządu, sfer przemysłowych i samorządu gospodarczego przyczyni się do realizacji tego dzieła—po zakończeniu prac organizacyjnych nad sformulowaniem podstaw prawnych arbitrażu bawełnianego.

Walne Zebranie Zrzeszenia Interesantów Handlu Bawełną w Gdyni założyło się wybraniem Zarządu Zrzeszenia w jego dotychczasowym składzie. Z ramienia przemysłu weszli do Zarządu PP.: Prez. Gen. Dr F. Maciszewski, Sen. Al. Heiman-Jarecki, Dr H. Berkowicz, z ramienia handlu—PP.: Dyr. J. Krauze, Dyr. E. Bobkiewicz, Dyr. P. Lichtenstein, z ramienia banków—P. Dyr. W. Grabowski, ekspedytorów—P. J. Pędracki i z ramienia kontrolerów—P. B. Tepper.

M. K.

PRZEMYSŁ PAPIERNICZY

EKSPORT PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO W ROKU 1936.—Sytuacja w eksporcie przemysłu papierniczego uległa w 1936 r. poprawie w porównaniu z 1935 r. Eksport papieru i wyrobów przemysłu papierniczego—według danych Gl. Urzędu Statyst.—wynosił w 1936 r. ogółem 186 228 q wartości zł 8 223 tys.—wobec 138 877 q wartości zł 6 829 tys. w 1935 r. Wzrost eksportu w porównaniu z 1935 r. wynosił zatem wagowo 47 351 q, a wartościowo—zł 1 394 tys.

Import zaś wynosił w 1936 r. ogółem 401 210 q wartości zł 19 109 tys., gdy w 1935 r.—412 835 q wartości zł 20 970 tys. Przywóz więc artykułów papierniczych w 1936 r. wykazał spadek w porównaniu z 1935 r. o 11 625 q wartości zł 1 861 tys.

Eksport papieru i bibułki, na podstawie danych „Centropapieru”, wynosił w 1936 r. 77 156 q wartości zł 3 734 tys. wobec 57 534 q wartości zł 2 448 tys. w 1935 r., wzrósł więc o 19 022 q wartości zł 1 286 tys.

Głównymi artykułami eksportu pod względem wartości były w roku ubiegłym bibułka, dla których najpoważniejszym rynkiem zbytu były: Iran (zł 550·6 tys.), Turcja (zł 510·9 tys.), Meksyk (zł 423·8 tys.), Indie Holenderskie (zł 117·0 tys.) i Australia (zł 104·8 tys.); papier pergaminowy wywieziono głównie do Anglii (zł 611 tys.) i Holandii (zł 45 tys.), papier pakowy natronowy również do Anglii (zł 245·5 tys.) i Holandii (zł 100·2 tys.), papiery bezdrzewne sprzedano w większych ilościach do Holandii (zł 133·2 tys.), Egiptu (zł 45 tys.) i Syrii (zł 39 tys.).

W 1936 r. wzrósł wywóz papieru słomkowego (o zł 83 tys.), papieru gazetowego rotacyjnego (o zł 90 tys.), papieru bezdrzewnego (o zł 48 tys.) i bibułka (o zł 567 tys.). Nowym artykułem zbytu był pergamin, wywieziony na rynek angielski i holenderski. Spadek zaznaczył się głównie w wywozie: papieru pakowego szrencowanego na rynek palestyński i egipski (o zł 108 tys.), oraz papieru pakowego natronowego na rynek angielski i holenderski (o zł 226 tys.).

Jeżeli chodzi o rynki zbytu—to wartościowo wzrósł w 1936 r. wywóz do: Anglii, Australii, Indji Holenderskich, Meksyku i Turcji. Największy wzrost z dotychczasowych rynków zbytu zaznaczył się do Anglii (pergamin) oraz Turcji (bibułka). Ponadto wykonano zamówienia na nowe rynki zbytu papieru, a mianowicie do: Argentyny, Austrii, Bułgarii i Syrii. Spadek w eksporcie objął: Czechosłowację, Egipt, Holandię, Palestynę, Iran i Grecję.

W okresie sprawozdawczym wywóz papieru i bibułka kierowany był ogółem do 43 krajów. Najpoważniejszym rynkiem zbytu dla papieru

był rynek angielski i holenderski, a dla bibułka—irański, turecki i meksykański.

Fabryki, które wzięły udział w eksporcie papieru i bibułka, są następujące: „Mirkowska Fabryka Papieru“ (bibułka), „Steinhagen i Saenger“ (papier gazetowy, pergamin), „Żywiecka Fabryka Papieru“ (bibułka), „Kluczeńska Fabryka Papieru“ (papier bezdrzewny i pergamin), „Górnośląska Fabryka“ (papier pak. „Jawa“), „Natronag“ (papier natronowy), „C. H. Dittrich“ (papier szrencowy i słomkowy), „Wielkopolska Papiernia“ (papier szrencowy, natronowy i słomkowy), „Malta“ (kartony dupleksowe), „S. W. Niemojowski“ (papier pakowy), „Mokwin“ (bibułka pap.). Największy udział w wywozie pod względem wartości posiadały: Mirkowska Fabryka Papieru (32%), „Steinhagen i Saenger“ (21%) oraz „Żywiecka Fabryka Papieru“ (17%).

Eksport tektury w 1936 r. w porównaniu z 1935 r. wykazuje również wzrost—zarówno pod względem tonażu, jak i wartości. Według danych „Centrotektury“ eksport tektury gotowej w 1935 r. wyniósł 1 248 t wartości zł 288 tys., a w 1936 r.—1 742 t za zł 430 tys.

Wywóz poszczególnych gatunków tektury gotowej kierowany był w 1936 r. głównie na rynek angielski, palestyński, syryjski, argentyński itd., ogółem do 9 państw.

Eksport tektury surowej—w/g danych f. „Tektura Surowa“—wyniósł w 1936 r.—2 891 t wartości zł 712 tys.—wobec 1 441 t wartości zł 347 tys. w 1935 r. Najpoważniejszymi rynkami zbytu dla tektury surowej były: Szwecja, Norwegia i Dania.

Z. Leh.

ROLNICTWO

EKSPOKT WŁÓKNA LNIANEGO.—W celu uregulowania i usprawnienia wywozu włókna lnianego, a w pierwszym rzędzie ułatwienia eksportu włókna standaryzowanego—niezbędne jest ściśle przestrzeganie norm standaryzacyjnych wywożonego towaru oraz racjonalne zorganizowanie handlu eksportowego. W tym właśnie celu stało się niezbędne wprowadzenie specjalnego rozgraniczenia w eksporcie pomiędzy lmem, odpowiadającym przyjętym normom standaryzacyjnym, i włóknem lnianym niestandaryzowanym. I na tej podstawie zmieniono stawki zwrotu cła w stosunku do niektórych rodzajów włókna lnianego.

Trzeba przypomnieć, że rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 25/X 1934 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie lnu („Dz. Ust. R. P.” Nr 96, poz. 880) ustanowione zostały następujące stawki zwrotu cła (od wagi netto): za 100 kg lnu trzpanego i czesanego—zł 10, a za 100 kg pakul lnianych wyczesek (kądzeli) oraz pakul lnianych trzpanych i szarpanych—zł 5. W myśl tego rozporządzenia len trzpany mógł zawierać 10% zanieczyszczeń, len czesany—4%, pakuly lniane (wyczeski)—8%, pakuly lniane trzpane i szarpane—13%. Jak widać, traktowano wtedy dość liberalnie normy standaryzacyjne i dopuszczano poważny procent zanieczyszczeń.

Następnie, rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 16/II 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 14, poz. 79) zmieniono stawki zwrotu cła i zniesiono zwrot cła w stosunku do pakul lnianych, pozostawiając zwrot cła przy wywozie lnu trzpanego i czesanego. Ustanowiono, mianowicie, stawkę w wysokości zł 10 za 100 kg lnu czesanego, zawierającego najwyżej do 4% paździerzki lub innych zanieczyszczeń, i stawkę zł 5 za 100 kg lnu trzpanego standaryzowanego. Wydawało się, że w związku z tym wywóz pakul lnianych powinien znacznie zmniejszyć się, jednakże tak się nie stało. Przeciwnie, wywóz pakul lnianych ostatnio stale wzrastał. Pozostaje to w związku z przebiegiem okresu wegetacyjnego w ub. roku. Mianowicie, wskutek złych warunków atmosferycznych, mieliśmy zbiory krótkiej słomy, z której da się wyrobić właśnie tylko pakuly.

Przepisy ostatniego rozporządzenia Ministra Skarbu—z dn. 11/XII 1936 r.—wydanego w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Roln., w sprawie zwrotu cła przy wywozie lnu standaryzowanego („Dz. Ust. R. P.” Nr 92, poz. 645)—postanawiają, że przy wywozie lnu standaryzowanego, wytworzonego na polskim obszarze celnym, zostaje przyznany zwrot cła, uiszczanego za sprowadzone z zagranicy i zużyte do wytwarzania powyższego lnu narzędzia i maszyny, według następujących norm: zł 10 za 100 kg lnu czesanego standaryzowanego oraz zł 5 za 100 kg lnu trzpanego standaryzowanego.

Na podstawie § 5 powyższego rozporządzenia zostało ogłoszone obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu, w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Rolnictwa i Ref. Roln., z dn. 23/XII 1936 r. o warunkach uzyskania zaświadczeń eksportowych Ministerstwa Przemysłu i Handlu, upoważniających do otrzymania kwitów wywozowych przy wywozie lnu, oraz o wykazie izb przemysłowo-handlowych, za których pośrednictwem będą wydawane te zaświadczenia („Mon. Pol.” Nr 23/1937, poz. 36).

Obwieszczenie to postanawia, że zaświadczenia eksportowe, upoważniające do uzyskania zwrotu cła, wydawane będą na transporty lnu czesanego standaryzowanego oraz lnu trzpanego standaryzowanego. Standarty ustala Komisja Standaryzacyjna Lnu i Konopi w Wilnie, a zatwier-

dza je Ministerstwo Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Reform Rolnych. Ustalone i zatwierdzone standarty są podawane do wiadomości zainteresowanych za pośrednictwem Związku Izb Przemysłowo-Handlowych. Transporty lnu czesanego i trzpanego mają być pakowane w bele, z których każda powinna składać się z jednego i tego samego rodzaju i gatunku towaru. Bele te mają być opakowywane i znakowane według norm Komisji Standaryzacji Lnu i Konopi w Wilnie.

Zaświadczenia eksportowe Ministerstwa Przemysłu i Handlu będą wydawane za pośrednictwem izb przemysłowo-handlowych w Wilnie, Lwowie, Poznaniu, Gdyni, Lublinie, Warszawie i Katowicach. Zaświadczenia są wydawane firmom eksportowym, zarejestrowanym przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu w rejestrze eksporterów włókna lnianego, na transporty lnu, odpowiadające obowiązującym normom standaryzacyjnym. Przedsiębiorstwo, ubiegające się o uzyskanie tego rodzaju zaświadczeń, winno wykazać się wobec Ministerstwa Przemysłu i Handlu (za pośrednictwem właściwej izby przemysłowo-handlowej) posiadaniem świadectwa przemysłowego: dla przedsiębiorstw przemysłowych—I–V kat. przemysłowej, dla przedsiębiorstw handlowych—I–II kat. handlowej, a dla spółdzielni—III kat. handlowej. Wymienione firmy muszą być wpisane do rejestru handlowego i prowadzić księgi handlowe, a spółdzielnie powinny złożyć zaświadczenie o należeniu do związku rewizyjnego spółdzielni. Następnie, eksporterzy mają wykazać się poświadczaniem właściwej izby przemysłowo-handlowej o posiadaniu odpowiedniej trzpalni, sortowni lub składu dla przechowywania włókna lnianego oraz posiadaniem znaku towarowego, umieszczanego na opakowaniu włókna lnianego. Poza tym mają przedstawić opinię właściwej izby przemysłowo-handlowej co do kwalifikacji eksportowych, a spółdzielnie rolnicze powinny ponadto przedstawić również opinię właściwej terytorialnie izby rolniczej. Na zasadzie tych dokumentów firmy te wpisuje się do rejestru eksporterów włókna lnianego, upoważniającego do korzystania z zaświadczeń eksportowych, uprawniających do uzyskania zwrotu cła przy wywozie lnu trzpanego i czesanego, a Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadamia o ich wpisaniu Związek Izb Przemysłowo-Handlowych. W razie stwierdzenia, że firma nie odpowiada stawianym wymaganiom względnie nie stosuje się do wydanych w tym zakresie zarządzeń może być jej wstrzymane wydawanie zaświadczeń eksportowych. Firmy, już zarejestrowane w rejestrze eksporterów w chwili ogłoszenia omawianego obwieszczenia, są uważane za firmy eksportowe.

Dla stwierdzenia, czy eksportowany towar odpowiada normom standaryzacyjnym, izby przemysłowo-handlowe biorą za podstawę ocenę inspektorów kontroli wywozu włókna lnianego. Inspektorzy ci są zatwierdzani przez Ministra Przemysłu i Handlu spośród kandydatów, przedstawionych przez izby. Zasady wykonywania czynności nadzorczych przez inspektorów ustala Minister Przemysłu i Handlu. Kontrola badanego towaru odbywa się w składach przedsiębiorstwa, a w wyjątkowych wypadkach może się także odbywać na stacjach nadawczych lub granicznych, składach portowych itp. Za czynności, związane ze standaryzacją włókna lnianego, kontrolą i wydawaniem zaświadczeń eksportowych, ustalone zostały następujące opłaty: zł 1·10 od 100 kg brutto lnu czesanego standaryzowanego (zł 0·85 na rzecz izby przem.-

handl. i zł 0-25 na rzecz Komisji Standaryzacyjnej Lnu i Konopi), a zł 0-70 od 100 kg brutto lnu trzepanego standaryzowanego (zł 0-50 na rzecz izby przem.-handl. i zł 0-25 na rzecz Kom. Stand. Lnu i Kon.).

Izby przemysłowo-handlowe przesyłać będą do Ministerstwa Przemysłu i Handlu 2-miesięczne sprawozdania o swej działalności w zakresie stosowania omawianego obwieszczenia—najpóźniej w ciągu 15 dni po upływie okresu sprawozdawczego.

Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 23/XII 1936 r. weszło w życie trzeciego dnia po ogłoszeniu, tj. z dniem 1/II 1937 r., i obowiązuje aż do odwołania. Jednocześnie straciły moc obowiązującą obwieszczenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 30/XII 1934 r. („Mon. Pol.” Nr 274/1934, poz. 375 i 376).

W ten sposób umożliwiono ściśle przestrzeganie ustalonych norm standaryzacyjnych przy eksporcie określonych gatunków włókna lnianego i wprowadzono rozgraniczenie pomiędzy wywożonym włóknem standaryzowanym i nie standaryzowanym. Toteż w interesie eksporte-

ra leży wywieźć jak największe ilości standaryzowanego lnu czesanego i trzepanego, gdyż umożliwi mu to z jednej strony otrzymanie zwrotu cła, a z drugiej strony—uzyskanie odpowiednich cen za wyeksportowany towar na rynkach odbiorczych, gdyż nabywca chętnie zapłaci wyższą cenę, gdy jest pewny otrzymania jakościowo lepszego i wydajniejszego towaru do przerobu. Należy jednak zwrócić uwagę, że eksport innych rodzajów włókna lnianego nie standaryzowanego ma również poważne widoki rozwojowe. W naszym interesie leży rozbudowanie przede wszystkim eksportu włókna standaryzowanego. Jednakże wywóz włókna, nie odpowiadającego normom standaryzacyjnym, musi być również umożliwiony, a w każdym bądź razie nie może być hamowany—z uwagi na to, że mogłoby to wywołać katastrofalny spadek cen na rynku krajowym, czego efektem byłoby ograniczenie produkcji włókna (uprawy) przez rolnictwo.

Jak wynika z poniższego zestawienia, wywóz włókna lnianego w 1936 r. w porównaniu z 1935 r. wykazuje poważne zmiany:

	1935		1936		Wzrost (+) lub spadek (-) wywozu w 1936 r. w porównaniu z 1935 r.	
	q	zł	q	zł	q	zł
Słoma lniana	19 058	177 000	12 755	123 000	- 6 303	- 54 000
Len międlony	30 884	3 978 000	40 417	4 632 000	+ 9 533	+ 654 000
Len trzepany	13 232	2 028 000	36 702	5 126 000	+ 23 470	+ 3 098 000
Len czesany	5 795	1 229 000	4 631	881 000	- 1 164	- 348 000
Pakuły lniane ¹⁾	71 406	7 563 000	123 847	12 568 000	+ 52 441	+ 5 005 000
Ogółem:	140 375	14 975 000	218 352	23 330 000	+ 77 977	+ 8 355 000

Przed wszystkim globalny eksport lnu zarówno pod względem ilościowym, jak i wartościowym wykazał poważny wzrost w 1936 r. w porównaniu z 1935 r. Wywóz słomy lnianej zmniejszył się w 1936 r. o 33% wagowo, a pod względem wartości—o 31%. Zmniejszył się też eksport lnu czesanego—o 20% pod względem ilościowym i o 28% pod względem wartości. Natomiast pozostałe pozycje wykazały poważny wzrost. Mianowicie, nastąpił wzrost wywozu lnu międlonego (o 24%), trzepanego (o 72%) i pakuł lnianych (o 43%).

Przechodząc do omówienia kierunków wywozu włókna lnianego, należy stwierdzić, że—o ile chodzi o słomę lnianą—to niemal wyłącznym jej odbiorcą była zarówno w 1935 r. jak i w ub. r. (zresztą przy dużym spadku) Czechosłowacja, do której wywieźliśmy w 1936 r. 12 754 q słomy lnianej za zł 122 tys. (18 099 q za zł 177 tys.)²⁾. Również najpoważniejszym odbiorcą lnu międlonego jest Czechosłowacja: 33 387 q za zł 3 897 tys. (28 172 q za zł 3 638 tys.), czyli ok. 82% naszego wywozu lnu międlonego. Poza tym nieznaczące ilości zakupiły: Belgia—572 q za zł 54 tys. i Łotwa—779 q za zł 78 tys. (2 136 q za zł 245 tys.).

Len trzepany był kierowany w 1936 r. głównie do Francji—19 012 q za zł 2 565 tys. (1 558 q za zł 292 tys.), następnie na Łotwę—5 884 q za zł 893 tys. (7 692 q za zł 1 251 tys.) i do Czechosłowacji—4 883 q za zł 656 tys. (3 316 q za zł 386 tys.), poza tym minimalne ilości szły do Belgii. Charakterystyczne jest, że wywóz lnu trzepanego wzrósł znacznie w 1936 r. w porównaniu z 1935 r., a przede wszystkim wzrósł jego wywóz do Francji, następnie na Łotwę, a zmalał częściowo do Czechosłowacji.

Len czesany eksportujemy głównie do Czechosłowacji—3 823 q za zł 720 tys. (5 644 q za zł 1 195 tys.); wywóz jego wykazał w 1936 r. spadek w porównaniu z 1935 r.

Najbardziej zróżniczkowany pod względem przeznaczenia jest nasz wywóz pakuł lnianych, a szczególnie kądzieli (wyczesek). Kądzieli wy-

eksportowaliśmy w 1936 r. do Czechosłowacji 54 716 q za zł 5 737 tys. (28 136 q za zł 3 104 tys.), do Niemiec 9 669 q za zł 1 253 tys. (1 281 q za zł 169 tys.), do Belgii 7 847 q za zł 836 tys. (15 433 q za zł 1 719 tys.), do Francji 6 043 q za zł 679 tys. (2 304 q za zł 177 tys.) oraz pewne ilości do Anglii, Austrii, na Łotwę i na Węgry. Poważnie wzrósł wywóz kądzieli do Czechosłowacji, a zmniejszył się do Belgii. Pakuły lniane targane eksportowaliśmy do Czechosłowacji—4 786 q za zł 416 tys. (w 1935 r. wywieźliśmy tylko minimalne ilości), następnie do Anglii—3 757 q za zł 359 tys. (3 039 q za zł 35 tys.), poza tym do Belgii, Francji, Łotwy, Niemiec i Węgier, do których to krajów w 1935 r. prawie wcale targanów nie wywoziliśmy. O ile chodzi o wytrzepki, to najwięcej ich szło do Belgii, następnie do Czechosłowacji, Francji, Anglii, oraz nieznaczące ilości do Austrii, Łotwy, Niemiec i Węgier. Do Belgii wywieźliśmy 7 139 q za zł 446 tys. (1 842 q za zł 93 tys.), do Czechosłowacji—2 789 q za zł 116 tys. (823 q za zł 40 tys.).

Reasumując, należy zaznaczyć, że do poważnego wzrostu eksportu włókna lnianego w 1936 r. przyczyniła się w pierwszym rzędzie dobra koniunktura, panująca na rynkach światowych, umożliwiająca uzyskanie korzystnych cen oraz powodująca duże zapotrzebowanie na nasze włókno. Polskie włókno lniane wyrobiło sobie stałych odbiorców oraz zdobywa coraz nowe rynki zbytu. Najpoważniejszym naszym odbiorcą jest Czechosłowacja, do której wyeksportowaliśmy ogółem 117 138 q włókna lnianego za zł 11 690 tys., co stanowi przeszło 50% wagi całego naszego wywozu włókna. Pod względem wartości wywóz ten waha się około 40%—z uwagi na to, że prawie 50% całego importu do Czechosłowacji stanowią pakuły, Drugim z kolei odbiorcą jest Francja—29 473 q za zł 3 589, a dalszymi—Łotwa, Belgia, Niemcy, Anglia, Węgry i Austria.

H. H.

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY

ARBITRAŻ BAWELNY W GDYNI — p. str. 489.

EKSPORT WŁÓKNA LNIANEGO — p. str. 490.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 15÷26/III 1937 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	15÷20/III		22÷26/III		Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszenvica					
Warszawa	31'25	31'50			+ 0'8
Poznań	28'88	29'00			+ 0'4
Lwów	28'72½	29'56			+ 2'9
Średnia	29'61	30'02			+ 1'3
Żyto					
Warszawa	24'63	24'88			+ 1'0
Poznań	23'79½	24'25			+ 1'9
Lwów	23'40	24'19			+ 3'3
Średnia	23'94	24'44			+ 2'0

¹⁾ Pakuły lniane: kędzior (wyczesek), targane i wytrzepki.

²⁾ W nawiasach—dane za 1935 r.

O w i e s			
Warszawa	21'25	21'25	—
Poznań	22'13	21'88	— 1'2
Lwów	22'09	22'09	—
Średnia	21'82	21'74	— 0'4
Jęczmień browarowy			
Warszawa	27'25	27'25	—
Poznań	26'50	26'00	— 1'9
Lwów	26'50	26'50	—
Średnia	26'75	26'58	— 0'7
Jęczmień zwykły			
Warszawa	24'00	24'00	—
Poznań	22'96	22'63	— 1'5
Lwów	22'54	22'79	+ 1'1
Średnia	23'16	23'14	— 0'1

—Okres sprawozdawczy (od 22 do 26 marca), pokrywający się z okresem przedświątecznym, zaznaczył się na rynku zbóż i przetworów ograniczonymi obrotami przy jednoczesnym wzmocnieniu niemal wszystkich notowań. Na giełdzie warszawskiej zwykły (zwyższy — w zł na 100 kg): pszenica jednolita 748 grl i zbierana 737 grl 0'50, żyto I i II standart 1'00, wszystkie rodzaje i gatunki maki pszennej 0'50 oraz wszystkie rodzaje i gatunki maki żytniej 0'25; natomiast zniżkowały o zł 0'25 na 100 kg otręby pszenne (grube i średnie) z przemiału standartowego. Na giełdzie poznańskiej salda tygodniowe kształtowały się następująco (w zł na 100 kg; ze znakiem plus — zwyższa notowań, ze znakiem minus — spadek): pszenica +1'00, żyto +1'00, wszystkie rodzaje i gatunki maki pszennej +1'25, I gat. 0÷30% maki żytniej —0'50, pozostałe gatunki i rodzaje +1'25, otręby pszenne średnie z przemiału standartowego —0'25, —grube —0'50 oraz otręby jęczmienne —0'50.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 7 065 t, w tym 1 703 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednie liczby wynosiły: 7 499 i 1 743).

Warszawa.—Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 748 grl 31'50÷32'00 (31'00÷31'50), —zbierana 737 grl 31'00÷31'50 (30'50÷31'00), żyto I standart 693 grl 25'25÷25'50 (24'25÷24'50), —II standart 681 grl 25'00÷25'25 (24'00÷24'25), jęczmień browarowy 678÷684 grl 26'75÷27'75, —o wadze 673÷678 grl 24'75÷25'25, —o wadze 649 grl 23'75÷24'25, —o wadze 620'5 grl 23'25÷23'75, owies I standart 460 grl 22'25÷23'00, —eksportowy 478÷488 grl 22'25÷23'00, —II standart 435 grl 21'00÷21'50, mąka pszenna: I gat. 0÷20% 49'50÷50'50 (49'00÷50'00), —I gat. 0÷45% 47'50÷48'50 (47'00÷48'00), —I gat. B 0÷55% 45'50÷46'50 (45'00÷46'00), —I gat. C 0÷60% 44'50÷45'50 (44'00÷45'00), —I gat. D 0÷60% 43'50÷44'50 (43'00÷44'00), —II gat. A 20÷55% 42'50÷43'50 (42'00÷43'00), —II gat. B 20÷65% 40'50÷42'50 (40'00÷42'00), —II gat. 45÷65% 37'50÷38'50 (37'00÷38'00), —II gat. F 55÷65% 36'50÷37'50 (36'00÷37'00), —II gat. G 60÷55% 35'50÷36'50 (35'00÷36'00), —pastewna 24'00÷25'00, mąka żytnia wyciągowa: I gat. 0÷30% 36'00÷37'00 (35'75÷36'75), —I gat. 0÷50% 36'00÷37'00 (35'75÷36'75), —I gat. 0÷65% 35'00÷36'00 (34'75÷35'75), —II gat. 50÷65% 30'25÷31'25 (30'00÷31'00), —razowa 0÷95% 28'25÷29'25 (28'00÷29'00), —poślednia ponad 65% 20'75÷21'25 (20'50÷21'00), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 17'50÷18'00 (17'75÷18'25), —średnie z przemiału standartowego 16'50÷17'00 (16'75÷17'25), —miałkie z przemiału standartowego 16'50÷17'00 (16'75÷17'25), otręby żytnie z przemiału standartowego 15'50÷15'75.

Poznań.—Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 29'25÷29'50 (28'25÷28'50), żyto 24'25÷24'50 (23'25÷23'50), jęczmień 630/640 grl 21'50÷21'75, —667/676 grl 22'50÷22'75, —700/715 grl 23'75÷24'00, —browarowy 25'50÷26'50, owies 21'75÷22'00, mąka (wraz z workiem): pszenna I gat. A 0÷20% 47'75÷48'75 (46'50÷47'50), —

I gat. A 0÷45% 46'75÷47'25 (45'50÷46'00), —I gat. B 0÷55% 45'25÷45'75 (44'00÷44'50), —I gat. C 0÷60% 44'75÷45'25 (43'50÷44'00), —I gat. D 0÷65% 43'75÷44'25 (42'50÷43'00), —II gat. A 20÷55% 42'75÷43'25 (41'50÷42'00), —II gat. B 20÷65% 42'00÷42'50 (40'75÷41'25), —II gat. D 45÷65% 39'00÷40'00 (37'75÷38'75), —II gat. F 55÷65% 35'00÷36'00 (33'75÷34'75), —II gat. G 60÷65% bez notowań, —III gat. A 65÷70% 28'25÷29'25 (27'00÷28'00), —III gat. B 70÷75% 25'25÷26'25 (24'00÷25'00), mąka żytnia wyciągowa: I gat. 0÷30% 36'00÷36'50 (36'50÷37'00), —I gat. 0÷50% 35'50÷36'00 (34'25÷34'75), —I gat. 0÷65% 34'00÷34'50 (32'75÷33'25), —II gat. 50÷65% 26'75÷27'25 (25'50÷26'00), —poślednia ponad 65% 24'50÷25'00 (23'25÷23'75), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 16'25÷16'75 (16'50÷17'00), —grube z przemiału standartowego 17'00÷17'50 (17'50÷18'00), otręby żytnie z przemiału standartowego 15'75÷16'25, otręby jęczmienne 14'75÷16'00 (15'25÷16'50).

RYNEK AKCYJNY

za okres od 22 do 26 marca 1937 r.

Na rynku akcyjnym w okresie sprawozdawczym panowała słaba tendencja; obroty były ograniczone — w związku z okresem świątecznym. Poza utrzymanymi akcjami: Warsz. Tow. Kopalń Węgla, Lilpopa i Modrzejowa — pozostałe akcje odnotowały następujące straty (w zł): Bank Polski 1'00, Warsz. Tow. Fabryk Cukru 2'00, Norblin 1'00, Ostrowiec 1'00, Starachowice 0'75 oraz Haberbusch i Schiele 0'50. Poza tymi akcjami pojawiły się w cedule giełdowej notowania akcji: Banku Handlowego w Warszawie — po kursie zł 45'00 i Kluczewskiej Fabryki Papieru — po kursie zł 65'00.

Na giełdach: poznańskiej i krakowskiej obracano akcjami Banku Polskiego po obniżonych o ok. zł 0'50 kursie; transakcje obejmowały tylko niewielkie kwoty.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Handlowy w Warszawie	zł 100	.	.	45'00
Bank Polski	zł 100	99'50	98'50	99'00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	30'00	29'00	29'00
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	20'75	20'00	20'50 -20'00
Lilpop	zł 25	14'10	13'80	14'00
Modrzejów	zł 50	8'00	8'00	8'00
Norblin	zł 100	.	.	64'00
Ostrowiec	zł 50	30'00	29'00	29'00
Starachowice	zł 100	35'50	32'50	33'00 -33'25 -33'10
Kluczewska Fabryka Papieru	zł 100	.	.	65'00
Haberbusch i Schiele	zł 100	.	.	37'00

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum): Bank Polski 99'50—98'00, Elektrownia 15'50.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 100'00—98'50 (100'50—100'00).

CŁO ORAZ REGLAMENTACJA

STOSOWANIE POZWOLEŃ NA PRAWO PRZYWOZU, W KTÓRYCH KRAJ POCHODZENIA NIE JEST WSKAZANY.

Min. Przemysłu i Handlu będzie wydawało pozwolenia na przywóz niektórych towarów, zwłaszcza półsurowców, w których kraj pochodzenia nie będzie wskazany, to znaczy nie będzie wypełniona rubryka: „Ma prawo przywieźć z . . . . .”, natomiast w rubryce: „Warunki specjalne” będzie umieszczona w takich przypadkach klauzula „Ważne przy bezpośrednim przywozie z . . . . .” (np. z Anglii, Francji, Belgii itp.).

W związku z powyższym Min. Skarbu wydało okólnik z dn. 19/III 1937 r. L. D. IV 5789/3/37, w którym wyjaśnia, że przy stosowaniu tego rodzaju pozwoleń urzędy celne nie mają obowiązku stwierdzać pochodzenia towarów, a natomiast są obowiązane przestrzegać dochowania oznaczonych w pozwoleniach warunków specjalnych (tzn. co do bezpośredniego przywozu z danego kraju).

Pod określeniem „bezpośredni przywóz” — stosownie do poprzednio wydanych wyjaśnień przez Min. Skarbu — rozumieć należy, że dokument przewozowy powinien być należycie wystawiony w kraju pochodzenia i, opiewając na miejscowość, położoną na polskim obszarze celnym, powinien być istotnie ważny na całą drogę przewozu z kraju pochodzenia do tej miejscowości.

Oczywiście, jeżeli stwierdzenie kraju pochodzenia jest potrzebne z uwagi na przepisy celne (np. przy zastosowaniu cła konwencyjnego), to w tych przypadkach urzędy celne mają obowiązek stwierdzania kraju pochodzenia.

ZWALNIANIE OD CLA PRZĘDZY Z WŁOSIA ZWIERZĘCEGO. — W okólniku z dn. 17/III 1937 r. L. D. IV 6390/2/37, Min. Skarbu wyjaśniło, że towary, wymienione w p. 2 poz. 595 tar. celn., mogą być zwalniane od cła na podstawie postanowień umowy handlowej polsko-angielskiej z dn. 27/II 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 59, poz. 380) jedynie za specjalnym pozwoleniem Min. Skarbu i pod warunkiem przedstawienia przez stronę przy odprawie celnej: a) zaświadczenia Conditioning House w Bradfordzie, które winno stwierdzać, że przesyłka stanowi przędzę z gatunków mohair, alpaka, kaszmir, angora i że przędza ta nie zawiera więcej jak 1% welly owczej, oraz b) świadectwa pochodzenia, stwierdzającego, że towar pochodzi ze Zjedn. Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii.

Towary zaś, wymienione w p. 4 poz. 595 tar. celn., mogą być zwalniane od cła na podstawie umowy handlowej polsko-angielskiej z dn. 27/II 1935 r. jedynie za specjalnym pozwoleniem Min. Skarbu pod warunkiem przedstawienia świadectwa pochodzenia, stwierdzającego, że towar pochodzi ze Zjedn. Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii lub innego kraju traktatowego, korzystającego na podstawie KNU ze zniżek konwencyjnych, przyznanych innym krajom.

OPODATKOWANIE MATERIAŁÓW PĘDNYCH NA RZECZ PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU DROGOWEGO. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr 7/1937, poz. 58 ogłoszone zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 21/I 1937 r. w sprawie dodatku drogowego i opłat od materiałów pędnych na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego. W związku z tym Min. Skarbu w okólniku z dn. 19/III 1937 r. L. D. IV 3207/3/37 wyjaśniło, że opłatom na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego, pobieranym — zgodnie z art. 15 ustawy o państwowym Funduszu Drogowym — przez urzędy celne przy ostatecznej odprawie celnej, podlegają materiały pędne wg niżej wymienionych pozycji taryfy celnej:

z poz. 189: benzol — z wyjątkiem przeznaczanego dla celów wojskowych (materiały wybuchowe) oraz przeznaczanego do przerobu na półprodukty organiczne — w wysokości gr 12 od 1 kg,

z poz. 200 p. 1: gazolina, benzyna o c. wł. do 0.790 przy 15°C — w wysokości gr 10.86 od 1 kg,

z poz. 200 pp. 3, 5: oleje o cięż. wł. 0.865 ÷ 0.880 przy 15°C — w wysokości gr 4 od 1 kg,

z poz. 274 pp. 1 ÷ 3 spirytus etylowy (surowy, oczyszczony skażony), przeznaczony do napędu pojazdów mechanicznych, z wyjątkiem spirytusu etylowego skażonego, przeznaczonego do poruszania silników w rolnictwie — w wysokości gr 12 od 1 kg,

z poz. 344: syntetyczny spirytus metylowy (metanol) — w wysokości gr 12 od 1 kg.

Płynne materiały pędne, znajdujące się w połączonym z silnikiem zbiorniku środka przewozowego, wprowadzanego przez osoby, przybywające do polskiego obszaru celnego na czasowy pobyt — wolne są od wymienionych wyżej opłat.

WYKAZ KONCESJONOWANYCH AGENTÓW CELNYCH.

Według art. 37 prawa celnego („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1933) towar, który nadszedł z zagranicy, może być zgłoszony do odprawy celnej tylko przez osoby, uprawnione do rozporządzania towarem (strona), przy czym za uprawnionego do rozporządzania towarem prawo celne uważa: osobę, która ma towar w bezpośrednim władaniu, lub osobę, która dokumentami wykaże swoje prawo do rozporządzania towarem. Strona może jednak upoważnić do zgłoszenia towaru do odprawy celnej tzw. agenta celnego lub agencję celną.

Otóż, w myśl art. 38 prawa celnego, agentem celnym może zostać tylko ta osoba fizyczna czy prawna, która otrzyma od Min. Skarbu specjalnie w tym celu wydawaną koncesję na załatwianie formalności celnych.

W związku z powyższym ogłoszony został w „Dz. Urz. Min. Skarbu” Nr 8/1937 wykaz koncesjonowanych przez Min. Skarbu agentów celnych, tj. firm i osób fizycznych, uprawnionych do zawodowego załatwiania formalności celnych w niektórych urzędach celnych, położonych na politycznym obszarze Polski, w zastępstwie osób, wymienionych w art. 37 ust. 2 prawa celnego.

Wszelkie zmiany, zachodzące w ogłoszonym wykazie, będą podawane do wiadomości publicznej w okresach półrocznych.

WYJAŚNIENIA TARYFOWE. Ministerstwo Skarbu ogłosiło następujące wyjaśnienia taryfowe do poszczególnych pozycji taryfy celnej przywozowej:

Do poz. 1 167. — Jako szkła do okularów, wymienione w poz. 1 167 p. 2 tar. celn., uważane są szkła do okularów optyczne, tj. takie, które posiadają zdolność powiększania, zmniejszania, względnie odchyłania widzianych za pośrednictwem tych szkieł przedmiotów; szkła te posiadają powierzchnie wypukłe, wklęsłe lub wklęsło-wypukłe. Powyższe szkła z niewykończonym brzegiem podlegają również cłu według tegoż punktu i pozycji tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 13/III 1937 r. L. D. IV 6066/2/37).

Do poz. 900, 903 i 904. — Szkła do okularów nieoptyczne należy traktować jako wyroby ze szkła osobno niewymienione i w zależności od barwy szkła oraz wykończenia — clić według poz. 900, 903 i 904 punktu odpowiedniego tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 13/III 1937 r. L. D. IV 6066/2/37).

Do poz. 469. — Kleje stałe z kości, skór i innych odpadków zwierzęcych, których 1%-owy roztwór wodny w 15°C w okresie 6 ÷ 8 godzin nie ścina się na galarete — podlegają oczeniu według poz. 469 p. 2 tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 18/III 1937 r. L. D. IV 6076/2/37).

Do poz. 470. — Kleje stałe z kości, skór i innych odpadków zwierzęcych, których 1%-owy roztwór wodny w 15°C w okresie 6 ÷ 8 godzin ścina się na galarete — należy uważać za żelatynę, podlegającą oczeniu według poz. 470 tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 18/III 1937 r. L. D. IV 6076/2/37).

EKSPORT WŁÓKNA LNIANEGO — p. str. 489.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

PRZEWOZY NA P. K. P. W LUTYM 1937 R. — Przeciętny dzienny naładunek na P. K. P. w lutym 1937 r. w porównaniu z lutym 1936 r. kształtował się następująco (w wagonach 15-tonowych):

	L u t y	
	1937	1936
Zboże	301	258
Mąka, kasze itp.	238	210

Ziemniaki	13	8
Sól	78	61
Cukier	62	54
Inne artykuły aprowizacyjne	181	182
Buraki cukrowe	—	—
Zwierzęta i ptactwo	166	130
Mięsa i bekony	26	17

Drzewo ¹⁾	1 014	946
Węgiel ²⁾	5 217	3 940
Ropa i produkty naftowe	185	175
Nawozy sztuczne	227	191
Materiały budowlane	277	292
Ruda oraz surowce dla przemysłu fabrycznego	326	194
Produkty przemysłowe	784	602
Narzędzia i maszyny rolnicze	3	1
Pozostałe	485	369
Drobnica i ładunki pośpieszne	1 620	1 522
Razem ładunek przesyłek handlowych	11 203	9 152
Przewozy:		
Gospodarcze	268	327
Wojskowe	120	115
Razem ładunek w kraju	11 591	9 594
w tym:		
do przewozu w kraju	9 258	7 632
do wywozu przez granice lądowe i porty polskiego obszaru celnego	2 333	1 962
Nładunek w W. M. Gdańsku	184	163
Przyjęcie od kolei zagranicznych	147	153
Tranzyt	996	571
Ogółem	12 918	10 481

Przewozy w lutym 1937 r. wykazywały w dalszym ciągu tendencję zwykłą. Ogół przewozów wzrósł przeciętnie dziennie w stosunku do lutego 1936 r. o 2 437 wag. (23·3%), przewozy przesyłek handlowych zwyczajnych—o 2 051 wag. (22·4%), a łączny ładunek w kraju—o 1 997 wag. (20·8%).

Pod względem kierunków przewozów—sytuacja przedstawiała się w porównaniu z lutym 1936 r. następująco: nadanie w komunikacji wewnętrznej wzrosło przeciętnie dziennie o 1 626 wag. (21·3%), przeciętny dzienny tonaż wywozu przez granice lądowe i porty polskiego obszaru celnego zwiększył się o 371 wag. (18·9%), ładunek na terenie W. M. Gdańska wzrósł przeciętnie dziennie o 21 wag. (12·9%), przewozy w komunikacji tranzytowej wzrosły przeciętnie dziennie o 425 wag. (74·4%), a tonaż przyjęcia od kolei zagranicznej zmniejszył się przeciętnie dziennie o 6 wag. (3·9%). Podkreślić należy bardzo wysoki wzrost przewozów tranzytowych, który w ostatnim czasie wykazywał stały spadek; tak pomyślny zwrot w tej komunikacji nastąpił na skutek większego wykorzystania przez Rzeszę Niemiecką kolejowej drogi tranzytowej w ruchu pomiędzy Niemcami i Prusami Wschodnimi.

Wzrost przewozu objął niemal wszystkie towary i wynosił—in porównaniu z lutym 1936 r.—przeciętnie dziennie przy: zbożu 43 wag. (16·7%), mące, kaszy itp. 28 wag. (13·3%), ziemniakach 5 wag. (62·5%), soli 17 wag. (27·9%), cukrze 8 wag. (14·8%), zwierzętach i ptactwie 36 wag. (27·7%), mięsie i bekonach 9 wag. (52·9%), drzewie 68 wag. (7·2%), węglu 1 277 wag. (32·4%), ropie i produktach naftowych 10 wag. (5·7%), nawozach sztucznych 36 wag. (18·8%), rudach oraz surowcach dla przemysłu fabrycznego 132 wag. (68%), produktach przemysłowych 181 wag. (30·2%), narzędziach i maszynach rolniczych 2 wag. (200%), towarach pozostałych 116 wag. (31·4%) oraz drobnicy i ładunkach pośpiesznych 98 wag. (6·4%).

Przewozy zbóż i przetworów zbożowych wzrosły dzięki zwiększonemu obrotom. Poważny wzrost przewozów ziemniaków pozostaje w związku z większą podażą na rynku krajowym. Nadanie cukru zwiększyło się na skutek większej konsumpcji na rynku wewnętrznym. Dobra koniunktura na odcinku hodowlanym przyczyniła się do wzrostu przewozów zwierząt żywych. Wyjątkowo korzystnie kształtowały się w miesiącu sprawozdawczym przewozy mięsa i bekonów. Do wzrostu przewozu drewna przyczyniła się wybitna poprawa na krajowym

rynku drzewnym. Korzystna sytuacja w przemyśle węglowym znalazła swój wyraz w zwiększonych przewozach kolejowych; zbyt krajowy przewyższał o 397 tys. t (28·4%) zbyt w lutym 1936 r., a eksport węgla kamiennego przewyższał o 172 tys. t (28·6%) eksport w analogicznym miesiącu 1936 r. Na specjalną uwagę zasługuje bardzo wysoki wzrost przewozów narzędzi i maszyn rolniczych oraz zwiększenie się przewozów nawozów sztucznych; jest to dowodem wyraźnej poprawy sytuacji finansowej wsi. Nadanie rud oraz surowców dla przemysłu fabrycznego przekroczyło znacznie nadanie z lutego ub. r., co jest następstwem wzrostu wytwórczości hutniczej. Oznaką dalej postępującej poprawy w życiu gospodarczym jest wzrost przewozów produktów przemysłowych.

Nieznaczny spadek przewozów w porównaniu z lutym 1936 r. zaznaczył się jedynie przy przewozach materiałów budowlanych, który wynosił przeciętnie dziennie 15 wag. (5·1%). Przewozy artykułów aprowizacyjnych, oddzielnie niewymienionych, nie odbiegały zbyt od poziomu przewozów z ub. r.; przeciętny dzienny spadek wynosił tu tylko 1 wag. (0·5%).

M. S.

ZMIANY W CZECHOSŁOWACKO-POLSKIEJ TARYFIE ZWIĄZKOWEJ.—Rozporządzeniem, ogłoszonym w „Dz. Tar. i Zarząd. Kolej.” Nr 12/1937, poz. 158, wprowadzono z ważnością od dn. 20/III 1937 r. w aneksie do zeszytu 3 nową pozycję na olej słonecznikowy dla tranzytowego przewozu od granicy Państwa pod Śniatyniem—Załuczem do stacji Breclav statni hranice. Wprowadzenie tej pozycji ze zniżonymi stawkami opłat przewozowych umożliwi przewóz transportów oleju słonecznikowego z Rumunii do Austrii w tranzycie przez Polskę i Czechosłowację.

Również ogłoszone zostały z mocą obowiązującą od dn. 1/IV 1937 r. zmiany do zeszytu 4 na drewno, wobec podwyższenia od dn. 16/III 1937 r. stawek opłat przewozowych na drewno w wewnętrznej taryfie towarowej P. K. P.

W związku z tym w powyższym zeszycie 4 przeprowadzono zmiany następujące:

W taryfie artykułowej Nr 202, obowiązującej dla kierunku z Polski do Czechosłowacji, skreślono w tabeli B stawki opłat przewozowych dla wszystkich pozycji tej taryfy, w relacjach: Boronów, granica Państwa pod Mikaszewiczami, Mohylanami, Olechnowiczami, Podwoleczyskami, Stolpcami i Zahaciem, oraz Koszęcin, Leszno, Lubliniec, Obrzycko, Reda, Ruda Śląska i Tarnowskie Góry; we wszystkich innych relacjach tar. art. 202 skreślono stawki opłat przewozowych dla towarów działu B, C2, E, G2, H, K2, 3, 4, L2, M2, 3, 4, N2, R i S, obejmujących drzewo w kłodach, dłużyce, kłocce, szcypy, bloki, drewno tarte z drzew liściastych, podkłady kolejowe, drewno bednarskie, klepki i dna beczkowe, wiklinę koszykarską okorowaną i drewno osikowe dla fabryk zapalek.

Stawki opłat przewozowych pozostałych pozycji, tj. A, C1, D, F, G1, J, K1, L1, M1, N1, O, P i T, na przewóz wymienionych wyżej sortymentów drewna z gatunków drzew iglastych oraz papierówki, drewna kopalnianego i drewna opałowego podwyższono o 30%.

W taryfie artykułowej Nr 229 na eksport z Polski do Czechosłowacji płyt klejonych—stawki opłat przewozowych Tabeli B podwyższono również o 30%.

Poza tym wprowadzono z ważnością od dn. 1/IV 1937 r. nową pozycję aneksową, zawierającą zniżone stawki opłat przewozowych na przewóz z Czechosłowacji do Polski miazgi drzewnej tartej, masy drzewnej, celulozy suchej o zawartości wody najwyżej 50% w arkuszach, płytach, krążkach tak podziurawionych, by nie mogły być użyte ani jako tektura, ani jako papier—od stacji czechosłowackich: Ružomberok, Ružomberok celuložka, Turčiansky Sv. Martin, Vratimov i Žilina do stacji P. K. P.: Bielsko, Piaseczno, Slonim, Strzybnica, Tomaszów Mazowiecki, Warszawa-Gdańska i Żywiec.

Kol.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

PRACA PORTU GDYŃSKIEGO W LUTYM 1937 R.—Wyniki pracy portu gdyńskiego w miesiącu sprawozdawczym wykazują w porównaniu ze styczniem b. r. dość znaczny spadek liczb. Zjawisko to należy tłumaczyć trwającymi jeszcze w pierwszym tygodniu lutego komplikacjami lodowymi na Bałtyku oraz różnicą 3 dni roboczych

¹⁾ W tym do wywozu przez granice lądowe i porty polskiego obszaru celnego w lutym 1937 r.—180 wagonów 15-tonowych, a w lutym 1936 r.—230 wagonów 15-tonowych.

²⁾ W tym do wywozu przez granice lądowe i porty polskiego obszaru celnego w lutym 1937 r.—1 831 wagonów 15-tonowych, a w lutym 1936 r.—1 370 wagonów 15-tonowych.

pomiędzy styczniem a lutym. Przy uwzględnieniu, że dzienny obrót towarowy w porcie gdyńskim wynosi ok. 20 tys. t, różnicę w ramach 60 tys. t na niekorzyść lutego należy uznać za uzasadnioną i normalną.

Ruch statków w wykazuje nawet dość znaczne ożywienie. Przyszły, mianowicie, w lutym 394 statki (w styczniu—367) o łącznym tonażu 392 207 nrt (w styczniu—381 687), wyszło statków w lutym 389 (376) o tonażu 383 594 nrt (405 504). Zwraca uwagę zmniejszenie się w lutym średniego tonażu statku, zawierającego do Gdyni (995·4 nrt w porównaniu z 1 040 nrt w styczniu). Średnia ilość statków, przebywających jednocześnie w porcie, wzrosła w lutym do 52 (w styczniu—48), średni zaś postój statku w porcie nie uległ niemal żadnym zmianom

(51·7 godz. w lutym—wobec 52 godz. w styczniu). W kolejności bander pierwsze miejsce zajmowała w lutym Szwecja, drugie—Polska, następne zaś—Niemcy, Dania, Anglia, Norwegia, Stany Zjedn. i Finlandia.

Ogólny obrót towarowy w miesiącu sprawozdawczym wyniósł 611 995 t (w styczniu 669 863 t), a zatem różnica obrotów w wysokości ok. 60 tys. t uzasadnia wniosek, że natężenie pracy portu gdyńskiego nie uległo w lutym osłabieniu. Z ogólnego obrotu towarowego przypada w lutym na obrót zamorski 609 305 t (w styczniu 667 242 t), z czego na przywóz—109 768 t (w styczniu—121 037 t), na wywóz zaś—499 537 t (546 205 t). Inne rodzaje żeglugi nie odegrały w lutym, podobnie zresztą jak i w styczniu, niemal żadnej roli: obrót przybrzeżny wyniósł 1 502 t (w styczniu—1 212 t), obrót zaś drogą wodną z wnętrzem kraju—1 188 t (1 409 t).

Na ogólne liczby zamorskiego przywozu i wywozu złożyły się w lutym następujące pozycje poszczególnych artykułów (w tonach):

Przywóz	Wywóz
Nasiona różne	Zboże . . . . .
„ oleiste	Strączkowe . . . . .
Ryż surowy	Mąka ryżowa . . . . .
Owoce świeże	Mąka pastewna . . . . .
„ suszone	Ryż . . . . .
Konserwy owocowe	Słód . . . . .
Orzechy i migdały	Owoce świeże . . . . .
Kawa	Konserwy owocowe . . . . .
Herbata	Nasiona i rośliny . . . . .
Kakao	Szynki i inne peklowane . . . . .
Korzenie	Bekony . . . . .
Rośliny i mater. rośl.	Drób i ptactwo bite . . . . .
Zywica	Jaja . . . . .
Słędzie świeże	Masło . . . . .
„ solone	Cement . . . . .
Rudy różne i wypalki pir.	Węgiel eksportowy . . . . .
Oleje	„ bunkrowy . . . . .
Smola i smary	Koks . . . . .
Asfalt	Oleje i parafina . . . . .
Tłuszcze i oleje roślinne	Tłuszcze zwierzęce i sur. . . . .
„ zwierzęce surowe	Przetwory mięsne . . . . .
Tran	Cukier . . . . .
Napoje alkoholowe i inne	Napoje alkoholowe . . . . .
Tytoń	Makuchy . . . . .
Siarka	Otręby . . . . .
Przetwory chemiczne	Wytłoki buraczane . . . . .
Farby	Salmiak . . . . .
Garbniki	Karbid . . . . .
Fosforyty	Farby . . . . .
Żuźle Thomasa	Biel cynkowa . . . . .
Skóry	Sól potasowa . . . . .
Wełna	Saletra . . . . .
Odpadki wełny	Nawozy azotowe (siarcz. amonu) . . . . .
Przędza wełniana	Skóry . . . . .
Bawełna	Tkaniny . . . . .
Odpadki bawełny	Bawełna i odpadki . . . . .
Przędza bawełniana	Drzewo tarte . . . . .
Len, konopie, sisal i inne	Wyroby z drzewa z wyłączeniem oddz. wym. . . . .
Juta	Dykty i forniry . . . . .
Szmaty	Meble gięte . . . . .
Kauczuk	Wyroby koszykarskie . . . . .
Wyroby gumowe	Papier . . . . .
Papier i makulatura	
Papa, tektura	

Celuloza	731	Papa i tektura	366
Żelazo surowe	416	Celuloza	301
Metale różne	422	Żelazo surowe	926
Złom żelazny	28 289	Żelazo handlowe	7 087
Miedź	861	Metale różne	1
Cyna	203	Wyroby żelazne i metalowe	2 504
Cynk	306	Szyny kolejowe	7 767
Wyroby żelazne i metal.	284	Rury żeliwne i żelazne	2 855
Maszyny, aparaty i części	600	Cynk	1 568
Części wagon. i lokomot.	334	Błacha cynkowa	689
Samochody, motocykle i części różne	2 771	Różne	12 619
Razem: 109 768		Razem: 499 537	

Po stronie przywozu rolę, decydującą o spadku liczb, odegrała pozycja złomu żelaznego, która w miesiącu sprawozdawczym wykazuje bardzo poważną różnicę (28 289 t—wobec 52 585 t w styczniu). Z innych pozycji zmniejszyły się w lutym w zestawieniu zamorskiego przywozu: fosforyty (5 250 t—wobec 10 177 t), juta (623 t—wobec 1 292 t), celuloza (731 t—wobec 1 556 t) i miedź (861 t—wobec 1 400 t). Na niemal niezmiennym poziomie pozostają: skóry (2 560 t—wobec 2 376 t w styczniu), bawełna (7 506 t—wobec 7 447 t) i różne (2 771 t—wobec 2 314 t). Natomiast szereg pozostałych ważniejszych pozycji wykazuje w lutym dość poważny wzrost, a mianowicie: nasiona (8 980 t—wobec 5 725 t), owoce świeże (9 747 t—wobec 5 212 t), śledzie świeże (2 639 t—wobec 826 t), śledzie solone (3 504 t—wobec 1 431 t), rudy różne i wypalki piryt. (16 869 t—wobec 15 159 t), tłuszcze zwierzęce surowe (1 359 t—wobec 1 145 t), wełna (3 535 t—wobec 2 489 t), szmaty (1 810 t—wobec 1 342 t) oraz papier i makulatura (1 834 t—wobec 1 397 t).

W wywozie znaczną różnicę na niekorzyść miesiąca sprawozdawczego wykazuje pozycja węgla eksportowego (355 824 t—wobec 424 511 t); nieznacznie wzrosły natomiast pozycje: węgla bunkrowego (42 687 t—wobec 40 003 t) i koksu (20 650 t—wobec 17 853 t). Ponadto w lutym zmalał wywóz przez Gdynię: synek (109 t—wobec 1 078 t), soli potasowej (450 t—wobec 2 100 t), drzewa tartego (7 856 t—wobec 14 273 t), wyrobów metalowych (2 504 t—wobec 2 847 t) i różnych artykułów (12 619 t—wobec 13 052 t). Brak w lutym pozycji wytłoków buraczanych, których w styczniu wywieziono 2 328 t. Spadek wymienionych powyżej pozycji kompensuje częściowo wzrost wywozu przez Gdynię w lutym: siodu (4 557 t—wobec 2 322 t), bekonów (1 604 t—wobec 1 354 t), przetworów mięsnych (1 761 t—wobec 1 340 t), cukru (2 826 t—w styczniu brak), makuchów (1 645 t—wobec 1 221 t), siarczanu amonu (15 014 t—wobec 5 868 t), dykt i fornierów (1 802 t—wobec 1 130 t), żelaza handlowego (7 087 t—wobec 4 904 t), szyn kolejowych (7 767 t—wobec 3 t), rur żelaznych i żeliwnych (2 855 t—wobec 1 730 t) i cynku (1 568 t—wobec 584 t).

W obrocie drogą wodną z wnętrzem kraju po stronie przywozu figuruje 1 040 t (w styczniu—168 t), przypadającą w całości na siarczan amonu; po stronie wywozu figuruje również tylko jedna pozycja—148 t kawy (w styczniu wywóz w danym obrocie wyniósł 1 241 t).

W obrocie przybrzeżnym na przywóz w lutym przypada 1 490 t (w styczniu 1 171 t), na wywóz zaś—12 t (41 t). W przywozie wymienić należy 2 pozycje: ryby z własnych połowów—562 t (w styczniu—861 t) i siarczan amonu—907 t (279 t).

Ruch pasażerów utrzymał się na poziomie bardzo zbliżonym do styczniowego. Przyjechały 203 osoby (w styczniu—262), wyjechało—1 510 (1 620).

O.

ARBITRAŻ BAWELNY W GDYNI — p. str. 489.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Ustawa skarbowa na okres I IV 1937 ÷ 31 III 1938 — ust. z dn. 29 III 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 23/1937, poz. 147).

Zakończenie akcji oddłużenia związków samorządowych — ust. z dn. 29 III 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 24/1937, poz. 151).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Tymczasowe wprowadzenie w życie postanowień porozumienia o przedłużeniu prowizorycznego układu handlowego polsko-francuskiego z dn. 18/VII 1936 r. — rozporz. z dn. 29 III 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 24/1937, poz. 154).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Wartość znaczków pocztowych do opłaty urzędowych przesyłek listowych — rozporz. Ministrów: Poczty i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dn. 11/III 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 24/1937, poz. 155).

Ustalenie okręgów elektryfikacyjnych — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 18/III 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 24/1937, poz. 156).

Zmiana rozporządzenia o sporządzaniu przez urzędy i agencje pocztowe protestów weksli — rozporz. Ministra Sprawiedliwości z dn. 24/III 1937 r., wyd. w poroz. z Ministrem Poczty i Telegrafów („Dz. Ust. R. P.” Nr 24/1937, poz. 161).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

6 kwietnia:

— „Danziger Privat-Actien-Bank“ — o g. 11 w lok. B-ku w Gdańsku, Langgasse 34.

12 kwietnia:

— Fabr. Lodowni i Wyr. Blas. „Eskimos“, S. A. — o g. 14 w kanc. Not. S. Benedykta w W-wie, Kapucyńska 6.

14 kwietnia:

— „Banque Franco-Polonaise“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Paryżu, 15, rue des Pyramides.

— „Drukarnia Techniczna“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 3/5.

— „T-wo Kopalń i Zakł. Hutn. Sosnowieckich“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Kapucyńska 3.

15 kwietnia:

— „Kopalniak“ S. A. dla Przem. Drzewn. — o g. 11 w lok. S-ki w Katowicach, Stawowa 5.

— Warsz. T-wo Fabr. Wyr. Met. i Emal. „Wulkan“, S. A. — o g. 18 w lok. T-wa w W-wie, Jagiellońska 4/6.

— T-wo Wyr. Dziaonych i Tkanych „R. Lipszyc“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Piramowicza 11/13.

16 kwietnia:

— Fabr. Aparat. Elektr. „K. Szpotański i S-ka“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Kałuszyńska 4.

— „Węgierska Górka“ Górn. i Hutn. S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Węgierskiej Górze.

— Zjedn. Fabr. Maszyn, Kottłów i Wagonów „L. Zielniewski i Fitzner-Gamper“, S. A. — o g. 15 w lok. Izby Hand.-Przem. w Krakowie, Długa 1.

— „Kraj. Hurt. Herbaty, dawn. T-wo M. Szumilin“, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Miodowa 25.

— „Śląski Przem. Cynk“, S. A. w Kostuchnie — o g. 15 w kanc. Not. Mazurkiewicza w Katowicach, Pilsudskiego 7.

— „T-wo Przem.-Lesne“, S. A. — o godz. 18 w lok. S-ki Królewska 35.

17 kwietnia:

— „Polska S-ka Powiernicza“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, al. Jerozolimska 34.

— Browar i Fabr. Kwasu Węgl. Suc. „K. Anstadta“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Pomorska 34/36.

— Warsz. Fabr. Śrub i Drutu „J. Wolanowski“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Gliniana 5.

— Fabr. Przetw. Kartofl. „Nowy-Dwór“ P. Górski i E. Móraski, S. A. — o g. 19 w hot. Bristol w W-wie, Krak. Przedm. 42.

— Pol. Zakł. Chem. „Nitrat“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Mińska 25.

— „Wilhelm i Hugo B-cia Müller“ Merceryz., Biel., Farb., Wykończ. i Tkalnia, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Kaliszu, Majkowska 9a.

— „Ziemski Bank Hipoteczny“, S. A. — o g. 12 w lok. B-ku we Lwowie, Słowackiego 14.

19 kwietnia:

— T-wo Hand. Żel. i Art. Techn.-Bud. „Kruszec“, S. A. — o g. 18 w lok. S. A. „Eksploat. Fabr. Ceraty w Polsce“ w W-wie, Czerniakowska 84.

— Mechan. Cegielnia Dabrówka Wilanowska „St. Rostkowski“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 19.

— Wapienniki i Kamieniołomy „Liban i Ehrenpreis“, S. A. — o g. 17 w Krakowie, Dunajewskiego 6 m. 3.

— T-wo Bud. Maszyn i Urz. Sanit. „Drzewiecki i Jezioński“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, al. Jerozolimska 71.

20 kwietnia:

— „Drukarnia Bydgoska“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Poznańska 12/14.

— Pabian. Fabr. Wyr. Baweln. „Krusche i Ender“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Pabianicach, Zamkowa 3.

— Zjedn. Składy Śrub „B. Cukierman“, S. A. — o g. 20 w lok. S-ki w W-wie, pl. Grzybowski 4.

— „Bacon-Export-Gniezno“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Żwirki 19.

— Zakł. Przem. „K. Eiserta“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Żwirki 19.

— „Gazownie Górnośląskie“, S. A. — o g. 16 w kanc. Not. Dra Fr. Mazurkiewicza w Katowicach, Marsz. Pilsudskiego 7.

— „Tomaszowska Przędz. Wełny Czesank“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Krak. Przedm. 16/18.

— „Agrad“, S. A. — o g. 16 w lok. P. Jarosza w Grodzisku Pozn.

— Zakł. Ogrodn. „C. Ulrich“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Ceglana 11.

— S. A. Wyd.-Druk. „Rom“ — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Cerkiewna 2.

— „Ros.-Włoskie T-wo Wyr. Włókn“, S. A. — o g. 11 w kanc. Not. J. Siennickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— „Browary Grodziskie“, S. A. — o g. 16½ w lok. S-ki w Grodzisku, Kolejowa 5.

21 kwietnia:

— „Warsz. Zakł. Przem. Wyr. Drożdży Pras., Słodu i Spiryt“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Prózna 14.

— „Śląski Zakł. Kred“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Bielsku, Kolejowa 16.

— Kolej Lok. „Kraków — Kocmyrzów“, S. A. — o g. 10 w lok. Dyr. Okr. Kolei Państwowych w Krakowie.

— „Zablocie“ Zakł. Chem., S. A. — o g. 12 w kanc. Not. J. Boynarowicza we Lwowie, Batorego 9.

22 kwietnia:

— „Kattowitzer Aktiengesellschaft für Bergbau und Eisenhüttenbetrieb — Katowicka S. A. dla Górn. i Hutn.“ — o g. 12 w lok. S-ki w Katowicach, Kościuszki 30.

— T-wo Fabr. Firanek, Tiulu i Koronek „Szlenkier, Gettlich i S-ka“, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Ś-to Jerska 10.

— „T-wo Przem. Chem.-Farm. d. Magister Klawe“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Karolkowa 22/24.

23 kwietnia:

— „Górnośl. Hurt. Piwa i Wódek“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Katowicach, Gliwicka 1.

— „Kościańska Kolej Powiatowa“, S. A. — o g. 17 w lok. Wydz. Pow. w Kościanie.

— S. A. Bud. Transmisji i Maszyn i Odl. Żel. „J. John“ — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 217.

— Manuf. Baweln. „F. Eisenbraun“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 68.

24 kwietnia:

— „Kraj“ Fabr. Maszyn i Narz. Roln. dawn. Alfred Vaedtke, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Chmielna 26 m. 3.

— „Łódzka Fabr. Kapeluszy dawn. Herman Schlee“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Targowa 2.

— „Bolesław Kotkowski i S-ka“ Zakł. Graf., S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Dowborczyków 18.

— Zakł. Przem. „Sitkówka“, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Zielna 6.

— „Suc. Lebrechta Müllera“, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki.

— „Bank für Handel und Gewerbe, Poznań — Poznański Bank dla Handlu i Przem.“, S. A. — o g. 12 w lok. B-ku w Poznaniu, Masztalarska 8a.

— S. A. Gosp. Kraj. „Ekonomia“ — o g. 15½ w W-wie, Kapucyńska 6.

— „Ząbkowicka Fabr. Szkła“, S. A. — o g. 9 w lok. S-ki w Ząbkowicach.

— „Wileńska Fabr. Drutu i Gwoździ“, S. A. — o g. 18 w lok. Wil. Pryw. B-ku Hand. w Wilnie, Mickiewicza 8.

— „Lüdert & Müller“ Fabr. Tkanin Techn. i Filców, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Tomaszowie Maz., Wojciechowskiego 2/4.

— „Książnica-Atlas“ Zjedn. Zakł. Kartogr. i Wyd. T. N. S. W., S. A. — o g. 18 w lok. Izby Handl. i Przem. we Lwowie, Akademicka 17.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ULGI INWESTYCYJNE NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA WSCHODNICH.—W związku z przepisami dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 25/XI 1936 r. o popieraniu ruchu inwestycyjnego na obszarze województw wschodnich („Dz. Ust. R. P.” Nr 88, poz. 614), Min. Skarbu okólnikiem z dn. 24/III 1937 r. L. D. V 20080/2/37 wyjaśniło, co następuje:

Do art. 1 dekretu. —Ulgi, przewidziane w dekrete, przysługują osobom fizycznym i prawnym, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę na całym obszarze Państwa; jedynie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa (art. 1 lit. a i b dekretu), w których przeprowadzono inwestycje, korzystające z ulg, muszą się znajdować na obszarze, wymienionym w art. 1 dekretu.

Do art. 2 dekretu. —Koszty inwestycji, odpowiadających przewidzianym w dekrete warunkom, winny być potrącone od podlegającego podatki ogólnego dochodu osoby uprawnionej, a nie od dochodu, osiągniętego przez tę osobę wyłącznie z przedsiębiorstwa lub gospodarstwa, w którym inwestycje zostały przeprowadzone.

Potrącenie z dochodu nakładów inwestycyjnych na zasadzie postanowień dekretu z dn. 25/XI 1936 r. pozostaje bez wpływu na amortyzację tych nakładów (art. 6 ustawy o podatku dochodowym), która winna być przeprowadzona przez księgi oraz potrącona przy wymiarze podatku w trybie normalnym.

Za budynki przemysłowe lub gospodarcze uważać należy wszelkie budynki, służące celom danego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa — z wyjątkiem budynków mieszkalnych.

Jako maszyny nowe — w rozumieniu art. 2 pkt. a dekretu — przyjmować należy wyłącznie maszyny nowonabyte i dotychczas nie używane. Nie mogą być uznane jako nowe maszyny używane, chociażby nawet przystosowanie ich do użytku w danym przedsiębiorstwie wymagało poniesienia stosunkowo znacznych nakładów.

Przez koszty rozszerzenia lub ulepszenia urządzeń istniejących rozumieć należy nakłady, dzięki którym przedsiębiorstwo uzyskuje większą wydajność lub lepsze funkcjonowanie urządzeń.

Przy ustalaniu daty dokonania inwestycji miarodajne jest prawidłowe wykazanie w księgach nowych budynków, maszyn i urządzeń, lub ich części, przy czym okoliczność, iż inwestycji dokonano na kredyt, nie przeszkadza w przyznaniu ulg.

Za melioracje terenowe w gospodarstwach rolnych uważać należy specjalne nakłady, których zadaniem jest podniesienie wydajności użytków rolnych, a mianowicie: a) odwodnienie gruntów ornych, łąk, bagien, nieużytków, obniżenie poziomu jezior — wraz z urządzeniami technicznymi (sieci drenów różnych typów, rowów otwartych, mostów, szluz, młochów, zastawek, przepustów, rowów itp.), b) nawodnienie wraz z urządzeniami technicznymi gruntów ornych i łąk dla celów irygacji, bagien i nieużytków dla zakładania stawów rybnych z urządzeniem wałów, grobli i innych technicznych budowli, wymienionych w punkcie a, c) budowa dróg, dojazdów, kanałów itp.

ULGI PODATKOWE DLA NABYWCÓW POJAZDÓW MECHANICZNYCH.—W związku z nasuwającymi się wątpliwościami przy interpretowaniu przepisów art. 1 ust. 2 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 7/V 1936 r. o ulgach podatkowych dla nabywców pojazdów mechanicznych („Dz. Ust. R. P.” Nr 39, poz. 294) Min. Skarbu okólnikiem z dn. 31/III 1937 r. L. D. V 20651/2/37 wyjaśniło, że pod pojęcie motocyklów w rozumieniu tego dekretu podpadają również rowery, zapatrzone w silniki o pojemności do 100 cm., jako całkowicie odpowiadające zawartej w § 1 rozporządzenia Ministra Komunikacji i Ministra Spraw Wewnętrznych o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych („Dz. Ust. R. P.” Nr 9/1933, poz. 55) definicji pojazdu mechanicznego.

Z tego względu nabywcom rowerów z motorkami przysługuje prawo do ulg podatkowych.

WYKŁADNIA USTAWY O OPŁATACH STEMPLOWYCH.—Min. Skarbu, powołując się na wykładnię Nr 310, ogłoszoną w Nr 11/1931 „Dz. Urz. Min. Skarbu” (w brzmieniu sprostowania, ogłoszonego w Nr 17/1931, poz. 268), dotyczącą umów sprzedaży nieruchomości, położonych na obszarze, na którym obowiązuje kodeks cywilny niemiecki, a obciążonych długiem rentowym, unormowanym jedną z 5 ustaw pruskich, które wymienia ust. 1 powołanej wykładni — zarządziło w związku z art. 10 ust. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 94/1934, poz. 842), że wartość obciążenia długiem rentowym należy wliczać do podstawy wymiaru opłaty stem-

plowej od pisma, stwierdzającego umowę sprzedaży, w kwocie, równą jej się iloczynowi z pomnożenia renty rocznej przez 20. Powyższą zasadę należy stosować do pism, stwierdzających umowę sprzedaży, sporządzonych począwszy od dn. 15/III 1937 r.

Na podstawie art. 123 i 213 ordynacji podatkowej Min. Skarbu zarządziło stosowanie powyższej zasady również po dn. 28/X 1937 r., do którego to dnia obowiązuje powołany wyżej art. 10 ust. 8, jeśli przedtem nie zostanie wydane odpowiednie zarządzenie (L. D. V 44241/5/37).

UPRAWNIENIA CENTRALI SPÓŁDZIELN W SPRAWACH PODATKOWYCH SPÓŁDZIELN.—Ministerstwo Skarbu na zasadzie art. 4 ordynacji podatkowej z dn. 15/III 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 14/1936, poz. 134) oraz art. 46 ustawy o państwowym podatku dochodowym („Dz. Ust. R. P.” Nr 2 1936, poz. 6) i art. 40 ustawy o państwowym podatku przemysłowym („Dz. Ust. R. P.” Nr 46/1936, poz. 339) okólnikiem z dn. 22/III 1937 r. L. D. V 20780/2/37 r. udzieliło Związkowi Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych R. P. —Centrali w Warszawie i oddziałom okręgowym tego Związku w Białymstoku, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łucku, Poznaniu, Toruniu i Warszawie — zezwolenia na składanie w imieniu spółdzielni, należących do wymienionego związku; zeznań, wyjaśnień i odwołań, dotyczących wymiaru państwowego podatku dochodowego i przemysłowego, oraz na uiszczanie należności z tytułu tych podatków.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAŁN W POSTĘPOWANIU WYMIAROWYM.—Min. Skarbu w porozumieniu z Min. Opieki Społecznej okólnikiem z dn. 5/III 1937 r. L. D. V 13480/1/36 wyjaśniło, że ubezpieczalnie społeczne w rozumieniu art. 60 ordynacji podatkowej („Dz. Ust. R. P.” Nr 14, poz. 134) są władzami samorządowymi, sprawującymi część administracji publicznej w zastępstwie Państwa, wobec czego obowiązane są one do przewidzianych w tym artykule świadczeń w postępowaniu przygotowawczym przy wymiarze podatków.

Przy wydawaniu tego wyjaśnienia Min. Skarbu kierowało się motywami wyroku Sądu Najwyższego z dn. 27/XI 1931 r. Nr I. C. 2261/30 w sprawie M. Brzozowicza.

KALENDARZYK PODATKOWY NA KWIECIEŃ 1937 R.—W kwietniu płatne są podatki następujące:

1) do 25 kwietnia —zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za 1937 r. w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w marcu — przez wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia, a z innych przedsiębiorstw — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. oraz przemysłowe I–V kat., prowadzące prawidłowo księgi handlowe;

2) do 15 kwietnia —I rata półroczna podatku dochodowego od uposażeń z tytułu różnicy, wynikającej z kumulacji uposażeń, otrzymanych w 1936 r. bez względu na ich łączną wysokość od różnych służbowców, bądź też otrzymanych od jednego służbowca 2 lub więcej wynagrodzeń periodycznych, lub periodycznych i jednorazowych, o ile roczna suma tych wynagrodzeń przekracza zł 4 800;

3) do 7 kwietnia —podatek dochodowy od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbowca w marcu 1937 r.;

4) do 30 kwietnia —I rata półroczna podatku od lokali za 1937 r.;

5) do 5 kwietnia —podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w okresie 16–31/III 1937 r.; do 20 kwietnia —podatek, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w okresie 15 dni kwietnia.

Ponadto płatne są w kwietniu zaległości, odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu, oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu.

AKCYZY I MONOPOLE

PRZEPISY WYKONAWCZE DO USTAWY O MONOPOLU LOTERYJNYM ORAZ STATUT P. M. L.—W „Dz. Ust. R. P.” Nr 21, poz. 134 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 26/II 1937 r. w sprawie wykonania ustawy o monopolu loteryjnym; rozporządzenie to, oparte na podstawie art. 3, 14, 15, 17, 23 i 24 ustawy z dn. 9/VII 1936 r. o monopolu loteryjnym („Dz. Ust. R. P.” Nr 55, poz. 398), zawiera m. in. następujące postanowienia:

Loterie fantowe.—Zezwolenia na urządzenie jednorazowych loteryj fantowych na cele dobroczynności lub użyteczności publicznej wydają: 1) przy kapitale gry (rozumianym jako łączna cena wszystkich losów według planu gry) do zł 1 000—właściwy urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych, 2) przy kapitale gry ponad zł 1 000 do zł 3 000—właściwa izba skarbowa, 3) przy kapitale gry ponad zł 3 000—Dyrektor Polskiego Monopolu Loteryjnego. Na urządzenie loteryj fantowych o kapitale gry mniejszym niż zł 100 nie mogą być udzielane zezwolenia.

Zezwolenia na urządzenie loteryj fantowych są udzielane po porozumieniu się z właściwą władzą administracji ogólnej I instancji i po zasięgnięciu za jej pośrednictwem opinii o osobach, ubiegających się o zezwolenie na urządzenie loterii fantowej.

Do podań o zezwolenie na urządzenie loterii fantowej powinien być dołączony plan loterii, określający: 1) cel, na który ma być przeznaczony zysk z loterii, 2) ilość losów, które mają być wypuszczone, 3) cenę losów, 4) przedmiot i ogólną wartość wygranych, 5) termin, od którego ma być rozpoczęta sprzedaż losów, 6) terminy i sposób losowania wygranych, 7) termin, od którego mają być wydawane wygrane.

Zezwolenie na urządzenie loterii fantowej jest ważne tylko dla osoby, której zostało udzielone, i nie może być przez nią odstąpione innym osobom pod żadnym tytułem.

Wartość wygranych na loteriach fantowych musi wynosić co najmniej 20% kapitału gry.

Wynagrodzenie sprzedawców, którym osoba, zarządzająca loterią fantową, porucza sprzedaż losów, nie może przekraczać 10% ceny sprzedanych przez nich losów.

Osoby, które uzyskały zezwolenie na urządzenie loterii fantowej, obowiązane są nie później niż w ciągu 3 miesięcy od terminu losowania złożyć właściwemu urzędowi skarbowemu akcyz i monopolów państwowych szczegółowe sprawozdanie rachunkowe z urządzonej loterii, załączając dowód, że osiągnięty zysk został oddany na cel, wskazany w zezwoleniu.

Oplata monopolowa od loteryj fantowych wynosi 10% kapitału gry. Oplata monopolowa winna być uiszczona przed podjęciem zezwolenia. Z chwilą podjęcia zezwolenia opłata ta w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi.

Przedmiotem wygranych na loteriach fantowych nie mogą być: złoto, srebro i platyna w stanie nie przerobionym, pieniądze, papiery wartościowe, nieruchomości oraz przedmioty monopolów państwowych.

Zezwolenie na urządzenie loterii fantowej może być w każdym czasie cofnięte bez odszkodowania w przypadku przekroczenia przepisów o monopolu loteryjnym lub nieprzestrzegania planu gry.

Od decyzji w sprawach zezwoleń na urządzenie loterii fantowej służy prawo odwołania się: do izby skarbowej—jeżeli decyzja została wydana przez urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych, do Dyrektora Polskiego Monopolu Loteryjnego—jeżeli decyzja została wydana przez izbę skarbową, do Ministerstwa Skarbu—jeżeli decyzja została wydana przez Dyrektora Polskiego Monopolu Loteryjnego.

Loterie klasowe.—Plany prowadzonych przez Polski Monopol Loteryjny loteryj klasowych ustalają ilość i cenę losów, ilość i wysokość wygranych oraz terminy i sposób rozgrywania loteryj.

Osoby zainteresowane mogą przeglądać plany prowadzonych przez Polski Monopol Loteryjny loteryj klasowych u kolektorów, tj. u osób, z którymi Polski Monopol Loteryjny zawarł umowę na sprzedaż losów.

Oplata monopolowa od prowadzonych przez Polski Monopol Loteryjny loteryj klasowych wynosi 20% sumy wszystkich przewidzianych w planie wygranych we wszystkich klasach tych loteryj.

Wygrane na prowadzonych przez Polski Monopol Loteryjny loteriach klasowych wypłaca się okazicielowi za zwrotem losu, przy czym Polski Monopol Loteryjny nie ma obowiązku badania uprawnienia okaziciela, może jednak wstrzymać wypłatę wygranej, jeżeli zachodzą uzasadnione wątpliwości co do uprawnienia okaziciela do rozporządzania losem.

Prawo żądania wypłaty wygranych na prowadzonych przez Polski Monopol Loteryjny loteriach klasowych wygasa po upływie 5 miesięcy od ostatniego dnia ciągnięcia danej klasy, przy czym nie wlicza się tu okresu, na jaki zostanie wstrzymana przez Polski Monopol Loteryjny wypłata wygranej z powodu zachodzących wątpliwości co do uprawnienia okaziciela do rozporządzania losem loteryjnym.

Żadne reklamacje z powodu utraty lub zniszczenia losów nie są uwzględniane.

Każdy kolektor obowiązany jest:

- 1) dawać do wglądu plany gry bieżących loteryj klasowych wszystkim zgłaszającym się, a tabele wygranych bieżącej i ostatniej poprzedniej loterii osobom, okazującym los na te loterie,
- 2) sprzedawać posiadaczom nabytych u niego w danej loterii klasowej losów tej samej ilości losów do następnej klasy, oznaczonych tymi samymi numerami, pobierając za te losy należność tylko za jedną klasę,
- 3) wypłacać na żądanie wygrywających nie przekraczające zł 300 wygrane, jakie padły na nabyte u niego losy.

Osoby, posiadające zezwolenia na sprzedaż losów, przewidziane w art. 17 ust. 2 ustawy z dn. 9/VII 1936 r. o polskim monopolu loto-

ryjnym, obowiązane są stosować się do przepisów instrukcji, jaką wydaje Dyrektor Polskiego Monopulu Loteryjnego.

Omawiane rozporządzenie wykonawcze weszło w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 22/III 1937 r.

*

Zarządzeniem z dn. 30/I b. r., ogłoszonym w „Monitorze Polskim” z dn. 18/II b. r. Nr 39, poz. 54, Minister Skarbu nadał statut państwowemu przedsiębiorstwu „Polski Monopol Loteryjny”.

Według tego statutu przedmiotem przedsiębiorstwa jest eksploatacja należącego do Skarbu Państwa monopolu loterii. Przedsiębiorstwo jest prowadzone na zasadach handlowych i posiada samoistną osobowość prawną. Siedzibą przedsiębiorstwa jest m. st. Warszawa, przy czym przedsiębiorstwo może posiadać swoje zakłady na całym obszarze Państwa.

Uprawnionym do reprezentowania przedsiębiorstwa jest Dyrektor Polskiego Monopulu Loteryjnego lub jego zastępca oraz osoby przez dyrektora do tego upoważnione.

Przedsiębiorstwo prowadzi swoją gospodarkę na podstawie rocznych planów finansowo-gospodarczych, zatwierdzanych przez Ministra Skarbu.

Organami Polskiego Monopulu Loteryjnego są: a) Dyrektor Polskiego Monopulu Loteryjnego, b) Dyrekcja Polskiego Monopulu Loteryjnego, c) zakłady Polskiego Monopulu Loteryjnego.

Dyrektor Polskiego Monopulu Loteryjnego sprawuje bezpośredni zarząd przedsiębiorstwem i podporządkowany jest Ministrowi Skarbu. W razie niemożności pełnienia przez dyrektora obowiązków służbowych prawa i obowiązki jego przechodzą na zastępcę, wyznaczonego przez Ministra Skarbu.

Dyrektor Polskiego Monopulu Loteryjnego decyduje samodzielnie we wszystkich sprawach, związanych z kierownictwem przedsiębiorstwa, a nie zastrzeżonych do decyzji Ministra Skarbu; odpowiada też wobec Ministra Skarbu za działalność przedsiębiorstwa.

Do Ministra Skarbu należy: a) nadzór nad działalnością przedsiębiorstwa i ustalanie ogólnych wytycznych jego polityki gospodarczej, b) ustalanie organizacji wewnętrznej Dyrekcji Polskiego Monopulu Loteryjnego, c) decydowanie o tworzeniu i kasowaniu zakładów przedsiębiorstwa, d) ustalanie zasad stosunku służbowego i określanie praw i obowiązków pracowników przedsiębiorstwa, e) ustalanie planu finansowo-gospodarczego przedsiębiorstwa, zmiany tego planu, zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat, f) decydowanie o podziale czystego zysku przedsiębiorstwa, g) decydowanie o tworzeniu przez przedsiębiorstwo funduszy, o wysokości tych funduszy i dokonywaniu odpisów na nie, h) ustalanie zasad zaciągania przez przedsiębiorstwo pożyczek krótkoterminowych, i) ustalanie zasad kredytowania należności przedsiębiorstwa, j) decydowanie w sprawach, zastrzeżonych do decyzji Ministra Skarbu osobnymi przepisami, oraz w sprawach, które Minister Skarbu zastrzeże do swej decyzji na mocy oddzielnych zarządzeń.

Dyrekcja Polskiego Monopulu Loteryjnego dzieli się na 2 działy: ogólny i handlowy. Dział Ogólny dzieli się na: 1) Biuro Ogólne i Techniczne oraz 2) Biuro Inspekcji i Statystyki. Dział Handlowy dzieli się na: 1) Biuro Sprzedaży i 2) Biuro Rachunkowe.

SPORZĄDZANIE I WYSYLANIE PROTOKOŁÓW SPRAWDZENIA I PRZYJĘCIA SPIRYTUSU.—Ponieważ zostało stwierdzone, że protokoły sprawdzenia i przyjęcia spirytusu, sporządzane w myśl postanowień § 242 ust. 1 lit. d rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 10/IX 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 88, poz. 746), nadsyłane są niejednokrotnie do Dyrekcji Państwowego Monopulu Spirytusowego przez urzędników stałych nadzorów ze znacznym opóźnieniem, co uniemożliwia Dyrekcji terminowe regulowanie należności za dostarczony spirytus i powoduje liczne reklamacje, przeto okólnikiem z dn. 23/III b. r. L. D. VI/2090/2/37 Min. Skarbu zarządziło, co następuje: 1) każdy protokół sprawdzenia i przyjęcia spirytusu powinien być sporządzony w zasadzie natychmiast po zlaniu spirytusu do magazynu, 2) jeżeli odnośny protokół nie mógł być sporządzony tego samego dnia, w którym zlano spirytus, należy sporządzić protokół najpóźniej w dniu następnym (powszednim), 3) wysyłanie protokołu do Dyrekcji Państwowego Monopulu Spirytusowego winno nastąpić tego samego dnia, w którym protokół został sporządzony.

O ileby opuszczanie wielokrotnego podpisywania pozostałych (poza pierwszym) egzemplarzy protokołów sprawdzenia i przyjęcia spirytusu przyczynić się mogło wydatnie do usprawnienia trybu przyjmowania spirytusu, Min. Skarbu zezwoliło, aby osoby, biorące udział w przyjmowaniu spirytusu, składały swe podpisy tylko na jednym egzemplarzu (pierwszym), przeznaczonym do dołączenia do akt przedsiębiorstwa, przyjmującego spirytus, z tym, że pozostałe egzemplarze traktowane będą jako odpisy i poświadczane za zgodność przez urzędnika Kontroli Skarbowej.

Przy sporządzaniu odpisów można korzystać—za zgodą przedsiębiorstwa, przyjmującego spirytus—z pomocy przedsiębiorstwa, polegającej na dokonywaniu przebitki maszynowych odnośnych protokołów.

PIENIĄDZ I KREDYT

OBRÓT PŁATNICZY Z FRANCJĄ

Komisja Dewizowa wydała dn. 1/IV 1937 r. okólnik Nr 28 tzw. francuski w nowym brzmieniu¹⁾, zawierający zmienione przepisy, dotyczące obrotu płatniczego polsko-francuskiego. Okólnik ten ustala, co następuje:

Zapłata zobowiązań osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce: 1) wobec osób fizycznych lub prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę we Francji, Algerze, koloniach, mandatach i protektoratach francuskich, 2) za dostawy towarów, pochodzących z powyższych krajów—może być dokonywana, aż do odwołania, jedynie z zachowaniem następujących przepisów:

I. Zapłata należności cudzoziemców bez względu na ich miejsce zamieszkania lub siedzibę za:

a) towary, pochodzące z Francji, Algeru, kolonii, mandatów lub protektoratów francuskich, importowane do Polski na podstawie pozwoleń przywozu, wydanych od dn. 1/VII 1936 r., lub ulg celnych, przyznanych od tegoż dnia;

b) koszty uboczne, jak np. koszty przewozu, przeladunku, postoju, magazynowania i ubezpieczenia, koszty arbitrażu, zagranicznych opłat celnych, przekazowych, konsularnych i innych opłat publiczno-prawnych—z wyłączeniem prowizyj handlowych—związane z importem, o którym mowa w p. a;

c) koszty uboczne, wyszczególnione wyżej, oraz opusty i bonifikaty z tytułu manca lub mniejwarteści towaru, związane z eksportem polskim do Francji, Algeru, kolonii, mandatów lub protektoratów francuskich, dokonany od dn. 1/VII 1936 r.—może nastąpić przez oddziały Banku Polskiego lub banki dewizowe po zarejestrowaniu w Polskim Instytucie Rozrachunkowym, jednak z uwzględnieniem specjalnych przepisów, regulujących obrót płatniczy między Polską i krajem dostawy towaru (np. kraje clearingowe) co do zapłaty należności z tytułów, wyszczególnionych w pp. b i c.

Wnioski o zezwolenie na regulowanie powyższych należności—zarówno w formie przekazu za granicę lub wpisanie na rachunek zagraniczny wolny, jak wypłaty w kraju lub kompensaty—należy składać bezpośrednio w Polskim Instytucie Rozrachunkowym (PIR) lub u jego delegata przy terytorialnie właściwej izbie przemysłowo-handlowej na właściwym formularzu z dołączeniem wszystkich dokumentów w myśl ogólnych przepisów.

PIR lub jego delegat, po zbadaniu dokumentów i ostemplowaniu ich na dowód przeprowadzenia kontroli, przesyła wniosek wraz z dokumentami do oddziału Banku Polskiego lub banku dewizowego, wskazanego we wniosku, dołączając zaświadczenie dla banku dewizowego.

Oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe uprawnione są wniosek załatwić na zasadzie zaświadczenia PIR zgodnie z jego treścią, przy czym odpowiedzialne są za należyte zbadanie uzasadnienia wniosku i dokumentów zgodnie z ogólnymi przepisami.

Po załatwieniu wniosku bank dewizowy przesyła do PIR w Warszawie kopię zaświadczenia, na której jest podana suma wykonanego zlecenia oraz termin płatności—jeśli udzielono zezwolenia na przydział dewiz w przyszłości. Dokumenty winien bank dewizowy przechować w myśl ogólnych przepisów.

Oplatę manipulacyjną w wysokości $\frac{1}{2}^0_{00}$ od sumy wniosku, zarejestrowanego według powyższych przepisów, obliczoną według przepisów okólnika Nr 20²⁾, przekazują banki dewizowe bezpośrednio na rachunek czekowy Polskiego Instytutu Rozrachunkowego w P. K. O. Nr 506—nawet wówczas, gdy zarejestrowanie nastąpiło wskutek decyzji Komisji Dewizowej.

II. Należności, przypadające osobom, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę we Francji, Algerze, koloniach, mandatach i protektoratach francuskich:

a) z wszelkich tytułów natury finansowej, a w szczególności z tytułu wszelkich prowizyj—również wynikających z transakcyj towarowych—patentów i licencji, kosztów utrzymania i zasiłków, dochodów z kapitałów, zwrotu kapitałów itp.;

b) za towary, pochodzące z Francji, Algeru, kolonii, mandatów i protektoratów francuskich, importowane do Polski na podstawie pozwoleń przywozu, wydanych przed dn. 1/VII 1936 r., lub ulg celnych, przyznanych przed tym dniem;

c) za towary, nie pochodzące z Francji, Algeru, kolonii, mandatów i protektoratów francuskich, importowane do Polski do dn. 31/XII 1936 r. (miarodajna jest data uiszczenia należności celnych);

d) z tytułu kosztów ubocznych, wyszczególnionych w rozdz. I p. b, związanych z importem, o którym mowa w pp. b i c rozdz. II,

e) z tytułu kosztów ubocznych, wyszczególnionych w rozdz. I p. b, oraz opustów i bonifikat z tytułu manca lub mniejwarteści towaru, związanych z eksportem polskim, dokonany do Francji, Algeru, kolonii, mandatów i protektoratów francuskich przed dn. 1/VII 1936 r., lub do innych krajów do dn. 31/XII 1936 r.—mogą być przekazywane tylko do rozrachunku w Banque Franco-Polonaise w Paryżu za pośrednictwem oddziałów tej instytucji w Polsce na zasadzie zezwoleń, udzielonych przez Komisję Dewizową lub przez oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe w ramach ogólnych przepisów, upoważniających je do rozpatrywania i załatwiania wniosków we własnym zakresie, oraz generalnych zezwoleń, udzielonych wnioskodawcom przez Komisję Dewizową.

Zapłata należności osób, wymienionych na wstępie niniejszego rozdziału II, z tytułu dostawy towarów, pochodzących z krajów, z którymi obrót płatniczy uregulowany jest specjalnymi przepisami (np. kraje clearingowe), może nastąpić jedynie w sposób, w tych przepisach przewidziany.

Oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe wpłacać będą kwoty przekazów Bankowi Francusko-Polskiemu w Warszawie w złotych, obliczając waluty obce podług średniego kursu transakcyjnego danej dewizy, notowanego na giełdzie warszawskiej w dniu, poprzedzającym dokonanie wpłaty przez dłużnika. Od kwoty przekazu pobierać będą banki dewizowe tytułem prowizji 2^0_{00} —minimum zł 2, z której połowę będą odprowadzać Bankowi Francusko-Polskiemu; ponadto pobierać będą na rzecz Komisji Dewizowej opłatę w wysokości $\frac{1}{2}^0_{00}$ według przepisów okólnika Nr 20.

W związku z powyższymi przepisami należy klauzulę na wekslach, wysyłanych za granicę z tytułu wyżej wyszczególnionych zobowiązań, umieszczaną w myśl przepisów okólnika Nr 26 ust. II p. a¹⁾, odpowiednio uzupełniać przez dopisanie: „za pośrednictwem Banku Francusko-Polskiego”.

Przepisy, zawarte w niniejszym rozdziale II, odnoszą się również do przekazów za granicę z tytułu należności, wyszczególnionych wyżej w pp. a—e, na podstawie zezwoleń, udzielonych przez Komisję Dewizową lub banki dewizowe przed ogłoszeniem omawianego okólnika, które dotąd nie zostały wykonane.

III. Przepisy, zawarte wyżej w rozdz. I i II, obowiązują również przedsiębiorstwa i organizacje, którym Komisja Dewizowa udzieliła generalnego upoważnienia do samodzielnego dysponowania posiadanymi zapasami dewiz (autonomie dewizowe, rachunki walutowe „E” itp.).

IV. Przepisy, zawarte wyżej w rozdz. I i II, nie mają zastosowania do przekazów należności z następujących tytułów, które mogą być wykonywane na zasadach ogólnych:

a) do należności towarowych innych niż wymienione w rozdz. I i II oraz kosztów ubocznych, związanych z tymi dostawami;

b) do przekazów z rachunków zagranicznych wolnych w walutach obcych „nowych”;

c) do sum, zwracanych francuskiemu zleceniodawcy na podstawie okólnika Nr 18 ust. ostatni;

d) do przekazów na koszty podróży i cele turystyczne;

¹⁾ Okólnik Nr 28 w pierwotnym brzmieniu ukazał się dn. 31/VII 1936 r.—p. tyg. „Polska Gospodarcza” zesz. 32/1936, str. 944.

²⁾ P. zesz. 27/1936, str. 780.

¹⁾ P. zesz. 32/1936, str. 942.

e) do należności za importowane do Polski towary, nie przekraczających zł 100—jeśli całość zobowiązania nie przekracza tej sumy i tylko do tej wysokości w ciągu 1 dnia na zlecenie tego samego klienta;

f) do przekazów drobnych należności w ramach przepisów ust. IV okólnika Nr 8 z dn. 8/V 1936 r. do wysokości równowartości zł 100—jeśli całość zobowiązania nie przekracza w poszczególnych wypadkach tej sumy i tylko do tej wysokości w ciągu miesiąca z polecenia tego samego zleceniodawcy;

g) do zapłaty za weksle, nadesłane do inkasa z Francji, Algeru, kolonij, mandatów lub protektoratów francuskich, które przed ogłoszeniem zmienionego okólnika Nr 28 były wysyłane za granicę z adnotacją, przewidzianą w okólniku Nr 26, ust. II pp. a lub b.

V. Banki dewizowe obowiązane są przysyłać Komisji Dewizowej do dnia 8 każdego miesiąca sprawozdania według załączonego wzoru z wpływów dewiz i wypłat z rachunków zagranicznych wolnych, otrzymanych z polecenia osób fizycznych lub prawnych, mających siedzibę we Francji, Algerze, koloniach, mandatach i protektoratach francuskich, na rachunek osób fizycznych lub prawnych, mających siedzibę w Polsce, oraz z wpływów z tytułu spłaty kredytów, udzielonych przez banki krajowe osobom fizycznym lub prawnym, mającym siedzibę we Francji; Algerze, koloniach, mandatach i protektoratach francuskich. Z wpływów, wykazywanych w sprawozdaniach, winny być wyłączone te, które pochodzą z zapłaty za towary, eksportowane z Polski, oraz z tytułu pożyczek, udzielonych osobom, mającym siedzibę w Polsce na okres czasu do 9 miesięcy—jeśli na spłatę pożyczki przyznana została promesa dewizowa. Wpływy, co do których pochodzenia lub tytułu zachodzą wątpliwości, winny być w sprawozdaniu podawane odrębnie, a sprostowanie winno być umieszczone w następnym sprawozdaniu.

Sprawozdania winny banki sporządzać za miesiąc ubiegły w złotych za całą instytucję, a więc za centralę łącznie z wszystkimi oddziałami. Sumy, objęte sprawozdaniami, winny być również uwzględnione w zestawieniach miesięcznych w myśl okólnika Nr 1.

PIR jest obowiązany przysyłać Komisji Dewizowej w okresach kwartalnych sprawozdania co do sum, będących przedmiotem p. B b i c układu płatniczego polsko-francuskiego z dn. 18/VII 1936 r., a zatem nadwyżki wywozu polskiego do kolonij, mandatów i protektoratów francuskich nad przywozem z tych krajów oraz nadwyżki wywozu polskiego do Francji i Algeru nad przywozem z tych krajów.

PRZEPISY DEWIZOWE W OBROCI Z GDAŃSKIEM

Komisja Dewizowa uchwałą z dn. 24/III b. r. uzupełniła swój okólnik (Nr 16 z dn. 3/VIII 1936 r.)¹⁾, dotyczący odchyłeń od ogólnie obowiązujących przepisów dewizowych, ustanowionych w stosunku do obrotów z osobami fizycznymi i prawnymi, mającymi miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska. Ten uzupełniony okólnik Komisji Dewizowej (datowany obecnie dn. 25/III 1937 r.) zawiera następujące postanowienia:

I. Rachunki gdańskie („Daki-konta”); rachunki zagraniczne wolne banków gdańskich.—1.—Banki dewizowe oraz—na podstawie indywidualnych zezwoleń Komisji Dewizowej—również inne instytucje kredytowe mogą prowadzić specjalne rachunki złotowe pod nazwą „rachunków gdańskich” („Daki-konta”) dla osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska.

2.—Na dobro tych rachunków mogą być przyjmowane—bez ograniczenia sumy—wszelkie wpłaty w złotych na pokrycie zobowiązań, wpływających z normalnego obrotu płatniczego, bez składania wniosków; wpłacający powinien jedynie złożyć bankowi dewizowemu pisemne oświadczenie, stwierdzające ogólnie tytuł zobowiązania, np.: „należność za towary”, „zapłata odsetek”, „opłata licencyjna”, „czynsze z domów” lub tp. ogólne oznaczenie tytułu zobowiązania. Nie jest wymagane podanie konkretnych danych co do towaru, ceny fakturowej

itp. Należności, pozostające poza normalnym obrotem płatniczym (np. zapłata ceny kupna nieruchomości od osoby fizycznej lub prawnej, mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, inwestycje na terenie W. M. Gdańska, spadki, darowizny itp.), nie mogą być—bez zezwolenia—regulowane w powyższy sposób.

Sumy, nadsyłane z Gdańska w banknotach polskich, mogą być zapisywane na rachunki gdańskie bez ograniczeń tylko w tych przypadkach, gdy przesyłka pochodzi od właściciela rachunku, na który ma być zapisana. Jeżeli natomiast banknoty te przesyła inna osoba, uznanie rachunku gdańskiego uzależnione jest od podania przez nadawcę tytułu zobowiązania wobec właściciela rachunku, na pokrycie którego banknoty te zostały przesłane.

3.—Wszelkie należności, przypadające osobom, zamieszkałym na obszarze W. M. Gdańska, od osób, zamieszkałych w Polsce, mogą być regulowane jedynie drogą wpłaty należności na „rachunki gdańskie”. W szczególności podkreślić należy, że nawet wydatki (jak: frachty morskie, ubezpieczenia morskie itp.), poniesione przez firmy gdańskie (spedytorów) na rachunek polskich importerów lub eksporterów, a pokryte w Gdańsku dewizami, podlegają zapłacie na „Daki-konta”—zważywszy, że firmy gdańskie otrzymują zwrot potrzebnych im na wydatki dewiz—tak samo, jak za dostawę towarów—od „Bank von Danzig” w ramach porozumienia polsko-gdańskiego.

Zasada, wyżej wyrażona, obowiązuje również instytucje i zrzeszenia branżowe, które otrzymały autonomię dewizową. Instytucje te lub zrzeszenia mogą regulować wszelkie należności gdańskie nie inaczej jak przez wpłatę na rachunki „Daki”; przekaz dewiz jest nawet w własnych zapasów—w ramach okólnika Komisji Dewizowej Nr 6—nie dopuszczalny.

4.—Wszelkie pozostałości na dz. 19/VI 1936 r. na zagranicznych rachunkach zablokowanych osób, mających miejsce zamieszkania na obszarze W. M. Gdańska, powinny być przeniesione na „rachunki gdańskie”.

5.—Z osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, mogą utrzymywać w Polsce rachunki zagraniczne wolne jedynie banki gdańskie. Wszelkie pozostałości na dz. 19/VI 1936 r. na zagranicznych rachunkach wolnych innych osób fizycznych i prawnych, zamieszkałych w Gdańsku, winny być przeniesione na ich żądanie bądź to na ich rachunki „Daki”, bądź też na zagraniczny rachunek wolny wskazanego przez te osoby banku gdańskiego w jednym z banków dewizowych.

6.—Równowartość skupionych wypłat na Gdańsk winna być zapisywana na „rachunki gdańskie”.

7.—W granicach znajdującego się na „rachunkach gdańskich” pokrycia dozwolone są bez ograniczenia wypłaty i przelewy na rzecz osób, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, oraz przelewy na inne „rachunki gdańskie”, prowadzone w tej samej lub innej instytucji.

Zgodnie z zasadą, wyrażoną w okólniku Komisji Dewizowej Nr 31 (ustęp III), banki dewizowe mogą wypłacać osobom fizycznym lub prawnym, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, przybywającym do Polski, sumy, znajdujące się na ich rachunkach gdańskich.

Dokonywanie wypłat w kraju—poza wypłatami z rachunków gdańskich—do rąk osób fizycznych lub prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, i to zarówno do rąk własnych wierzyciela, jak i do rąk upoważnionego przez niego inkasenta—dozwolone jest pod warunkiem, że:

a) zapłata następuje na pokrycie zobowiązania w normalnym obrocie płatniczym, w myśl p. 2 ust. I;

b) wpłacający wręczy osobie inkasującej pisemne oświadczenie, zawierające sumę, tytuł zobowiązania i nazwisko osoby inkasującej;

c) osoba inkasująca wpłaci niezwłocznie zainkasowaną kwotę na konto gdańskie, załączając oprócz swego oświadczenia również pisemne oświadczenie dłużników (p. b); obowiązek wpłaty na rachunek gdański nie obejmuje takiej kwoty z zainkasowanych sum, którą inkasujący wywozi do Gdańska na zasadzie ogólnych przepisów (obecnie—na

¹⁾ P. zesz. 32/1936, str. 944.

podstawie dowodu osobistego lub paszportu zł 500 miesięcznie) lub indywidualnego zezwolenia Komisji Dewizowej.

Bez osobnego zezwolenia Komisji Dewizowej nie są dopuszczalne, jako udzielanie cudzoziemcom kredytu, wypłaty w ciężar rachunków „Daki”, dla których nie ma na tym rachunku pokrycia, nawet gdyby właściciel konta zaofiarował zabezpieczenie w postaci salda kredytowego na swoim zagranicznym rachunku wolnym.

Postanowienia, zawarte w ustępie poprzednim, nie wykluczają możliwości, przewidzianych w okólniku Komisji Dewizowej Nr 18 p. 4¹⁾, w zakresie otwierania odwołalnych i nieodwołalnych akredytyw towarowych, o ile pokrycie jest bieżąco awizowane (kredyty pocztowe).

II. **Weksle i czek.**—1.—Wysyłka weksli i czeków do Gdańska za pośrednictwem poczty lub ich wywóz odbywać się może jedynie w ramach przepisów §§ 10, 11 i 12 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 24/VII 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 57, poz. 419) oraz okólników Komisji Dewizowej Nr 26²⁾ i 27³⁾ z dn. 30/VII 1936 r.

2.—Banki dewizowe lub oddziały Banku Polskiego, udzielające zezwolenia na wysyłkę do Gdańska weksli i czeków, płatnych w kraju, czynią to analogicznie, jak przy przyjmowaniu wpłat na „rachunki gdańskie”, tj. odbierając od wysyłającego jedynie pisemne oświadczenie co do tytułu, z jakiego weksel lub czek jest wysłany; składanie formalnego wniosku jest w tych przypadkach zbędne. Tego rodzaju weksle i czek otrzymują adnotację, przewidzianą w okólniku Komisji Dewizowej Nr 26 p. II d⁴⁾, i mogą być po wpływie zapisane jedynie na „rachunki gdańskie”, nawet gdyby je z Gdańska nadesłał do inkasa bank gdański, posiadający w Polsce rachunek zagraniczny wolny.

Wręczenie weksli w kraju osobom, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, może nastąpić tylko na pokrycie zobowiązań w normalnym obrocie płatniczym w myśl p. 2 ust. I i pod warunkiem uzyskania adnotacji banku dewizowego z zachowaniem postanowień ustępu poprzedniego (deklaracja). O adnotację tę powinna wystarać się osoba, wręczająca weksel, lub też osoba, odbierająca weksel, przedkładając oprócz własnego oświadczenia bankowi dewizowemu pisemne oświadczenie osoby wręczającej co do tytułu zapłaty. Weksle, zaopatrzone w przepisową adnotację, mogą być wysyłane do Gdańska za pośrednictwem banków dewizowych bez ograniczenia kwoty lub wywożone do Gdańska w granicach sum, dopuszczonych do wywozu na zasadzie ogólnych przepisów lub indywidualnego zezwolenia Komisji Dewizowej.

3.—Nadesłane do inkasa z Gdańska weksle i czek, płatne w kraju, mogą być zapisane na rachunek zagraniczny wolny jednego z banków gdańskich tylko w następujących przypadkach:

a) jeżeli bank dewizowy stwierdził bądź to na podstawie dat, umieszczonych na samym czeku lub wekslu, bądź to na podstawie innych dokumentów, że wysyłka tych weksli nastąpiła przed dniem 27/IV 1936 r. — pod warunkiem, że weksle te wróciły z Gdańska do Polski najpóźniej w dniu 27/VII 1936 r.;

b) jeżeli weksle i czek zostały wysłane z Polski do Gdańska w czasie od dn. 27/IV 1936 r. do dn. 18/VI 1936 r. z adnotacją Banku Polskiego.

4.—W przypadkach, gdy równowartość zainkasowanych weksli i czeków została zapisana na „rachunku gdańskim”, pomimo że weksle i czek te odpowiadały warunkom, wymienionym w pp. 3 a i b, do zapisania ich na rachunek zagraniczny wolny — to na żądanie zainteresowanego, o ile posiada na „rachunku gdańskim” odpowiednie pokrycie, suma inkasowa z tych weksli i czeków może być przeniesiona na rachunek wolny banku gdańskiego, wskazanego przez właściciela konta.

5.—Dyskontowanie firmom gdańskim weksli wymaga zezwolenia Komisji Dewizowej.

III. **Walory.**—1.—Przywóz wszelkiego rodzaju papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów z Gdańska do Polski, jak również wywóz do Gdańska takich walorów i książeczek oszczędnościowych, wymaga zezwolenia według ogólnych norm.

2.—Kwoty, zainkasowane za kupony od walorów, jakie znajdowały się w dn. 26/IV 1936 r. w przechowaniu w Polsce, dla osób, zamieszkałych w Gdańsku, mogą być wpłacane na rachunek „Daki”. To samo dotyczy kuponów od takich walorów, które po dn. 26/IV 1936 r. zostały przewiezione z Gdańska do Polski legalnie, tj. za zezwoleniem Komisji Dewizowej — o ile zezwolenie to nie zawierało zastrzeżenia, że wpływ z kuponów może być zapisany jedynie na rachunek zablokowany.

3.—Do znajdujących się w Polsce depozytów osób, zamieszkałych w Gdańsku, odnoszą się poza tym ogólnie obowiązujące ograniczenia co do wykonywania dyspozycji cudzoziemców takimi walorami (§ 9 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 24/VII 1936 r. — „Dz. Ust. R. P.” Nr 57, poz. 419).

IV. **Zapłata za towary, importowane z za granicy celnej tylko tranzytem przez Gdańsk; inkaso należności dostawców zagranicznych przez firmy gdańskie.**—Do wniosków o przydział dewiz na zapłatę towarów, sprowadzonych do Polski spoza polskiego obszaru celnego tranzytem przez Gdańsk, powinny być załączane: oryginalna faktura zagranicznego dostawcy; oryginał kwitu celnego lub zobowiązanie dodatkowego dostarczenia kwitu celnego, pozwolenie przywozu oraz list przewozowy lub konosament rzeczny.

Dostarczenie kwitu celnego i listu przewozowego lub konosamentu rzecznoego może nastąpić w przypadkach i na warunkach, przewidzianych w okólniku Komisji Dewizowej Nr 14¹⁾, w terminie późniejszym, określonym w tym okólniku.

Przydzielone na zapłatę towarów, sprowadzonych spoza polskiego obszaru celnego, dewizy mogą być przesłane również pod adresem osoby, zamieszkalej w Gdańsku, o ile ona jest uprawniona do inkasowania zapłaty na rachunek zagranicznego dostawcy.

V. **Obowiązek zaofiarowania należności za eksportowane towary.**—Zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 24/VII 1936 r. — w przypadkach, gdy towar, eksportowany z Polski do Gdańska, jest wywożony z Polski za zaświadczeniem walutowym, eksporter spełni obowiązek zaofiarowania do skupu waluty eksportowej tylko wówczas, jeżeli dostarczy dewizę lub też wykaże się otrzymaniem swej należności z rachunku zagranicznego wolnego. Wykazanie się otrzymaniem zapłaty za eksportowane towary w złotych innego pochodzenia, jak np. z „rachunku gdańskiego” lub gotówką w Polsce, jako też drogą przesyłki lub przekazu za pośrednictwem poczty z obszaru W. M. Gdańska, nie jest spełnieniem obowiązku, wynikającego z § 19 wyżej wspomnianego rozporządzenia.

WYJAŚNIENIA KOMISJI DEWIZOWEJ.—W związku ze sprzedawaną bankom dewizowym przez Bank Polski wypłatą na Wiedni z zapasu clearingowego — Komisja Dewizowa wyjaśniła, że kontyngenty te przeznaczone są wyłącznie na pokrywanie zapotrzebowania na przekazy do Austrii z tytułu kosztów podróży, kosztów utrzymania i leczenia oraz zasilków.

Sprzedż może być dokonywana tylko w granicach indywidualnych lub generalnych zezwoleń Komisji Dewizowej i nie może przekraczać równowartości zł 500 dziennie dla jednego zleceniodawcy.

Sprzedż tego rodzaju przekazów lub czeków na kwoty wyższe lub na pokrycie zobowiązań z innego tytułu, w szczególności na pokrycie pretensyj z tytułu dochodów z kapitałów, z nieruchomości, praw rzeczowych na tych nieruchomościach, wszelkich należności towarowych itp. — jest bezwzględnie niedopuszczalna, i należności takie mogą być przekazywane jedynie za pośrednictwem Banku Polskiego.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 22 do 26 marca 1937 r.

Okres sprawozdawczy na rynku dewizowym przyniósł ograniczenie obrotów, związane głównie ze zbliżającymi się świętami. Wynikiem powstrzymywania się klientów od zakupów było osłabienie kursów. Poza utrzymanymi dolarami telegraficznymi, belgami, markami niemieckimi,

1) P. zesz. 27/1936, str. 780.

2) P. zesz. 32/1936, str. 942

3) P. zesz. 32/1936, str. 943.

1) P. zesz. 26/1936, str. 749.

lirami włoskimi i guldenami gdańskimi oraz zwykłymi o zł 0-03 (na 100) frankami szwajcarskimi, o zł 0-30—florami holenderskimi i o zł 0-05 koronami norweskimi — pozostałe dewizy zamknęły okres stratami w następującej wysokości (w zł na 100 jednostek walutowych): korony czechosłowackie 0-02, korony szwedzkie 0-05 i korony duńskie 0-15; poza tym dolary gotówkowe straciły zł 0-00¹/₈ na \$ 1 i funty szterlingi zł 0-01 na £ 1.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5·27 ³ / ₈	5·27 ³ / ₈	5·27 ³ / ₈
" " telegr.	\$ 1	5·27 ³ / ₄	5·27 ³ / ₄	5·27 ³ / ₄
Funty szterlingi	£ 1	25·80	25·77	25·79
Franki francuskie	100 fr.	24·24	24·22	24·24
Franki szwajcarskie	100 fr.	120·28	120·10	120·28
Belgi	100 blg.	88·90	88·80	88·90
Marki niemieckie	100 RM			212·36
Korony czechosłow.	100 kor.	18·39	18·35	18·39
Liry włoskie	100 lir.	27·85	27·85	27·85
Florenty holenderskie	100 fl.	289·00	288·75	289·00
Guldeny gdańskie	100 guld.	100·00	100·00	100·00
Korony szwedzkie	100 kor.	133·00	132·90	133·00
Korony duńskie	100 kor.	115·05	115·05	115·05
Korony norweskie	100 kor.	129·65	129·45	129·60

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych wystąpiła tendencja słaba; na podkreślenie nadto zasługuje redukcja obrotów, szczególnie silna w grupie pożyczek premiowych; tutaj straty kursowe (w zł) kształtowały się następująco: sztuki I emisji 3% Poż. Premiowej Inwestycyjnej 0-25, — II emisji 0-50, serie I emisji teżej pożyczki 1-50, 4% Poż. Dolarowa — 0-75. W grupie pozostałych pożyczek — poza utrzymanymi: 4% Poż. Konsolidacyjną, 5% Poż. Konwers. Kolejową i 7% Poż. Stabilizacyjną — zmniejszała o 0-75% nom. 5% Poż. Konwersyjną, a zwykła poważnie, gdyż o 3-50% nom., 6% Poż. Dolarowa.

Również i na rynku papierów lokacyjnych prywatnych obserwowaliśmy zastój w zakresie obrotów; natomiast kursy poszczególnych papierów dość silnie oscylowały. W szczególności silnie zwykła (o 4-50% nom.) 8% L. Z. Tow. Kred. Przemysłu Polskiego, gwarantowane przez Skarb Państwa; poza tym 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego zamknęły okres zyskiem w wysokości 0-25% nom., a 4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt. — 1-25% nom., pozostałe papiery po szeregu wahań kursu wróciły do poprzedniego poziomu.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe				
3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna				
I emisja sztuki	zł w zł 100	64·75	64·00	64·75
II emisja sztuki	" " " "	84·00	83·50	83·50
4% Pożyczka Dolarowa	\$ 1)	45·00	44·00	44·25
				44·50
		w % % nominalu		
4% " Konsolidacyjna	zł w zł.	52·75	52·50	52·75
				-50·50 ²⁾
5% " Konwersyjna	zł	55·50	54·75	54·75
5% " Konwers. Kol.	zł	53·25	53·00	53·00
6% " Dolarowa	\$			53·50
		w zł za \$ 100		
7% " Stabilizacyjna	Dolary Fl. holend. Fr. szwajc. Funty szterlingi Kor. szwedzkie			368·00

Listy zastawne i obligacje banków

7%	L. Z. Państw Banku Roln.	zł w zł 1927	83·25	83·25	83·25	
8%	" " " "	zł w zł 1927	94·00	94·00	94·00	
7%	" " Banku Gosp. Kraj.	zł w zł 1927	83·25	83·25	83·25	
8%	" " " "	zł w zł 1924	94·00	94·00	94·00	
7%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł 1927	83·25	83·25	83·25	
8%	" " " "	zł w zł 1924	94·00	94·00	94·00	

1) \$ 5 = zł 44·57.

2) Dotyczy drobnych odcinków.

5%	Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł 1927	93·00	93·00	93·00
5½%	L. Z. Banku " " "	zł w zł 1924	81·00	81·00	81·00
5½%	" " " " " "	zł w zł 1927	81·00	81·00	81·00
5½%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł 1924	81·00	81·00	81·00
5½%	" " " " " "	zł w zł 1927	81·00	81·00	81·00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

8%	L. Z. Tow. Kred. Przem. Pol- skiego ¹⁾	£			75·00
4½%	L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego	zł	52·75	51·75	52·25
					-52·75
4%	" " Pozn. Ziem. Kred.	zł			41·50
4½%	" " " " " "	zł	48·75	47·50	48·00
					-48·75
					-48·00
4½%	" " " " " "	zł w zł.			48·00
4½%	" " Tow. Kred. m. Warszawy	zł	54·65	54·50	54·50
5%	" " " " " "	zł			59·00
					-58·50
5%	" " Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.	zł	57·25	55·88	56·75
					-57·00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Często- chowy	zł			50·50
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1933 r.	zł			47·00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.	zł	51·25	50·50	50·50
					-50·25
Obligacje miast					
VI 6%	Poż. Konwers. m. Warszawy	zł			62·00
VIII i IX 6%	" " " " "	zł			59·00

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH²⁾ (maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach — obroty)

New York	8 ÷ 13/III	15 ÷ 20/III	22 ÷ 27/III
6% dolarowa			
1920	50 ³ / ₄ —47—47 (11 000)	54—47½—53 (23 000)	50·12—49—49
8% Dillon			
1925	52 ³ / ₈ —49½—49½ (39 000)	51 ³ / ₈ —48—51 ³ / ₈ (26 000)	52·25—50·00 —51·00
7% stabilizac.			
1927	63—60—60 (13 000)	65—62½—65 (92 000)	64—62·62—63·50
7% Warszawy			
1928	41½—39 ³ / ₈ —39 ³ / ₄ (24 000)	45—40 ³ / ₈ —45 (34 000)	43·50—42·12—43
7% Śląska			
1928	40½—40½—40½ (3 000)	43½—41¼—43½ (31 000)	42·75—42·37 —42·62
London			
7% stabilizac.			
1927	58·90—53·90 —58·40	61·96—57·96 —60·96	—
Zurych			
7% stabilizac.			
1927	—	—	—
Paryż			
7% stabilizac.			
1927	63·90—59·59	61·59—59·83	64·43—63·45
Mediolan			
7% włoska			
1924	98·80—98·00 —98·00 (400)	96·08—95·38 —96·08 (200)	96·39—95·99 —96·39 (175)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 20 MARCA 1937 R. — Pierwsze 2 dekady marca b. r. wykazywały w dalszym ciągu korzystne kształtowanie się zwyczajnych obrotów walutowych Banku Polskiego, dając nadwyżkę skupu walut i dewiz nad ich sprzedażą przez Bank — odmiennie od sytuacji w analogicznych dekadach 1936 r., kiedy odływ dewiz znacznie przewyższał ich dopływ do Banku.

1) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

2) Kursy w % — ach nominalu, obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Mediolanie — w tysiącach).

Korzystna sytuacja bilansu walutowego Banku Polskiego odbiła się też na stanie rezerw walutowych Banku, które co prawda w I dekadzie marca — przy znacznym wzroście rezerw złota — skurczyły się o zł 2·0 miln. i dopiero w II dekadzie wzrosły o zł 0·2 miln. do zł 34·3 miln., tj. do poziomu sprzed miesiąca (z dn. 20/II b. r.), a o przeszło $\frac{1}{3}$ (zł 9·0 miln.) wyższego niż przed rokiem (dn. 20/III ub. r.).

Rezerwy złota Banku Polskiego wzrastały częściowo dzięki — wzmocnieniu zresztą — dopływowi złota z kraju (z drobnego skupu, dokonywanego przez oddziały Banku — głównie w monetach), częściowo zaś dzięki zakupom złota za granicą z osiągniętych nadwyżek walutowych. W I dekadzie marca rezerwy złota podniosły się o zł 3·3 miln., w II dekadzie zaś — o zł 1·6 miln. i doszły do poziomu zł 405·2 miln. — poziomu o zł 6·0 miln. wyższego niż przed miesiącem (dn. 20/II b. r.) i tylko już o zł 21·4 miln., tj. o 5%, niższego niż przed rokiem (dn. 20/III ub. r.).

Powyższe rezerwy złota w stosunku do podlegającej pokryciu złotem sumy obiegu biletów bankowych i części natychniast płatnych zobowiązań Banku (przewyżki ich ponad zł 100 miln., które uznaje się za pewne minimum tych zobowiązań) — stanowiły w końcu II dekady marca 36·21%, czyli znacznie więcej niż w końcu I dekady, więcej także niż przed miesiącem, ale mniej niż przed rokiem (z racji większych jeszcze przed rokiem rezerw złota, a mniejszej sumy, podlegającej pokryciu). Te wahania procentowego pokrycia złotem obiegu i zobowiązań ilustruje liczbowo następujące zestawienie:

	%
20/II 1937 . . .	35·74
28/II „ . . .	34·67
10/III „ . . .	34·72
20/III „ . . .	36·21
20/III 1936 . . .	40·64

Wzrost procentu pokrycia w II dekadzie marca b. r. został spowodowany nie tylko zwiększeniem się sumy pokrycia, tj. rezerw złota, ale w dużym stopniu także skurczeniem się sumy obiegu biletów bankowych i natychniast płatnych zobowiązań Banku (a właściwie ich części, podlegającej pokryciu), mianowicie z zł 1 262·5 miln. do zł 1 219·1 miln. (względnie z zł 1 162·5 miln. do zł 1 119·1 miln.).

Spadek sumy obiegu i zobowiązań dotyczył tym razem obu składników, tj. zarówno obiegu biletów bankowych, który po niższe w I dekadzie marca o zł 18·8 miln. skurczył się w II dekadzie jeszcze nieco silniej, bo o zł 22·5 miln., jak i natychniast płatnych zobowiązań, które po wzroście w I dekadzie o zł 26·7 miln. w II dekadzie marca zmniejszyły się o zł 20·9 miln.

Zniżka zobowiązań w II dekadzie marca została spowodowana jedynie skurczeniem się (o przeszło 11%) lokat żyrowych Banku, gdyż saldo pozycji „różne rachunki”, które w I dekadzie marca (m. in. w związku z wypłatą dywidendy itp.) znacznie skurczyło się (z zł 73·0 miln. do zł 54·5 miln.), wykażało w środkowej dekadzie marca wzrost o zł 4·9 miln. do zł 59·3 miln.

Natomiast lokaty żyrowe zwykły w I dekadzie marca bardzo silnie, bo z zł 181·5 miln. do zł 226·7 miln., a w II dekadzie skurczyły się o zł 25·8 miln. do zł 200·9 miln. Lokaty kas państwowych, utrzymujące się zresztą na bardzo niskim poziomie, spadały przez obie dekady marca, lokaty zaś na rachunkach prywatnych silnie zwykły w I dekadzie, ale spadły w II dekadzie marca, osiągając mimo to poziom znacznie wyższy niż przed rokiem. Liczbowo ruch lokat żyrowych przedstawia poniższe zestawienie (w miln. zł):

Lokaty żyrowe:

	kas państwowych	pozostałe
20/II 1937	1·4	186·0
28/II „	1·3	180·2
10/III „	1·0	225·7
20/III „	0·7	200·2
20/III 1936	0·8	169·4

Obieg biletów bankowych skurczył się — jak wspomnieliśmy wyżej — w I dekadzie marca o zł 18·8 miln. i w II dekadzie o zł 22·5 miln. Zarówno w lutym b. r., jak i w marcu ub. r. spadek

obiegu banknotów był w analogicznych dekadach, w sumie licząc, silniejszy, gdyż w lutym b. r. wyniósł zł 47·9 miln., a w marcu ub. r. — zł 44·2 miln. (w marcu b. r. zł 41·3 miln.).

W końcu II dekady marca b. r. obieg — po normalnym spadku w pierwszych 2 dekadach miesiąca — zeszedł do poziomu zł 958·8 miln., który okazał się nieco wyższy niż przed miesiącem i niż przed rokiem, jak to widzimy z następującego zestawienia (w miln. zł):

20/II 1937 . . .	951·4
28/II „ . . .	1 000·2
10/III „ . . .	981·3
20/III „ . . .	958·8
20/III 1936 . . .	934·9

Spadkowi obiegu w I dekadzie marca częściowo odpowiadał dopływ lokat żyrowych do Banku, częściowo zaś — kurczeniem się kredytów Banku, w II dekadzie zaś zniżka obiegu była wyłącznie związana ze zmniejszeniem się rozmiarów działalności kredytowej Banku, gdyż lokaty żyrowe jednocześnie również obniżyły się.

Spadek kredytów w I dekadzie marca był największy w zakresie kredytów dyskontowych, gdyż portfel wekslowy obniżył się o zł 18·6 miln., poza tym zaś portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych skurczył się o zł 11·4 miln., a pożyczki zastawowe nieznacznie wzrosły (o zł 1·4 miln.); w II dekadzie marca portfel wekslowy skurczył się stosunkowo nieznacznie (o zł 6·1 miln.), portfel biletów skarbowych obniżył się tylko o zł 1·7 miln., osiągając jednak niezwykle niski poziom zł 4·4 miln., a tylko pożyczki zastawowe bardzo silnie zmalały, bo o zł 30·7 miln. do zł 34·3 miln.

W okresie miesięcznym, tj. od końca II dekady lutego do końca II dekady marca, nastąpił ogólny spadek kredytów, lecz bardzo nieznaczny — jeśli chodzi o portfel wekslowy, a bardzo silny — jeśli chodzi o skup biletów skarbowych i o pożyczki zastawowe. Liczbowo przedstawia się to następująco (w miln. zł):

	Spadek
Kredyty dyskontowe . . .	2·4
Pożyczki zastawowe . . .	27·6
Bilety skarbowe . . .	7·1

W okresie rocznym 20/III 1936 ÷ 20/III 1937 kredyty Banku również wszystkie skurczyły się, tylko że dyskonto weksli zmalało bardzo niewiele (o niecałe 2%), zato suma pożyczek zastawowych skurczyła się do $\frac{2}{5}$ poprzedniej wysokości, a portfel skupionych biletów skarbowych zmalał prawie 9-krotnie. W liczbach absolutnych ten ruch zniżkowy kredytów przedstawia poniższe zestawienie (w miln. zł):

	Spadek
Kredyty dyskontowe . . .	10·6
Pożyczki zastawowe . . .	48·6
Bilety skarbowe . . .	34·4

Jeśli chodzi o pozostałe — poza powyższymi 3 formami kredytów — operacje czynne Banku Polskiego, to nie wykazały one w pierwszych 2 dekadach marca poważniejszych zmian, przy czym dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) pozostał w dalszym ciągu w ogóle niezmienny. Prawie też bez zmiany pozostał portfel skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego (zł 135·0 miln.), który w I dekadzie marca skurczył się o zł 0·06 miln., a w II dekadzie wzrósł o zł 0·07 miln. Zwykował — o zł 5·6 miln. do zł 47·9 miln. — jedynie zapas monet srebrnych i bilonu, skupionych przez Bank na własność.

Całe bankowe pokrycie obiegu biletów Banku, zawierające rezerwy walutowe i wszystkie omówione wyżej formy kredytów — przedstawiało się w marcu b. r. następująco (w tys. zł):

	28/II	10/III	20/III
Waluty i dewizy	36 090	34 132	34 303
Weksle krajowe	609 325	590 736	584 670
Bilety skarbowe	17 547	6 160	4 429
Polskie monety srebrne i bilon	42 335	43 264	47 911
Pożyczki zabezpieczone zastaw.	63 601	64 978	34 270
Papiery proc. własne	134 979	134 917	134 985
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem:	993 877	964 187	930 568

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

AUKCJE OWOCÓW ZA GRANICĄ

Handel owocami południowymi przed powstaniem aukcyj opierał się głównie na transakcjach importerów — poszczególnych kupców hurtowników—z zagranicznymi załadowcami. Z uwagi na tańszy przewóz owoców drogą morską handel ten rozwinął się bardzo w portach, utrzymujących zwłaszcza stosunki handlowe z krajami, eksportującymi owoce południowe. Importerzy sprowadzali towar na własny rachunek i sprzedawali po cenach, dowolnie przez siebie ustalanych, zmuszając odbiorców do płacenia niejednokrotnie cen wysokich i nie odpowiadających godziwej kalkulacji. W konsekwencji cena towaru w następnych fazach dystrybucji ulegała dalszejwyżce, powodując niesłuszną rentę dla spekulacyjnego elementu — z jednej strony, a nadużywanie nabywcy siły konsumenta — z drugiej. Ta konstrukcja rynku była zresztą niewygodna i dla szerszych mas handlujących, uzależnionych od spekulacyjnej gry kilku importerów-hurtowników.

Powstanie aukcyj podyktowane było zatem koniecznościami uzdrowienia obrotu owocami. Głównie dwa momenty przemawiały za powołaniem do życia aukcyj. Chodziło o stworzenie szerszego, nie związanego i nie skrupowanego rynku owocowego, z którego mogłaby korzystać możliwie duża liczba partnerów; a poza tym organizatorom aukcyj zależało na wytworzeniu obiektywnych warunków sprzedaży, w których kształtowanie się cen na owoce odpowiadałoby naturalnemu popytowi.

Dalszymi przesłankami w budowie tej organizacji były: 1) skoncentrowanie w portach handlu owocowego dla wykorzystania floty handlowej; 2) skoncentrowanie importu via przedsiębiorstwa aukcyjne, co pozwalało na niżkowe kształtowanie się cen u załadowcy zagranicznego; 3) ściągnięcie do aukcyj, znajdujących się w portach, klientów zagranicznych zwłaszcza spośród tych państw, które znajdują się w orbicie działania danych aukcyj; 4) reeksport do innych krajów itp.

Powołanie szeregu aukcyj w portach zagranicznych napotkało na poważny sprzeciw importerów-hurtowników, którzy w pierwszej fazie ich pracy stosowali zasadę bojkotu. Pozykiwanie jednak przez aukcje zdrowego i uczciwego elementu kupieckiego oraz ich dodatni wpływ na rynek owocowy — usunęły na plan dalszy walkę z hurtownikami, czyniąc często z nich nawet zwolenników przetargów publicznych. W drodze ewolucyjnego rozwoju aukcje zdobyły sobie całkowite zaufanie handlujących oraz aprobatę działalności ze strony społeczeństwa. Dzisiejszy rynek owocowy w przeważającej ilości państw cechuje poważny, niemal dominujący udział aukcyj w imporcie owoców południowych.

Na podstawie danych, zebranych bezpośrednio oraz otrzymanych z Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, możemy stwierdzić, że pod względem technicznym niemal wszystkie aukcje są zupełnie podobne. Technika aukcyj owocowych obejmuje następujące czynności: 1) sporządzenie katalogu, 2) wystawę prób, 3) przeprowadzenie przetargu aukcyjnego, 4) rejestrację, wpłatę pieniędzy, odbiór towaru i 5) sporządzenie protokołu.

Dostarczony na aukcję towar podlega sortowaniu według gatunków i podziałowi na partie. Na tej podstawie sporządza się katalog, który zawiera: firmę aukcjonatora, dzień, miejsce i dokładny czas rozpoczęcia aukcyj, sumaryczne zestawienie towaru, wystawionego na przetarg, ustalenie czasu i miejsca wystawy prób oraz chronologiczny porządek sprzedaży. Następnie, w katalogu znajdują się rubryki, dotyczące: marki ochronnej i nazwy danego gatunku, ilości sztuk owoców w skrzyni, numeru bieżącego partii oraz ilości skrzyń.

Wystawa prób odbywa się różnie. Na jednej aukcyj wystawy prób dokonuje aukcjonator przez swoich urzędników, a na innych aukcyj czynność tę powierza się specjalnej komisji, składającej się z przedstawicieli w pierwszej mierze kupujących oraz aukcyj. Skrzynki próbne wy-

stawia się rzędami — podług kolejności partii — i otwiera się skrzynkę przez wyjęcie jednej bądź więcej deszczulek. Nad skrzynką umieszcza się kartkę z podaniem gatunku owocu i numeru partii. W ustalonych godzinach kupcy przychodzą oglądać towar, biorą owoce do ręki, rozcinają, badając wszechstronnie jakość towaru.

Przeważna część aukcyj wyposażona jest w specjalne sale aukcyjne, w których kupcy zajmują miejsca za stolami, a prowadzący aukcję aukcjonator zajmuje miejsce na podwyższeniu. Ponadto na sali pracuje kilku urzędników aukcyj, którzy prowadzą protokół, notują nazwiska kupujących, osiągnięte ceny, ilość kupionych skrzynek, sposób podziału poszczególnych partii oraz wręczają kupującym dowody (kwity) nabycia towaru. Aukcjonator wywołuje partię towaru i podaje cenę orientacyjną. Jeżeli wśród kupujących nie ma zainteresowania, to aukcjonator cenę tę stopniowo obniża, bądź też przyjmuje jako cenę wywoławczą tę, którą podał jeden z kupców. Jeżeli cena nie osiąga zamierzonego limitu, aukcjonator daną partię wycofuje z przetargu. W wypadku okazania zainteresowania przez kupców odbywa się przetarg danej partii, przy czym nabywcą jest ten, który dał cenę najwyższą. Aukcja odbywa się w tempie bardzo szybkim i od zdolności i umiejętności aukcjonatora, jego panowania nad przetargiem i zebranych zależą dobre wyniki aukcyj.

Po odbytej aukcyj nabywcy towaru zgłaszają się do kasy aukcyj, wpłacając pieniądze, rejestrują swoje transakcje w kartotece firmy i odbierają towar. Szczegółowy wynik przetargu aukcyjnego odzwierciedla protokół, który aukcje przesyłają władzom kontrolującym bądź nadzorującym ich czynności. Istnieją ponadto aukcje, których przetargi odbywają się za pomocą specjalnych urządzeń technicznych w postaci instalacji elektrycznych i zegara elektrycznego. Ten typ aukcyj szczególnie rozpowszechniony jest w miastach holenderskich i zapewnia spokojny przebieg przetargów aukcyjnych oraz szybsze tempo niż przy aukcyjach, poprzednio omówionych.

Pod względem prawnym aukcje różnią się pomiędzy sobą.

Istniejąca od lat ok. 30 aukcja w Kopenhadze „Köbenhavns Frugt-auktioner” podlega kontroli władzy sądowej — Fogedretten (urząd komorniczy). Dania nie posiada specjalnej ustawy o aukcyjach, a koncesja na prowadzenie aukcyj została udzielona w drodze interpretacji ustaw pokrewnych. Należy tutaj wymienić prawo z dn. 17/III 1892 r. o sprzedaży świeżych ryb na aukcyjach publicznych, prawo z dn. 27/IV 1899 r. o sprzedaży krajowych produktów rolnych i owoców krajowych w drodze aukcyj publicznej oraz prawo z dn. 10/V 1917 r., które znosi aukcje o charakterze prywatnym i wprowadza przepisy odnośnie kontroli aukcyj publicznych. Dla prowadzenia aukcyj zatem w Kopenhadze potrzebna jest koncesja urzędu Fogedretten, bądź też należy zgłaszać w konkretnych wypadkach wnioski do sądu o wydelegowanie komornika, któryby aukcję przeprowadził. Aukcja w Kopenhadze jest jednocześnie importerem owoców, przy czym bądź otrzymuje je w sprzedaż komisową, bądź też kupuje na własny rachunek, sprzedając następnie na aukcyj.

Podobnie pod tym względem przedstawia się sprawa z aukcyjami hamburskimi. Posiadają one jeszcze bogatszą tradycję niż aukcja w Kopenhadze i pod względem sposobu aukcjonowania towaru oraz technicznego wyposażenia aukcyj niczym się nie różnią od niej. Natomiast występuje istotna różnica w charakterze aukcyj. Jak wspomnieliśmy wyżej, aukcja w Kopenhadze jest koncesjonowana i posiada wszelkie cechy aukcyj publicznej, natomiast na prowadzenie aukcyj hamburskich nie jest wymagana koncesja. Publiczne ustanowienie aukcyj ma jedynie miejsce w wypadku przeprowadzania przymusowych sprzedaży, np. na polecenie władz skarbowych, sądu bądź instytucji bankowych. Również w odróżnieniu od aukcyj kopenhaskiej aukcje hamburskie

nie składają kaucji. Aukcje hamburskie są zorganizowane przez poważnych, cieszących się ogólnym zaufaniem importerów i sprzedają na przetargach towar systemem komisowym oraz na własny rachunek.

Hamburg posiada 2 aukcje. Pierwszą stanowi 6 firm, skupionych w tzw. Fruchthoff. Do drugiej wchodzi 5 firm pod nazwą Vereinigung der Hamburger Frucht- und Gemüsauctionatoren. Obie te aukcje reprezentują znaczny kapitał. Na pierwszej aukcji mogą nabyć towar tylko hurtownicy hamburscy, a zatem aukcja ta jest niedostępna dla hurtowników innych miast Niemiec oraz z zagranicy. Uprzywilejowanie hurtowników hamburskich miało na celu wzmocnienie ich pozycji w światowym handlu owocami.

W Anglii za najlepiej zorganizowane aukcje owocowe uważa się aukcje londyńskie w Spitafields. Do niedawna aukcje te dostarczały towar głównie dla Londynu i południowej części Anglii. Obecnie aukcje te przyciągają coraz większą liczbę kupców prowincjonalnych ze stratą dla aukcyj w Southampton. Na przetargi dostarczane są owoce przez agentów, jak również bezpośrednio przez zagranicznych eksporterów.

Aukcje prowadzi 6 firm brokerskich—kolejno jedna po drugiej, przy czym każda z nich otrzymuje ½ godziny na sprzedaż. Przetarg aukcyjny odbywa się bardzo szybko—przeciętnie 8 partij towaru w ciągu minuty. Na wzięcie udziału w aukcyjnej sprzedaży potrzebne jest zezwolenie Komitetu, reprezentującego związku brokerów i nabywców. Komitet dba o solidność nabywcy, o jego środki finansowe i nie dopuszcza do aukcyj detalistów, którzy dezorganizowaliby rynek aukcyjny, przelicytowując hurtowników.

Poza aukcjami w Spitafields odbywają się tam duże targi na owoce i warzywa. Pierwsze zaczątki organizacji tych targów sięgają końca XVII w. W 1920 r. Korporacja Miejska przejęła zarząd rynkiem. Rynek

ten położony jest między Liverpool Street Station a Bishopsgate Street—i posiada budynek główny, zajmujący 5 akrów powierzchni. Na targu w Spitafields sprzedają się duże ilości wysokogatunkowego towaru, wynoszące rocznie ok. 600 tys. t. Poza Londynem targ ten zaopatruje szereg miast prowincjonalnych w Midlands i wschodniej części kraju.

Z powyższych danych, przytoczonych, tylko przykładowo, wynika, że aukcje owoców za granicą posiadają dość bogatą tradycję i cieszą się uznaniem zarówno czynnika kupieckiego, jak i konsumenta. W przeciągu szeregu lat zdały one egzamin pożytecznej instytucji, usprawniającej obrót.

Zagraniczne wzory pod względem charakteru prowadzenia aukcyj są dość różnorodne. Na ogół istnieją 2 typy aukcyj: brokerskie—sprzedające towar, oddany im w komis, oraz kupieckie—sprzedające towar własny. Istnieją również aukcje o mieszanym typie, będącym kombinacją aukcyj brokerskich i kupieckich. Każda z tych form wypełnia lukę w obrocie, jeżeli wynika z odpowiednich stosunków handlowych w danym kraju.

Kwestia koncesjonowania aukcyj bądź też ich niezależnego charakteru jest względna, jeżeli chodziłoby o sprecyzowanie, jaka forma jest słuszniejsza. Jedną rzeczą jest pewna, że na aukcje nie koncesjonowane mogłyby sobie pozwolić państwa o zwartym, zdyscyplinowanym i posiadającym kulturę i tradycję kupiectwie. Tam, gdzie kupiectwo nie wytworzyło jeszcze dostatecznych usansów i form współpracy, i gdzie z konieczności aparat państwowy musi wpływać na wytworzenie się lojalnych warunków współzawodnictwa—problem koncesjonowania aukcyj oraz ich odpowiedniej kontroli jest nader aktualny.

M. Szyszowski

KRONIKA ZAGRANICZNA

OGÓLNE

STAN ŚWIATOWEJ FLOTY HANDLOWEJ.—Rok 1936 w porównaniu z rokiem 1935 przyniósł zwyzkę tonażu floty światowej, wynoszącą ok. 0,3%; stan światowej floty jednak jest mniejszy niż w 1934 r. i latach poprzednich. Tonaż floty handlowej świata w ostatnich kilku latach przedstawia się następująco (w tys. brt)¹⁾:

	Ogółem	Parowce	Motorowce	Żaglowce
1924	64 023	59 538	1 976	2 509
1929	68 074	59 779	6 628	1 667
1933	67 920	56 427	10 200	1 293
1934	65 577	53 753	10 605	1 219
1935	64 886	52 422	11 305	1 159
1936	65 064	51 714	12 291	1 059

Widoczny jest postęp rozwoju statków motorowych przy jednoczesnym zmniejszaniu się statków parowych i żaglowych.

Wprowadzanie nowego tonażu światowej floty handlowej, po przeminieciu najgorszego dla żeglugi roku 1933, zaczyna z roku na rok potęgować się. Na odcinku ostatnich lat przedstawia się ono następująco (w tys. brt):

	Ogółem	Parowce	Motorowce	Żaglowce
1929	2 793	1 504	1 270	19
1930	2 890	1 253	1 583	51
1931	1 618	683	921	14
1932	727	456	269	2

¹⁾ Wg Lloyd's Register i publikacji Uigi Narodów.

1933	490	142	338	10
1934	968	391	564	13
1935	1 302	478	813	11
1936	2 063	847	1 191	25

Niemniej interesująca jest sprawa tonażu światowej floty handlowej, znajdującego się w budowie. Stan tonażu w budowie przedstawia się następująco (w tys. brt):

	Ogółem	Parowce	Motorowce	Żaglowce
1929	3 111	1 350	1 738	23
1930	2 326	984	1 333	9
1931	1 404	772	630	2
1932	766	371	393	2
1933	757	336	418	3
1934	1 252	552	699	1
1935	1 543	639	898	6
1936	2 251	953	1 286	12

Z obu poprzednich zestawień widzimy olbrzymi rozwój budowy statków motorowych, które zaczynają wypierać parowce—tak, jak te ostatnie poprzednio wyparły żaglowce.

Przechodząc do bardziej szczegółowego przedstawienia stanu floty światowej, podajemy poniżej zestawienie tonażu poszczególnych państw (wg stanu z czerwca poszczególnych lat—w tys. brt):

	1924	1929	1934	1935	1936
Anglia	19 106	20 166	17 735	17 400	17 286
Stany Zj.	13 531	11 835	10 355	10 190	9 896
Japonia	3 843	4 187	4 073	4 086	4 216
Norwegia	2 505	3 225	3 981	3 968	4 055
Niemcy	2 954	4 093	3 691	3 704	3 718
Włochy	2 832	3 285	2 928	2 884	3 098

Francja	3 498	3 379	3 298	3 025	3 003
Holandia	2 556	2 939	2 618	2 558	2 511
Szwecja	1 255	1 519	1 609	1 551	1 515
Z. S. R. R.	339	441	942	1 114	1 218
Hiszpania	1 240	1 162	1 178	1 178	1 157
Dania	1 036	1 056	1 104	1 101	1 136
Brazylia	465	561	499	491	479
Belgia	561	529	415	402	388
Portugalia	301	246	263	260	255
Estonia	46	60	121	126	155
Polska	13	25	65	81	96

Porównyując stan floty w 1936 r. ze stanem w 1924 r., stwierdzimy, że stan floty uległ zmniejszeniu w szeregu państw, a mianowicie (w %—ach): w Anglii o 10, w Stanach Zjedn. o 27, we Francji o 14, w Holandii o 2, w Hiszpanii o 7, w Belgii o 31, w Portugalii o 15. Wzrósł natomiast tonaż flot następujących państw (w %—ach): Japonii o 10, Norwegii o 62, Niemiec o 26, Włoch o 10, Szwecji o 21, Z. S. R. R. o 259, Danii o 10, Brazylji o 3, Estonii o 237 i Polski o 638.

Poniżej podane jest zestawienie nowego tonażu różnych państw, wprowadzonego w ostatnich latach (w tys. brt):

(p. zestawienie na następnej stronie)

Zestawienie to wykazuje intensywność w zdobywaniu nowego tonażu przez poszczególne państwa. Pierwsze miejsce zajmuje Anglia, która w 1936 r. wprowadziła 855 tys. brt nowego tonażu, co stanowi przeszło 41% nowego tonażu świata. Na drugim miejscu są Niemcy—376 tys. brt (18%), dalej następuje Japonia—302 tys. brt (11%). Te 3 państwa (Anglia, Niemcy i Japonia) wprowadziły 70% nowego tonażu świata.

Państwa	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Anglia	1 479	503	188	133	460	499	855
Stany Zjedn.	214	202	144	11	25	33	90
Japonia	151	184	54	74	152	146	302
Norwegia	54	18	11	10	19	26	33
Niemcy	246	104	81	42	73	226	376
Włochy	88	165	47	17	27	23	15
Francja	101	103	89	34	16	43	35
Holandia	153	120	26	36	47	57	92
Szwecja	132	113	43	61	50	106	154
Z. S. R. R.	b r a k d a n y c h						
Hiszpania	25	48	11	18	18	3	2
Dania	137	126	22	34	62	122	97
Belgia	12	1	2	5	1	2	4
Polska	31	6	6	2	4	20	16

Przejdźmy wreszcie do ostatniej części poruszonego zagadnienia—do stanu floty, znajdującej się w budowie. Stan tonażu statków

w budowie poszczególnych państw przedstawia się następująco (na koniec każdego roku—w tys. brt):

Państwa	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Anglia	909	401	226	332	597	743	964
Stany Zjedn.	232	208	60	12	20	33	110
Japonia	86	53	63	107	105	119	203
Norwegia	21	16	10	8	16	17	20
Niemcy	218	104	80	23	140	254	409
Włochy	180	178	59	11	37	26	34
Francja	174	164	102	91	121	56	67
Holandia	160	68	40	41	48	104	151
Szwecja	146	95	59	66	60	95	124
Z. S. R. R.	b r a k d a n y c h						
Hiszpania	59	55	33	36	18	9	24
Dania	108	52	21	25	79	61	76
Belgia	7	2	5	3	.	3	40
Estonia	.	.	0.1	0.1	0.1	0.2	0.5

Zestawienie wykazuje wzrost zamówień na budowę statków przez wszystkie bez wyjątku państwa. Świadczy to, że kryzys na odcinku floty handlowej przemija, i że świat dąży do odbiorzenia zaległości kryzysowych.

Po przedstawieniu stanu i budowy flot handlowych niektórych państw nasuwa się potrzeba oświetlenia tego zagadnienia w odniesieniu do polskiej floty handlowej.

Otóż, nasza flota handlowa w stosunku do ogólnego tonażu światowego stanowi 0.1%. Jest rzeczą zrozumiałą, że kraj nasz, odrestaurowując się po zawierusze wojennej, nie był w stanie w krótkim okresie bytu niepodległego dostatecznie rozbudować floty handlowej. Wpływa na to w pierwszym rzędzie brak możliwości dysponowania dostateczną ilością kapitałów. Nasze zdobycze w posiadaniu tonażu, dochodzącego dziś do 100 tys. brt—należy uważać za fakt pozytywny, jednak nie wystarczający. Zważywszy, że flota narodowa przewozi niecałe 10% towarów, będących przedmiotem handlu morskiego Polski z zagranicą—nasz stan posiadania na morzu jest nieproporcjonalnie mały do potrzeb Polski i jej znaczenia.

Jeszcze bardziej jaskrawo kwestia ta wystąpi gdy zważymy, że cała nasza flota, łącznie z transatlantykami: „Piłsudskim” i „Batorym”— jest równa tonażowi, zdobytemu przez każde z państw: Holandię, Danię i Stany Zjedn. w okresie tylko jednego roku 1936, jest prawie 2-krotnie mniejsza od tonażu, zdobytego przez Szwecję w tymże roku, 3-krotnie mniejsza—od floty Japonii, wybudowanej tylko w 1936 r., 4-krotnie—od floty niemieckiej, wybudowanej w tymże roku, wreszcie 10-krotnie mniejsza od nowej (1936 r.) floty Anglii.

Intensywna i szeroko zakrojona rozbudowa polskiej floty handlowej jest pierwszoplanową koniecznością doby dzisiejszej.

K. E. M.

STANY ZJEDN. AM.

ZMIANY STRUKTURALNE W BANKOWOŚCI.—W wydanej niedawno nakładem amerykańskiego Związku Banków pracy znajdujemy szczegółowo przeprowadzone badania sytuacji bankowości w latach 1923÷1935 i dające odpowiedź m. in. na ciekawe zagadnienie, dlaczego w okresie obecnej poprawy koniunkturalnej dochodowość banków amerykańskich zmieniła się tak nieznacznie. Jednocześnie praca ta wykazuje, że wzmocniona w okresie „New Deal'u” tendencja do preferowania lokat w papierach wartościowych ujawniła się już w 1923 r. Odpowiadające temu zmniejszenie płynności od 1933 r. różni się jednak od okresu poprzedniego znacznie większym udziałem procentowym papierów państwowych.

Najobszerniej rozpatrywamy w pracy zjawiskiem jest zmniejszenie kredytów handlowych. Pod tym kątem widzenia okres badany (1923÷1935) rozpada się na 2 okresy. W pierwszym (do 1929 r.) to zmniejszenie spowodowane zostało zmianami strukturalnymi w zapotrzebowaniu kredytu ze strony samego życia gospodarczego, w drugim okresie—przeważa wpływ rosnącego zadłużenia Państwa. Począwszy od 1923 r., który można uważać za rok normalny, zaznaczył się silny spadek kredytów handlowych, przy wzroście z drugiej strony kredytów zabezpieczonych (hipoteki, zastawy itp.) oraz lokat w papierach wartościowych, przede wszystkim prywatnych. Poniższe zestawienie obrazuje rozwój kredytów kapitałowych i handlowych (na dz. 30/VI poszczególnych lat):

(p. zestawienie niżej)

Przyczyny tych zasadniczych zmian struktury aktywów bankowych są następujące:

a) Silny spadek weksli handlowych. W 1923 r. podaż tych weksli wynosiła \$ 834 mln., w 1929 r.—zaledwie \$ 323 mln.

	Kredyty zabezpieczone i lokaty w pap. wartościow.		Kredyty handlowe			Razem
	mln. \$	%	mln. \$	%	mln. \$	
1923	17 469	48.70	18 399	51.30	35 868	
1924	17 780	48.21	19 103	51.79	36 883	
1925	19 829	49.77	20 011	50.23	39 840	
1926	21 404	51.27	20 340	48.73	41 744	
1927	24 024	54.29	20 229	45.71	44 253	
1928	26 835	56.55	20 622	43.45	47 457	
1929	29 198	61.29	18 439	38.71	47 637	

b) Ogromny wzrost emisji prywatnych papierów. Walorów prywatnych emitowano w 1923 r. na sumę \$ 2.6 mld., w 1929 r.—na sumę \$ 8 mld. Ten wzrost emisji wynikał ze zmian strukturalnych przemysłu, w którym bardzo wyraźnie zaznaczyło się dążenie do koncentracji. Koncentracja przemysłowa zwiększyła z jednej strony możliwości samofinansowania i uniezależniła przemysł w znacznym stopniu od kredytów bankowych, z drugiej zaś strony umożliwiła zaopatrzenie się w znacznie tańszy od bankowego kredyt na rynku kapitałowym.

c) Ogromny rozwój finansowania konsumpcji. Rozpoczął to na szeroką skalę przemysł samochodowy i pociągął za sobą szereg innych przemysłów.

d) Udoskonalenia techniczne we wszystkich dziedzinach, a w szczególności w dziedzinie transportu, znacznie skróciły przeciętny okres magazynowania towaru i przyspieszając obrót zmniejszyły, oczywiście, zapotrzebowanie na kredyt handlowy.

e) Rozwój koncernów ogniowych, finansowanych z centrali, odbił się bardzo silnie na działalności banków lokalnych.

f) Wielkie firmy handlowe stały się konkurentami banków, gdyż, mając wielkie zapasy kasowe, same szukały dla nich lokat na rynku pieniężnym. Nadmierna zwyczajka spekulacyjna na giełdzie nowojorskiej w 1929 r. oparta była nie tyle o kredyty bankowe, ile właśnie o szukające lokat zapasy kasowe przemysłu..

Te wszystkie czynniki spowodowały rozszerzenie działalności lokacyjnej banków kosztem kredytu handlowego. Dalszym bodźcem, działającym w tymże kierunku, był wzrost depozytów w związku z ogólną inflacją kredytową. Wiele przedsiębiorstw, mających duże zapasy kasowe, przenosiło je na konta terminowe. W ten sposób powstawała dodatkowa pokaśa dla banków, by się angażować w lokatach długoterminowych, i te ostatnie czynniki są uważane za główne powody zmniejszenia płynności banków.

Po 1929 r. zmniejszanie się udziału procentowego kredytów handlowych trwało dalej, z tą jednak różnicą, że działo się to kosztem lokat już nie w papierach prywatnych, lecz w publicznych. Poniższe zestawienia ilustrują to zjawisko (wg stanu na dz. 30/VI poszczególnych lat):

Rozwój działalności czynnej banków

	Liczebność banków	Hipoteki	Kredyty zabezp.	Kredyty handl.	Razem
	miliony \$				
1929	23 581	4 524	11 510	18 439	34 474
1930	22 398	4 400	11 801	17 378	33 580
1931	20 533	4 308	9 410	14 589	28 308
1932	17 840	3 973	6 444	10 895	21 313
1933	13 645	3 494	4 965	7 507	15 968
1934	13 764	3 288	5 269	6 687	15 245
1935	14 898	3 120	4 549	6 900	14 572

Rozwój lokat

	Bony państwowe	Bony instytucyj publicznych	Bony bankowe oraz instytucyj publicznych	Inne bony	Razem
	miliony \$				
1929	3 740	1 229	1 905	6 288	13 162
1930	3 613	1 221	2 068	6 768	13 672
1931	5 469	1 747	2 486	5 499	15 202
1932	5 830	1 691	2 071	4 071	13 665
1933	7 140	1 770	1 639	2 957	13 508
1934	9 660	2 262	2 644	1 852	16 420
1935	10 396	2 504	2 831	3 199	18 932

Widzimy więc, że udział kredytów handlowych spadł z 38-71% w 1929 r. do 20-60% w 1935 r. Kredyty handlowe stanowiły więc w 1935 r. zaledwie 1/5 wszystkich aktywów bankowych, podczas gdy w 1923 r. stanowiły prawie połowę.

W parze z opisanymi powyżej zjawiskami postępowało zmniejszenie dochodowości banków, które objęło wszystkie grupy aktywów, w szczególności zaś walory rządowe, stanowiące główną lokatę banków. Przeciętą rentowność aktywów bankowych spadła z 5-76% w 1929 r. do 3-11% w 1935 r. i prawdopodobnie spadała dalej w roku ubiegłym. Na przyszłość nie należy się spodziewać radykalnej zmiany stosunków, choć omawiana praca Związku Banków wyraża pogląd, że minimum rentowności zostało osiągnięte w ub. r. i że obecnie powinna nastąpić pewna — choć minimalna — poprawa.

WŁOCHY

EKSPLLOATACJA ABISYNII. — Prace nad gospodarczym wyzyskaniem Abisynii cechuje wielka planowość. Rozpoczęto je od wydania szeregu ustaw i rozporządzeń, aby zapobiec rozwijającej się często w związku z nowymi terenami spekulacji. Ustawy, oparte na wytycznych, opracowanych osobiście przez Mussoliniego, regulują prawie wszystkie przejawy życia gospodarczego: kwestie walutowe (ograniczenia dewizowe zawierają zakaz dysponowania na rzecz cudzoziemców środkami płatniczymi bez specjalnego zezwolenia centralnego urzędu w Rzymie), robotnicze, organizację produkcji i handlu itd.

Wobec daleko posuniętej reglamentacji i planowania całej gospodarki włoskiej wciągnięto wszystkie państwowe i korporacyjne organy do współpracy zarówno na terenie Włoch, jak i Abisynii. Przy Ministerstwie Kolonij utworzono „Radę Pięciu”, której zadanie polega na opiniowaniu licznych planów i projektów, dotyczących gospodarczego wyzyskania kolonii, oraz na ustalanie jednolitych wytycznych dla całokształtu organizacji kolonii. W Addis Abebie urzęduje Centralna Kolonialna Komisja Doradcza, która opiniuje wszystkie sprawy, związane z obrotem towarowym i dewizowym w całej włoskiej Afryce Wschodniej. Organizacja i kierownictwo branżowych spraw w koloniach podlega poszczególnym korporacjom. Przy każdej korporacji istnieje specjalna komisja dla studiów nad zagadnieniami kolonialnymi w ramach danej branży. Wobec tego, że tego rodzaju zagadnienia wymagają gruntownych znajomości praktycznych o całokształcie warunków miejscowych, przeto organizuje się liczne wyjazdy tych komisji do kolonii.

Centralny związek przemysłu utworzył już kilkanaście towarzystw przemysłowych i handlowych, mających za zadanie wyłącznie eksploatację bogactw naturalnych Abisynii. To-

warzystwa mają formę spółek akcyjnych. Dotychczas zainwestowano ok. 50 miln. lirów. M. in. istnieje towarzystwo dla bawełny abisyńskiej, dla przerobu mięsa, mleka, spółka górnicza itd. Poza tą działalnością organów oficjalnych rozwija się także inicjatywa prywatna: w ub. roku przyznano 733 koncesje (z 1 139 złożonych podań), w tym 333 koncesje dla obcokrajowców.

Dużo uwagi poświęca się zagadnieniu przyciągnięcia obcych kapitałów. We wschodnio-afrykańskie spółce górniczej zaangażowany jest kapitał niemiecki, założono włosko-austriackie towarzystwo handlowe, które zajmuje się głównie importem kompensacyjnym drzewa budulcowego z Austrii w zamian za abisyńskie artykuły rolnicze. Fabryka Bata założyła spółkę z udziałem kapitału włoskiego, mającą na celu popieranie wymiany włosko-czechosłowackiej, przy czym chodzi głównie o import do Czech surowych skór abisyńskich. Konsorcjum angielsko-włoskie ma objąć transporty samochodami z Abisynii do wybrzeża Somali Brytyjskiego. Dla finansowania szeregu przedsięwzięć kolonialnych ma powstać w najbliższej przyszłości towarzystwo amerykańsko-włoskie.

Bardzo silnie reglamentowany jest rynek pracy. Oczywiście, pierwszeństwo mają wszędzie uczestnicy wojny abisyńskiej, z których już 22 tys. otrzymało w Abisynii pracę za pośrednictwem Komisariatu dla Spraw Emigracji i Kolonizacji. Robotnicy są transportowani do kolonii w zwartych oddziałach, po uprzednim wyekwipowaniu w centralnej instytucji w Genui. Płace są określono urzędowo, przy czym część zarobków zostaje zatrzymana celem wypłaty dopiero w chwili opuszczenia kolonii.

Oczywiście wiele uwagi poświęca się sprawie propagandy towarów abisyńskich w metropolii i vice versa. Propagandę prowadzi się zarówno na terenie poszczególnych branż, jak i przy pomocy licznych wystaw.

Najważniejszym problematem abisyńskim jest problemat komunikacji. Na terenie samej kolonii sprawa ma być rozwiązana przez gęstą sieć szos i połączeń z kolejkami linowymi o wielkiej sile nośnej. Jeżeli chodzi o połączenie kolonii z metropolią, to poza rozbudową linii okrętowych uruchomiono linię lotniczą z Rzymu poprzez Asmarę do Addis Abeby i Mogadiscio.

AUSTRALIA

SYTUACJA GOSPODARCZA. — Położenie gospodarki australijskiej uległo w 2 ostatnich latach znacznej poprawie, zwłaszcza na odcinku wytwórczości i obrotów. Również perspektywy na najbliższą przyszłość przedstawiają się wyjątkowo pomyślnie; pozostaje to w związku z trwałe zwykłą tendencją cen głównych produktów, wytwarzanych w Australii, a w pierwszym rzędzie wełny, pszenicy oraz metali, a także w związku z pomyślnym położeniem finansowym Skarbu związkowego.

Szczególnie optymistycznie oceniają dalsze możliwości rozwojowe australijskie sfery gospodarcze, opierając się przy tym na 3 momentach. Przede wszystkim na ocenę sytuacji dodatnio wpłynęło ustanie suszy, która trwała przez dłuższy okres czasu na południowym-wschodzie Queensland oraz na północnym Nowej Południowej Walii i spowodowała wielkie straty w stanie pogłowia bydłowego oraz znaczny spadek wytwórczości masła. Jakkolwiek trudno oczekiwać, ażeby produkcja bydła i nabała mogła powrócić jeszcze w bieżącym sezonie do normalnej wysokości, to w każdym

razie straty na tym odcinku ustały. Trwające z początkiem stycznia deszcze poprawiły równocześnie warunki hodowlane w okręgach północno-zachodniej i zachodniej Australii.

Drugim momentem jest szybkie rozwiązanie kryzysu konstytucyjnego w Anglii, w związku z wstąpieniem na tron Jerzego VI. Kryzys konstytucyjny wywarł wysoce deprymujący wpływ na ludność australijską, odznaczającą się szczególną lojalnością i przywiązaniem do korony brytyjskiej. Wreszcie trzecim momentem dodatnim jest ostateczne zlikwidowanie trwającej od przeszło 8 miesięcy wojny handlowej i celnej pomiędzy Australią i Japonią. Zawarcie nowego układu handlowego z Japonią przywróciło z powrotem japońskie rynki zbytu, zarówno dla wełny jak i dla innych surowców pochodzenia australijskiego. Zakupy japońskie spowodowały już znaczny wzrost cen wełny australijskiej. Przekroczyły one w pierwszych miesiącach b. r. o 7÷15% poziom cen z grudnia ub. r.

Występujący w ostatnich czasach wzrost wywozu australijskiego przyczynił się nie tylko do zwiększenia dochodu społecznego, co umożliwiło zwiększenie konsumpcji, ale także spowodowało znaczną poprawę bilansu handlowego i poprawiło pozycję płatniczą Australii. Rezerwy banków australijskich za granicą podniosły się znacznie. Ta ostatnia ewolucja trwać może jednak jedynie do chwili, dokąd przywóz z zagranicy nie wzrośnie w znacznym stopniu.

Równoległe z ożywieniem gospodarki wzrastają również obroty banków australijskich. W ub. r. wyniosły one £ 1 925 miln. — wobec £ 1 814 miln. w 1935 r., tj. podniosły się przeciętnie o 6%. Również i wpływy z ceł i akcyz wzrosły w II półroczu ub. r. o 6% w stosunku do analogicznego okresu ub. r. Taką samą zwykłą wykazały również wpływy poczty. Pomyślny rozwój koniunktur gospodarczych odzwierciedlił się również w tendencjach giełdowych; charakteryzowało je zwiększenie zainteresowania papierami przemysłowymi, a spadek zainteresowania papierami państwowymi oraz papierami o stałym oprocentowaniu.

Powyższe zjawiska są całkowicie uzasadnione, jeżeli weźmie się pod uwagę stały wzrost w ciągu ostatnich 3 lat zysków australijskich towarzystw akcyjnych. Zyski 202 towarzystw akcyjnych wzrosły z £ 5 894 703 w 1934 r. do £ 6 416 150 w 1935 r. i do £ 8 092 661 w ub. r. Zwiększający się stale ruch inwestycyjny w parze z ogólnym rozwojem wytwórczości przemysłowej i jej rozbudową oraz zróżniczkowaniem znajduje oparcie w stałym dopływie kapitałów, tezauryzowanych w okresie depresji, a obecnie ponownie powracających do obrotu. Jest to, oczywiście, źródło dopływu kapitałowego, które w niedługim czasie ulec musi wyczerpaniu.

Na szczególną uwagę zasługuje w ostatnich czasach niepowodzenie, z jakim spotykają się na rynku kapitałowym emisje pożyczek państwowych. Ogłoszona w czerwcu ub. r. subskrypcja pożyczki państwowej w wysokości £ 9 miln., której stopa procentowa łącznie z amortyzacją wynosiła £ 3.17.6 za £ 100, przyniosła jedynie £ 1.8 miln. Ogłoszona w listopadzie ub. r. subskrypcja na £ 7.5 miln. przy oprocentowaniu efektywnym łącznie z amortyzacją £ 3.19.4 za £ 100, przyniosła również tylko £ 2 miln.

Trudno znaleźć wytłumaczenie dla tych zjawisk, pozostających w pozornej sprzeczności z wysoką żądliwością ludności australijskiej. Przyczyn doszukiwać się można częściowo w tym, że drobny kapitalista australijski w ogólności nie interesuje się papierami państwowymi. Poważniejsi kapitaliści natomiast

nie chcą wiązać się transakcjami papierami o stałym oprocentowaniu, w chwili gdy oczekiwane jest dalsze ogólne podniesienie stawek procentowych. Ponadto wstrzeźliwość w stosunku do pożyczek państwowych tłumaczyć można świadomością, iż ogólne zadłużenie Skarbu przekroczyło poziom, który wewnętrzne rynki kapitałowe nie mogłyby znieść bez poważniejszego napięcia.

Dr B. Rm.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 15 ÷ 26/III 1937 r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu — w \$ — za 100 kg):

	15 ÷ 20/III	25 ÷ 26/III	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszenica			
Berlin . . .	21'20	21'20	—
Praga . . .	159'90	159'90	—
Chicago . . .	5'55	5'73	+ 3'2
Buenos Aires	4'33 1/2	4'73	+ 0'8
Liverpool . .	5'54 1/2	5'50	— 0'8
Wiedeń . . .	36'87 1/2	36'87 1/2	—
Hamburg . . .	5'93	5'93	—

Z y t o

Berlin . . .	17'50	17'50	—
Praga . . .	127'90	127'90	—
Chicago . . .	4'30	4'34	+ 0'4
Wiedeń . . .	27'43 1/2	27'43 1/2	—
Hamburg . . .	—	—	—

O w i e s

Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	120'00	120'00	—
Chicago . . .	3'56	3'61	+ 1'4
Buenos Aires	2'12	2'20	+ 3'7
Liverpool . .	4'05	4'05	—
Wiedeń . . .	27'37 1/2	27'37 1/2	—
Hamburg . . .	—	—	—

Jęczmień browarowy

Berlin . . .	21'35	21'35	—
Praga . . .	138'50	138'50	—
Chicago . . .	5'39	5'39	—
Wiedeń . . .	33'12 1/2	33'12 1/2	—
Hamburg . . .	—	—	—

BYDŁO I MIĘSO

—W lutym na rynkach zagranicznych bydła i mięsa panowała spokojna i utrzymana tendencja. Jedynie w Stanach Zjedn.

następuje dość silna zwyczajka cen żywca i mięsa, zwłaszcza wieprzowiny.

Londyn. — Notowania z końca miesiąca — w sh za cwt: bekony duńskie Nr 1 sizeable 86, — Nr 2 84, — Nr 3 80, Nr 1 ciężkie 86, — Nr 2 84, szóstki Nr 1 84, — Nr 2 82, holenderskie Nr 1 sizeable 82, — Nr 2 80, — Nr 3 76, Nr 1 ciężkie 82, — Nr 2 80, szóstki Nr 1 80, — Nr 2 78, polskie Nr 1 sizeable 80, — Nr 22 77, — Nr 3 71, Nr 1 ciężkie 80, — Nr 2 76, szóstki Nr 1 78, irlandzkie sizeable Nr 1 82 ÷ 91, — Nr 2 80 ÷ 86, — Nr 3 81, Nr 1 ciężkie 82 ÷ 90, — Nr 2 78 ÷ 82, Nr 2 szóstki 81, litewskie Nr 1 sizeable 80, — Nr 2 77, — Nr 3 71, Nr 1 ciężkie 80, — Nr 2 76, Nr 1 szóstki 78. Ogólne usposobienie spokojne, ceny utrzymane.

Wiedeń. — Urzędowe notowania z końca miesiąca — w szylingach austriackich za 1 kg żywej wagi nierogacizny: słoninowe świnię prima 1'63 ÷ 1'70, angielskie krzyżówki 1'53 ÷ 1'61, rumuńskie banater 1'54 ÷ 1'62, stare świnię słoninowe 1'45 ÷ 1'50, chłopskie 1'53 ÷ 1'65, mięsne 1'45 ÷ 1'65, staroserskie 1'54 ÷ 1'58. Tendencja spokojna.

Praga. — Notowania z końca miesiąca — w koronach czecosłowackich za 1 kg wagi bitej: cielęta 8'50 ÷ 10'50, krajowe bite na wsi 8'00 ÷ 9'50, — wyjątkowo 10'00, świnię krajowe bite na wsi 8'50 ÷ 9'00, — wyjątkowo 9'20, woły 4'50 ÷ 6'40, stadniki 4'90 ÷ 6'00, krowy 2'90 ÷ 5'70, jałówki 4'50 ÷ 6'70.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 500; II i III str. okł. — zł 400; str. zwycz.: 1 str. — zł 300, 1/2 str. — 200, 1/4 str. — zł 125, 1/8 str. — zł 75. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petiłowich oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/8 str. — zł 55, 1/16 str. — zł 40, 1/16 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL“

Komunalne Kasy Oszczędności (K. K. O.) — dźwignią dobrobytu

„Podciągnąć Polskę wyżej, by dorównać mogła innym narodom” — oto jest drogowskaz Wodza Naczelnego ku rozwojowi życia gospodarczego a przeto i potęgi obronnej Państwa.

Niezawisłości politycznej narodu towarzyszyć powinna niezależność ekonomiczna, oparta przede wszystkim na spotęgowaniu sił własnych. Gromadzenie kapitałów, jako zasobów energii zbiorowej, służyć może za sprawdzian dobrobytu powszechnego.

Komunalne Kasy Oszczędności (K. K. O.) w liczbie 365 są w Polsce — wzorem państw zachodnich — regionalnymi zbiornicami, ogniskującymi nie tylko zaufanie ogółu miejscowego, lecz i jego dorobek materialny.

Wszystkie K. K. O. łącznie z Kasą Galicyjską we Lwowie i rusińską „Szczadnicą” w Przemyśle, jednocząc przy sobie z górą półtora miliona ciułaczy drobnych, reprezentują potężny zespół energii pieniężnej; bez mała zł 800 milionów kapitałów i lokat (łącznie z wkładami instytucji prawno-publicznych i finansowych).

Dzięki rozgałęzionej swej akcji kredytowej na potrzeby dolnych warstw narodu tworzą K. K. O. ożywczy nurt dla dobrobytu ogólnego, skoro zespół drobnych pożyczkobiorców przekracza w K. K. O. 800 000 jednostek.

W Polsce odrodzonej zdołały K. K. O. ugruntować sobie w tej dziedzinie przodujące miejsce. Jednym z takich zakładów pieniężno-kredytowych jest podstołeczna K. K. O. (na pow. Warszawski) z siedzibą w Warszawie przy ul. Zgoda Nr 7 (gmach własny), z Oddziałami: w Pruszkowie, Piasecznie, N. Dworze i Jeziornie.

Po ośmiu latach swego istnienia zgromadziła ta K. K. O. przeszło 38 000 ciułaczy (kont oszczędnościowych) przy ogólnej kwocie lokat i wkładów zł 26 546 946, a rocznym obrocie z górą zł 163 000 000.

Za okres ośmioletni swej działalności zdołała ta Instytucja rozprowadzić kredytów i pożyczek na sumę zł 66 647 202 (46 187 pożyczkobiorców) na cele budowlane, zakup narzędzi i inwentarza, kupno krów, zakładanie sadów itp., stwierdzając żywotność finansową i gospodarczą doniosłość tej placówki na równi z innymi K. K. O. w Polsce. Pupilarna gwarancja, jaką ustawowo zapewniają wszystkim K. K. O. (niezależnie od ich kapitałów własnych) — na poszczególnych regionach związki samorządowe (jako gwaranci w myśl Rozporządzenia P. Prezydenta Rzplitej o K. K. O.) — stanowi trwale podłoże zaufania a zarazem i kontroli grosza publicznego.

534

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

XVIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Banku Komercyjnego, Spółki Akcyjnej w Krakowie

odbędzie się w dn. 15 kwietnia 1937 r. o godz. 16 w lokalu Banku w Krakowie, Rynek Gl. 15, z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Rady i przedłożenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej oraz wnioski na udzielenie pokwitowania władzom Banku i na zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego za 1936 r.; 3) Uchwała w przedmiocie rozdziału czystego zysku za 1936 r.; 4) Wybory do Rady oraz ustalenie wysokości marek prezencyjnych dla członków tejże Rady; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i oznaczenie wynagrodzenia; 6) Ewentualne wnioski.

Na Walnym Zgromadzeniu ma prawo głosu każdy Akcjonariusz, który przynajmniej na 7 dni przed zebraniem Walnego Zgromadzenia złoży swe akcje lub dowody depozytowe w kasie Banku. Każda akcja daje 1 głos.

328a

Rada

II OGŁOSZENIE

Likwidator Radomskiej Rolnej Spółki Akcyjnej

na zasadzie § 8 statutu zawiadamia PP. Akcjonariuszów o
WALNYM ZGROMADZENIU

mającym się odbyć w dn. 14 kwietnia b. r. o godz. 11 rano w Radomiu w lokalu Związku Ziemian, ul. Focha 4.

Porządek dzienny:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie likwidatora; 3) Zatwierdzenie bilansu za 1935 r.; 4) Zatwierdzenie bilansu za 1936 r.; 5) Sprawa sprzedaży nieruchomości Pękackiego w Białobrzegach, w razie nabycia takowej z licytacji; 6) Sprawa sprzedaży nieruchomości przy ul. Gołębiowskiej 3 i przy ul. Czachowskiego 6; 7) Zwolnienie 120 ha z majątku Woźniki z pod odpowiedzialności za ewikcję, zapisaną na rzecz Rad. Rolnej Sp. Akc. na hipotece majątku Woźniki pod Nr 28 działu IV; 8) Wnioski.

Właściciele akcji okazicielskich korzystają z prawa głosu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożą swoje akcje likwidatorowi.

268-12-14

I OGŁOSZENIE

Zakłady Przemysłowe Emil Eisert i Bracia Schweikert

Spółka Akcyjna w Łodzi

podaje do ogólnej wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 4 po poł. w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Gdańskiej Nr 47 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 4) Podział zysku za 1936 r.; 5) Pokwitowanie Zarządu z dotychczasowej działalności; 6) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu na 1937 r.; 7) Zatwierdzenie umów z dyrektorami Sp. Akc.; 8) Sposób reprezentowania Spółki na zewnątrz; 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący brać udział w powyższym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 15 statutu Spółki — złożyć na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu odnośne dowody.

Akcjonariusze — zgodnie z art. 54 ustawy „Prawo o spółkach akcyjnych” z dn. 22/III 1928 r. — mają prawo zgłaszać Zarządowi dodatkowe sprawy do porządku dziennego na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

426

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Manufaktury Bawelnianej Lorentz i Krusche

Spółka Akcyjna w Zgierzu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 19 w lokalu Zarządu w Zgierzu przy ul. 1 Maja Nr 5 z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i r-ku strat i zysków za rok operacyjny 1936; 2) Wybór członka Zarządu i członków Rady Nadzorczej; 3) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu; 4) Wydzierżawienie przedziałni na okres 2-letni; 5) Wolne wnioski.

Akcje lub kwity krajowych banków o zdeponowaniu takowych winny być złożone do dn. 21 kwietnia.

529

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Węgierska Górka“ Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna

z siedzibą w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszy, że

XIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w piątek dn. 16 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w biurze Zarządu Spółki w Węgierskiej Górze z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za 1936 r.;
- 3) Przedłożenie zamknięcia rachunkowego za 1936 r.;
- 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunków strat i zysków;
- 6) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 7) Wybory do Rady Nadzorczej Spółki;
- 8) Ewent. wnioski, które PP. Akcjonariusze mają prawo zgłosić na zasadzie prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć akcje lub świadectwa tymczasowe, uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki w Węgierskiej Górze. Zamiast akcji wzgl. świadectw tymczasowych mogą być złożone również potwierdzenia, wydane na dowód złożenia akcji wzgl. świadectw tymczasowych u notariusza, mającego siedzibę urzędową w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

333-13-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Zjednoczone Składy Śrub B. Cukierman, Sp. Akc. w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 20 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Plac Grzybowski 4 w Warszawie

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1936 r.;
- 2) Wynagrodzenie członków Zarządu;
- 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zmiana § 2 statutu Spółki przez dodanie do przedmiotu działalności Spółki — fabrykacji artykułów żelaznych;
- 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni do dn. 13 kwietnia 1937 r. złożyć swoje akcje w biurze Spółki.

427

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Zabłocie“, Zakłady Chemiczne, Spółka Akc., Zabłocie k/Żywca

zawiadamia, że w dn. 21 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w poł. odbędzie się w kancelarii notariusza p. Jana Boynarowicza we Lwowie, ul. Batorego 9

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za czas od dn. 1/V 1935 r. do dn. 31/XII 1936 r.;
- 2) Powzięcie uchwały o podziale zysków wzgl. pokrycia strat;
- 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mają złożyć akcje z talonem i kuponem b., oraz z konsygnacją względnie tymczasowe zaświadczenie w kasie Spółki do dn. 15 kwietnia 1937 r.

367a

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych Karola Eiserta, Sp. Akc. w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się we wtorek dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 11 przed poł. w siedzibie Spółki przy ul. Zwirki Nr 19 w Łodzi z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1936 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 4) Podział zysku;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.;
- 6) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 7) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej;
- 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w siedzibie Spółki w Łodzi, ul. Zwirki Nr 19 posiadane akcje wzgl. zaświadczenia notariusza lub właściwych instytucyj kredytowych o złożeniu u nich akcji.

386-13-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Pabianickich Fabryk WYROBÓW Bawełnianych „KRUSCHE i ENDER“

zawiadamia, że w dn. 20 kwietnia b. r. o godz. 11 przed poł. odbędzie się w biurze Spółki w Pabianicach przy ul. Zamkowej Nr 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1936 r.;
- 3) Połączenie w bilansie kapitału specjalnego rezerwowego z rezerwą specjalną opodatkowaną przez wcielenie tej ostatniej do kapitału specjalnego rezerwowego;
- 4) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1936 r. oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 5) Podział zysków;
- 6) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1937 r.;
- 7) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 8) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 9) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 10) Wolne wnioski.

Gdyby Walne Zgromadzenie w powyższym terminie do skutku nie doszło, zwołuje się Walne Zgromadzenie w drugim terminie na dz. 4 maja b. r. o godz. 11 przed poł. do tegoż lokalu, z tym samym porządkiem dziennym, które będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

384-13-14

II OGŁOSZENIE

Spółka Akcyjna dla Eksploatacji Letniska „Zamek Pieskowa Skala“

zawiadamia, że

ROCZNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 18 kwietnia b. r. o godz. 16 w lokalu Zarządu przy ul. Emilii Plater Nr 35/5.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za 1936 r.;
- 3) Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31/XII 1936 r., oraz rachunku strat i zysków i wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej oraz pokwitowanie władz;
- 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Uchwalenie budżetu na 1937 r.;
- 7) Wnioski.

329-12-14

II OGŁOSZENIE

XXIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Ziemińskiego Banku Hipotecznego, Spółki Akcyjnej

we Lwowie

odbędzie się w dn. 17 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w lokalu Banku we Lwowie, przy ul. Słowackiego 14/1.

Porządek dzienny:

1) Zagajenie oraz wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej z działalności i stanu Banku za 1936 r., zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie absolutorium Dyrekcji i Radzie Nadzorczej Banku; 3) Rozdział zysku; 4) Wybór 4 członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 5) Wnioski po myśli § 67 statutu.

Do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu są uprawnieni Akcjonariusze, którzy po myśli § 60 statutu najpóźniej 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą w kasie Banku swoje akcje lub zaświadczenia, przewidziane prawem. Uprawnionym do wstępu na Walne Zgromadzenie będą wydane legitymacje.

Akcjonariusze, reprezentujący 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą nie później jak 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem zgłosić dodatkowe sprawy do porządku dziennego.

Lwów, dn. 27 lutego.

Dyrekcja Ziemińskiego Banku Hipotecznego Spółki Akcyjnej
we Lwowie 314-12-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Browaru i Fabryki Kwasu Węglowego Sukc. K. Anstadta

Spółka Akcyjna w Łodzi

ma zaszczyt zawiadomić, że w sobotę dn. 17 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu przy ul. Pomorskiej Nr 34/36 odbędzie się

49 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Porządek dzienny:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r. i w związku z tym udzielenie pokwitowania Zarządowi z dopełnionych czynności; 4) Wybór jednego członka Zarządu na miejsce ustępującego; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Wyznaczenie stałych poborów dla członków Zarządu i określenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej za 1937 r.; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód ich złożenia u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej z wyszczególnieniem posiadanych numerów akcji nie później, jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 323-12-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Rosyjsko-Włoskiego Towarzystwa Wytwarzania Włóknistych

Spółki Akcyjnej w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 11 w kancelarii notariusza Juliana Siennickiego, w gmachu Hipoteki, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r.; 2) Wybory do władz Towarzystwa; 3) Upoważnienie Zarządu do działań hipotecznych; 4) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wnioski Akcjonariuszów.

W myśl art. 399, § 2 Kodeksu Handlowego, PP. Akcjonariusze, chcący przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Biurze Zarządu swe akcje lub też dowody zdeponowania ich u notariusza, przynajmniej na tydzień przed wyznaczonym terminem Zgromadzenia. 330-12-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wytwarzania Bawełnianych „Franciszek Ramisch“

Spółki Akcyjnej w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 30 kwietnia b. r. o godz. 6 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr 140

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1936; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat; 4) Udzielenie absolutorium Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 5) Podział zysku; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.; 7) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje lub też zaświadczenia, przewidziane w art. 59 prawa o spółkach akcyjnych.

Dodatkowe wnioski akcjonariuszów, mające być umieszczone na porządku dziennym, winny być zgłoszone do Zarządu nie później niż na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 433

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Zap“ Zakłady Przemysłowe Sp. Akc. Mechanicznej Obróbki Drzewa i Metali oraz Fabryka Przetworów Spożywczych w Bydgoszczy

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Bydgoszczy, ul. Kwiatowa Nr 4 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków, oraz sprawozdań Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki za 1936 r.; 3) Powzięcie uchwały co do zysku z 1936 r.; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 5) Wybór nowych członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących; 6) Wybór członka Zarządu na miejsce ustępującego; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członka Rady Nadzorczej, delegowanego do stałego indywidualnego wykonywania nadzoru; 8) Rozpatrzenie wniosków, które wpłyną do Zarządu Spółki w przepisowym terminie; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy życzą przyjąć udział w Walnym Zebraniu, winni na 7 dni przed terminem Zebrania złożyć, za pokwitowaniem, w biurze Zarządu Spółki swoje akcje względnie kwity depozytowe.

Zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny PP. Akcjonariusze mogą składać na ręce Zarządu nie później jak na czternaście dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 428

Zarząd Przetwórnicy Olejów Roślinnych, Spółki Akcyjnej

W RADOMIU

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 15½ odbędzie się w lokalu Zarządu w Radomiu przy ul. Piłsudskiego Nr 4

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu wraz z rachunkiem zysków i strat za rok operacyjny 1936, określenie wynagrodzenia Rady Nadzorczej i udzielenie absolutorium władzom Spółki; 3) Uchwalenie preliminarza wydatków na rok operacyjny 1937; 4) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej; 5) Wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni spełnić wymogi, wskazane w art. 399 Kodeksu Handlowego. 429

Zarząd Starzyckiej Fabryki Wyrobów Sukiennych Z. Bornstein
SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 20 kwietnia b. r. o godz. 16 w lokalu Spółki w Tomaszowie Maz. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1936; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r.; 4) Pokwitowanie Zarządu; 5) Zmiana paragrafu 5 statutu; zamiast „Organami Spółki są: „Walne Zgromadzenie, Zarząd, Rada Nadzorcza i Komisja Rewizyjna” — „Organami Spółki są: Walne Zgromadzenie, Zarząd i Rada Nadzorcza”, skreślenie paragrafu 11 statutu: „Walne zgromadzenie Spółki uchwali w jakim piśmie poza „Monitorem Polskim” i „Polską Gospodarczą” drukowane będą obowiązkowe ogłoszenia Spółki”; 6) Wybór jednego członka Zarządu i 5 członków Rady Nadzorczej; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej; 8) Wolne wnioski.

W myśl statutu Spółki, akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni nie później niż 7 (siedem) dni przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje Zarządowi w Tomaszowie Maz. przy ul. Warszawskiej 59/71.

Wolne wnioski na piśmie winny być zgłoszone do Zarządu na dwa tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia.

455

I OGŁOSZENIE

Zarząd Elektrowni Zgierskiej, Spółki Akcyjnej

zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

które odbędzie się w **środe dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 10** w lokalu Spółki w Zgierzu przy Rynku Kilińskiego Nr 8, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1936 i udzielenie Zarządowi absolutorium;
3) Podział zysku za rok operacyjny 1936;
4) Zatwierdzenie budżetów na rok operacyjny 1937;
5) Wybór dwóch członków Zarządu.

PP. Akcjonariusze mogą wziąć udział w tym Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, o ile najpóźniej do dn. 21 kwietnia 1937 r. złożą w biurze Elektrowni w Zgierzu, Rynek Kilińskiego Nr 8, swe akcje, względnie zaświadczenia o złożeniu akcji o notariusza lub w następujących instytucjach kredytowych: 1) Powszechny Bank Związkowy w Polsce, w Warszawie, 2) La Banque Commerciale de Bâle, w Bazylei, 3) La Banque de la Société Générale de Belgique, w Brukseli. Zaświadczenia o złożeniu akcji winny zawierać numery zdeponowanych akcji oraz stwierdzenie, że złożone akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Pisemne wnioski, dotyczące zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny, winny być złożone przez PP. Akcjonariuszów w biurze Elektrowni w Zgierzu, Rynek Kilińskiego Nr 8, najpóźniej do dn. 13 kwietnia 1937 r.

458

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Warszawskie Fabryki Śrub i Drutu J. Wolanowski

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 17 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w poł.** w siedzibie Spółki w Warszawie, ul. Gliniana Nr 5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935/36;
2) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 501

I OGŁOSZENIE

Zarząd Karolewskiej Manufaktury Karol Kröning i S-ka

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia, że w **dn. 29 kwietnia b. r. o godz. 17** w lokalu Zarządu przy ul. 6 Sierpnia Nr 5 w Łodzi, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zağajenie i wybór przewodniczącego;
2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r.;
3) Podział zysku;
4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
6) Powołanie dwóch pełnomocników celem reprezentowania Spółki Akcyjnej przy zawieraniu umowy z jednym z członków Zarządu;
7) Wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje w biurze Zarządu Spółki. 487-14-16

Zarząd Polskiego Towarzystwa dla Handlu Węglem „Węglblok”
SPÓŁKI AKCYJNEJ

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

CZTERNASTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE odbędzie się w **dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 5.30 po poł.** w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Ordynackiej Nr 11, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zağajenie i wybór przewodniczącego;
2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku strat i zysków, podziału zysków, jak również udzielenie pokwitowania Zarządowi i Komisji Rewizyjnej — wszystko za rok operacyjny 1936;
3) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1937 r.;
4) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących i wybór Komisji Rewizyjnej na 1937 r.;
5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w biurze Zarządu Spółki przy ul. Ordynackiej 11, względnie przedstawić zaświadczenie notariusza lub instytucji kredytowej o złożeniu ich do depozytu. 941

I OGŁOSZENIE

Zarząd Banku Spółek Niemieckich w Polsce, Spółka Akc.
W ŁODZI

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Spółki tej, że w **piątek dnia 30 kwietnia 1937 r. o godz. 11 rano** w naszym Banku w Łodzi, Aleje Kościuszki 47, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Przedłożenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r.;
2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
3) Udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
4) Powzięcie uchwały, dotyczącej podziału zysku;
5) Wybór członków do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
6) Różne.

Do wykonania prawa głosu na zasadzie § 5 naszego statutu uprawnieni są posiadacze akcji imiennych, na podstawie zapisu do księgi akcyjnej Spółki; posiadacze akcji na okaziciela zaś muszą akcje swe złożyć najpóźniej do 23 kwietnia b. r. w biurze Zarządu, w Banku Spółdzielczym Poznań lub u notariusza.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym. Odnośne żądanie musi być przedłożone Zarządowi na piśmie do dn. 16 kwietnia 1937 r. z podaniem konkretnych wniosków, przy czym posiadanie koniecznej ilości akcji musi być udowodnione.

497-14-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy: Wilhelm i Hugo Bracia Müller, Merceryzownia,
Bielarnia, Farbiarnia, Wykończalnia i Tkalnia w Kaliszu
Spółka Akcyjna, Kalisz, ulica Majkowska 9a

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 17 kwietnia 1937 r. o godz. 15 odbędzie się w Kaliszu w biurze Zarządu, Majkowska 9a

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności za rok operacyjny 1936;
- 3) Rozpatrzenie i aprobaty bilansu i rachunku strat i zysków, zakończonych na dz. 31 grudnia 1936 r. i podział zysku;
- 4) Uchwała, dotycząca absolutorium Zarządu i ustalenia pensyj członkom Zarządu i zastępcom;
- 5) Rozpatrzenie i aprobaty budżetu i planu działalności na 1937 r.;
- 6) Wybór członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski Zarządu i akcjonariuszy.

Akcjonariusze, życzący brać udział w Zgromadzeniu powyższym, winni nie później jak na dni 7 (siedem) przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu, Majkowska 9a. 369-13-14

I OGŁOSZENIE

Młyny Parowe „Hermanka“, Spółka Akcyjna w Poznaniu

podają niniejszym do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w środę dn. 28 kwietnia br. przed poł. o godz. 10 odbędzie się w biurze Spółki w Poznaniu, Plac Wolności 17 I

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat per 31/XII 1936 r.;
- 2) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat per 31/XII 1936 r.;
- 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej za 1936 r.;
- 4) Powzięcie uchwały odnośnie wyników za 1936 r.;
- 5) Wybór Rady Nadzorczej;
- 6) Uchwała, dotycząca wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej (§ 15 statutu).

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym zebraniu, winni do dn. 21 kwietnia br. włącznie złożyć akcje swoje w biurze Spółki w Poznaniu lub u notariusza.

W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych, mogą akcjonariusze w ciągu tygodnia od niniejszego ogłoszenia zgłosić dodatkowe sprawy do powyższego porządku obrad.

Poznań, dn. 24 marca 1937 r.

454 Zarząd: (—) Grandkowski (—) Neumann

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Chustek Fantazyjnych i Wyrobów Włókienniczych „TOGA“

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia, że w dn. 28 kwietnia b. r. o godz. 6 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Ks. Mackiewicza Nr 5

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, oraz bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków;
- 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 5) Wybór członka zarządu na miejsce ustępującego oraz Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wyznaczenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania wniosków najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w biurze Spółki 451-14-16

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Towarzystwa Zgierskiej Manufaktury Bawełnianej
SPÓŁKA AKCYJNA**

podaje do wiadomości, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1937 r. o godz. 3 po poł. w siedzibie Spółki przy ul. Piotrkowskiej Nr 177 w Łodzi.

Porządek obrad obejmuje:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności za 1936 r., zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za tenże 1936 r. i udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych przez nie obowiązków;
- 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 4) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wybór do Zarządu na miejsce członków ustępujących stosownie do § 31 Statutu;
- 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej;
- 7) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.;
- 8) Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej dziesiątą część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłaszać na porządek dzienny dodatkowe sprawy nie później jednak, jak na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w Spółce swoje akcje względnie zaświadczenia, przewidziane w art. 399 Kodeksu Handlowego.

445-14-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Warszawska Fabryka Guzików“, Sp. Akc.

zawiadamia, że w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Radzymińskiej 7, odbędzie się

**DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1936;
- 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysków;
- 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych w roku sprawozdawczym czynności;
- 5) Ustalenie liczby członków Zarządu na 1937 r.;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia swe akcje względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. 435

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Zakładów Włókienniczych Karol T. Buhle w Łodzi
SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia, że w dn. 28 kwietnia b. r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w biurze Spółki przy ul. Hipotecznej Nr 7/9

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków;
- 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących oraz Rady Nadzorczej;
- 6) Ustalenie czynności i wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania wniosków najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w biurze Spółki. 450-14-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą:
Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe A. L. Sojka
SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia niniejszym, że w dn. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 17 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

w siedzibie Zarządu Spółki, przy ul. Piusa XI Nr 10 w Warszawie, z porządkiem dziennym następującym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;
- 2) Pokwitowanie Zarządu z wykonania obowiązków;
- 3) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości.

PP. Akcjonariuszom służy prawo zgłoszenia na porządek dzienny dodatkowych spraw trybem i w terminie, przewidzianym w art. 394 Kodeksu Handlowego.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni dokonać formalności, przepisanych art. 399 Kodeksu Handlowego. 438-14-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Wyrobów Wełnianych i Gumowych
„F. W. Schweikerta“, Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1937 r. w czwartek, o godz. 16 w siedzibie Towarzystwa przy ul. Piotrkowskiej Nr 147 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1936, rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań władz Spółki oraz bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r. oraz pokwitowanie władz Spółki z czynności w 1936 r.;
- 3) Zatwierdzenie budżetu za 1937 r.;
- 4) Wybór członków Zarządu, prezesa i wiceprezesa Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej;
- 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 15 Statutu — najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje, bądź odnośne dowody posiadania akcji w Zarządzie Spółki. 444-14-16

Drukarnia „Lech“, Spółka Akcyjna w Gnieźnie

Bilans z dn. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Nieruchom. zł 55 900.00; Maszyny, czcionki i urządzenie zł 429 989.84; Kasa zł 3 404.90; Banki zł 1 142.98; Weksle zł 92 313.64; Udziały, efekty, kaucje zł 3 300.00; Papiery i materiały zł 55 623.88; Dłużnicy zł 31 645.94; Wierzytele zł 1 886.68; Sumy przechodnie zł 1 354.49; **Razem zł 676 562.35.**

PASYWA. — Kap. zakł. zł 100 000.00; Fund. zasobowy zł 14 261.30; Rezerwa specj. zł 50 721.49; Kap. amort. zł 307 536.32; Dostawcy zł 70 865.16; Dłużnicy zł 7 573.87; Dywidenda zł 642.00; Sumy przech. zł 19 452.38; Banki zł 4 995.00; Redyskont zł 88 190.14; Gwarancje zł 100 00; Zysk zł 12 224.69; **Razem zł 676 562.35.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty handlowe zł 103 442.49; Koszty wydatnictwa zł 95 737.66; Koszty fabryczne zł 183 332.14; Fundusz zasobowy zł 1 993.30; Amortyzacja zł 48 186.42; Zysk zł 12 224.69; **Razem zł 444 916.70.**

ZYSKI. — Obroty - sprzedaż zł 444 916.70.

Zarząd

E. Peters

Z. Kulesza
436

I OGŁOSZENIE

Zarząd „Pantarei“ Powszechne Zakłady Magazynowe
i Transportowe, Spółka Akcyjna w Gdyni

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 1 maja 1937 r. w sobotę o godz. 16 w siedzibie Spółki — Gdynia Port, ul. Polska 36-38, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z czynności w 1936 r. i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków na dz. 31/XII 1936 r.;
- 3) Wniosek w sprawie zysku bilansowego;
- 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej z rewizji ksiąg;
- 5) Wniosek o udzielenie władz Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 6) Wybór Rady Nadzorczej;
- 7) Wniosek w sprawie uchwalenia wysokości wynagrodzeń dla władz Spółki.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni zgłosić akcje lub kwity depozytowe na siedem dni przed Zgromadzeniem w biurze Zarządu Spółki w Gdyni. 437-14-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Polskiej Fabryki Wodomierzy i Gazomierzy
dawniej „Gazomierz“, Spółka Akcyjna w Toruniu

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 28 kwietnia b. r. o godz. 17 w Warszawie w lokalu przy ul. Piusa XI 21 m. 8 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej z działalności za 1936 r.;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, rachunku strat i zysków za 1936 r. oraz uchwalenie budżetu na 1937 r.;
- 4) Podział zysków;
- 5) Sprawa utworzenia funduszu rezerwowego;
- 6) Sprawa remuneracji i premii dla pracowników;
- 7) Przedłożenie planu działalności na 1936 r.;
- 8) Uzupełniające wybory do Komisji Rewizyjnej;
- 9) Udzielenie pokwitowania członków Komisji Rewizyjnej z zawarcia umowy z Dyrektorem;
- 10) Wolne wnioski. 439

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przemysłu Włókienniczego w Zgierz „LANA“
SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 25 kwietnia 1937 r. o godz. 14 w lokalu własnym przy ul. Berka Joselewicza Nr 12 odbędzie się

**ZWYCZAJNE ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorium Zarządowi;
- 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Zgromadzeniu, winni — stosownie do Statutu Spółki — najpóźniej do dn. 17 kwietnia b. r. złożyć swoje akcje złotowe, świadectwa tymczasowe lub odpowiednie kwity depozytowe albo zastawowe w biurze Spółki Akcyjnej w Zgierz, ul. Berka Joselewicza Nr 12. 452-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Rzeźni Miejskich, Spółki Akcyjnej

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że
WALNE ZEBRANIE DOROCZNE

odbędzie się w dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Nowy Świat 41 m. 28, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie obrad i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie Zarządowi absolutorium za jego czynności w 1936 r.; 4) Zatwierdzenie proponowanego przez Zarząd podziału zysków, osiągniętych w 1936 r.; 5) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1937 r.; 6) Wybór trzech członków Zarządu i pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 7) Określenie czynności poszczególnych członków Zarządu i wysokości ich wynagrodzenia; 8) Upoważnienie Zarządu do wypłacenia na rachunek dywidendy za 1937 r. sum w terminie i do wysokości podług uznania Zarządu; 9) Wolne wnioski.

397-13-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Bacon—Export—Gniezno”, Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się we wtorek dnia 20 kwietnia 1937 r. o godz. 11 przed poł. w siedzibie Zarządu Spółki przy ul. Żwirki Nr 19 w Łodzi z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 4) Podział zysku;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.;
- 6) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 7) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w siedzibie Spółki w Łodzi, ul. Żwirki Nr 19 posiadane akcje wzgl. zaświadczenia notariusza lub właściwych instytucji kredytowych o złożeniu u nich akcji.

385-13-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Budowy Maszyn i Urządzeń Sanitarnych Drzewiecki i Jeziorański, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 19 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu biura Spółki przy ul. Aleje Jerozolimskie 71 odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r., uchwalenie przeznaczenia zysków oraz udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza na 1937 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży i kupna nieruchomości; 5) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek; 6) Wybory do Zarządu w myśl par. 5 statutu Spółki; 7) Ewentualne wnioski PP. Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni akcje swe lub zaświadczenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 71, najpóźniej do dn. 12 kwietnia 1937 r.

387-13-14

Sąd Okręgowy w Gdyni jako Sąd Rejestrowy

Do rejestru handlowego Dział B Nr 242 przy firmie:

Kompania Handlu Zamorskiego, Spółka Akcyjna

W GDYNI

w dn. 4 marca 1937 r. dopisano:

Zarząd składa się z trzech do pięciu członków.

Do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo też jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem.

Prokury łącznej udzielono Dr Wojciechowi Biesiadeckiemu i Sewerynowi Szulcowi. 430

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „CERATA”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 11 rano odbędzie się w biurze Zarządu Spółki, Czerniakowska 84 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu za 1936 r., bilans oraz r/k zysków i strat za tenże okres; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Budżet wydatków na 1937 r.; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zebraniu, winni najpóźniej na 7 dni naprzód złożyć swe akcje względnie kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki, Czerniakowska 84. 340a

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Amunicyjne „Pocisk”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 10 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Mińskiej pod Nr 25 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r., podział zysku, udzielenie Radzie i Zarządowi pokwitowania z czynności; 3) Plan działań i budżet na 1937 r.; 3) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów i hipotecznego ich zabezpieczenia; 4) Kupno i sprzedaż nieruchomości; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 425

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryka Aparatów Elektrycznych K. Szpotański i S-ka

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 16 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Kałuszyńskiej 4 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1936 r. wraz z powzięciem uchwały o podziale zysków, udzielenie absolutorium Zarządowi; 3) Wybór jednego członka Zarządu w miejsce ustępującego; 4) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wynagrodzenia Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub świadectwa depozytowe do Zarządu Spółki na 7 dni przed Zgromadzeniem.

398-13-14

**XIX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

**Zjednoczonych Fabryk Maszyn, Kotłów i Wagonów
L. Zieleniewski i Fitzner-Gamper, Spółka Akcyjna**

odbędzie się w dn. 16 kwietnia 1937 r. o godz. 15 w lokalu Izby Handlowo-Przemysłowej w Krakowie, przy ul. Długiej L. 1/I p.

Porządek dzienny:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za ubiegły okres administracyjny 1935/36, oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków;

2) Powzięcie uchwały o zużyciu zysku;

3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;

4) Zatwierdzenie kooptacji członka Rady Nadzorczej w miejsce ustępującego.

PP. Akcjonariusze mogą w ciągu tygodnia od niniejszego ogłoszenia zgłosić do rąk Zarządu dodatkowe sprawy na porządek dzienny.

Uprasza się wszystkich PP. Akcjonariuszów, uprawnionych do głosowania, a chcących brać udział w Walnym Zgromadzeniu, aby złożyli swe akcje wraz z niepłatnymi kuponami do dn. 9 kwietnia 1937 r.:

a) w Krakowie: w kasie fabrycznej przy ul. Grzegorzeckiej L. 69, w likwidaturze Filii Banku Dyskontowego Warszawskiego, w likwidaturze Filii Banku Gospodarstwa Krajowego, w likwidaturze Filii Banku Handlowego w W-wie S. A.;

b) we Lwowie: w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego Oddz. Lwów, w likwidaturze Banku Handlowego w Warszawie, S. A., oddz. Lwów, w likwidaturze Banku Gospodarstwa Krajowego;

c) w Warszawie: w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego, w likwidaturze Banku Gospodarstwa Krajowego, w likwidaturze Banku Handlowego w Warszawie S. A.;

d) w Wiedniu: w Austriackim Zakładzie Kredytowym — Wiedeńskim Banku Związkowym, w „Mercurbank”.

Kraków, dn. 18 marca 1937 r.

525

Zarząd

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Jedwabnych Klinge i Schulz

Spółki Akcyjnej w Łodzi

zawiadamia, że w dn. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 11 przed poł. odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Piotrkowskiej 106

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;

2) Odczytanie sprawozdania Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1936;

3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat i udzielenie pokwitowania Zarządowi;

4) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu;

5) Wybór oraz ustalenie wynagrodzenia 5 członków Komisji Rewizyjnej;

6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania wniosków najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania wniosków najpóźniej w dniu, winni złożyć swoje akcje albo kwity depozytowe lub zastawowe banków i instytucji kredytowych w siedzibie Zarządu Spółki przynajmniej na 7 dni przed terminem zebrania, czyli najpóźniej do dn. 22 kwietnia b. r.

486-14-16

Zarząd Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“

Spółki Akcyjnej w Krakowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w lokalu Spółki w Krakowie, przy ul. Masarskiej 6

**IX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“, Spółki Akcyjnej w Krakowie z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie roczne Zarządu za 1936 r.;

2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;

3) Powzięcie uchwały w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania rocznego Zarządu, zamknięcia rachunkowego i bilansu oraz udzielenia absolutorium Zarządowi;

4) Powzięcie uchwały o podziale zysków lub o pokryciu strat;

5) Powzięcie uchwały w sprawie wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej;

6) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej i jednego zastępcy na 1937 r.;

7) Wybór pełnomocników do zawierania umów między Spółką i członkami Zarządu;

8) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Celem korzystania z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu należy złożyć akcje, uzasadniające prawo głosowania najpóźniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia w kasie Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydawane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej.

Akcjonariuszom przysługują prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny do dn. 12 kwietnia 1937 r. Sprawy te będą ewentualnie umieszczone w następnym ogłoszeniu o Walnym Zgromadzeniu.

W Krakowie, dn. 31 marca 1937 r.

**Zarząd Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady „Suchard“,
Spółki Akcyjnej w Krakowie 495-14-15**

II OGŁOSZENIE

Zarząd Warsz. Tow. Fabryk Wyr. Met. i Emal. „Wulkan“

SPÓŁKA AKCYJNA

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

56 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w dn. 15 kwietnia 1937 r. o godz. 18 w biurze Tow. w Warszawie przy ul. Jagiellońskiej 4/6

Porządek dzienny:

1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1935/36; 2) Uchwała w sprawie pokrycia strat i preliminarz wydatków na 1936/37 r.; 3) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów oraz nabywania i sprzedaży nieruchomości; 4) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Uchwała w myśl art. 430 Kodeksu Handlowego; 6) Ustalenie pism do oficjalnych ogłoszeń. 526

Zarząd Towarzystwa „Litoleum“, Spółki Akcyjnej

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

odbędzie się w dn. 23 kwietnia 1937 r. o godz. 18 w siedzibie Zarządu, Wilanowska 6-16, Warszawa.

Porządek dzienny:

Wybór przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; Zatwierdzenie bilansu, r-ku strat i zysków i podział zysków za 1936 r. oraz udzielenie absolutorium Zarządowi; Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i sprzedaży lub zamiany nieruchomości; Wybór władz Spółki i określenie wynagrodzenia Rady; Wolne wnioski (złożone piśmiennie Zarządowi do dn. 11 kwietnia 1937 r.).

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub dowody zdeponowania takowych w bankach do dn. 19 kwietnia 1937 r. w siedzibie Zarządu. 473

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Towarzystwo Miejskich i Międzydzielcowych Komunikacji Autobusowych, Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 16 kwietnia 1937 r. o godz. 17 odbędzie się w siedzibie firmy przy ul. Nowy Świat 16 m. 35 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

powyższej Spółki z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie obu sprawozdań; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1936 r. oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 4) Udzielenie Zarządowi i Komisji Rewizyjnej pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków w roku operacyjnym 1936; 5) Wybory Zarządu; 6) Wybory Komisji Rewizyjnej; 7) Powzięcie uchwały w przedmiocie pokrycia strat oraz dalszego istnienia przedsiębiorstwa.

493

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Steinhagen i Saenger, Fabryka Papieru i Celulozy

zawiadamia powtórnie, iż w czwartek dn. 15 kwietnia 1937 r. o godz. 10 w lokalu biura Zarządu Spółki, mieszczącego się w Warszawie przy ul. Smolnej Nr 17, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1936 oraz pokwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej z wykonania obowiązków;
- 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków i o określeniu wysokości dywidendy.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć — w myśl art. 399 K. H. — w biurze Zarządu, nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia swe akcje lub zaświadczenie notariusza, instytucji kredytowych krajowych, względnie Banque de Paris et des Pays Bas, stwierdzające, że akcje zostały złożone do przechowania i nie będą wydane właścicielowi przed terminem Walnego Zebrania.

492

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przemysłowo-Leśnego, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 kwietnia 1937 r. o godz. 18 odbędzie się w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Królewskiej Nr 35

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku strat i zysków za rok obrachunkowy 1935/36 oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi; 2) Plan działań na 1936/37 r.; 3) Ustalenie liczby i wybór członków Zarządu; 4) Ustalenie terminu urzędowania i wybór członków Komisji Rewizyjnej.

490

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryka Obić Papierowych i Papierów Kolorowych „J. Franaszek”, Spółka Akcyjna

zwołuje na dz. 24 kwietnia 1937 r. godz. 18 do biura Spółki w Warszawie przy ul. Wolskiej 41

XXVIII WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1936 r.; 2) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.; 3) Zmiana nazwy firmy (§ 1 statutu); 4) Wybory Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, zamierzający zgłosić wnioski, winni złożyć je Zarządowi Spółki co najmniej na 2 tygodnie przed terminem Zgromadzenia.

447

I OGŁOSZENIE

XVII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

firmy C. Hartwig, Spółka Akcyjna

odbędzie się w Poznaniu w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 11 w sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych, Plac Wolności 15, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z czynności za rok obrotowy 1936, przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r., udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej oraz powzięcie uchwały co do zużycia nadwyżki; 5) Wybór członków do Rady Nadzorczej.

Uprawnieni do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu są właściciele akcji imiennych nowej emisji Serii I i świadectw tymczasowych, jeżeli zapisani są w księdze Zgromadzenia i nie będą odebrane przed jego ukończeniem. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji zgodnie z art. 399 § 2 K. H. Właściciele akcji poprzedniej emisji winni złożyć co najmniej nominalnie zł 1000.00 akcji, które po uchwalonym obniżeniu kapitału akcyjnego Spółki przedstawiają wartość nom. zł 100.00.

C. Hartwig Spółka Akcyjna. Zarząd
479

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Wyrobów Trykotowych i Dziaonych Jakób Hirsberg i Wilczyński w Łodzi, Spółka Akcyjna

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Al. Kościuszki Nr 23/25

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r., powzięcie uchwały w sprawie zysku oraz udzielenie absolutorium Zarządowi Spółki; 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie instrukcji dla Zarządu; 5) Określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu będą uprawnieni akcjonariusze, którzy złożą w Spółce swe akcje na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

443-14-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Fabryka Produktów Chemicznych Liban, Spółka Akc. w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

XXV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie w biurze Spółki przy ul. Rynek Kleparski 4 w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w południe z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 2) Rozpatrzenie sprawozdania Rady Nadzorczej i skwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Powzięcie uchwały w sprawie rozdziału zysku; 4) Wybór członków Zarządu; 5) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży parcel i zamiany tychże; 6) Plan działania na 1937 r.; 7) Wnioski.

Uwagi: a) Akcjonariusze, chcący brać udział w Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce swe akcje (zaświadczenia) przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem; b) Akcjonariusze mogą zgłosić do Zarządu dodatkowo sprawy na porządek dzienny, które zamieszczone będą w drugim ogłoszeniu (par. 16 statutu).

478

Zarząd Banku Związku Spółek Zarobkowych, Spółki Akcyjnej

zwołuje

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Banku Związku Spółek Zarobkowych Spółki Akcyjnej na dz. 30 kwietnia 1937 r. o godz. 11 na salę posiedzeń Banku w Poznaniu przy Placu Wolności 15.

Porządek obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu z czynności za rok obrotowy 1936 i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.;

3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r., udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej oraz uchwała co do zużycia nadwyżki bilansowej;
5) Wybór członków Rady Nadzorczej.

Odpowiednio do przepisów par. 9 statutu wzgl. art. 399 Kodeksu Handlowego, uprawnieni do głosowania na Walnym Zgromadzeniu są tylko właściciele akcji imiennych i świadectw tymczasowych, wpisani do księgi akcyjnej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia, oraz ci akcjonariusze, posiadający akcje okazjelskie, który najpóźniej do piątku, dn. 23 kwietnia 1937 r. złożą w kasie Banku w Poznaniu, Plac Wolności 15:

a) wykaz numerów akcji dotychczasowych złotych, znajdujących się w aserwacie Banku, a mających brać udział w Walnym Zgromadzeniu, a o ile akcje nie znajdują się w aserwacie Banku,

b) akcje same lub zaświadczenia na złożone akcje po myśli kodeksu handlowego, względnie dla akcjonariuszów amerykańskich takie same zaświadczenia następujących banków amerykańskich: w Nowym Yorku: Guaranty Trust Company of New York Trust Department, 140 Broadway; w Chicago: Northern Trust Company — Trust Department oraz Harris Trust a. Savings Bank Trust Department. W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Nadmienia się, że na podstawie dotychczasowych akcji okazjelskich serii C, akcjonariusze mają prawo tylko jednego głosu na 4 akcje 100-złotowe.

456

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Mińskiej pod Nr 25 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r., powzięcie uchwały o rozdziale zysków, udzielenie pokwitowania z czynności władz Spółki; 2) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na 1937 r.; 3) Kupno, sprzedaż i obciążenie majątku nieruchomości oraz upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu; 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 509

I OGŁOSZENIE

Zarząd T. B. O.—Towarzystwa Budowy Osiedli, Spółki Akc.

podaje do wiadomości, że w dn. 22 kwietnia 1937 r. o godz. 10 w sali Rady Miejskiej w Gdyni odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Zatwierdzenie sprawozdania za 1936 r., włącznie z rachunkiem strat i zysków, oraz zadecydowanie o sposobie podziału nadwyżki;
3) Udzielenie władzom Spółki skwitowania z czynności w 1936 r.;
4) Zatwierdzenie budżetu i planu finansowo-gospodarczego na 1937 r.;
5) Wolne głosy i wnioski. 446-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie „Vita i Krakowskie”

SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 9 kwietnia 1937 r. o godz. 11 rano w lokalu Towarzystwa przy ul. Jasnej 6, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie;
2) Wybór przewodniczącego;
3) Zmiana statutu: paragraf 1 brzmieć będzie: „Towarzystwo działa pod firmą: „Zjednoczone Towarzystwo Ubezpieczeń „VITA-KOTWICA” Spółka Akcyjna”; paragraf 25 brzmieć będzie: „Zarząd składa się z 2 do 5 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie z pośród akcjonariuszów lub z poza ich grona”;
4) Wybory uzupełniające do Rady Nadzorczej;
5) Wolne wnioski.

Właściciele akcji, chcący korzystać z prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć je w Towarzystwie i nie odbierać przed zakończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 500

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Mochala” Górnośląska Garbarnia i Fabryka Pasów Transmisyjnych

Spółka Akcyjna w Mochali, poczta Lisów, pow. Lubliniec

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 11 w lokalu Zarządu Spółki w Mochali, poczta Lisów, powiat Lubliniec, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1936; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za rok operacyjny 1936, rachunku zysków i strat, podział zysków i udzielenie pokwitowania dla władz Spółki; 4) Wybory władz Spółki; 5) Określenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu upoważnieni są PP. Akcjonariusze, którzy do dn. 16 kwietnia 1937 r. zdeponują w Zarządzie Spółki akcje lub też złożą zaświadczenie zdeponowania akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej, przy czym w zaświadczeniu tym należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 489-14-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Drukarni Bydgoskiej, Spółki Akcyjnej w Bydgoszczy

zawiadamia, że we wtorek dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Poznańskiej 12/14 w Bydgoszczy

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności Spółki w 1936 r.; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 3) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej absolutorium oraz powzięcie uchwały o podziale zysków; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni co najmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje Spółki, względnie kwity depozytowe w kasie Spółki przy ul. Poznańskiej 12/14. 524

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Myszkowska Przedzalnia August Schmelzer“, Spółka Akc.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Trębackiej Nr 4 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia 1936 r. do 1 stycznia 1937 r.; 4) Ustalenie budżetu na 1937 r.; 5) Wybór władz oraz ustalenie wysokości wynagrodzenia członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni co najmniej na 7 dni przed terminem tegoż Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (ul. Trębacka Nr 4) akcje Spółki lub poświadczenia odpowiednich instytucji kredytowych o zdeponowaniu tamże akcji. 503-14-16

I OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

firmy Lloyd Bydgoski, Spółka Akcyjna

odbędzie się w piątek dn. 30 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w południe w lokalu Lloyd Bydgoskiego przy ul. Grodzkiej 17 z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie z czynności za rok operacyjny 1936 i przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.;

3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r. oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

4) Wybór członków Rady Nadzorczej; 5) Ewentualne wnioski akcjonariuszy, zgłoszone w myśl § 11 statutu Spółki.

Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w biurze Zarządu przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w krajowej instytucji kredytowej w trybie, przewidzianym w § 2 art. 399 Kodeksu Handlowego.

Bydgoszcz, dn. 30 marca 1937 r.

Lloyd Bydgoski Spółka Akcyjna

Rada Nadzorcza:

Zarząd:

(—) L. Barciszewski
przewodniczący

(—) St. Zawadzki

(—) M. Maryński
499-14-16

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akc. „Północne Towarzystwo Transportowe i Ekspedycyjne“

w Warszawie

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w poł. w kancelarii Notariusza Zygmunta Zabierzowskiego przy ul. Miodowej Nr 27 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie Zarządowi i Komisji Rewizyjnej pokwitowania z czynności, dokonanych w 1936 r.; 3) Budżet na 1937 r.; 4) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości, przeznaczonych na składy; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 6) Pełnomocnictwa dla Zarządu; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący umieszczenia swych wniosków na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić do Zarządu pisemne żądanie ze wskazaniem konkretnych wniosków do dn. 14 kwietnia 1937 r.

521

I OGŁOSZENIE

Zarząd

Terenowo-Budowlanego Towarzystwa, Spółki Akcyjnej

zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

które odbędzie się w środę dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 11 w lokalu Spółki w Łodzi przy ul. Kilińskiego Nr 72, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu oraz bilansu i rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1936. Przyjęcie protokołu i wniosku Komisji Rewizyjnej. Udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Wybór jednego członka Zarządu na miejsce ustępującego, zgodnie ze statutem Spółki; 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze mogą wziąć udział w tym Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, o ile najpóźniej do dn. 21 kwietnia 1937 r. złożą w Zarządzie Spółki w Łodzi przy ul. Kilińskiego Nr 72 swe akcje względnie zaświadczenia o złożeniu akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej La Banque Commerciale de Bâle, w Bazylei. Zaświadczenia o złożeniu akcji winny zawierać numery zdeponowanych akcji oraz stwierdzenie, że złożone akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Pisemne wnioski, dotyczące zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny, winny być złożone przez PP. Akcjonariuszów w Zarządzie Spółki najpóźniej do dn. 13 kwietnia 1937 r.

459

Zarząd Spółki Akcyjnej

Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 24 kwietnia b. r. w sobotę o godz. 13 w biurze Zarządu, Wilcza 9a, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, rachunku zysków i strat za 1936 r., jak również sprawozdania Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Pokwitowanie władz Spółki ze sprawowanych czynności; 4) Projekt podziału zysków; 5) Zatwierdzenie przepisania tytułu własności działki gruntu; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej (§§ 44 i 45 statutu); 7) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej (§ 52 statutu); 8) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 9) Wynagrodzenie członków Komisji Rewizyjnej; 10) Sprawy, które — zgodnie z § 17 statutu — zostaną zgłoszone przed dn. 9 kwietnia b. r. i będą zamieszczone w następnym ogłoszeniu.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia (§ 22 statutu) akcje lub kwity depozytowe krajowej instytucji kredytowej względnie jednej z następujących instytucji zagranicznych: Banca Commerciale Italiana w Mediolanie, S. Japhet & Co, Ltd. w Londynie, Crédit Lyonnais w Paryżu, Banque de Bruxelles w Brukseli, Bankers Trust Co w New-Yorku, Hallgarten & Co w New-Yorku.

502

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu Krakowskim“ w Sierszy Wodnej

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że rozpoczęta została

wymiana dotychczasowych 50-złotowych akcji na akcje 100-złotowe

Za każde 2 sztuki nominalnej wartości po zł 50 wydaje się 1 akcję nominalnej wartości zł 100.

Wymianę akcji uskutecznia biuro Sp. Akc. „Siła i Światło“ w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej Nr 94 w godzinach od 10 do 12.

505

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Fabryka Firanek, Tiulu i Koronek

„Szlenkier, Wydźga i Weyer“, Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 16 odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Dzielnej 91

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 1936 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r. oraz udzielenie absolutorium Zarządowi; 5) Podział zysków za 1936 r.; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1937 r.; 7) Wybór członków Zarządu; 8) Wybór Komisji Rewizyjnej; 9) Upoważnienie Zarządu do hipotecznego obciążania nieruchomości Spółki; 10) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub pokwitowanie na złożone akcje u notariusza względnie w instytucji kredytowej, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

O ile Walne Zgromadzenie w oznaczonym terminie nie odbędzie się, zwołuje się Walne Zgromadzenie w drugim terminie na dz. 14 maja b. r. o godz. 16 do tegoż lokalu i z tym samym porządkiem dziennym, przy czym Zgromadzenie to będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcji. Dodatkowych ogłoszeń o wyznaczeniu nowego terminu Walnego Zgromadzenia nie będzie. 507

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Dom Handlowo-Przemysłowy Bracia Orszagh, Spółka Akcyjna

w Warszawie

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 19 w lokalu Spółki przy ul. Leszno Nr 15 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu Spółki za 1936 r. i udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na 1937 r.; 4) Sprawa zmiany § 2 statutu S-ki odnośnie zmniejszonego kapitału; 5) Wybory członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Wolne wnioski mogą być składane, a akcje lub świadectwa depozytowe winny być złożone do Zarządu Spółki na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem. 504-14-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Tow. Przem.-Handl. „Leścer“, Spółka Akc.

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1937 r. o godz. 18 w kancelarii Notariusza Stanisława Jurkiewicza w Warszawie, Karpucyńska 6, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

Wybór przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r. oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania; Podział zysków; Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej; Ustalenie wynagrodzenia Zarządu; Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu akcje lub dowody depozytowe. 513

Zarząd firmy Biuro Budowlane F. Skąpski i S-ka Inżynierowie

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia b. r. o godz. 12 min. 30 w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Topolowa 4, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1936 r.; 3) Podział zysku; 4) Uchwalenie wynagrodzenia Rady Nadzorczej; 5) Wybory 2 członków Rady i 3 członków Zarządu; 6) Wolne wnioski — o ile wpłyną przed dn. 12 kwietnia b. r.

Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi Spółki co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swe akcje względnie zaświadczenia banków. 519

Rada Banku Dyskontowego Warszawskiego, Spółki Akc.

zawiadamia, że

65 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w środę dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w sali posiedzeń Banku przy ul. Fredry Nr 8 z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r;

2) Udzielenie pokwitowania władzom Banku;

3) Wybór członków Rady;

4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć akcje lub odnośne kwity depozytowe najpóźniej 21 kwietnia 1937 r. do godz. 12 w południe: w Warszawie — w Kasie Głównej przy ul. Fredry 8, oraz w oddziałach Banku w Drohobyczu, Krakowie, Lwowie i Łodzi.

Wnioski Akcjonariuszów mogą być złożone nie później, jak na 14 dni przed terminem Zgromadzenia. 522

Zarząd Fabryki Wyrobów Metalowych Jan Serkowski

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w siedzibie Spółki przy ul. Nowolipie 76/78 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936 oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania; 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, zobowiązani są przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki posiadane akcje lub kwity depozytowe. 515

Zarząd Towarzystwa Handlowo-Przemysłowego „Jakub Gutman“

Spółka Akcyjna w Będzinie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu Spółki w Będzinie przy ul. Kołłątaja 35 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie sprawozdania oraz bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków za rok operacyjny 1936; 4) Wybory Zarządu; 5) Uchwalenie wynagrodzenia dla władz Spółki; 6) Uchwalenie budżetu i planu działania na rok operacyjny 1937; 7) Wolne wnioski. 494-14-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Składy Towarowe „Warrant“, Spółka Akcyjna w Łodzi

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 16 w lokalu Spółki przy ul. Piotrkowskiej 56 odbędzie się — zgodnie z §§ 21 i 28 statutu — w pierwszym terminie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r.;
- 3) Uchwała o udzieleniu pokwitowania władzom Spółki z ich czynności;
- 4) Wybór członków — w zamian ustępujących oraz ustalenie przypadających wynagrodzeń;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i ustalenie ich wynagrodzenia;
- 6) Ustalenie budżetu na 1937 r.;
- 7) Wolne wnioski.

O ile przybyli na Zgromadzenie akcjonariusze lub ich pełnomocnicy nie będą reprezentowali tej ilości akcji, jaka jest niezbędna aby Zgromadzenie było prawomocne, to nie później niż w przeciągu 4 dni, Zarząd ogłosi o zwołaniu i terminie powtórnego Walnego Zgromadzenia, które odbędzie się nie wcześniej, jak po upływie trzech tygodni na zasadach, wyliczonych w § 23 statutu. Będzie ono prawomocne, a uchwały będą ważne bez względu na to, jaką ilość akcji będą reprezentowali przybyli na Zgromadzenie akcjonariusze.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć posiadane akcje — w myśl § 26 statutu — nie później, jak na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki.

Akcjonariusze, pragnący wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić je najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.
462-14-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Parfumerie d'Orient“, Spółka Akcyjna

w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 14 kwietnia 1937 r. o godz. 4 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Czackiego 16 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Prezydium;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1936 r. oraz podział zysków;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie złożonego przez Zarząd preliminarza budżetowego na 1937 r.;
- 5) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć w biurze Zarządu posiadane akcje na okaziciela lub kwity depozytowe, przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.
475

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Browarów i Fabryki Drożdży Spirytusowych „Bergszlos“ w Równem, Spółka Akcyjna

zwołuje niniejszym

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW TOWARZYSTWA

na dz. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 19 w lokalu biura T-wa w Równem przy ul. 3 Maja Nr 213/215 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1936 r. i podział zysku;
- 5) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 6) Budżet na 1937 r. i
- 7) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Uwaga. — Dla prawa udziału w obradach W. Zgromadzenia należy — w myśl statutu — złożyć akcje w Spółce na 7 dni przed terminem Zebrania.
463-14-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter, Spółka Akcyjna

na zasadzie § 16 statutu ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 30 kwietnia 1937 r. o godz. 11 przed poł. w lokalu Zarządu Spółki Akcyjnej w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr 204.

Porządek dzienny:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, protokołu Komisji Rewizyjnej, jak również bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936;
- 3) Powzięcie uchwały o podziale zysku;
- 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki z wykonywania przez nie obowiązków;
- 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza budżetowego oraz planu działalności Spółki na 1937 r.;
- 6) Wybór członków Zarządu;
- 7) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub odpowiednie zaświadczenia najpóźniej na 7 dni przed zebraniem (§ 16 statutu).

Na mocy § 16 statutu akcjonariusze, reprezentujący 1/10 część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia w drodze zgłoszenia piśmiennego żądania ze wskazaniem konkretnych wniosków, nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.
466

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Wyrobów Dziaonych i Tkanych „R. Lipszyc“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w czwartek, dn. 15 kwietnia 1937 r. o godz. 4 pp. odbędzie się w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Piramowicza 11/13

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu wraz z opinią Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r., tudzież powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 2) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz określenie ich wynagrodzenia.

PP. Akcjonariusze życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu winni złożyć swoje akcje Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem.
484

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Bracia Kobyłańscy

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w Warszawie przy ul. Widok 19 w lokalu Sp. Akc. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Zatwierdzenie bilansu zamknięcia i r-ku strat i zysków za 1936 r.;
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 5) Pokwitowanie władz Spółki;
- 6) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.;
- 7) Dopełniające wybory Zarządu;
- 8) Wybory Komisji Rewizyjnej i określenie jej wynagrodzenia;
- 9) Podział zysków;
- 10) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem złożą akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki.
470

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Drukarnia Techniczna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 kwietnia 1937 r. o godz. 18 w I terminie, a w razie braku quorum o godz. 19 w II terminie, w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Czackiego 3/5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r.;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdania i udzielenie pokwitowania Zarządowi z czynności, dokonanych w 1936 r.;
- 5) Powzięcie uchwały w sprawie straty za 1936 r.;
- 6) Określenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej;
- 7) Wybory do Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Spółki swoje akcje lub dowody ich zdeponowania przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem.

Ewentualne wnioski PP. Akcjonariuszów winny być zgłoszone w terminie ustawowym. 354-12-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Wydawniczo-Drukarskiej „Rom“ w Wilnie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu w Wilnie przy ul. Cerkiewnej Nr 2 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego, asesorów i sekretarza;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i protokołu Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1936;
- 3) Budżet na 1937 r.;
- 4) Wybór członków Zarządu;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski. 360-13-14

Zarząd Częstochowskich Zakładów Wyrobów Włókiennych „Stradom“

SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić, że w dn. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 4 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Plac Napoleona Nr 9

34 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Porządek obrad Zebrania:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 2) Preliminarz wydatków na 1937 r.;
- 3) Upoważnienie Zarządu do nabywania względnie sprzedaży nieruchomości i do korzystania z kredytu z zabezpieczeniem hipotecznym;
- 4) Ustalenie liczby i wybór członków Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej. 530

Sąd Okręgowy w Rzeszowie

dnia 17 marca 1937

I R H B/X/16/94

Zarządza się wpisanie w rejestrze handlowym przy firmie

Małopolskie Towarzystwo Cukrownicze Przeworsk

Spółka Akcyjna z siedzibą w Przeworsku

że uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 28/11 1936 r. L. rep 152/36 zmieniono § 20 statutu punkt 2 ust. 2 i skreślono punkt 5 ust. 2 w § 20 statutu.

Data wpisu 17 marca 1937 r.

532

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zjednoczone Zakłady Materiałów Wybuchowych i Azotu

Spółka Akcyjna, Łaziska—Górne

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 13 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w biurze Zarządu Spółki w Łaziskach-Górnych odbędzie się

DRUGIE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Zjednoczonych Zakładów Materiałów Wybuchowych i Azotu, Spółka Akcyjna Łaziska-Górne, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za okres od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1936 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1936 r., rachunku strat i zysków i podział zysku;
- 4) Udzielenie absolutorium Radzie Nadzorczej i Zarządowi;
- 5) Wolne wnioski.

Każda akcja daje na Walnym Zgromadzeniu prawo do jednego głosu. PP. Akcjonariusze mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze mogą wykorzystać prawo głosu przez pełnomocników, przy czym pełnomocnictwo nie potrzebuje notarialnego uwierzytelnienia.

Zarząd:

(—) Dr Jan Namysłowski (—) Stanisław Żmudziński

327-12-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiej Fabryki Wyrobów Gumowych „Wargum“, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 22 kwietnia 1937 r. o godz. 19 w biurze Zarządu przy ul. Czerniakowskiej Nr 84 w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936, oraz udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 4) Podział zysków za 1936 r.;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.;
- 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu Spółki na 7 dni przed Zgromadzeniem. 457

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysłu Pończoszniczego Jakób Kohan

zawiadamia, że w dn. 26 kwietnia 1937 r. o godz. 17 odbędzie się w siedzibie Zarządu w Łodzi przy ul. Żeromskiego 23

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 3) Udzielenie absolutorium Zarządowi i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Uchwała co do podziału zysków;
- 5) Wybór członków i prezesa Zarządu;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje Zarządowi Spółki co najmniej na tydzień przed Zgromadzeniem.

467-14-15

„Jasło“ Zakłady Przemysłowo - Naftowe „Gartenberg i Schreyer“

Spółka Akcyjna w Niegłowicach ad Jasło

odbędzie się w Niegłowicach w biurze Spółki w dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 3 po poł. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komitetu Wykonawczego odnośnie do przedsiębiorstw za rok gospodarczy 1936;
- 3) Odczytanie sprawozdania Komisji Rewizyjnej;
- 4) Przedłożenie i przyjęcie bilansu przedsiębiorstwa i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936, tudzież powzięcie uchwały co do pokrycia straty przedsiębiorstwa;
- 5) Udzielenie absolutorium dla członków Zarządu i Komitetu Wykonawczego co do zarządu i prowadzenia przedsiębiorstwa Spółki za rok 1936;
- 6) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących i zatwierdzenie kooptowanych członków;
- 7) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 8) Zmiany §§ 3 i 4 statutu Spółki;
- 9) Powzięcie uchwały co do wysokości wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej za czynności w 1936 r.;
- 10) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mają prawo umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym tego Walnego Zgromadzenia, jeśli żądanie pisemne ze wskazaniem konkretnych wniosków zgłoszą do Zarządu nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia przy udowodnieniu posiadania powyższej ilości akcji.

Zarząd proponuje następującą zmianę §§ 3 i 4 statutu Spółki:

§ 3 należy w ustępie ostatnim uzupełnić słowami „lub z jednym z prokurentów”.

§ 4 statutu Spółki.

Dotychczasowe brzmienie:

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest:

I. Prowadzenie rafinerii nafty i fabryki olejów maszynowych w Niegłowicach, powiat Jasło i prowadzenie wszelkiego rodzaju interesów, wchodzących w zakres przemysłu i handlu naftowego.

II. W szczególności należy również do zakresu działania Spółki:

1) nabywanie na własność lub dzierżawienie terenów naftowych, dalsze prowadzenie lub zakładanie nowych kopalń nafty, gazów oraz innych minerałów, mających związek z celami lub potrzebami Spółki, również nabywanie udziałów w takich kopalniach,

2) nabywanie na własność i dzierżawienie gruntów, nieruchomości lub ruchomości, potrzebnych Spółce w zakresie jej działalności,

3) nabywanie na własność, zakładanie, dzierżawienie i prowadzenie rafinerii, fabryk, instalacji, magazynów, zbiorników innych urządzeń pomocniczych z celami Spółki związanych,

4) zakładanie, posiadanie i dzierżawienie rurociągów oraz wszelkich innych środków transportowych i innych urządzeń pomocniczych,

5) zakładanie w kraju i zagranicą biur, sklepów i składów, mających na celu zbycie produktów, oraz zakładanie i przystępowanie w interesie Spółki do instytucji i organizacji handlowych,

6) tworzenie i uczestniczenie w spółkach i innych organizacjach, mających na celu zakupna surowców i materiałów dla celów Spółki, oraz zbycie jej produktów.

Przy prowadzeniu tych interesów musi Spółka zastosować się do wszystkich obowiązujących przepisów prawnych. O ile więc do prowadzenia tych interesów wymagane jest osobne uprawnienie albo osobne zezwolenie (koncesja) ze strony władz państwowych, obowiązana jest Spółka stosownie do istniejących przepisów uzyskać poprzednio takie uprawnienie lub zezwolenie.

Proponowane brzmienie:

Do zakresu działania Spółki należy prowadzenie wszelkich interesów, wchodzących w zakres przemysłu naftowego i handlu naftowego:

a) W szczególności należy do zakresu działalności Spółki wykonywanie przemysłu destylacji i rafinacji ropy naftowej w jej zakładach rafineryjnych w Niegłowicach już istniejących i uczestniczenie w innych tego rodzaju zakładach w charakterze spółników;

b) nabywanie na własność terenów naftowych lub nabywanie praw naftowych na czas ograniczony lub nieograniczony na gruntach obcych, zakładanie kopalń nafty, gazów lub innych minerałów żywiczych, uczestniczenie w charakterze spółników w spółkach naftowych czy to cywilnych czy jawnych czy też z ograniczoną odpowiedzialnością, lub w spółkach o innej formie prawnej i pozbywanie udziałów w takich spółkach, pozbywanie tak terenów naftowych jak i praw naftowych lub kopalń w całości lub w części lub oddawanie ich w dzierżawę lub użytkowanie osobom trzecim;

c) nabywanie produktów naftowych i ropy naftowej, jakoteż gazoliny, zamienianie produktów naftowych, ropy i gazoliny za inne produkty, handel ropą z własnych kopalń, wyprodukowaną i nabytą od osób trzecich lub w drodze zamiany za ropę lub produkty naftowe uzyskaną i przerabianą tak tej ropy, jak i ropy kupionej lub w drodze zamiany nabytej w zakładach własnych bądź też w zakładach cudzych odstępowanie własnej lub nabytej ropy innym rafineriom za odszkodowaniem z powodu utraty zysków i branie w dzierżawę zakładów cudzych celem przeróbki ropy własnej lub nabytej od osób trzecich;

d) wynajem osobom trzecim cystern (wozów cysternowych) do przewozu ropy i produktów naftowych;

e) zakładanie biur, sklepów i składów dla sprzedaży produktów naftowych, oraz zakładanie i przystępowanie w charakterze spółników do spółek i organizacji, trudniących się handlem i przemysłem naftowym, i pozbywanie udziałów w takich spółkach i organizacjach.

f) zakładanie spółek celem zakupna surowców i produktów naftowych, tudzież celem zbytu tychże, jakoteż pozbywanie udziałów w takich spółkach w całości lub części.

Zarząd Polskich Zakładów Marconi

SPÓŁKA AKCYJNA

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1937 r. o godz. 15 odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Narbutta 29

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936;
- 3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Uchwalenie wysokości wynagrodzeń dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski Akcjonariuszy.

Akcjonariusze — właściciele akcji na okaziciela, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje względnie zaświadczenia depozytowe co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. 477

I OGŁOSZENIE

Zarząd

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Spółki Akcyjnej

zwołuje

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

które odbędzie się w czwartek dn. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 10 w gmachu Spółki w Łodzi, przy ul. Przejazd Nr 58, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdania Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1936;
- 3) Podział zysku, osiągniętego w 1936 r.;
- 4) Zatwierdzenie budżetów na 1937 r.;
- 5) Wybory do Rady Nadzorczej;
- 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze mogą wziąć udział w tym Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, o ile najpóźniej do dn. 22 kwietnia 1937 r. złożą w kasie Spółki w Łodzi, przy ul. Przejazd 58, swe akcje względnie zaświadczenia o złożeniu akcji u notariusza lub w następujących instytucjach kredytowych:

- 1) Powszechny Bank Związkowy w Polsce, w Warszawie;
- 2) La Banque Commerciale de Bâle, à Bâle, Genève et Zurich;
- 3) Le Crédit Suisse, à Zurich, Genève, Bâle, St. Gall et Berne;
- 4) La Banque de la Société Générale de Belgique, à Bruxelles.

Zaświadczenia o złożeniu akcji winny zawierać numery zdeponowanych akcji oraz stwierdzenie, że złożone akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Pisemne wnioski, dotyczące zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny, winny być złożone przez PP. Akcjonariuszów w Zarządzie Spółki najpóźniej do dn. 14 kwietnia 1937 r. 460

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Polscy Zjednoczeni Przemysłowcy Garbarze

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 16 odbędzie się w siedzibie Spółki w Warszawie przy ul. Dzikiej 15

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie bilansu, rachunku zysków i strat oraz podział zysków i pokwitowania władz Spółki;
- 2) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Wybory 2 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Budżet na 1937 r.;
- 5) Wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje na świadectwa depozytowe najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. 488-14-15

**Zarząd Pierwszej Warszawskiej Palarni Rawy, Cykorii
i Surogatów Rawy „Pluton“ T. i M. Tarasiewiczów, Spółka Akcyjna
w Warszawie**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu przy ul. Żytniej Nr. 10 w Warszawie odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego Zebrania;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1936 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 4) Podział zysków za 1936 r.;
- 5) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego wydatków na 1937 r. oraz preliminarza dodatkowych kosztów wykończenia domu na posesji Crzybowska Nr 37 w Warszawie;
- 6) Wybory członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy życzą sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Żytniej Nr 10 swoje akcje względnie kwity na zdeponowane akcje u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej 469

II OGŁOSZENIE

Thonet-Mundus, Polskie Fabryki Mebli Giętych, Spółka Akcyjna**XV WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI**

odbędzie się w dn. 12 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w południe w lokalu Spółki w Bielsku przy ul. 3 Maja 5.

Porządek dzienny:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Rady Zawiadowczej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok gospodarczy 1935/36;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie pokwitowania Radzie Zawiadowczej;
- 3) Powzięcie uchwały co do salda rachunku zysków i strat za rok gospodarczy 1935/36;
- 4) Wybór Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje wraz z kuponem 1935/36 najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Śląskim Zakładzie Kredytowym S. A. w Bielsku.

476

Rada Zawiadowcza

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Warszawskich Kolei Dojazdowych, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w południe odbędzie się w lokalu Spółki, ul. Marszałkowska Nr 9

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i sprawozdania Spółki za 1936 r.;
- 2) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących według starszeństwa wyboru;
- 3) Delegowanie do dn. 31 grudnia 1937 r. dwóch członków Rady Nadzorczej do wykonywania nadzoru nad działalnością Zarządu i udzielenie im prawa łącznego podpisu z obecnymi prokurentami;
- 4) Upoważnienie Rady Nadzorczej do powzięcia decyzji w sprawie ewentualnego zaniechania eksploatacji l. Jabłonna—Warszawa—Karczew, i 5) Wolne wnioski.

Uwagi: 1) PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłaszania wolnych wniosków do dn. 12 kwietnia b. r. włącznie; 2) Termin składania akcji wyznacza się do dn. 21 kwietnia b. r. włącznie, i 3) W myśl art. 61 prawa o spółkach akcyjnych Walne Zgromadzenie, zwołane zgodnie z przepisami, jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

461

**Zarząd Spółki „Elibor“; Spółka Akcyjna Handlowo-Przemysłowa
Ł. J. Borkowski**

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — stosownie do art. 390 K. H. — w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w siedzibie Spółki przy ul. Marszałkowskiej Nr 117 w Warszawie, odbędzie się

XXXVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1936; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków; 4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej z wykonania obowiązków; 5) Sprawy, o ile zostaną zgłoszone w myśl art. 394 K. H.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć — w myśl art. 399 K. H. — w biurze Zarządu, nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia swoje akcje lub zaświadczenia notariusza albo instytucji kredytowych krajowych, stwierdzające, że akcje zostały złożone do przechowania i nie będą wydane właścicielowi przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

523

I OGŁOSZENIE**Zarząd Tow. Przem.-Handl. „Łubna“, Spółka Akc.**

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w kancelarii Notariusza Stanisława Jurkiewicza w Warszawie, Kapucyńska Nr 6, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

Wybór przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat, powzięcie uchwały, i udzielenie Zarządowi pokwitowania; Wybory do Zarządu i Rady Nadzorczej; Ustalenie wynagrodzenia Zarządu; Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu akcje lub dowody depozytowe.

514

Roman Groniowski, Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Kasa, banki i weksle zł 87 350.66; Fabrykacja i towary zł 302 496.12; Maszyny, narzędzia i ruchomości zł 103 150.94; Zaliczki zł 4 888.25; Kaucje zł 5 162.50; Odbiorcy zł 247 348.90; Rach. rozliczeniowy zł 96.00; Papiery wartościowe zł 21 291.10; Inwestycje zł 43 966.40; **Razem zł 815 750.87.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 500 000.00; Kapitał zapasowy zł 56 231.68; Kapitał rezerwowy zł 56 231.67; Dostawcy zł 57 936.67; Sumy przechodnie zł 57 708.54; Zysk zł 87 642.31; **Razem zł 815 750.87.**

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji i koszty handlowe zł 167 771.43; Robocizna, pensje i prowizje zł 347 144.00; Koszty ekspedycji i podróży zł 14 409.99; Amortyzacja urządzeń zł 46 547.64; Zysk zł 87 642.31; **Razem zł 663 515.37.**

MA. — Zysk brutto na produkcji zł 662 935.86; Procenty zł 579.51; **Razem zł 663 515.37.**

520

!!! Najwygodniej podróżować samolotem !!!**Zarząd firmy „Fabryka Pończoch Adolf Kepsz, Sp. Akc.” w Łodzi**

podaje do wiadomości, że w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 10 rano w lokalu własnym w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 65 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorium;
3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r.;
4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w miejsce ustępujących;
5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje (zaświadczenia) przynajmniej na 7 dni przed Zebraniem. 511-14-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł Bawełniany Teodor Tietzen i Spółka, Spółka Akc.

zawiadamia, iż w dn. 28 kwietnia 1937 r. o godz. 3 po poł. w biurze Spółki w Łodzi, przy ul. Andrzeja Nr 78, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego;
2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.;
3) Wybór nowych członków Zarządu na miejsce ustępujących;
4) Wybór Komisji Rewizyjnej;
5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zgłosić swoje akcje lub kwity depozytowe do Zarządu Spółki.

Akcjonariusze zaś, życzący zgłosić dodatkowe sprawy do porządku dziennego, winni takowe złożyć na piśmie do Zarządu Spółki najpóźniej do dn. 15 kwietnia 1937 r. 512

Towarzystwo Elektryfikacyjne Okręgu Częstochowsko-Piotrkowskiego

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans zamknięcia z dn. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Urządzenia techniczne zł 554 590.02; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 1 728.50; Razem majątek stały zł 556 318.52; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 2 744.16; Weksle w portfelu zł 218.00; Dłużnicy zł 618 227.02; Kaucje koncesyjne zł 25 613.80; Kaucje kolejowe i inne zł 173.32; Koszty organizacyjne zł 21 533.16; Sumy przechodnie zł 3 700.00; Strata za 1936 r. zł 5 080.37; **Razem stan czynny zł 1 233 608.35.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 1 000 000.00; Akcepty zł 7 028.10; Wierzyciele zł 58 412.85; Dostawcy zł 167 872.47; Zobowiązania specjalne zł 294.93; **Razem stan bierny zł 1 233 608.35.**

Zobowiązania pozabilansowe w stanie czynnym i biernym zł 7 083.00.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 10 362.70; Koszty handlowe i ogólne zł 2 801.58; Podatki i świadczenia zł 9 090.92; Rabaty zł 252.68; Kupno prądu zł 58 247.20; 1/5 kosztów organizacyjnych zł 5 383.30; Procenty i prowizje poniesione zł 258.00; **Razem zł 86 396.38.**

MA. — Wpływy eksploatacyjne zł 70 134.74; Osiągnięte odsetki zł 9 536.93; Osiągnięte różnice kursu zł 1 644.34; Strata za 1936 r. zł 5 080.37; **Razem zł 86 396.38.**

506

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Zakłady Chemiczne w Winnicy“, Spółka Akcyjna

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1937 r. o godz. 11 rano w siedzibie Spółki w Winnicy, p. Henryków koło Warszawy, odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r., i pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Przeznaczenie zysków;
- 5) Budżet na 1937 r.;
- 6) Wybory trzech członków Zarządu w miejsce ustępujących, i desygnowanie jednego spośród członków Zarządu do samodzielnego reprezentowania Spółki;
- 7) Wybory Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki (Winnica, p. Henryków koło Warszawy) co najmniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

527

I OGŁOSZENIE

Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy

Spółka Akcyjna dla Wyrobów z Gliny i Piasku we Lwowie

XXV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej dla Wyrobów z Gliny i Piasku Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy we Lwowie odbędzie się we wtorek dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 17.30 (5.30) po poł. w sali posiedzeń Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddział we Lwowie ul. 3-go Maja 14.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie bilansu za 1936 r.;
- 2) Sprawozdanie z kontroli zamknięcia rachunków, oraz wniosek na udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

3) Uchwała w sprawie wyniku bilansu;

4) Wybór 2 członków Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariuszów, którzy uprawnieni są do głosowania i zechcą wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, uprasza się, aby akcje bez kuponów bieżących, względnie poświadczenia zdeponowania tychże u notariusza lub w instytucjach kredytowych najpóźniej do dn. 20 kwietnia 1937 r. jako ustawowo ustalonym terminie, złożyli w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego Oddział we Lwowie ul. 3 Maja 14 albo też w kasie Spółki we Lwowie Bodnarówka 8.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 394 kodeksu handlowego — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mają być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

528

Zarząd

Zarząd Fabryki Fortepianów i Pianin J. Kerntopf i Syn

w Warszawie, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Szpitalnej 9.

Porządek obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu z rachunkiem zysków i strat za 1936 r. oraz pokwitowanie Zarządu z jego czynności w roku sprawozdawczym;
- 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski.

518

Ogłoszenie Zarządu — Likwidatorów

Spółki Akcyjnej w likwidacji Kolej Lokalna Toruń—Lubicz

w myśl § 2 artykułu 398 kod. handl.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej w likwidacji Kolej Lokalna Toruń — Lubicz, które odbyło się w Toruniu w dn. 21 marca 1937 r. bez formalnego zwołania w myśl § 1 art. 398 kod. handl., uchwaliło jednogłośnie:

- 1) Zatwierdzić sprawozdanie Rady Nadzorczej i Zarządu — Likwidatorów z działalności Spółki w 1936 r.;
- 2) Zatwierdzić na podstawie sprawozdania Komisji Rewizyjnej zamknięcie rachunkowe za 1936 r. wraz z bilansem likwidacyjnym na dz. 31 grudnia 1936 r. oraz rachunkiem zysków i strat za 1936 r.;
- 3) Zużyć fundusze rezerwowe w łącznej kwocie zł 61 075 na częściowe pokrycie strat bilansowych po dz. 31 grudnia 1936 r. i przenieść resztę straty bilansowej w kwocie zł 277 244.33 na rok gospodarczy 1937;
- 4) Udzielić Radzie Nadzorczej i Zarządowi — Likwidatorom — absolutorium z czynności i zamknięcia rachunków za rok 1936;
- 5) Zmienić § 2 statutu Spółki przez wstawienie w miejsce słowa „Lubicz” słów „miasto Toruń” i skreślenie słów „powiat toruński” a § 42 statutu przez skreślenie w drugim zdaniu słów „w miejscu siedziby Spółki”.

441

Zarząd Spółki Akcyjnej

Polskie Kopalnie Skarbowe na Górnym Śląsku

Spółka Dzierżawna, Sp. Akc. w Katowicach

Société Fermière des Mines Fiscales de L'Etat Polonais en Haute-Silesie
Société Anonyme a Katowice

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w siedzibie Spółki, ul. Kochanowskiego 18 w Katowicach.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1936;
- 2) Zatwierdzenie rachunków za rok operacyjny 1936 i podział zysków z tegoż roku;
- 3) Udzielenie absolutorium Radzie Nadzorczej i Zarządowi za ubiegły okres operacyjny;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 5) Różne.

434

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Klesowski Przemysł Granitowy w Warszawie

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w lokalu Zarządu przy ul. Świętokrzyskiej Nr 25 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat, oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Wybór Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu swoje akcje, względnie zaświadczenia, przewidziane art. 399 Kodeksu Handlowego.

464

Ulęgę w ciężkiej doli bezrobotnych
przyniesie każdy grosz, złożony na

Konto PKO Nr 70 200 POMOC ZIMOWA

Spółka Akcyjna w likwidacji Kolej Lokalna Toruń—Lubicz

Bilans likwidacyjny na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Wartość kolei zł 462 248 21; Majątek płynny: Kasa i banki: 1) Pom. Wojew. Komunalna Kasa Oszczędności r-k bieżący Nr 34 zł 2 884 00. 2) Pom. Wojew. Komun. Kasa Oszczędn. książ. wkł. Nr 41 zł 10 384 45. 3) kasa podręczna zł 329 20, razem zł 13 597 65; Papiery procentowe zł 6 616 28; Dłużnicy: 1) Niemiecki Bank i Tow. Dyskontowe w Królewcu Mkn. 787.12 = zł 1 671 53, 2) różni zł 6 50, razem zł 1 678 03; R-k zysków i strat: a) straty po dz. 31/XII 1935 r. zł 257 399 86, b) strata za 1936 r. zł 80 919 47, razem zł 338 319 33; **Razem zł 822 459 50.**

STAN BIERNY. — Kapitał własny: 1) Kapitał akcyjny zł 476 000 00; 2) Kapitał zapasowy zł 61 073 00; 3) Fundusz umorzenia kapitału zł 10 384 45; 4) Fundusz budowlany zł 2 00; 5) Rezerwa podatkowa zł 13 531 87; **Razem zł 560 991 32;** Zobowiązania: 1) Dyrekcja Okręgowa Kolei Państw. w Toruniu zł 136 122 04, 2) Izba Skarbowa w Grudziądzu zł 99 646 14, 3) kolej lokalna Toruń—Czarnowo zł 25 700 00; **Razem zł 261 468 18; Razem zł 822 459 50.**

Rachunek zysków i strat za 1936 r.

WINIEN. — Koszty likwidacji zł 33 756 78; Podatek majątkowy zł 38 882 18; Podatek dochodowy zł 3 067 46; Odsetki bierne zł 6 968 42; Amortyzacja wartości kolei zł 25 843 18; **Razem zł 108 518 02.**

MA. — Ryczałt dzierżawny i zwroty zł 26 668 68; Odsetki z lokacji zł 929 87; Strata za 1936 r. zł 80 919 47; **Razem zł 108 518 02.**

Księgowy: *Nędzowski*

Zarząd — likwidatorowie:

(—) *Dr Bogocz*   (—) *Dr Górnicki*   (—) *Dr Zawojski*

Rada Nadzorcza:

(—) *Łącki*   (—) *Rożałowski*   (—) *Bolt*   (—) *Gorski*
(—) *Więcek*   (—) *Koprowicz*

442

Spółka Akcyjna „Mazowia” w Radomsku

Zreasumowany bilans na dz. 31/XII 1933 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 543 415 46; Tartak parowy zł 111 780 32; Maszyny i urządzenia fabryczne zł 665 056 27; Konie i wozy zł 2 635 00; Wyroby gotowe zł 356 234 50; Łaty bukowe i drzewo zł 16 741 19; Węgiel zł 1 953 50; Materiały pomocnicze zł 238 726 60; Dłużnicy zł 275 324 27; Kasa zł 112 44; Weksle w portfelu zł 18 357 87; Papiery wartościowe zł 8 950 00; Ewidencja b. składów w Rosji zł 10 00; Strata za 1932 r. zł 425 712 74; Strata za 1933 r. zł 86 309 43; **Suma bilansowa zł 2 751 319 59.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 750 000 00; Kapitał amortyzacyjny zł 500 565 70; Wierzyciele zł 1 146 766 97; Pretensje Rechtermanna zł 52 585 33; Rezerwa podatkowa zł 20 000 00; Przejściowy rachunek różnic kursu zł 281 391 59; Ewidencja b. składów w Rosji zł 10 00; **Suma bilansowa zł 2 751 319 59.**

Rachunek strat i zysków

ZUŻYCIE I STRATY. — Surowce zł 101 515 10; Węgiel zł 21 273 02; Materiały pomocnicze zł 78 651 53; Robocizna i pensie urzędnicze zł 317 185 69; Ubezpieczenia społeczne zł 28 734 51; Remont maszyn i urządzeń zł 1 747 71; Remont budynków zł 1 935 54; Ubezpieczenia od ognia zł 14 134 33; Koszty przewozu zł 93 623 39; Koszty handlowe zł 112 377 00; Prowizje zł 12 120 73; Odsetki i koszty bankowe zł 71 035 01; Podatki zł 19 951 89; Różnice kursu zł 34 544 85; Amortyzacja zł 49 163 48; **Razem zł 957 993 78.**

WPLYWY. — Towary zł 532 664 30; Różne wpływy (Rektyfikacje) zł 50 762 57; Odszkodowanie pogorzelnowe zł 11 052 75; Zrzeczenie się pretensyj wierzycieli zł 277 204 73; Strata za 1933 r. zł 86 309 43; **Razem zł 957 993 78.**   482

Towarzystwo Elektryczne Okręgu Częstochowskiego

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans zamknięcia z dn. 31 grudnia 1936 r.

Kolej Lokalna Muszyńa—Krynica, Spółka Akc. w likwidacji

Bilans likwidacyjny z dn. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Gotówka: Kasa i banki zł 42 180 81; Papiery procentowe zł 4 455 60; Dłużnicy zł 2 869 075 76; Rachunek gwarancyjny: Straty z lat ubiegłych zł 170 677 17; **Razem zł 3 086 389 34.**

STAN BIERNY. — Kapitał własny: 1) Kapitał akcyjny zł 1 170 000 00; 2) Zakładowy kapitał rezerwowy zł 25 000 00 = zł 1 195 000 00; Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z dn. 31/XII 1935 r. zł 705 774 63, b) dopisano w 1936 r. zł 92 286 25 = zł 798 060 88; Zobowiązania zł 624 260 58; Fundusze specjalne zł 444 111 81; Zysk za 1936 r. zł 24 956 07; **Razem zł 3 086 389 34.**

Rachunek zysków i strat za 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 23 607 74; Raty oprocentowania pożyczki pierwszeństwa zł 10 321 95; Podatek dochodowy zł 37 423 40; Procenty bierne zł 10 866 75; Zysk zł 24 956 07; **Razem zł 107 175 91.**

MA. — Renta skupu zł 104 444 02; Procenty z lokacji zł 924 92; Uznane reklamacje zł 1 806 97; **Razem zł 107 175 91.**   480

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakładów Chemicznych w Częstochowie

niniejszym ogłasza, że

**ZWYCZAJNE WAJNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

odbędzie się w dn. 26 kwietnia 1937 r. o godz. 5 po poł. w Warszawie przy ul. Piusa XI Nr 39, z następującym porządkiem obrad:

1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r. i udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków za 1936 r.; 4) Rozpatrzenie budżetu na 1937 r.; 5) Wybory do Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej oraz powołanie prezydium Rady Nadzorczej; 6) Określenie wynagrodzenia członków władz Spółki.   472

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Place i ogrodzenia zł 307 050 37; Zabudowania zł 1 119 640 60; Urządzenia techniczne zł 14 257 280 90; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 437 954 86; **Razem majątek stały zł 16 121 926 73;** Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 78 085 62; Weksle w portfelu i inkasie zł 33 209 75; Materiały zł 587 017 08; Dłużnicy zł 739 457 75; Kaucje koncesyjne zł 143 618 25; Kaucje kolejowe zł 2 270 92; Kaucje różne zł 12 000 00; Sumy przechodnie zł 6 617 19; **Razem majątek płynny zł 1 602 276 56; Razem stan czynny zł 17 724 203 29.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 5 000 000 00; Kapitał amortyzacyjny zł 4 550 658 38; Kapitał rezerwowy zł 20 193 78; Akcepty zł 567 335 94; Wierzyciele zł 5 611 437 01; Zobowiązania specjalne zł 5 535 20; Rachunek przejściowy różnic kursowych zł 1 638 469 29; Rachunek dywidendy do wypłacenia zł 450 00; Zysk za 1936 r. zł 330 123 69; **Razem stan bierny zł 17 724 203 29.**

Zobowiązania pozabilansowe w stanie czynnym i biernym zł 250 639 90.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 179 229 23; Koszty produkcji zł 570 823 09; Koszty ogólne i handlowe zł 124 356 23; Podatki państwowe i komunalne zł 72 874 64; Rabaty i bonifikaty zł 516 28; Strata na inwentarzu zł 24 683 80; Strata na klientach dłużnikach zł 24 545 43; Podatek dochodowy zł 333 296 00; Ogłoszenia i reklamy zł 2 379 41; Materiały zł 200 575 71; Aparaty gospodarstwa domowego zł 46 391 20; Aparaty radiowe zł 83 481 98; Wydział instalacyjny zł 56 933 62; Legalizacja liczników zł 22 228 94; Procenty, dyskont i prowizje wypłacone zł 288 725 73; Różnice kursowe poniesione zł 296 15; Odpisy amortyzacyjne zł 696 600 00; Zysk za 1936 r. zł 330 123 69; **Razem zł 3 058 061 13.**

MA. — Wpływy eksploatacyjne zł 2 243 125 83; Różnice kursowe osiągnięte zł 214 352 92; Wpływy na aparatach gospodarstwa domowego zł 51 308 91, na materiałach zł 197 485 54, na aparatach radiowych zł 99 201 11, na wydziale instalacyjnym zł 72 386 75, na legalizacji liczników zł 23 994 11; Wpływy z procentów i prowizji zł 28 994 32; Różne wpływy zł 823 11; Rezerwa z 1935 r. na podatek dochodowy zł 126 388 53; **Razem zł 3 058 061 13.**   508

Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich

SPÓŁKA AKCYJNA

Siedziba: Warszawa, ul. Kapucyńska Nr 3.

Zarząd Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, Spółki Akcyjnej, ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że — zgodnie z § 20 statutu — zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

na dz. 14 kwietnia 1937 r. o godz. 11 w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ulicy Kapucyńskiej Nr 3.

Porządek dzienny:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i mianowanie Przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu. Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej za okres operacyjny 1936;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków;
- 4) Udzielenie władzom Spółki absolutorium co do wypełnienia powierzonych im obowiązków;
- 5) Mianowanie członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących z powodu upływu czasu trwania ich mandatów;
- 6) Ustalenie poborów członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;

Nie zgłoszono do dnia dzisiejszego wniosku o uzupełnienie porządku dziennego dodatkowymi sprawami.

Zwołane Zgromadzenie będzie mogło ważnie obradować, jeżeli ilość akcji reprezentowanych wyniesie co najmniej piąta część kapitału zakładowego.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w wymienionym wyżej Zgromadzeniu; złożenie przez nich akcji nie jest wymagane.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący sobie wziąć udział w wymienionym powyżej Zgromadzeniu lub też być zastąpionymi przez pełnomocnika, winni złożyć swoje akcje najpóźniej dnia 5 kwietnia 1937 r.:

w e F r a n c j i: w Banku „Sté Gle de Crédit Industriel et Commercial” w Paryżu, 66, rue de la Victoire, i w jego oddziałach, a na prowincji — we wszystkich bankach niejskowych, należących do jego grupy; w Banku „Banque de l'Union Parisienne” w Paryżu, 6 et 8, Boulevard Haussmann; w Banku „MM. de Neuflyze et Cie” w Paryżu, 31, rue Lafayette; w Banku „Banque Franco-Polonaise” w Paryżu, 15, rue des Pyramides;

w S z w a j c a r i i: w Banku „Banque Darier et Cie” w Genewie, 4, Boulevard du Théâtre,

i najpóźniej w dn. 7 kwietnia 1937 r.:

w P o l s c e: w siedzibie Spółki w Warszawie, ul. Kapucyńska Nr 3; w Banku Handlowym w Warszawie; w Banku Dyskontowym Warszawskim w Warszawie; w Banku Francusko-Polskim w Warszawie, ul. Czackiego 4.

Akcje, złożone w ten sposób, pozostaną w depozycie aż do rozwiązania Walnego Zgromadzenia.

Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

423

Zarząd

Towarzystwo Akcyjne Łódzkiej Fabryki Nici, Spółka Akcyjna

Ł Ó D Ź

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty: a) w Łodzi zł 665 984.00, b) we Lwowie zł 59 365.15; Budynki: a) fabryczne w Łodzi zł 2 901 171.45, b) gospodarcze w Łodzi zł 733 014.00, c) mieszkalne w Łodzi zł 1 030 090.43; We Lwowie: a) gospodarcze zł 176 528.43; Urządzenia techniczne zł 7 278 690.28; Inwentarz zakładowy i biurowy: a) martwy: 1) w fabryce w Łodzi zł 391 365.42, 2) w Oddz. sprz. Warszawa zł 93 007.58, 3) w Oddz. sprz. Lwów zł 81 712.97; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 2 060 063.11; Papiery procentowe zł 112 991.29; Materiały: a) surowce zł 700 590.16, b) pomocnicze i pędne zł 954 099.65; Półfabrykaty zł 1 661 913.02; Gotowe wyroby i towary zł 1 955 679.98; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 3 052 979.81, b) dostawcy zł 26 995.02, c) różni zł 29 263.77. d) wątpliwe należności: 1) odbiorcy zł 122 129.68; Sumy przechodnie: a) wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 22 565.96, b) inne zł 13 913.83; Strata z lat poprzednich zł 1 097 048.53; **Razem zł 25 221 163.52.**

Sumy pozabilansowe. — Wekle klientowskie jako zastaw zł 975 577.44; Należność zabezpieczona hipotecznie zł 66 250.00, „Mez” — sprzedaż komisowa zł 919 855.21; „Mez” weksle klientowskie jako zastaw zł 212 842.75; „Mez” — remanenty towarów zł 710 178.41; „Coats” — remanenty towarów zł 23 199.96; **Ogółem zł 28 129 067.29.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 7 200 000.00; Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 10 419.24, b) dopisano w roku sprawozd. zł —.00; Kapitał rezerwowy: a) Fundusz ubezpieczeniowy zł 56 448.38, b) Fundusz na wątpliwe należności zł 97 000.00; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 2 263 413.90, b) dopisano w roku sprawozd. zł 750 108.73, mniej odpisano na pokrycie strat wycofanych z użytku maszyn etc. zł 369 628.05; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) banki zł 12 898 147.33, b) zaległe podatki zł 33 354.90, c) dostawcy zł 995 800.76, d) odbiorcy zł 30 390.64, e) różni zł 337 013.25; Sumy przechodnie: a) rabaty roczne za 1936 r. zł 539 252.70, b) przekazy zł 60 000.00, c) inne zł 31 941.92; Przeniesienie zysku z 1935 r. zł 65 104.27; Zysk za 1936 r. zł 222 395.55; **Razem zł 25 221 163.52.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za weksle klientowskie zł 975 577.44; Udzielone zabezpieczenie hipotecznie zł 66 250.00; „Mez” — sprzedaż komisowa zł 919 855.21; „Mez” — weksle klientowskie zł 212 842.75; „Mez” — remanenty towarów zł 710 178.41; „Coats” — remanenty towarów zł 23 199.96; **Ogółem zł 28 129 067.29.**

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych wynosi zł 13 809 115.45.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Remanenty na dz. 1 stycznia 1936 r. zł 3 695 514.92; Koszty administracji ogólnej zł 146 905.72; Koszty fabrykacji zł 6 739 161.93; Koszty sprzedaży zł 1 513 926.91; Koszty kredytów zł 754 526.83; Podatków państwowe i komunalne zł 221 685.42; Różnice kursowe zł 11 102.05; Odpisy amortyzacyjne zł 742 450.76; Strata na sprzedanych starych maszynach etc. zł 741 570.53; Towary importowane zł 50 226.92; Zysk za 1936 r. zł 222 395.55; **Ogółem zł 14 839 467.54.**

MA. — Przychody z fabrykacji i sprzedaży towarów importowanych zł 11 063 090.17; Odsetki zł 81 523.86; Różne wpływy zł 76 192.64; Remanenty na dz. 31 grudnia 1936 r. zł 3 618 660.87; **Ogółem zł 14 839 467.54.**

Powyższy bilans oraz rachunek strat i zysków zatwierdziło Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 19 marca 1937 r.

422

Elektrownia w Kielcach, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Place zł 99 074.67; Budynki: a) fabryczne zł 345 600.80, b) gospodarcze zł 62 243.87, c) mieszkalne zł 35 944.32; Urządzenia techniczne zł 6 642 685.54; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 62 085.26; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i w bankach zł 43 870.25; Weksle w portfelu i inkasie zł 23 683 01; Materiały zł 189 170.07; Dłużnicy: odbiorcy za dostarczony prąd zł 179 358.69, Magistrat zł 16 472.33, odbiorcy za sprzedane materiały zł 78 105.72, odbiorcy za podatek od elektryczności zł 13 580 81, odbiorcy za instalacje na raty zł 9 766 86, dostawcy zł 88.80, różni zł 62 883.38; Wątpliwe należności: a) weksle protestowane zł 2 612.71, b) należności w postępowaniu rewindykacyjnym zł 3 420.51, c) inne zł 7 000.00; Inne aktywa: a) Odszkodowanie na rzecz Miasta za zmiany w umowie koncesyjnej zł 1 150 832.25, b) Podatek dochodowy od zysków Towarzystwa zł 207 842.83, c) Depozyty gwarancyjne w wekslach zł 32 194 32, d) Kaucje koncesyjne zł 58 116.20, e) Sumy do zamortyzowania zł 72 077.67, f) Koszty powiększenia kapitału akcyjnego zł 9 921 00; Sumy przechodnie: Rozliczenia międzyokresowe zł 5 599.50; III. Straty: Straty z lat ubiegłych zł 658 987.25, mniej zysk za rok operacyjny zł 339.21 = zł 658 648.04; **Ogółem aktywa zł 10 072 879.41.**

Sumy pozabilansowe. — 1) Weksle gwarancyjne obce zł 32 194 32; 2) Weksle zażyrowane w obiegu zł 18 546.25; **Ogółem zł 50 740.57.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy 8 000 akcji po zł 250 zł 2 000 000.00; II. Kapitał amortyzacyjny: 1) Fundusz amortyzacyjny inwentarza: saldo z roku ubiegłego zł 754 205.10, odpisano w roku sprawozdawczym zł 35.63, dopisano w roku sprawozdawczym zł 131 262.61; 2) Fundusz amortyzacyjny linii Kielce—Chęciny: saldo z roku ubiegłego zł 56 840.44; 3) Fundusz amortyzacyjny linii Kielce—Jaworznia: saldo z roku ubiegłego zł 10 482.10, dopisano w roku sprawozdawczym zł 846.66; 4) Fundusz amortyzacyjny linii przesyłowej w Białogonie: saldo z roku ubiegłego zł 25 249.93, dopisano w roku sprawozdawczym zł 5 849.85; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) Electropol zł 6 881 758.90, b) Dostawcy zł 34 898.57, c) Różni zł 157 132.34, Zobowiązania specjalne: Podatek od elektryczności do zainkasowania zł 11 793.90; Sumy przechodnie: Rozliczenia międzyokresowe zł 2 594.64; **Ogółem pasywa zł 10 072 879.41.**

Sumy pozabilansowe. — 1) Weksle, złożone tytułem gwarancji zł 32 194.32; 2) Zobowiązania z tytułu żyra weksli zł 18 546.25; **Ogółem zł 50 740.57.**

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 6 881 758.90.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

WINIEN. — Pozostałość z lat poprzednich zł 658 987.25; Wydatki eksploatacyjne: 1) Koszty administracji ogólnej zł 186 395.43; 2) Koszty produkcji zł 211 614.29; 3) Koszty sprzedaży zł 9 119.33; 4) Utrzymanie urządzeń zł 105 536 37; 5) Rabaty i bonifikaty z rków za prąd zł 67 660.43; 6) Koszty ogólne i różne wydatki zł 8 515.41; 7) Podatki państwowe i komunalne zł 84 138.16; 8) Świadczenia socjalne zł 20 704.43; Sprzedaż grzejników: 1) Grzejniki elektryczne zł 182 064.61, 2) Koszty sprzedaży zł 12 506.19, 3) Koszty ogólne i propagandowe zł 7 623.23; Procenty, prowizje i koszty dyskonta: 1) Koszty kredytów zł 385 201.25, 2) Koszty dyskonta zł 1 447.46; Odpisy na straty: 1) Amortyzacja podatku dochodowego zł 50 000.00; 2) Amortyzacja różnic kursowych zł 19 928.75; 3) Amortyzacja strat, powstałych ze sprzedaży zużytego inwentarza zł 10 000.00; 4) Straty powstałe ze sprzedaży na giełdzie obligacji Pożyczki Inwestycyjnej i Narodowej zł 12 261.05; 5) 1/5 kosztów powiększenia kapitału akcyjnego zł 3 307.00; 6) Nieściągalne należności zł 949.17; Odpisy amortyzacyjne: 1% od wartości budynków mieszkalnych na dz. 1.I 1936 od sumy zł 35 944.32 = zł 359.44; 1% od wartości budynków gospodarczych na dz. 1.I 1936 od sumy zł 62 243.87 = zł 622.44; 2% od wartości budynków fabrycznych na dz. 1.I 1936 od sumy zł 345 556.06 = zł 6 911.12; 5% od ruchomości i środków lokomocji na dz. 1.I 1936 od sumy zł 60 071.44 = zł 3 003.57, 2% od wartości urządzeń technicznych na dz. 1.I 1936 od sumy zł 6 018 301.97 = zł 120 366.04; **Razem zł 2 169 252.42.**

MA. — Wpływy eksploatacyjne. Uzyskano z produkcji energii elektrycznej: 1) do oświetlenia prywatnego zł 533 144.10, 2) do siły napędowej zł 530 712 93, 3) do oświetlenia ulic miasta zł 66 587.20, 4) do grzejników zł 55 739.29, 5) opłaty stałe za liczniki i motory zł 104 389.46, 6) przyłączenia i wpływy różne zł 3 310.42; Sprzedaż grzejników: uzyskano ze sprzedaży grzejników B-to zł 206 031.54; Wpływy różne: Odsetki uzyskane zł 7 899.24; Dochody nieprzewidziane zł 2 425.95; Dochody z legalizacji obcych liczników zł 364.25; Straty: za lata ubiegłe zł 658 987.25, mniej zysk za rok operacyjny zł 339.21 = zł 658 648 04; **Razem zł 2 169 252.42.**

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 24 marca 1937 r. zatwierdziło bilans oraz rachunek strat i zysków i udzieliło absolutorium władzom Spółki. 431

Spółka Akcyjna dla Przemysłu Chemicznego i Metalowego „Chemimetal“ w Krakowie

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 38 024.58; Budynki: a) fabryczne zł 467 215.07, b) gospodarcze zł 7 291.77, c) mieszkalne zł 225 699.12, razem zł 700 205.96; Urządzenia techniczne napędowe zł 362 415 80; Urządzenia laboratoryjne zł 1 505.94; Maszyny zł 378 174.59; Ruchomości (urządzenia biurowe) zł 63 137.85; Samochody zł 44 123.85; Wozy zł 4 229.58; Prawa markowe (nabyte w latach 1934/1935) zł 50 000.00; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 5 980.68; Gotówka w P. K. O. zł 4 878 99, razem zł 10 859.67; Papiery procentowe zł 13 200.00; Weksle w portfelu zł 1 514.99; Udział w innym przedsiębiorstwie zł 2 741.25; Materiały: a) surowce zł 119 695 61, b) pomocnicze i pędne zł 15 193.02, półfabrykaty zł 77 963 99, towary gotowe zł 75 868.82, razem zł 288 721.44; Dłużnicy: a) akcjonariusze zł 0.00, b) odbiorcy zł 198 634.68, c) dostawcy zł 1 056.86, d) różni zł 26 758.84, e) wątpliwe należności: 1) weksle protestowane zł 4 936.24, 2) inne zł 9 314.50, razem zł 240 701.12; Wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 4 884.82; **Ogólna suma zł 2 204 441.44.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 500 000.00; Fundusz rezerwowy: a) saldo z ubiegłego roku zł 140 307.11, b) dopisany w roku sprawozdawczym zysk z 1935 r. zł 10 803.47, razem zł 151 110.58; Specjalny fundusz rezerwowy I zł 31 379.16; Specjalny fundusz rezerwowy II zł 191 626.47; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z ubiegłego roku zł 797 705.63, b) minus sprzedane samochody zł 15 304.23, minus zniesione budynki zł 622.87, razem zł 15 927.10, łącznie minus zł 15 927.10, pozostaje zł 781 778.53, c) dopisane w roku sprawozdawczym zł 111 592.34, razem zł 893 370 87; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) akcepty zł 0.00, b) banki zł 9 997.62, c) zaległe podatki zł 5 734.44, d) dostawcy zł 220 173.38, e) odbiorcy zł 2 995.40, f) różni zł 166 145.75, razem zł 405 046.59; Dochody, dotyczące okresu przyszłego zł 2 000 00; Zysk za 1936 r. zł 29 907.77; **Suma ogólna zł 2 204 441.44.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za żyra na wekslach zł 49 819.87; Różnym za żyra na wekslach zł 49 819.87; Ogólna suma zobowiązań zagranicznych zł 17 776.02; Gwarancja zł 9 000.00.

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej, opłaty stemplowe etc. zł 118 744.03; Koszty fabrykacji zł 389 540.38; Koszty sprzedaży zł 425 789.82; Koszty kredytu zł 20 057.02; Straty na dłużnikach zł 24 989.45; Odpisy amortyzacyjne zł 111 592.34; Zysk za 1936 r. zł 29 907.77; **Razem zł 1 120 620.81.**

MA. — Rachunek towarów zł 1 117 868.86; Różnice kursowe zł 2 751.95; **Razem zł 1 120 620.81.**

424

PODRÓŻUJCIE SAMOLOTAMI

Elektrownia w Piotrkowie

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Place i ogrodzenia zł 64 936.10; Budynki: fabryczne zł 577 285.22, mieszkalne zł 79 580.66, gospodarcze zł 42 906.08, razem budynki zł 699 771.96; Urządzenia centrali zł 3 423 364.53; Linia przesyłowa z Piotrkowa do Tomaszowa zł 854 440.59; Sieci rozdzielcze: w Piotrkowie zł 1 796 656.89, w Tomaszowie zł 1 348 458.90, razem sieci rozdzielcze zł 3 145 115.79; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 157 015.42; Razem majątek stały zł 8 344 644.39; II. Majątek płynny: Gotówka w kasach i bankach zł 9 479.44, przekazy w drodze zł 5 900.00, papiery wartościowe zł 2 633.75, weksle w portfelu zł 6 559.00, weksle w inkasie zł 50.00, razem zł 24 622.19; Magazyn: materiały pomocnicze zł 314 673.35, aparaty i sprzęt oświetleniowy zł 12 262.54, razem magazyn zł 326 935.89; Dłużnicy — Klienci zł 385 927.07. Dostawcy zł 19 551.58. Różni dłużnicy: Zarząd Miejski w Tomaszowie — pożyczka długoterminowa zł 100 000.00, inni dłużnicy zł 195 992.03, razem różni dłużnicy zł 295 992.03; Należności wątpliwe: za instalacje na raty zł 2 770.50; Kaucje zł 56 840.47; Udziały zł 100.00; Razem majątek płynny zł 1 112 739.73; III. Inne aktywa: Rozliczenia międzyokresowe zł 19 723.16, rachunki przejściowe zł 35 351.65, razem zł 55 074.81; Sumy do umorzenia: Koszty dzierżawy sieci w Tomaszowie zł 128 700.00, koszty organizacji Spółki zł 14 792.34, razem sumy do umorzenia zł 143 492.34; Podatki reklamowane: Podatek dochodowy zł 153 352.21; Razem inne aktywa zł 351 919.36; Straty z lat ubiegłych zł 101 897.70, strata za rok sprawozdawczy zł 1 792.92, pozostaje strata zł 103 690.62; **Ogółem aktywa zł 9 912 994.11.**

Sumy pozabilansowe. — Magazyn składów konsygnacyjnych zł 42 677.61; Gwarancje obce: wekslowe zł 45 385.00, w papierach wartościowych zł 2 400.00, razem gwarancje obce zł 47 785.00; Komunalna Kasa Oszczędności: za weksle zdeponowane zł 40 191.05, za papiery wartościowe zdeponowane zł 1 400.00, razem Komunalna Kasa Oszczędności zł 41 591.05; Weksle zażyrowane w obiegu zł 1 000.00; **Ogółem sumy pozabilansowe zł 133 053.66.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny (16 000 akcji po zł 250.00) zł 4 000 000.00; 2) Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z ubiegłego roku zł 1 308 838.82, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 394 913.19, razem kapitał amortyzacyjny zł 1 703 752.01, c) odpisano w roku sprawozdawczym zł 110.00, pozostaje kapitał amortyzacyjny zł 1 703 642.01; Razem kapitały własne zł 5 703 642.01; II. Zobowiązania: Société d'Entreprises Electriques en Pologne w Brukseli (Fr. b. 16 714 531.50) zł 2 991 294.10, dostawcy zł 76 795.35, opłaty na rzecz Ministerstwa Przemysłu i Handlu zł 3 511.38, opłaty na rzecz Zarządów Miejskich zł 16 087.94, akcepty własne zł 3 600.00, różni wierzyciele zł 94 074.34, sumy przechodnie zł 3 220.55, razem zobowiązania zł 3 188 583.66; Różnice kursowe zł 1 020 768.43; **Ogółem pasywa zł 9 912 994.10.**

Sumy pozabilansowe. — Dostawcy za składy konsygnacyjne zł 42 677.61; Różni za gwarancje: wekslowe zł 45 385.00, w papierach wartościowych zł 2 400.00, razem różni za gwarancje zł 47 785.00; Depozyt w Komunalnej Kasie Oszczędności: weksli zł 40 191.05, papierów wartościowych zł 1 400.00, razem depozyt w Komunalnej Kasie Oszczędności zł 41 591.05; Obligo z tytułu weksli zażyrowanych w obiegu zł 1 000.00; **Ogółem sumy pozabilansowe zł 133 053.66.**

Ogólna suma zobowiązań zagranicznych zł 2 991 294.10.

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN. — Straty z lat ubiegłych zł 101 897.70; Wydatki eksploatacyjne: Koszty administracji zł 208 725.57, koszty produkcji zł 171 747.77, koszty rozdziału energii zł 8 877.90, koszty utrzymania urządzeń zł 72 291.18, koszty ogólne i handlowe zł 42 633.81, podatki państwowe i świadczenia socjalne zł 58 394.66; Opłaty na rzecz Ministerstwa Przemysłu i Handlu zł 17 719.33, opłaty na rzecz Zarządów Miejskich zł 57 254.64, rabaty i bonifikaty zł 37 464.63, razem wydatki eksploatacyjne zł 675 109.49; Sprzedaż materiałów i aparatów: Koszty zakupu,

koszty ogólne i koszty propagandy zł 179 423.73; Procenty, prowizje i koszty dyskonta zł 184 065.52; Odpisy sum do umorzenia zł 29 034.24; Amortyzacja urządzeń zł 394 913.19; Podatek dochodowy zł 115 500.00; Strata na papierach procentowych zł 3 120.00; **Ogółem winien zł 1 683 063.87.**

MA. — Wpływy brutto z eksploatacji zł 1 312 560.68; Wpływy brutto ze sprzedaży materiałów i aparatów zł 178 222.08; Wpływy z odsetek, dyskonta i kuponów zł 23 890.83; Wpływy różne zł 2 539.36; Różnice kursowe zł 62 160.30; Straty z lat ubiegłych zł 101 897.70; Strata za rok sprawozdawczy zł 1 792.92, pozostaje strata zł 103 690.62; **Ogółem ma zł 1 683 063.87.**

496

Łódzkie Wąskotorowe Elektryczne Koleje Dojazdowe

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans zamknięcia w dn. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty i place zł 3 446 798.38; Budynki i nieruchomości zł 747 003.84; Inwestycje kosztorysowe zł 17 595 205.40; Inwestycje, nie objęte kosztorysami zł 3 070 375.35; Ruchomości biurowe i stacyjne zł 811 508.94; Koszty drukowania akcji i opłata stempłowa zł 116 428.34; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 3 312.82; Kasa stacyjna w Pabianicach zł 401.03; Gotówka w bankach zł 68 703.83; Papiery procentowe zł 969 006.54; Akcje i udziały zł 1 056 132.58; Materiały zł 577 326.35; Dłużnicy zł 526 615.39; Kupony i amortyzacja obligacji zł 50 712.70; Sumy przechodnie zł 22 412.65; **Razem zł 29 061 949.14.**

Depozyty zł 80 000.00; Różni za depozyty zł 43 450.00; Różni za depozyty kaucyjne zł 12 600.00.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 14 500 000.00; Kapitał zapasowy zł 852 012.58; Kapitał rezerwowy zł 945 995.65; Kapitał rezerwowy odnowienia zł 180 149.77; Kapitał amortyzacyjny zł 9 819 961.30; Kapitał obligacyjny zł 875 342.16; Zobowiązania: Wierzyciele zł 217 359.11; Kaucje, złożone w Spółce zł 1 893.61; Niezapłacone wylosowane obligacje zł 15 098.16; Niezapłacone kupony od obligacji zł 14 259.87; Niepodniesiona dywidenda zł 64 702.50; Pasywa przejściowe zł 344 040.07; Kapitał obrotowy zł 153 003.20; Sumy przechodnie zł 27 751.70; Zysk do podziału zł 1 050 379.46; **Razem zł 29 061 949.14.**

Depozyty zł 43 450.00; Różni za depozyty zł 80 000.00; Depozyty kaucyjne zł 12 600.00.

Straty i zyski za 1936 r.

STRATY. — Wydatki eksploatacyjne zł 2 669 975.15; Świadczenia socjalne zł 176 974.52; Podatki zł 520 236.27; Różne straty zł 64 212.99; Zysk do podziału zł 1 050 379.46; **Razem zł 4 481 778.39.**

ZYSKI. — Bilety jednorazowe zł 4 009 611.65; Bilety abonamentowe zł 262 893.00; Bilety grupowe zł 30 393.40; Przewóz towarów zł 52 720.24; Różne wpływy zł 125 513.29; Pozostałość zysku z 1935 r. zł 646.81; **Razem zł 4 481 778.39.**

483

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Banku Międzynarodowego w Warszawie, Spółki Akc. w likwidacji

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 11 rano w lokalu banku przy ul. Świętokrzyskiej Nr 25 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie sprawozdania Komisji Likwidacyjnej, zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r. oraz wydanie Komisji Likwidacyjnej pokwitowania z działalności za 1936 r.; 3) Wybór Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni na siedem dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swe akcje lub świadectwa depozytowe Komisji Likwidacyjnej banku w lokalu przy ul. Świętokrzyskiej 25.

465

Poznańska Kolej Elektryczna, Spółka Akcyjna

w P o z n a n i u

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Tory zł 4 133 293.94; Kable zł 226 150.76; Sieć napowietrzna zł 671 799.70; Wagony zł 4 562 124.32; Warsztaty zł 707 511.69; Instrumenty, narzędzia i inwentarz zł 128 983.60; Inwentarz domów mieszkalnych zł 45 737.15; Autobusy zł 1 010 652.80; Trolleybusy zł 322 671.86; Nieruchomości: 1) grunty zł 1 562 243.03, 2) budynki: a) fabryczne zł 968 307.40, b) gospodarcze zł 915 003.53, c) mieszkalne zł 3 840 477.38 = zł 7 286 031.34; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 26 876.96; Gotówka w bankach zł 4 845.63; Papiery procentowe: a) do dyspozycji Spółki zł 150 708.59, b) złożone jako kaucje zł 34 684.51 = zł 185 393.10; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 1 802 500.00; Materiały: a) potrzebne do konserwacji i remontu zł 768 317.86, b) mundurowe zł 11 288.56 = zł 779 606.42; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 29 815.29, b) dostawcy zł 100.00, c) różni zł 13 664.46, d) wątpliwe należności w postępowaniu rewindykacyjnym zł 5 423.49 = zł 49 003.24; Antycypacje debetowe zł 31 426.13; **Ogółem zł 21 974 608.64.**

Udzielone gwarancje wekslowe na kredyty zł 806 157.62; Udzielone gwarancje wekslowe na dostawy towarowe zł 979 880.00; Udzielona gwarancja samodłużna zł 10 000.00; Udzielone gwarancje wekslowe na kredyty, zabezpieczone w postaci tymczasowego długu gruntowego, zapisanego na nieruchomości Spółki zł 85 000.00; **Ogółem zł 23 855 646.26.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 4 320 000.00; Fundusz amortyzacyjny kapitału akcyjnego zł 1 518 962.00; Fundusz zapasowy zł 524 779.67; Fundusz specjalnej rezerwy zł 723 752.68; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 9 994 347.08, b) umniejszenie przez odpis wycofanych urzędzeń zł 87 254.75 = zł 9 907 092.33, c) dopisane w roku sprawozdawczym zł 789 913.39 = zł 10 697 005.72; III. Zobowiązania. Wierzyciele: a) akcepty zł 290 090.00; b) kredyt bankowy hipoteczny — krótkoterminowy zł 623 936.61, c) kredyty bankowe hipoteczne — długoterminowe zł 1 988 541.68, d) podatki zł 168 005.74, e) świadczenia socjalne zł 18 919.10, f) obłaty na rzecz gminy miasta Poznania zł 869 286.29, g) przedsiębiorcy za prace budowlane zł 36 242.96, h) dostawcy zł 2 909.77, i) różni zł 19 806.26 = zł 4 017 648.41; Sumy przechodnie: a) aserwaty zł 2 676.99, b) dywidenda za rok 1935 zł 1 488.00 = zł 4 164.99; Zysk z lat ubiegłych zł 4 703.78; Zysk za 1936 r. zł 163 591.39 = zł 168 295.17; **Ogółem zł 21 974 608.64.**

Zobowiązanie z tytułu udzielonych gwarancji wekslowych na kredyty zł 806 157.62; Zobowiązanie z tytułu udzielonych gwarancji wekslowych na dostawy towarowe zł 979 880.00; Zobowiązanie z tytułu udzielonej gwarancji samodłużnej zł 10 000.00; Zobowiązanie z tytułu udzielonej gwarancji wekslowej na kredyty, zabezpieczonej w postaci tymczasowego długu gruntowego, zapisanego na nieruchomości Spółki zł 85 000.00; **Ogółem zł 23 855 646.26.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN. — Koszty eksploatacyjne tramwajowe: a) administracji ogólnej zł 184 905.61, b) inne zł 2 083 175.87 = zł 2 268 081.48; Koszty eksploatacyjne autobusowe na liniach miejskich: a) administracji ogólnej zł 9 338.40, b) inne zł 137 042.36 = zł 146 380.76; Koszty eksploatacyjne na linii koncesjonowanej Poznań — Mosina: a) administracji ogólnej zł 4 879.85, b) inne zł 81 316.86 = zł 86 196.71; Koszty eksploatacyjne trolleybusowe: a) administracji ogólnej zł 3 700.90, b) inne zł 82 091.86 = zł 85 792.76; Odsetki i koszty kredytów zł 163 423.49; Opłaty dla miasta zł 201 607.77; Podatki państwowe i komunalne zł 301 878.18; Utrzymanie budynków mieszkalnych i gruntów zł 36 212.16; Zapomogi emerytalne, ochronki itp. zł 98 717.73; Koszty zajęć przemysłowych zł 6 633.36; Odpis na materiałach zł 10 981.70; Odpis z powodu rozebrania torów zł 7 509.30; Odpis na dłużnikach zł 6 421.77; Odpis na nieruchomościach zł 25 601.55; Odpisy amortyzacyjne zł 789 913.39; Zysk zł 163 591.39; **Ogółem zł 4 398 943.50.**

MA. — Przewóz osobowy tramwajowy zł 3 764 402.70; Przewóz osobowy autobusowy na liniach miejskich zł 175 581.85; Przewóz osobowy autobusowy na linii koncesjonowanej Poznań — Mosina zł 92 783.50; Przewóz osobowy trolleybusowy

zł 69 171.40; Reklama zł 21 047.96; Dzierżawa zł 129 450.85; Odsetki zł 87 358.08; Zajęcia przemysłowe zł 12 536.85; Aserwaty zł 2 093.00; Różne zł 44 517.31; **Ogółem zł 4 398 943.50.**

Poznań, w marcu 1937 r.

Zarząd: (—) *Maćkowiak* Rada Nadzorcza: (—) *Więckowski*

Potwierdzamy zgodność powyższego bilansu oraz rachunku strat i zysków p. 31 grudnia 1936 r. z inwenturami i ksiązkowością Poznańskiej Kolei Elektrycznej, Sp. Akc. w Poznaniu, Poznań, dnia 16 marca 1937 r.

„Powiernik” Spółka Rewizyjno Powiernicza Thiel i Marciniak
Dyplomowany i przysięgły rewizor ksiąg (—) *A. Thiel.*

Potwierdzamy zgodność bilansu, rachunku strat i zysków z zbadanymi i przedłożonymi zestawieniami i ksiązkami.

Poznań, dnia 17 marca 1937 r.

Komisja Rewizyjna:

(—) *Wybieralski* (—) *Zaleski* (—) *Zawadzki*

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, odbyte w dn. 24 marca 1937 r., zatwierdziło wyżej podany bilans oraz rachunek strat i zysków i uchwaliło podzielić zysk w sposób następujący: 1) 8% od zł 163 591.39 do funduszu zapasowego zł 13 087.31, 2) 2½% dywidendy zł 108 000.00, 3) na cele społeczne i kulturalne do dyspozycji Zarządu Miejskiego w Poznaniu zł 18 700.00, 4) do dyspozycji Rady Nadzorczej zł 28 500.000, i 5) pozostałość zł 7.86 przenieść na rok następny.

485

Przemysł Mydlarski i Perfumeryjny Fryderyk Puls

Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 1 370 503.32; Budynki zł 590 330.56; Urządzenia techniczne zł 128 425.21; Ruchości zł 133 814.84; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 5 694.22; Banki — rachunki bieżące zł 93 412.13; Bank — rachunek depozytowy zł 10 590.28; Własne papiery procentowe zł 39 220.25; Weksle w portfelu zł 21 029.67; Weksle w inkasie zł 5 369.98; Materiały i surowce zł 302 620.80; Materiały pomocnicze zł 119 454.14; Półfabrykaty zł 117 962.00; Wyroby gotowe zł 98 466.42; Dłużnicy-odbiorcy zł 634 783.57; Dostawcy zł 11 342.50; Różni zł 5 480.07; **Razem zł 3 688 499.96.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 2 160 000.00; Kapitał zapasowy zł 634 334.07, dopisano w 1936 r. zł 42 022.78, razem zł 676 356.85; Kapitał amortyzacyjny zł 749 651.63, dopisano w 1936 r. zł 44 650.30, odpisano w 1936 r. za zamortyzowane maszyny, utensylia, urządzenia zł 321 127.67, razem zł 473 174.26; Zobowiązania: Odbiorcy zł 26 795.38; Dostawcy zł 75 745.91; Prywatni zł 68 700.00; Bank — rachunek depozytowy zł 10 590.28; Dywidenda niepodniesiona zł 18 478.55; Pozostałość z zysku 1935 r. zł 306.33; Zysk za rok sprawozdawczy zł 178 352.40; **Razem zł 3 688 499.96.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty Zarządu zł 60 000.00; Depozyty różne zł 139 084.14; Zyra na wekslach w obiegu zł 55 212.85; **Razem zł 254 296.99.**

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 74 946.51.

Rachunek zysków i strat za 1936 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji zł 2 243 593.03; Koszty administracji ogólnej zł 386 941.53; Koszty sprzedaży zł 424 070.99; Koszty kredytów zł 7 370.80; Podatki i świadczenia socjalne zł 179 895.13; Reklama i ogłoszenia zł 172 788.19; Strata na kursie papierów procentowych zł 27 929.80; Odpisy: Amortyzacja zł 44 650.30; Inne odpisy zł 46 779.38; Nadwyżka dochodu nad rozchodem zł 178 352.40; **Razem zł 3 712 371.55.**

MA. — Za sprzedaż fabrykatów własnych zł 3 691 180.04; Czynn z nieruchomości zł 11 528.69; Z umorzonych należności zł 4 215.18; Z procentów bankowych i kuponów zł 5 447.64; **Razem zł 3 712 371.55.**

Dywidendę za kupon 1936 r. w wysokości zł 5 wypłaca Sp. Akc. Fryderyk Puls, przy ul. Wierzbowej Nr 11.

481

Kolej Elektryczna Łódzka, Spółka Akcyjna

Bilans z dn. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN	zł	MA	zł	zł
Place	916 722'24	Kapitał akcyjny	20 250 000'00	
Budynki	4 087 144'22	Kapitał amortyzacyjny	8 111 000'00	
Tory	10 343 405'90	Kapitał zapasowy	2 971 000'00	
Sieć kabli podziemnych i przewodników jezdných	3 474 337'80	Fundusz dyspozycyjny	644 000'00	
Tabor	11 260 534'66	Fundusz odnowienia	644 000'00	
Urządzenia elektrowni	2 452 124'95	Fundusz budowlany	276 000'00	12 646 000'00
Inwentarz techniczny	1 052 916'44	Ogółem kapitały własne	32 896 000'00	
Inwentarz biurowy i gospodarczy	420 948'99	Wierzyciele	362 036'68	
Zaprzęgi, pojazdy i samochody	171 668'19	Dywidenda niepodniesiona	29 042'50	
	34 179 803'39	Depozyty i kaucje	50 405'04	
Magazyn	571 049'99	Sumy przechodnie	17 231'61	
Kasa	39 597'13	Pozostałość zysku z 1935 r.	564'06	
Weksle	12 250'00	Zysk za 1936 r.	2 788 241'83	2 788 805'89
Papiery wartościowe i udziały	454 737'70			
Dłużnicy	859 154'80			
Depozyty i kaucje	18 400'00			
Sumy przechodnie	8 528'71			
	<u>36 143 521'72</u>			<u>36 143 521'72</u>

Rachunek strat i zysków z dn. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN	zł	MA	zł
Wydatki ogółem	8 538 009'98	Pozostałość zysku z 1935 r.	564'06
Zysk za 1936 r. wraz z pozostałością z 1935 r.	2 788 805'89	Wpływy ogółem	11 317 701'81
	<u>11 326 815'87</u>	Dywidenda niepodniesiona	8 550'00
			<u>11 326 815'87</u>

Powyższy bilans oraz rachunek strat i zysków zatwierdziło Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 23 marca 1937 r.

Dywidenda wynosi zł 30 od każdej akcji wartości nominalnej zł 600 i będzie wypłacana, poczynając od dn. 24 marca 1937 r., przez Spółdzielczy Bank Przemysłowców Łódzkich z ogr. odp. w Łodzi, ul. Pierackiego Nr 15, na podstawie ósmego kuponu.

Wypłata dywidendy na podstawie świadectw ułamkowych w odpowiednim stosunku będzie dokonywana przez Kasę Kolei Elektrycznej Łódzkiej, Sp. Akc. w Łodzi, ul. Tramwajowa Nr 6.

Zarazem zaznacza się, że—stosownie do § 48 Statutu Spółki—dywidenda, nie odebrana w ciągu 5 lat, przechodzi na własność Spółki.

474

Płaszowska Fabryka Dachówek i Cegieł, Spółka Akc.

w Krakowie

Bilans za 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały zł 1 035 170.90; Majątek płynny zł 279 021.51; Suma pozabilansowa zł 10 345.00; **Razem zł 1 324 537.41.**

PASYWA. — Kapitały własne zł 726 034.00; Kapitał amortyzacyjny zł 562 800.29; Zobowiązania zł 21 099.82; Zysk zł 4 258.30; Akcept kaucyjny zł 10 345.00; **Razem zł 1 324 537.41.**

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

WINIEN. — R-k kosztów fabrykacji zł 182 259.11; R-k kosztów admin. og. zł 95 780.48; R-k kosztów sprzedaży zł 2 474.44; R-k podatków zł 16 914.56; R-k amortyzacji zł 39 926.78; R-k bilansu zł 4 258.30.

MA. — R-k towarów zł 340 054.88.

498

Air France — Oddział w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Ruchomości zł 2 294.16; Samoloty i silniki zł 342 167.70; Magazyn zł 5 380.53; Kasa zł 2 980.58; Banki zł 3 952.23; Rachunek zysków i strat zł 300 820.18; **Suma aktywów zł 658 045.38.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 100 000.00; Centrala w Paryżu zł 399 376.93; Sumy przechodnie zł 4 176.79; Amortyzacja zł 154 491.66; **Suma pasywów zł 658 045.38.**

Rachunek zysków i strat

STRATY. — Koszty eksploatacji handl. zł 30 197.34; Koszty eksploatacji techn. zł 99 759.86; Amortyzacja zł 68 662.96; **Razem zł 198 620.16.**

ZYSKI. — Dochód z eksploatacji zł 62 140.22; Procenty zł 288.40; Strata zł 136 191.54; **Razem zł 198 620.16.**

468

Białostockie Towarzystwo Elektryczności, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA		zł	zł	PASywa		zł	zł
Place		68 210'41		Kapitał zakładowy		9 775 000'00	
Budynki:				Kapitał zapasowy:			
fabryczne	zł 1 672 533'95			saldo roku ubiegł.	zł 470 864'82		
gospodarcze	zł 45 882'62			dop. zg. z uchwałą			
mieszkalne	zł 89 571'83	1 807 988'40		Walnego Zgrom.	zł 45 563'48	516 428'30	
Urządzenia centrali		5 927 806'20		Kapitał amortyzacyjny:			
Linie przesyłowe		1 033 820'17		saldo roku ubiegł.	zł 10 737 015'84		
Sieci rozdzielcze		9 453 777'17		dopisano r. bież.	zł 575 999'54		
Inwentarz zakładowy i biurowy		733 503'15		mniej dok. odpisy	zł 12 736 19 11 300 279 19 21 591 707'49		
Inwestycje w budowie		751'67	19 025 857'17	Akcepty			70 000'00
Kasa i banki		79 196'92		Wierzyciele:			
Weksle w portfelu i w inkasie		15 069'83	94 266'75	opłaty konces. na rzecz miasta		91 026'07	
Magazyn:				S-té d'Entr. Electriques en Pol.		68'89	
różne materiały		649 024'64		dostawcy		60 251'23	
aparaty elektryczne		11 158'37	660 183'01	inni wierzyciele		25 739'92	
Dłużnicy:				Sumy przechodnie:			
abonenci		720 401'62		rozł. międzyokr.	zł 53 909'90		
dostawcy		69 537'34		inne	zł 11 388'05	65 297'95	242 384'06
inni dłużnicy:				Inne pasywa			17 866'15
długoterm. poż.	zł 1 500 000'00			Zyski:			
różni dłużnicy	zł 498 877'27	1 998 877'27		pozostałość z lat ubiegłych		22 652'29	
Kaucje Towarzystwa		30 342'92		zyski 1936 r.		882 194'60	904 846'89
Należności wątpliwe:							
inne		162 927'22					
Sumy przechodnie:							
rozlicz. międzyokr.	zł 5 520'18						
inne	zł 31 306'55	36 826'73	3 018 913'10				
Inne aktywa			27 584'56				
			<u>22 826 804'59</u>				<u>22 826 804'59</u>
Papiery %% obce zdeponowane		89 537'53		Depozyt papierów %% obcych		89 537'53	
Weksle gwarancyjne obce		217'00		Różni za weksle gwarancyjne		217'00	
Weksle zażyrowane w obiegu		19 818'18		Zobowiązania z tytułu żyra weksli		19 818'18	
			109 572'71				109 572'71

UWAGA. — Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych wykazana w bilansie w osobnej rubryce S-té d'Entreprises Electriques en Pologne i wynosiła na 31 XII 1936 r. zł 68 89.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.

STRATY		zł	zł	ZYSKI		zł	zł
Koszty administracji ogólnej		226 969'71		Wpływy eksploatacyjne			2 963 612'75
Koszty produkcji i konserwacji		715 144'97		Procenty i skonto		32 465'06	
Koszty ogólne i handlowe		151 285'85		Zyski różne		3 751'67	36 216'73
Podatki państwowe		328 325'54		Pozostałość zysków z lat ubiegłych			22 652'29
Podatki komunalne		8 301'17	1 430 027'24				
Opłaty koncesyjne na rzecz miasta			91 026'07				
Różne straty:							
na sprzedaży materiałów		3 570'83					
na sprzedaży papierów wartość.		16 463'96					
za spalone liczniki		547'24	20 582'03				
Odpisy amortyzacyjne			575 999'54				
Zysk do podziału			904 846'89				
			<u>3 022 481'77</u>				<u>3 022 481'77</u>

Podział zysków

8% na kapitał zapasowy	zł 70 575'57
Dywidenda w wysokości 8'5%	zł 830 875'00
Przenosi się na rok następny	zł 3 396'32
	<u>zł 904 846'89</u>

Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna Dr A. Wander

Spółka Akcyjna w Krakowie

Bilans z dn. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Grunty zł 192 237.60; Budynki fabryczne zł 761 549.66; Budynki gospodarcze zł 273 158.44; Nowa budowa zł 122 199.89; Maszyny zł 352 240.70; Instalacje maszynowe 1936 zł 8 505.77; Urządzenie fabryczne zł 8 053.93; Urządzenie laboratorium zł 5 967.73; Urządzenie magazynu zł 17 024.59; Beczki żelazne zł 1 649.04; Samochody zł 13 944.27; Różne środki lokomocji zł 1 012.47; Różne urządzenia zł 152.55; Urządzenia biurowe zł 48 590.79; Telefon zł 17 585.51; Różne inwestycje zł 1 924.88; Kasa zł 429.41; P. K. O. zł 2 071.97; Banki zł 26 067.90; Pożyczka Konsolidacyjna i Inwestycyjna zł 3 568.75; Weksle zł 46 593.29; Zapasy — Surowce zł 285 385.02; Półfabrykaty zł 18 502.22; Towary gotowe zł 87 878.56; Dłużnicy zł 316 256.98; Dostawcy zł 9 483.98; Różni zł 105 795.54; Zaskarżone pretensje zł 9 325.36; Sumy przechodnie zł 8 371.86; Reszta straty z 1933 r. zł 110.68; Strata w 1934 r. zł 203 965.67; Strata w 1935 r. zł 56 655.69; **Razem zł 3 006 260.61.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 000 000.00; Rezerwa na należności wątpliwe zł 45 000.00; Inne rezerwy zł 9 576.63; „Glaro”, A. G. Glarus zł 479 131.24; Zaległe podatki zł 5 431.79; Rezerwa podatkowa zł 25 000.00; Dostawcy zł 109 771.16; Odbiorcy zł 11 464.47; Różni zł 48 114.39; Sumy przechodnie zł 199 306.38; Zysk w 1936 r. zł 73 464.55; **Razem zł 3 006 260.61.**

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

STRATY. — Koszty fabrykacji sprzedanych towarów zł 652 876.81; Opusty i skonta zł 43 710.80; Zakup artykułów obcej produkcji zł 57 647.84; Koszty sprzedaży: Koszty propagandy zł 321 948.45; Inne koszty sprzedaży zł 377 831.88; Koszty administracyjne zł 278 931.01; Podatki i stemple zł 42 531.07; Dotacja rezerwy podatkowej zł 25 000.00; Odsetki zł 20 763.54; Różnice kursowe zł 2 471.97; Odpisy amortyzacyjne zł 124 269.23; Zysk w 1936 r. zł 73 464.55; **Razem zł 2 021 447.15.**

ZYSKI. — Sprzedaż zł 1 957 196.96; Sprzedaż artykułów obcej produkcji zł 64 250.19; **Razem zł 2 021 447.15.**

Zarząd: Za Dr A. Wandera m. p. Dr C. H. Gossweiler, za Gen. Dyr. Balla m. p. Dr C. H. Gossweiler, za siebie m. p. Dr C. H. Gossweiler, m. p. Dyr. Dr M. Koffler, m. p. Inż. A. Lewalski, m. p. Prez. Dr M. Kaplicki, m. p. Prof. J. Nowak, m. p. Prof. A. Krzyżanowski.

Komisja Rewizyjna sprawdziła w dn. 24 marca 1937 r. m. p. Prof. T. Lulek, m. p. Dr S. Klimiecki, m. p. Dr F. Zweig, m. p. Dyr. M. Kesler, m. p. Dr K. Załuski.

448

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Karol Korn Budowlanej Spółki Akcyjnej w Bielsku

zawiadamia, że w **poniedziałek dn. 26 kwietnia 1937 r. o godz. 15** w sali posiedzeń wspomnianej Spółki w Bielsku przy ul. Mickiewicza L. 21 odbędzie się

16 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r. oraz udzielenie władzom Spółki odnośnego absolutorium;
- 2) Powzięcie uchwały odnośnie do wyniku bilansu;
- 3) Wybory członków Zarządu;
- 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni swe akcje, uprawniające do głosowania, złożyć najpóźniej do dn. 17 kwietnia 1937 r. w kasie Spółki w Bielsku lub w Śląskim Zakładzie Kredytowym w Bielsku za odbiorem karty legitymacyjnej.

Karol Korn Budowlana Spółka Akcyjna Bielsko
Inż. Klusak mp. Inż. Korn mp.
453-14-15

„Englebert“ Polska Spółka Akcyjna Wytrobów Gumowych

w Warszawie, Krak.-Przedm. 5

Bilans na dz. 31 XI 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Plac zł 2 500.00; Samochody zł 18 597.54; Ruchomości zł 23 051.28; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 2 280.00; Gotówka w P. K. O. zł 4 930.04; Papiery procentowe: Pożyczka Narodowa zł 200.00; Pożyczka Inwestycyjna zł 3 000.00; Weksle w portfelu zł 143 064.47; Bank Handlowy w Warszawie, „R-k Inkasowy” zł 63 618.21; Dłużnicy: Kontokurenty, Salda debetowe zł 909 437.33; Kontokurenty „P” zł 1 431.91; Tow. ENGLEBERT ET CIE, Liege; „R-k gwarancyj” zł 175 000.00; Udzielone gwarancje: Gotówkowe zł 5 450.00; Wekslowe zł 4 000.00; R-k straty za 1931 r. zł 51 275.08; Towary komisowe zł 638 193.00; **Razem zł 2 046 028.86.**

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 250 000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 23 181.71; Zobowiązania: Tow. Englebert et Cie Liege; „R-k Sprzedaży Towarów Konsygnacyjnych” zł 1 055 815.03; Bank Handlowy w Warszawie, w/m. Saldo C-t zł 18 359.95; Weksle własne zł 24 000.00; Kontokurenty, Salda C-towe zł 16 789.82; Różni za udzielone gwarancje zł 4 000.00; Tow. Englebert et Cie, Liege „R-k Towarów Komisowych” zł 638 193.00; Zysk za 1936 r. zł 15 689.35; **Razem zł 2 046 028.86.**

Rachunek zysków i strat na dz. 31 XII 1936 r.

STRATY. — Amortyzacja zł 2 804.56; Koszty handlowe zł 46 381.16; Pensje zł 63 405.61; Prowizje agentów zł 9 876.52; Koszty podróży agentów zł 30 191.66; Podatki zł 18 505.31; Koszty transportu zł 27 044.02; Koszty samochodu „Ford” zł 1 572.89; Koszty samochodu „Dover” zł 3 481.69; Delcredere zł 2 154.90; Zysk za 1936 r. zł 15 689.35; **Razem zł 221 107.67.**

ZYSKI. — Prowizja S. A. zł 213 614.88; Procenty i prowizje zł 7 492.79; **Razem zł 221 107.67.**

432

Spółka Akcyjna „Prasa Nowa“ Zakłady Wydawnicze i Graficzne w e L w o w i e

Bilans w dn. 31 XII 1936 r.

AKTYWA. — Nieruchomość zł 581 570.38; Odnowienie budynku zł 2 925.06; Maszyny zł 954 030.07; Inwentarz zakładowy zł 150 135.21; Wydawnictwo Wieku i Expressu zł 334 370.00; Gotówka w kasie i bankach zł 463 074.24; Papiery procentowe zł 6 000.00; Rymesy zł 15 141.14; Zapasy zł 36 932.51; Dłużnicy zł 89 320.32; **Razem zł 2 633 498.93.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 1 600 000.00; Kapitał zapasowy zł 58 190.38; Fundusz amortyzacyjny zł 720 173.90; Wierzyciele zł 33 662.46; Fundusze specjalne zł 45 597.67; Składki zł 1 934.59; Przechodnie zł 69 287.91; Zysk w 1936 r. zł 104 652.02; **Razem zł 2 633 498.93.**

STRATY. — Koszty ogólne zł 170 607.38; Koszty administracyjne zł 135 958.12; Podatki zł 6 507.79; Koszty redakcyjne zł 181 711.72; Koszty druku wydawnictw zł 536 788.71; Akcydens zł 23 856.65; Koszty ekspedycji zł 67 756.11; Prowizje ogłoszeniowe zł 22 785.65; Amortyzacja zł 122 237.86; Podatek dochodowy zł 22 000.00; Zysk w 1936 r. zł 104 652.02; **Razem zł 1 394 862.01.**

ZYSKI. — Ogłoszenia zł 303 884.37; Sprzedaż wydawnictw zł 1 050 805.78; Roboty drukarskie zł 11 792.37; Makulatura zł 21 583.14; Odsetki i różnice kursowe zł 6 796.35; **Razem zł 1 394 862.01.**

449

Każdy kto ma pracę i zarabia
powinien pomóc
bezrobotnym
Konto PKO Nr. 70 200 „Pomoc Zimowa“

Pomorska Elektrownia Krajowa „Gródek“

Spółka Akcyjna w Toruniu

Bilans roczny na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek płynny: Kasa zł 36 917.98; Papiery wartościowe zł 123 068.00; Magazyny (zapasy materiałów) zł 637 691.68; Dłużnicy różni zł 956 619.18; Pożyczka udzielona miastu Puck zł 192 916.63; Banki zł 72 867.00; Weksle zł 63 023.78; II. Majątek stały, należący do uprawnień Nr 30 i 49: Zakład w Gródku zł 3 591 434.13; Linie przesyłowe zł 1 828 791.19; Podstacje zł 661 669.07; Ruchomości zł 71 438.05; III. Majątek stały, należący do uprawnień grudziądzkiego: Budynki zł 25 939.34; Linie przesyłowe zł 288 422.84; Stacje transformatorowe zł 214 954.48; Sieć niskiego napięcia zł 11 325.04; Liczniki i transformatoriki miernicze zł 36 154.90; Ruchomości zł 20 050.89; IV. Majątek stały, należący do uprawnień Nr 46: Elektrownia parowa w Gdyni zł 3 593 325.70; Zakład w Żurze zł 11 003 197.23; Linie przesyłowe zł 2 278 361.77; Podstacja 60 kV w Gdyni zł 1 508 248.88; Sieć rozdzielcza 15 kV w Gdyni zł 339 469.27; Stacje transformatorowe 15 kV w porcie zł 507 363.84; Sieć niskiego napięcia w porcie zł 120 137.26; Liczniki i transformatoriki miernicze zł 77 632.53; Ruchomości zł 111 307.81; V. Majątek stały, należący do uprawnień Nr 213: Linie przesyłowe zł 388 995.07; Stacje transformatorowe zł 3 886.70; Sieć niskiego napięcia zł 63 342.72; VI. Majątek stały poza uprawnieniami: Grunty i budynki w Gródku zł 793 982.66; Grunty i budynki w Żurze zł 315 504.71; Instalacje el., wodociągowe i kanalizacyjne w Gródku zł 127 283.09; Instalacje el., wodociągowe i kanalizacyjne w Żurze zł 128 858.51; Maszyny i urządzenia zł 601 459.15; Linie telefoniczne zł 65 023.68; Samochody zł 43 822.36; Kolejka zł 21 711.02; Ruchomości zł 166 247.34; **Ogółem zł 31 092 445.48.**

Gwarancje zł 4 587 540.00; Kaucje zł 43 449.82.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 6 000 000.00; Fundusz rezerwowy: Saldo z roku ubiegłego zł 740 310.20; Fundusz amortyzacyjny: Do roku 1935 włącznie odpisano bezpośrednio z poszczególnych wartości majątkowych zł 5 046 270.62; Amortyzacja za rok operacyjny 1936 zł 702 000.00; II. Zobowiązania: Wierzyciele i różni właściciele gruntów w Żurze zł 1 056 306.36; Długoterminowe pożyczki inwestycyjne zł 20 769 293.78; Akcepty zł 1 556 813.02; Sumy przechodnie zł 84 349.95; Fundusz emerytalny Grudziądz zł 16 507.00; Zysk za rok operacyjny 1936 zł 166 865.17; **Ogółem zł 31 092 445.48.**

Gwarancje zł 4 587 540.00; Kaucje zł 43 449.82.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1936 r.

DEBET. — Koszty eksploatacyjne i administracyjne zł 779 145.72; Podatki zł 153 201.08; Zakup energii elektrycznej zł 132 170.19; Procenty zł 1 627 014.20; Różnice wartości magazynowych zł 990.44; Koszty fabrykacji grzejników elektrycznych zł 1 075 186.86; Odpisy na fundusz amortyzacyjny zł 702 000.00; Pozostałość do podziału zł 166 865.17; **Ogółem zł 4 636 573.66.**

KREDYT. — Wpływy za energię zł 3 409 803.31; Wpływy za grzejniki elektryczne zł 1 212 215.66; Inne wpływy zł 14 554.69; **Ogółem zł 4 636 573.66.**

510

Administracja

tygodnika „POLSKA GOSPODARCZA“

poleca

**ROCZNIKI PISMA
Z LAT UBIEGŁYCH**

po cenie niższej zł 30 za rocznik

KU PRZEBUDOWIE GOSPODARCZEJ

WYTYCZNE INWESTYCYJ PAŃSTWOWYCH

Wydawnictwo zawiera:

PRZEMÓWIENIA SEJMOWE

PRZEDSTAWICIELI RZĄDU

O PROGRAMIE

INWESTYCYJNYM

oraz

ZESTAWIENIE ELEMENTÓW

UKŁADU GOSPODARCZEGO
POLSKI

ujęte w mapach i wykresach

Do nabycia
w adm. tyg.

„POLSKA GOSPODARCZA“
oraz w księgarniach

Cena zł 1.50

Dr Jerzy Rawita Gawroński

„WIERZYTELNOŚCI CUDZOZIEMCÓW W NIEMCZECH”

RODZAJE MIENIA ZABLOKOWANEGO
DYSPONOWANIE MIENIEM ZABLOKOWANYM
KONTA SPECJALNE
NIERUCHOMOŚCI OBCOKRAJOWCÓW W NIEMCZECH
TRANSFER MIENIA WYCHODźCÓW
ŻYDOWSKICH DO PALESTYNY

NAKŁADEM TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” W WARSZAWIE, ELEKTORALNA 2

Cena zł 3.–

KTO PRAGNIE POZNAĆ

JAKIMI DROGAMI SZŁA MYŚL TECHNICZNA,
OBZNAJMIĆ SIĘ Z PROCESAMI TECHNOLOGICZNYMI,
BUDOWĄ MECHANIZMÓW,
ROZWOJEM PRZEMYSŁU W POLSCE itd.

ZNAJDZIE BOGATY MATERIAŁ, ŹRÓDŁOWE
WYJAŚNIENIA I DOKUMENTACJE

TAMKA 1
tel. 2-98-84

I część zbiorów

KRAK. PRZEDM. 66

II część zbiorów

W MUZEUM TECHNIKI I PRZEMYSŁU

DNI ZWIEDZANIA : CODZIENNIE (z wyjątkiem poniedziałków i wtorków)
od godz. 10 do godz. 14,
NADTO w PIĄTKI od godz. 7 do godz. 20.

TARYFA CELNA

wydana w formie kartkowej
stałe uzupełniana
według aktualnego stanu

Cena Taryfy zł 40.-

Cena „Uzupełnień” zł 7.-

■■■■■■■■■■ kwartalnie ■■■■■■■■■■

Nakładem Tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA“

POLMIN

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

**REPREZENTACJA W GDAŃSKU PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
POLISH PETROLEUM COMPANY NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
KREBSMARKT 7/8 MIASTACH EUROPY**

DZIEKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECH-
NIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUK-
TY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW
PO JAKNAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH
CENACH

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTĘPNOŚĆ DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEW-
NIA UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI,
ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ
SMARNICZĄ

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”

**SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

**ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA, GDYNIA, JAROSŁAW,
KALISZ, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZO-
WIECKI, TORUŃ, WARSZAWA, WILNO**

Polmi - Ekwi - Polyl. Pol. Techn.
Poltra 3